HISTORIA
ECCLESIASTICA
VARIIS COLLOQUIIS DIGESTA

UBI

PRO THEOLOGIÆ CANDIDATIS

Res præcipuæ, non solum ad Historiam, sed etiam ad Dogmata, Criticam, Chronologiam, & Ecclesiæ Disciplinam pertinentes, per breves Interrogationes, & Responsiones perstringuntur, & in præclaro ordine collocantur.

TOMUS SECUNDUS

Complectens duo Ecclesiæ sæcula
Quintum & Sextum.

AUCTORE

FR. IGNATIO HIACYNTHO
AMAT DE GRAVESON

Sacræ Facultatis Parisiensis Doctore, & Collegii Casanatensis Theologo, Ord. Fratrum Præd.

ROMÆ MDCCXVII.
Apud Franciscum Gonzagam.

SUPERIORUM PERMISSU.

PRÆFATIO
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
Studioſo Lectori neceſſaria.

HISTORIAM duorum Eccleſiæ ſæculorum, quinti videlicèt & ſexti, deſcribendam adgredimur, unius quidem Tomi anguſtiis comprehenſam, nullo tamen rerum magnitudinis detrimento, nullâ veritatis factâ injuriâ. Lectoris curioſi & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſtudioſi votis pro viribus facere ſatis ſtuduimus. Delectabit ſiquidem curioſi Lectoris animum inſolentia eventuum, qui ſæculo quinto contigerunt, nimirùm Occidentis Imperii extinctio, varia Regnorum exordia *Turcelingorum* ſub *Odoacro*, & *Oſtrogothorum* ſub *Theodorico* in Italia; *Francorum* & *Burgundionum* in Galliis, *Wiſigothorum* in Hiſpaniis, *Anglorum* in Britanniæ Inſula; *Vandalorum* in Africa. Ad has Occi-

dentalis Imperii, Regnorumque permutationes accedunt diuturna bella, quæ duo perfidi & ambitiosi homines, *Rufinus* Tutor *Arcadii* Imperatoris Orientis, & *Stilico* Tutor *Honorii* Imperatoris Occidentis concitarunt adversùs duos illos Imperatores, quos adhùc pupillos eorum fidei ac curæ *Theodosius* Imperator propediè̀m moriturus commiserat. Tot funesta bella excipiunt variæ turbæ in Ecclesia excitatæ ab Imperatoribus Orientis *Zenone*, & *Anastasio*, quorum primus promulgato suo Edicto, quod *Henoticon* appellatur, universam perturbavit Ecclesiam; Alter verò Eutychianę Hęresis fautor inter præcipuos Ecclesiæ hostes jure optimo annumeratur. Hinc multæ manarunt persecutiones, quibus sub finem quinti, & initium sexti sæculi afflicta fuit Ecclesia, maximè, cùm id temporis nulli in toto orbe Principes essent, excepto *Clodoveo* Galliarum Rege, qui Catholicam Fidem profiterentur. *Anastasius* quippè Orien-

tis

tis Imperator Eutychianæ Hæresi, ut mox diximus, apertè favebat; *Theodoricus* Italiæ Rex, necnon *Alaricus* Wisigothorum Rex, qui Hispaniæ & parti Galliæ dominabatur; Rex quoque Burgundionum, & Rex Vandalorum in Africa in luto Arianæ Hæreseos hærebant, cæterarum verò Orbis gentium Reges densissimis Idololatriæ tenebris erant immersi.

Verùm, quemadmodum tot variorum eventuum narratio curiosi Lectoris animum oblectabit, ità non minorem, ut spero, voluptatem percipiet Historiæ Ecclesiasticæ studiosus Lector, dùm percurret Historiam Hæresum Nestorianorum, Eutychianorum, Pelagianorum & Semipelagianorum, quæ in quinto sæculo emerserunt, diùque Ecclesiam infestarunt; dùm perlustrabit Concilia, in quibus aut prædictæ Hæreses proscriptæ sunt, aut collapsa Ecclesiæ Disciplina fuit instaurata; dùm insuper expendet famosam illam ac celebrem controversiam *de tribus Ca-*

pitulis, quæ in ſexto ſæculo multas in Eccleſia excitavit tragœdias, & quâ nulla ab ipſo Chriſtiani nominis exordio fideles inter ſeſe concertatio tenuit aut partium diſſidentium ardore pertinacior, aut controverſæ quæſtionis ſublimitate dignior, aut eventuum varietate feracior; dum poſtremò originem diſſenſionis, quæ occaſione doctrinæ Origenis extitit S. Joannem Chryſoſtomum inter & S. Epiphanium, S. Hieronymum, & Joannem Antiſtitem Hieroſolymitanum perſpectam habebit, ſcietque genuina Opera accurato Criterio diſcernere à dubiis & ſpuriis Sanctorum Patrum, qui in quinto & ſexto Eccleſiæ ſæculis floruerunt, quique in rei Orthodoxæ tutelam vigilantiſſimè excubantes contra inſurgentium Hæreticorum impetus impavidi ſteterunt, & ſerpentes eorum errores doctiſſimis ſuis lucubrationibus confutarunt. Hos inter Sanctos Patres præfulget potiſſimùm *S. Auguſtinus*, qui poſt proſtratos Arianos, Manichæos

& Do-

& Donatistas, Pelagianorum & Semipelagianorum Hæresim per viginti annorum spatium herculeo labore & adamantino pectore oppugnavit, eamque tandem tot annorum diuturnitate roboratam, tot instar hydræ redivivam cladibus, tot superbam exitiis, tot locis longè latèque diffusam debellavit, vicit, profligavit, atque ad medicinalis Christi Servatoris nostri ad singulos pietatis actus necessitatem defendendam invicta arma posteris suppeditavit, sicut testatur *S. Fulgentius* lib. 2. *de verit. Prædest. & Gratiæ* his verbis: *Turris fortitudinis ipsam gratiam tenens, & exindè cunctas hostium machinationes telorum cœlestis juvaminis virtute confringens* (Augustinus) *non solùm ipse de hoste victoriam referens triumphavit, quin etiam posteris certandi & vincendi ordinem, si quandò victa pravitas recidivo ausu infandum caput erigere niteretur, ostendit.* In his, inquam, & aliis id genus perdiscendis, sicut & in lecti-

ctitandis gestis Summorum Pontificum, qui sæculis quinto & sexto Ecclesiam sanctissimè rexerunt, atque demùm in comparanda notitia Doctrinæ, Disciplinæ & Moralis Christianæ, quæ in istis duobus sæculis viguerunt, non parùm voluptatis à Lectore Historiæ Ecclesiasticæ studioso perceptum iri certissimè confido. Quapropter necessum non est, ut ei jam sponte currenti calcaria addam, sed solùm velim ut duo hìc breviter observet, quorum notitia ad uberiorem dilucidationem rerum, quas deinceps dicturi sumus apprimè necessaria est.

In primis, cùm in Historia quinti & sexti Ecclesiæ sæculorum sæpè de *Diptychis Ecclesiasticis* mentio occurat, præsertim occasione *Acacii* Patriarchæ Constantinopolitani Hæresi Eutychianæ clàm addicti, cujus nomen Romani Pontifices è Diptychis Ecclesiasticis eraserunt, nec pacem Ecclesiæ Orientali concesserunt, nisi postquam ipsamet tandem consensisset,

ſet, ut *Acacii* cæterorumque ejus ſequacium infauſta nomina ex Græcarum Eccleſiarum Diptychis obliterarentur; præſtat ut in anteceſſum paucis hìc exponamus, quid Diptychorum Eccleſiaſticorum nomine intelligendum veniat, & quis eorum in ſacris uſus fuerit?

Diptycha itaque Eccleſiaſtica nihil aliud erant, quàm membranacei, ſeu chartacei Codices, in quibus nomina Epiſcoporum, & aliorum Catholicæ Eccleſiæ Fidelium erant inſcripta, & in hoc diſtinguebantur à prophanis Diptychis, quibus novi Conſulis nomen aureis caracteribus ſingulis annis ſcribebatur, quod Diptycha prophana, ſeu conſularia, eſſent Tabulæ non membranaceæ, ſed eburneæ, ut colligitur ex Codice Theodoſiano, ubi extat Reſcriptum ab Imperatoribus *Valentiniano*, & *Theodoſio* datum anno CCCLXXXIV. his verbis conceptum: *Illud etiam Conſtitutione ſolidamus, ut, exceptis Conſulibus ordinariis, nulli prorſùs*

sùs alteri auream ſportulam, Diptycha ex ebore edendi facultas ſit. Cùm publica celebrantur officia, ſit ſportulis nummus argenteus, alia materia Diptychis. Hæc prophana, ſeu conſularia Diptycha non uno loco inter antiquiſſima Cimelia inventa publicavit *Alexander* W*itbelmius*, eaque perdocto Commentario illuſtravit. Porrò, ex his prophanis, ſeu conſularibus Diptychis, ut optimè obſervat Card. *Noriſius* in *Diſſertatione Hiſtorica de Synodo V.* capite quinto, Catalogi, in quibus Epiſcoporum, aliorumque fidelium erant inſcripta nomina, *Diptychorum* nomen deinceps mutuari cæperunt, & conſularia Diptycha poſtea ſacra & Eccleſiaſtica evaſerunt, quæ licèt, ut mox diximus, eburnea non eſſent, ſed tantùm membranæ quædam, has tamen membranas coopertoriis, ſeu operculis eboreis, vel alterius pretioſæ materiæ tegumentis incluſas fuiſſe indicat *Fortunatus* lib. 10. carm. 7. de Natalitio die S. Martini Turonenſis

ſis ad *Childebertum* Galliarum Regem, ubi ait:

Nomina veſtra legant Patriarchis
atque Prophetis
Cui hodie in templo Diptychus edit
ebur.

Eccleſiaſtica Diptycha alia erant *Viventium*, alia *Mortuorum*; nam diverſis libris eorum nomina ſcribebantur. Id liquidò patet ex litteris *Attici* Patriarchæ Conſtantinopolitani ad *Cyrillum* Patriarcham Alexandrinum de reſtituto Diptychis Eccleſiaſticis Sancti Chryſoſtomi nomine, ubi hæc ſcribit: *Mentio namque ejus* (ſeu Chryſoſtomi) *fit cum Defunctis non ſolùm Epiſcopis, ſed & Presbyteris, Diaconis, & Laicis ipſis, mulieribusque, &c. Magna eſt enim inter Defunctos & ſuperſtites differentia, ut etiam libri propter differentiam eorum, quorum memoria conſervatur, ſtatum, diſcreti ſint.* Ex quibus verbis duo comperta habemus. Primum eſt, quod alia eſſent Ec-

cle-

clesiastica Diptycha: Viventium, alia Mortuorum. Alterum est, quod ejusmodi Diptycha tàm sacrorum Ministrorum, quàm Laicorum, immò & mulierum nomina complecterentur. Inde tamen colligi haud debet, omnia nomina promiscuè & indiscriminatim in hisce Diptychis fuisse inscripta, sed in una pagina Episcopi, in alia Presbyteri, in altera Diaconi, atque ita diversis etiam Laici ac fœminæ Diptychis consignabantur. Doctissimus Card. *Bona* lib. 2. *Rerum Liturgicarum* cap. XII. ait, tria fuisse genera Diptychorum, sive Tabularum, quibus nomina in singulis Ecclesiis inscribebantur. Primum erat peculiare *Episcoporum*, eorum præsertim, qui illam Ecclesiam rexerant, dummodò probitate suâ ac sanctis moribus claruissent. Alterum erat *Vivorum*, in quibus eorum nomina descripta erant, qui adhuc viventes dignitate aliquâ, vel beneficiis illi Ecclesiæ collatis, vel alio titulo benè meriti erant. In his secundi

ge-

generis Diptychis primo loco Romanus Pontifex, tùm alii Patriarchæ, & proprius Antiſtes, ac reliqui Clero adſcripti recenſebantur: poſteà Imperator, Principes, Magiſtratus & Populus fidelis. Tertium genus Diptychorum erat *Mortuorum*, qui in Catholica communione deceſſerant, & vel Principatu temporali, vel dignitate Epiſcopali, vel aliis in Eccleſiam meritis ac beneficiis ſpectabiles fuerant dùm eſſent in vivis. Præter hæc tria Diptychorum genera, alia, teſte eodem Cardinali *Bona*, erant Diptycha, ſeu Tabulæ, quibus inſcripta erant nomina eorum, qui ad Baptiſmum accedebant.

In ſumma veneratione apud Fideles erant Diptycha Eccleſiaſtica, quippè quæ in ſacro-ſancto Myſterio exponebantur, & poſtquam Diaconus, ut legitur in liturgiis Sanctorum Baſilii & Chyſoſtomi, ea thure ſuffierat, altâ voce in Ambone illa recitabat, non tamen omnia Fidelium tàm vivorum, quàm mortuorum in Di-

ptychis inſcripta legebat, (ut quibusdam Scriptoribus perperàm viſum eſt. Ad eam ſiquidem tot nominum recitationem, potiſſimùm poſt fidem jam propagatam, & extirpatam Idololatriam, nec menſes, nec anni ſuffeciſſent, maximè in Civitatibus, quæ innumerabilem populi multitudinem continebant) ſed delectus habebatur, & in Diptychis tàm viventium, quàm in Domino dormientium, quæ publicè à Diacono in ambone legebantur, eorum tantùm nomina recitabantur, qui inter cæteros aliquâ ſpeciali notâ præeminebant, facta de reliquis generali commemoratione. Hæc praxis legendi inter ſacram Synaxim Diptycha Eccleſiaſtica apertè colligitur ex Actis Synodi Conſtantinopolitanæ anno DXVIII. celebratæ. In his enim legitur, quod cùm populus conclamaſſet: *Diptycha amboni. Qui non loquitur, Manichæus eſt. Diptycha amboni*, Joannes Patriarcha populo ſatisfecit: *Poſt lectionem ſancti*

Evangelii ex more ſacrâ Miſsâ finita & januis clauſis (Miſſa videlicet Catechumenorum, quibus poſt Evangelii recitationem extra Eccleſiam dimiſſis januæ claudebantur) *lectione juxtà conſuetudinem facta, tempore Diptychorum concurrit omnis multitudo cum magno ſilentio circum circa altare & audiebat. Et cùm ſolùm lecta fuiſſent à Diacono prædictarum quatuor Synodorum, & ſanctæ memoriæ Archiepiſcoporum Euphemii, Macedonii, & Leonis nomina, voce magna univerſi clamaverunt: Gloria tibi Domine. S. Leonis* Papæ, necnon *Euphemii*, ac *Macedonii* urbis Conſtantinopolitanæ Antiſtitum nomina *Anaſtaſius* Hæreticus Imperator è ſacris tabulis eraſerat, ſed eo mortuo die nonâ menſis Julii anni DXVIII. è veſtigio eorumdem Præſulum nomina ſacris Tabulis, ſeu Diptychis Eccleſiaſticis reſtituta ſunt. Eamdem praxim recitandi inter Miſſæ Sacrificium nomina in Diptychis inſcripta obſer-

ſervandam præcipit Concilium Emeritenſe Canone 19. his verbis: *Proinde ſalubri deliberatione cenſemus, ut pro ſingulis quibusque Eccleſiis, in quibus Presbyter juſſus fuerit per ſui Epiſcopi ordinationem præeſſe, pro ſingulis diebus Dominicis Sacrificium Deo procuret offerre, & eorum nomina, à quibus Eccleſias conſtat eſſe conſtructas, vel qui aliquid his ſanctis Eccleſiis videtur, aut viſi ſunt contuliſſe, ſi viventes in corpore ſint, ante altare recitentur tempore Miſſæ. Quod ſi ab hac luce diſceſſerint, nomina eorum cum fidelibus recitentur ſuo in ordine.* Denique, cavit ſemper Catholica Eccleſia, ne Sanctorum, & in communione Catholicæ Eccleſiæ defunctorum Epiſcoporum nomina è Diptychis Eccleſiaſticis expungerentur. Hæc namque expunctio pœna erat illis ſolis inflicta, qui vel à Fide Catholica defecerant, vel ob aliquod crimen à communione fidelium fuerant ſeparati. Hinc, ut oſtendemus in ſerie Hi-

Historiæ Ecclesiæ sæculorum quinti & sexti, postquam *S. Chrysostomus* Patriarcha Constantinopolitanus factione *Eudoxiæ* Augustæ, & *Theophili* Patriarchæ Alexandrini in Conciliabulo ad *Quercum* coacto injustè damnatus & Episcopatu fuisset dejectus, ejusque nomen è Diptychis Ecclesiasticis expunctum; Innocentius I. Pontifex Maximus Sancti illius Episcopi susceptâ discussâque causâ, injustum hujus Conciliabuli Decretum abrogavit, atque in exilio defuncti Chrysostomi memoriam honorificè restitui curavit, nec aliter pax inter Orientis & Occidentis Ecclesias studiis hac in re divisas iniri potuit, nisi priùs restituto in Ecclesiasticis Diptychis Chrysostomi nomine. Sed, versâ vice, postquam *Acacius* Patriarcha Constantinopolitanus Eutychianę Hęresis fautor, sese in quinto sæculo ab Ecclesia Romana, facto Schismate, separasset, omni studio connixi sunt Romani Pontifices *Gelasius*, *Anastasius*, & *Symmachus*

ut perfidi *Acacii* jam demortui nomen ex Græcarum Ecclesiarum Diptychis omninò deleretur, idque tandem obtinuit *Hormisdas* Summus Pontifex à *Justino* religiosissimo Imperatore, sub quo sublatum fuit diuturnum Schisma, & pax Orientalem inter & Occidentalem Ecclesiam felicissimè restituta est, damnatâ duorum precedentium Hæreticorum Imperatorum, *Zenonis*, & *Anastasii* memoriâ, expunctisque sacris ex tabulis eorum simul & *Acacii*, cæterorumque ipsis adhærentium nominibus. Sed de materia, usu, & recitatione Diptychorum Ecclesiasticorum hæc indicasse sufficiat.

Alterum, quod in hac Præfatione Lector Historiæ Ecclesiasticæ studiosus accuratè velim observet, spectat quintam Synodum generalem in sexto sæculo, seu anno DLIII. celebratam, in qua non solùm damnata sunt *tria famosa Capitula*, videlicet scripta & persona *Theodori* Mopsuesteni Episcopi, scripta *Theodoreti* Cy-

ri Antiſtitis contra XII. Anathematiſmos S. Cyrilli Alexandrini, & Epiſtola *Ibæ* Edeſſeni Præſulis ad *Marim* Perſam; ſed etiam confixus eſt *Origenes*. Plura quidem de hac quinta Synodo generali dicemus in Hiſtoria ſexti Eccleſiæ ſæculi, hìc tamen Lectorem neceſſariò præmuniendum eſſe duxi contra duos errores, in quos impegit *Petrus Halloixius* Leodienſis Scriptor in Apologia, quam edidit pro *Origene*. Enim verò, ut *Origenem* ab errore vindicaret ille Scriptor, auſus eſt aſſerere, quintam Synodum à Sede Apoſtolica non fuiſſe approbatam, *ſed magis ab Eccleſia Catholica toleratam eſſe ac permiſſam, quàm grato animo admiſſam & receptam*. Addit etiam, hanc quintam Synodum nulla eſſe veneratione dignam: *Quomodò*, inquit, *Juſtiniani Conciliabulum inſtigante Diabolo concitatum & confectum, poteſt ulla veneratione eſſe dignum*? Secundò, pertendit idem Scriptor, *Origenem* non fuiſſe damnatum in

quinta Synodo. Hos duos *Halloixii* errores, velut inaudita hactenus paradoxa lato & perdocto calamo confutavit Card. *Norisius* in sua Dissertatione Historica *de quinta Synodo*. Quocircà, abundè hìc sufficiet duo contra Halloixium breviter probare, quæ absque temeritate negari, aut in dubium revocari haud possunt, videlicet quintam Synodum à Sede Apostolica fuisse approbatam, & tamquam Oecumenicam ab universa Ecclesia receptam. Secundò, *Origenem* in quinta Synodo fuisse reverà damnatum.

Et primò quidem mirari vehementer subit, quâ fronte potuerit *Halloixius* asserere, quintam Synodum à Sede Apostolica non fuisse confirmatam, cùm innumera penè extent antiquitatis monumenta, queis ejus temeritas facili negotio revinci possit. Extat siquidem *Vigilii* Papæ *ad Eutychium Patriarcham Constantinopolitanum & ad præjacentem Synodum* Epistola, quàm Illustrissimus *Petrus*

trus de Marca Archipræſul Pariſienſis è veteri Codice MS. Bibliothecæ Regiæ eruit, in qua *Vigilius* Papa diſertè reſcindit *Conſtitutum*, & alia, quæ pro trium Capitulorum defenſione olim ſcripſerat, vel geſſerat. Eruditus etiam *Baluzius* in nova Collectione Conc. pag. 1551. invenit in veteri Codice MS. Bibliothecæ Colbertinæ *Conſtitutum* Vigilii Papæ pro damnatione trium Capitulorum, in quo Summus ille Pontifex fusè, doctèque tria Capitula explicat, refellit & damnat, tandemque concludit his verbis: *Quæcumque verò ſive meo nomine, ſive quorumlibet pro defenſione memoratorum trium Capitulorum prolata fuerint, vel ubicumque reperta, præſentis noſtri pleniſſimè conſtituti auctoritate evacuamus.* Nec ſolùm Vigilius Papa, abjectâ priori ſententiâ, tria Capitula proſcripſit, & quintam Synodum approbavit, ſed etiam eamdem Synodum, tamquàm Oecumenicam ab omnibus Fidelibus ſuſcipiendam

esse constanter profitentur *Vigilii* Papæ successores. *Pelagius I.* in Epistola v. ad *Narsem* Romani exercitus Ducem quintam Synodum adversùs *tria Capitula* celebratam appellat *universalem Synodum*, & Venetiarum, Istriæque Episcopos, sed præsertim *Paulinum* Aquilejensem Caput factionis Schismaticorum, qui tria Capitula acriter defendebant, & quintam Synodum repudiabant, invocato sæcularium Potestatum auxilio coerceri & in ordinem redigi debere affirmat. *Pelagius II.* quintam Synodum Pontificiâ auctoritate itidem approbavit, ut videre est in ejus Epistola ad *Eliam* Aquilejensem, & Istriæ Episcopos ab Ecclesia Romana ob trium Capitulorum defensionem divulsos. *Sanctus Gregorius* Magnus Synodum quintam, ceu Oecumenicam veneratus est, ut constat ex ejus Epistola ad *Joannem* Patriarcham Constantinopolitanum, ubi postquam Sanctissimus ille Pontifex professus est, se sicut Evangelii quatuor libros,

bros, ſic quatuor Concilia, videlicet Nicænum, Conſtantinopolitanum I. Epheſinum, & Chalcedonenſe ſuſcipere ac venerari, confeſtim ſubdit: *Quintum Concilium pariter veneror, in quo Epiſtola, quæ Ibæ dicitur, erroris plena reprobatur: & Theodorus perſonam Mediatoris Dei & hominum in duabus ſubſiſtentiis ſeparans, ad impietatis perfidiam cecidiſſe convincitur: ſcripta quoque Theodoreti, per quæ B. Cyrilli fides reprehenditur, auſu dementiæ prolata refutantur.* Martinus V. Pontifex Maximus in Concilio Lateranenſi adversùs Monothelitas Secretario IV. legi juſſit Concilii V. definitionem cum hac Epigraphe: *Definitio ſanctæ quintæ Synodi.* Sed quid neceſſe eſt plures hanc in rem adducere Pontifices, cùm ex *libro Diurno Romanorum Pontificum* manifeſtò pateat, in profeſſione fidei, quam recens electus Pontifex emittebat, quintam Synodum cum aliis quatuor Oecumenicis connumeratam & re-

receptam fuisse: *Sancta quoque universalia Concilia, Nicænum, Constantinopolitanum, Ephesinum, Calcedonense & secundum Constantinopolitanum, quòd Justiniani piæ memoriæ Principis temporibus celebratum sit, usque ad unum apicem immutilata servare*. His momentis, quæ Conciliorum definitionibus & omniũ fidelium consensu roborantur, sole clariùs evincitur, quintam Synodum contra tria Capitula convocatam, auctoritate Romanorum Pontificum fuisse approbatam, & tamquam Oecumenicam consensione universæ Ecclesiæ receptam, adeòque à temeritatis nota, ne quid graviùs dicam, nullo pacto excusari posse *Halloixium*, qui in contrariam abiit sententiam, & quintam Synodum non erubuit appellare *Justiniani Conciliabulum instigante Diabolo confectum*.

Verùm, ne quid hac in re dissimulare videar, ultrò quidem ac libens fateor, Hispaniarum Ecclesiæ Episcopos quintam

Synodum ſtatim non recepiſſe, eosque tamen communione ſemper conjunctos fuiſſe cum Romanis Pontificibus, aliisque Epiſcopis, qui eidem Synodo adhærebant. Sed contendo tamen, indè cum *Halloixio* colligi minimè debere, quintam Synodum nec Oecumenicam eſſe, nec à Sede Apoſtolica approbatam, aut eam ſalvâ & inculpatâ fide rejicere vel repudiare unicuique integrum fuiſſe. Ratio eſt, quia hunc Hiſpanorum diſſenſum Romani Pontifices prudenti quadam Oeconomiâ ad tempus diſſimularunt, & tolerarunt, donèc Hiſpani errorem facti dedocerentur, quo ſibi falsò perſuaſerant, quintam Synodum eſſe Chalcedonenſi contrariam. Eâ de cauſa ergà Catholicos & pacis Eccleſiaſticæ amantes Antiſtites Hiſpanos ſilentio & diſpenſatione aliquandiù utendum Romani Pontifices exiſtimarunt, maximè, cùm in quinta Synodo generali non de fide, ſed de perſonis tantummodò actum eſſet, & aliundè reverentia, quàm

Sedi Apostolicæ deferebant Hispaniarum Episcopi, spem Ecclesiæ faceret maximam, fore ut, errore facti propedièm deposito, ad sententiam universæ Ecclesiæ accederent, & quintam Synodum amplecterentur. Hinc *Sanctus Gregorius Magnus* in Epistola ad *Constantium* Episcopum Mediolanensem, qui conabatur *Theodelindam* Longobardorum Reginam piissimam à defensoribus trium Capitulorum seductam ad Communionem Ecclesiæ reducere, prudentèr sic respondit: *Quod scripsistis quia Epistolam meam Reginæ Theodelindę minimè transmittere voluistis, pro eo quod quinta Synodus in ea nominabatur; si eam exindè scandalizari posse credidistis, rectè factum est, ut minimè transmitteretur. Undè nunc ità facimus, sicut vobis placuit, ut quatuor Synodos solummodò laudaremus, & quintæ Synodi nullam mentionem faceremus.* Eâ Oeconomiâ, & prudenti dispensatione usus Sanctissimus

mus ille Pontifex Reginam *Theodelindam*, & alios quàm plures Schismaticos, qui Synodum quintam esse contrariam Concilio Chalcedonensi perperàm autumabant, evulso eo dubio, quod eorum animis altè insidebat, ad Ecclesiæ communionem felicitèr revocavit.

Exploso primo errore *Petri Halloixii*, asserentis quintam Synodum nec à Romanis Pontificibus approbatam, nec universæ Ecclesiæ consensu fuisse receptam; superest, ut paucis nunc refellam alium errorem, in quem lapsus est idem Scriptor in Apologia, quam pro *Origene* adornavit, ubi vanis & futilibus conjecturis capite decimo probandum suscipit, Origenem non fuisse damnatum in quinta Synodo, quia, inquit, in Actis quintæ Synodi nulla extat Origenis damnatio, nullum de hac Origenis damnatione apud Victorem Tunonensem, vel Facundum Hermianensem Scriptores horumce temporum æquales & re-

rum

rum gestarum testes apparet vestigium. Arriserat olim eadem sententia Illustrissimo *Danieli Huetio* Episcopo Abrincensi, sed re accuratiùs pensitatâ, ut ipsemet ait *libro* 2. *Origenianorum* cap. 4. Sect. 3. num. 14. mutavit sententiam, & actam in quinta Synodo Origenis causam, ipsumque cum Asseclis damnatum & Anathemate confossum fuisse invictè probat multis argumentis, quorum præcipua hìc perstringere sufficiet. Primum petitur ex testimonio *Evagrii*, qui lib. 4. Historiæ Ecclesiasticæ cap. 37. totius rei summam, & ipsa verba Anathematis in quinta Synodo in Origenem prolati refert, ipsumque sequitur totum Græcorum agmen, videlicèt Auctor Chronici Alexandrini, Georgius Syncellus, Theophanes, Photius in libello de Synodis, Nilus Rhodius, & Anonymi duo, qui de Synodis quoque scripserunt, quosque in canonici juris antiqui Bibliothecam contulit *Henricus Justellus* vir clarissimus.

His

His etiam ſuffragantur Zonaras, Glycas, maximè verò Cedrenus, qui & Juſtiniani Imperatoris Epiſtolam repræſentat, in qua flagitat à Patribus quintæ Synodi, ut Origenem, Origeniſque Gregales damnent, & Nicephorus, qui Anathematiſmos in quinta Synodo in Origenem vibratos recitat lib. 17. Hiſt. Eccleſ. cap. 28. Præterea, Cyrillus Monachus, qui Juſtiniani Imperatoris ævo claruit, & res in quinta Synodo geſtas ignorare haùd potuit, perſpicuè docet, Origenem in ea damnatum fuiſſe, ut videre eſt in Vita, quam deſcripſit *S. Euthymii* cap. 105. & in Vita *Sancti Sabæ* cap. ultimo. Deniquè Origenem confixum fuiſſe in quinta Synodo generali teſtantur Patres Synodi ſextæ generalis, Action. 17. & 18. Leo II. Romanus Pontifex in Epiſtola ad Conſtantinum Pogonatum Imperatorem, & ipſe Conſtantinus Pogonatus in Edicto ad populum occiduas partes incolentes; quæ duæ Scriptiones inter Acta Concilii

ſexti generalis habentur, quibus addi poſſunt Synodus quinti-ſexta Can. 1. Synodicæ litteræ *Theodori* Hieroſolymitani, quæ recitatæ ſunt Actione tertiâ Synodi ſeptimæ, Epiſtola *Taraſii* Patriarchæ Conſtantinopolitani, totiusque adeò Synodi ſeptimæ generalis, quæ extat Actione ſeptimâ ejusdem Synodi, & Anaſtaſius Bibliothecarius ad annum Juſtiniani Imperatoris vigeſimum ſextum. Certè tot luculenta teſtimonia Conciliorum, & clariſſimorum Scriptorum, qui diſertis verbis aſſerunt, Origenem in quinta Synodo generali fuiſſe damnatum, rem extra omnem dubitationis aleam ponere debent, ita ut nemo prudens & ſapiens Theologus contrà excipere, vel preſcribere poſſit. Undè, juſtâ de causâ Eminentiſſimus Annalium Parens *Baronius* ad annum Chriſti CCLVI. invehitur in eos, qui pro Origene jam ab Eccleſia damnato Apologias concinnare præſumunt: *Miratus ſum*, inquit, *poſt damnationem ejus*

ab

ab Anastasio Papa Pontificiâ auctoritate inflictam, post ejusdem reprobationem in quinta Synodo pronunciatam, post tot antiquorum Patrum in ipsum conspirantes sententiam, adhùc recentiores quosdam ausos esse novas edere Apologias, & auctoritate Ecclesiæ Catholicæ judicatas sæpiùs controversias denuò temerè agitare. Quid, amabo, dixisset doctissimus ille Cardinalis de *Petro Halloixio* acerrimo Origenis Vindice, qui non solùm ipsius vitam, virtutes & documenta libris quatuor fusissimè complexus est, ejusque doctrinam ab omni erroris labe totis ingenii sui viribus purgare ac vindicare studuit; sed, quod gravius est, ut faciliùs persuadere posset, Origenem in quinta Synodo non fuisse damnatum, non dubitavit asserere, Patres Conciliorum generalium sexti, & septimi, necnon antiquos Scriptores, qui Origenem in quinta Synodo proscriptum fuisse testantur, omnes ad unum errasse, eos-

que

que incidisse in Acta Synodi quintæ corrupta & adulterata? Hac in re sanè modestiam & reverentiam Sanctis Patribus debitam in *Halloixio* desiderare cogor, quam penitùs exuisse videtur.

At, inquit *Halloixius*, nulla in Actis quintæ Synodi Origenis extat damnatio, nec ullum de hac Origenis damnatione in v. Synodo factâ apud Victorem Tunonensem, vel Facundum Hermianensem, Scriptores coævos, apparet vestigium. Falsò itaque asseritur, Origenem in quinta Synodo fuisse damnatum. Hoc est potissimùm Halloixii argumentum, quod certè utroque pede claudicat. Nam, præterquàmquod merè negativum est, ac subindè, juxta Critices disciplinæ regulas, ad infirmanda locupletissima, quæ mox in medium produximus, testimonia, sat virium habere non potest, falsò præterea supponit, nullam in Actis quintæ Synodi extare damnationem Origenis. Quid enim, sodes, sibi

volunt hæc verba, quibus *Theodorus* Cappadox Origenis Patronus probaturus, *Theodorum Mopsuestenum*, licèt jam vitâ functum, posse jure ac meritò damnari, sic Collatione v. Patres Synodi quintæ allocutus est: *Et multos quidem etiam alios invenimus post mortem anathematizatos, necnon etiam Origenem ...... quod nunc & in ipso fecit & vestra sanctitas, & Vigilius Papa religiosissimus antiquioris Romæ.* Fatente igitur Theodoro Cappadoce Origenistarum Principe à Synodo quinta & Vigilio Papa Origenes fuit damnatus. Quid etiam sibi vult Anathematismus undecimus in Collatione octava quintæ Synodi his verbis conceptus: *Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychem, Origenem, cum impiis eorum scriptis ...... talis Anathema sit.* Extat itaque in Actis quintæ Synodi, velit nolit *Halloixius*, expressa Origenis damnatio. Sed, ut

dem *Halloixio* nullam in Actis quintæ Synodi extare Origenis damnationem, indè tantùm ſequitur, Acta quintæ Synodi ob ſuppreſſam illam Origenis damnationem fuiſſe truncata & mutilata, ſive id Origeniſtarum fraude factum ſit, ut non immeritò ſuſpicatur Baronius, ſive id contigerit proptet nimiam feſtinationem eorum, qui latinam interpretationem Actorum quintæ Synodi ad uſum Vigilii Papæ & Occidentalium curarunt. Cùm enim illi interpretes totam Orientales inter & Occidentales controverſiam in trium Capitulorum negotio verſari animadverterent, parùm curarunt de Origenis damnatione, quæ tùm temporis unanimi conſenſu ab utraque Eccleſia facta & recepta fuerat, ſed maxima feſtinatione Acta quintæ Synodi exſcripſerunt dumtaxàt quantum ad ea, quæ trium Capitulorum proſcriptionem ſpectabant, ut ea ad *Vigilium* Papam citò tranſmittere poſſent. Hinc Summi Pontifices *Pelagius I. Pelagius II.*

& Gre-

& *Gregorius Magnus*, dùm referunt Decreta quintæ Synodi generalis, meminêre dumtaxàt damnationis trium Capitulorum, nullâ de Origenis in ea Synodo damnatione factâ mentione, quia Acta quintæ Synodi, quæ initio in Occidentem delata fuerunt latinè cum magna feſtinatione, ut diximus, exſcripta, aliud omninò non continebant, quàm trium Capitulorum damnationem.

Plura non addam ad confutandam *Petri Halloixii*, qui à viris eruditis *Huetio*, *Noriſio*, & *Alexandro* jure merito vapulat, ſingularem ſententiam, quâ ſemel confutatâ, nullo negotio etiam refellitur alia opinio *Joannis Garnerii*, qui in *Diſſertatione*, quam edidit, *de quintæ Synodo*, contendit nullam in ea habitam fuiſſe de doctrina Origenis cognitionem, ſed tantùm in quadam alia Synodo Conſtantinopoli ſub *Menna* hujus Civitatis Epiſcopo habita, quæ à veteribus *quintæ Synodi* nomine etiam appellata eſt, quæ-

que quintam Synodum universalem aliquot annis præcessit. Hæc, inquam, *Garnerii* sententia non solùm ex his, quæ contra *Halloixium* adduximus, locupletissimis testimoniis confutata manet, sed etiam validè refelli potest ex verbis, quæ leguntur in secunda Professione fidei, quæ habetur in libro diurno Romanorum Pontificum, ubi, postquam actum est de quatuor prioribus Synodis Oecumenicis, subnectitur: *Hæc igitur Sancta atque universalia quatuor Concilia, etiam sanctum quintum Concilium venerandum assecutum est, & sub piæ memoriæ Justiniano Principe apud Constantinopolitanam Urbem est congregatum, cujus salutari consultu, unus esse de Sancta Trinitate Dominus Noster Jesus Christus veracitèr prædicatus est &c. in hoc Origenes cum impiis discipulis & sequacibus, Didymo, & Evagrio, & qui Creatorem omnium Deum, & omnem rationalem ejus creaturam Gentilibus fabulis prosecuti*

sunt

ſunt æternæ ſunt condamnationi ſubmiſſi. In eo Theodorus Mopſueſtenus Auctor Neſtorii, paritèrque Diodorus &c. Cum his & Epiſtola, quæ Ibæ dicitur ad Marim Perſam, & ſcripta Theodoreti adversùs Beatiſſimum Cyrillum, cum condemnatione projecta ſunt &c. inter hæc veneranda univerſalia quinque Concilia, etiam ſanctum ſextum Concilium univerſale prædicamus. Quibus ex verbis manifeſtò patet, Origenem, ejusque Sectatores, *Juſtiniano* Imperatore, non tantùm in aliquo privato Concilio, ut contendit *Garnerius*, ſed in quinta univerſali Synodo Conſtantinopoli celebratâ fuiſſe damnatos.

Hæc te, erudite Lector, in hac Præfatione præmonere neceſſarium eſſe duxi, quò videlicèt inter legendum ea, quæ in Hiſtoria quinti, & ſexti Eccleſiæ ſæculorum *de Diptychis*, & *de quinta Synodo* dicenda occurrent, actutùm intelligere poſſes. Nunc duo à te viciſſim repoſco.

Primum eſt, ut pro me, qui Hiſtoriæ Eccleſiaſticę literarium mare immenſum ac procelloſum ingreſſus ſum, Deum Opt. Max. roges ut me in tam moroſa & diuturna peregrinatione omnipotenti gratiâ ſuâ illuminet, dirigat, atque ad optatum portum felicitèr tandem perducat. Alterum eſt, ut huncce ſecundum Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Tomum, in quo eamdem, quam in priori, methodum teneo, attento lubentique animo lectitare haud graveris. Et ſanè, ſi te veteris Romæ Ruderum, Templorum, jamque vetuſtate exeſarum ſtatuarum adſpectus magnoperè delectat, quanto majori voluptate te afficere debent retroactorum ſæculorum Eccleſiæ memoria, Sanctorum Martyrum trophæa, Summorum Pontificum, & Imperatorum Chriſtianorum geſta, Epiſcoporum ſucceſſiones, Hæreſum Hiſtoria, Conciliorum Decreta, Sanctorum Patrum Doctrina, & antiquæ Eccleſiæ politia, morumque diſciplina; *Hæ ſunt*, inquit egre-

giè

giè *Tertullianus* in libro de Spectaculis, *voluptates, hæc ſpectacula Chriſtianorum Sancta, perpetua & gratuita. In his tibi ludos Circenſes interpretare, curſus ſæculi intuere, tempora labentia dinumera, metas conſummationis expecta, ſocietates Eccleſiarum defende, ad ſignum Dei ſuſcitare, ad tubam Angeli erigere, ad Martyrii palmas gloriare.*

NOS FR. ANTONINUS
CLOCHE

Sacræ Theologiæ Profeſſor, ac totius Ordinis Fratrum Prædicatorum humilis Magiſter Generalis & ſervus ſalutem.

TEnore præſentium noſtrique auctoritate Officii licentiam facimus Reverendo admodum Patri Fratri *Ignatio Hiacyntho Amat de Graveſon* in Sacra Facultate Pariſienſi Doctori ac in Collegio Caſanatenſi Conventus Sanctæ Mariæ ſuper Minervam de Urbe Theologo, Provinciæ noſtræ Provinciæ Alumno typis edendi Opus in plures Tomos diſtributum, cui titulus eſt: *Hiſtoria Eccleſiaſtica variis Colloquiis digeſta, &c.* dummodò prius approbatum fuerit à duobus Ordinis noſtri in Theologia Magiſtris, & aliis ſervatis de jure ſervandis. In quorum fidem &c. Datum Romæ in Conventu noſtro Sanctæ Mariæ ſuper Minervam die 8. Martii 1717.

Fr. Antoninus Cloche
Magiſter Ordinis.

Loco ✠ Sigilli.

Fr. Bernardus d'Arcet Magiſter, & Socius.

Regiſtr. fol. 79.

To-

TOmum istum alterum quinti & sexti Ecclesiæ sæculorum complectentem Historiam, à Viro peritissimo & in sacris studiis summè exercitato Ignatio Hyacintho Amat de Graveson *sacræ Facultatis Parisiensis Doctore, & Collegii Casanatensis Theologo, Ordinis Prædicatorum compositum, authoritate ac imperio Reverendissimi Patris Antonini Cloche totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Magistri Generalis sedulò perlegi summa cum animi voluptate, magnoque ipsum rerum sacrarum studiosis adjumento esse posse censeo: nec dubito quotquot seposito partium studio pii & eruditi hoc Opus legerint, quin mihi assentiantur, multòque plura & majora hac mea testificatione sint bona hac in Historia Ecclesiastica reperturi: in ea quippè nemo non jure demirabitur stili candorem omnis fuci expertem, brevitatem cum rerum ubertate conjunctam, eruditionem reconditam, mirabilem gestorum colligationem, methodum facilem ac perspicuam qua suo quæque ordine paucis perstringuntur, ne longioris studii spatio & decursu, vel nodis quæstionum alienarum intricatissimis, & vix aliud quàm temporis jacturam allaturis, juvenes Theologiæ candidati ab Historiæ Ecclesiasticæ cultu deterreantur. Cùm igitur Tomus ipse alter ab omni nævo contra Fidem, aut bonos mores erroris alienissimus sit, dignum illum censeo, qui publica luce donetur, & omnium teratur manibus. Datum Romæ in Conventu Minervitano Fratrum Prædicatorum die 25. Aprilis anni æræ Christianæ 1717.*

Fr. Antonius Bardon, Sac. Facult. Parisiensis
Doct. Theol. & Catedr. Casanat. Ord. Præd.

Jussu

J*Vssu Reverendissimi Patris Antonini Cloche Ordinis Prædicatorum Magistri Generalis, Tomum secundum Historiæ Ecclesiasticæ variis Colloquiis digestæ, ab admodum Reverendo Patre Fratre* Ignatio Hyacintho Amat de Graveson *sacræ Facultatis Parisiensis Doctore, & Collegii Casanatensis Theologo elaboratum accurate, ac diligenter perlustravi: dequo idem omnino, quod de primo ejusdem Operis Tomo, candidum judicium, ut lubens feram, me extimulant tùm orthodoxa doctrina, uberiorque rerum Ecclesiasticarum perities: cùm tersum dicendi genus, methodusque sibi constans, quæ hìc ubique resplendere, ubique micare comperio. Quamobrem, cùm primum doctissimi Auctoris de Historia Ecclesiastica volumen summo cum applausu ab Viris litteratis, & Historiæ Ecclesiasticæ studiosis exceptum sit, nullus dubito, quin hoc secundum, quod quintum & sextum Ecclesiæ sæculum complectitur, parem præstantissimo concinnatori famam apud æquos rerum æstimatores conciliet. Datum Romæ in Conventu Sanctæ Mariæ super Minervam die 24. Maii anno 1717.*

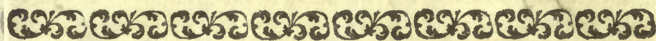
Fr. Patricius Plonket Sacræ Facultatis Parisiensis Doctor, & Collegii Casanatensis Theologus, Ord. Prædic.

IM-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

N. Card. Caracciolus Pro-Vic.

APPROBATIO

Illustrissimi, & Reverendissimi Domini

JUSTI FONTANINI

A cubiculo honorario Sanctissimi D.N.

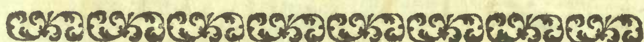
CLEMENTIS XI.

JUbente Reverendissimo Patre Fr. Gregorio Selleri Magistro Sacri Palatii Apostolici, perlectus est liber inscriptus: *Historia Ecclesiastica variis Colloquiis digesta, &c.* nec in eo quicquam offendi, quod ejus editionem remorari posse videatur. Quare typis dignum censeo, tanquam opus tironibus perutile, quorum institutioni optimus & clarissimus auctor,

pro

pro singulari modestia sua, ab se elaboratum fuisse significat. Dabam Romæ die 13. Decembris anno Domini 1716.

Justus Fontaninus Abbas Sextensis.

IMPRIMATUR,

Fr. Gregorius Selleri Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

IN-

INDEX COLLOQUIORUM

Quæ continentur in hoc secundo Tomo.

COLLOQUIA

In Historiam Ecclesiasticam V. sæculi.

COL-

COLLOQUIUM IV.

COLLOQUIUM V.

COLLOQUIUM VI.

COLLOQUIA

In Historiam Ecclesiasticam VI. sæculi.

COLLOQUIUM I.

COLLOQUIUM II.

COLLOQUIUM III.

COLLOQUIUM IV.

COLLOQUIUM V.

COLLOQUIUM VI.

HISTO-

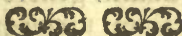
HISTORIA ECCLESIASTICA

V. Eccleſiæ ſæculi.

Variis Colloquiis digeſta.

Iſtoriam,& Diſciplinam quinti Eccleſiæ ſæculi ſex Colloquiis explanabimus. Primum erit de ſtatu Eccleſiæ ſub Imperatoribus Chriſtianis. Alterum, de Hæreſibus, quæ quinto ſæculo emerſerunt & Eccleſiæ ſinum lacerarunt. Tertium exhibebit ſeriem Epiſcoporum,qui ræcipuas Eccleſiæ Sedes eodem ſæculo tenuerunt. Quartum erit de Conciliis,quæ ad extirpandas Hæeſes variis in locis fuerunt celebrata, & de nonnuls Factionibus, in quas diſtracti fuere quidam Caholici Epiſcopi. Quintum erit de Viris Illuſtribus, ui perdoctis Operibus quintum Eccleſiæ ſæculum lluſtrarunt. Poſtremum explicabit Doctrinam,Moalem, & Diſciplinam, quæ eodem ſæculo quinto uit obſervata.

COLLOQUIUM PRIMUM.

De statu Ecclesiæ in quinto sæculo sub Imperatoribus Christianis.

DISCIP. ECclesiam sub optimo, & religiosissimo Imperatore Theodosio Magno summâ pace potitam, planèque Idololatriam fuisse extinctam, memini te dixisse sub finem Colloquii primi in Historiam quarti Ecclesiæ sæculi, nunc qualis fuerit status Ecclesiæ sub aliis Imperatoribus, qui, post Theodosium Magnum, Imperium cùm Orientis, tùm Occidentis rexerunt scire desidero.

MAGIST. Mortuo Imperatore Theodosio sub Consulatu *Olybrii*, & *Probini*, hoc est, anno Christi CCCXCV. ante diem VI. Kalendas Februarias, filii ejus *Arcadius*, & *Honorius* Romani Imperii administrationem suscepêre, & *Arcadius* quidem Orientis, *Honorius* verò Occidentis Principatum obtinuit. Arcadii, & Honorii juvenili, & inexpertæ ætati, simulque & Imperio prospiciens Theodosius Magnus, duos, antequàm moreretur, selegerat Duces prudentiâ & auctoritate conspicuos, quorum ductu, & consiliis utrumque regeretur Imperium, *Rufinum*, qui rebus Orientis, & *Stiliconem*, qui Occidentis rebus præesset. Sed inter Rufinum, hominem in Aquitania humili genere natum, & Stiliconem genere Vandalum utriusque Imperii administrum gravis exarsit invidia, magnaque fuit dissensio, quæ, ut mox dicemus, gravissimorum malorum

rum tàm in Oriente, quàm in Occidente causa, & origo fuit. *Arcadius* statim post obitum Theodosii patris sui *Eudoxiam* duxit uxorem, conciliante has nuptias *Eutropio* Eunucho in odium Rufini æmuli sui, qui filiam suam Arcadio destinabat, ut Imperio, cui inhiabat, sublato Genero, potiretur. Varias leges sanctissimas adversùs tumultuantes Hæreticos emisit Arcadius, fuitque Optimus Princeps, mansuetus, pacis, & religionis amans, sed infelix. Tutor si quidem *Rufinus* Principi, pupilloque infidus *Alaricum* Gothorum Ducem adivit, ut arma verteret in Arcadium, ejusque Imperium laceraret. Sed ut occultum fœdus, pravumque, quod animo voluebat, consilium ad optatum exitum faciliùs perducere posset *Rufinus*, Græciæ Proconsulem sibi fidum designavit, & Thermopylarum angustias custodiendas viro itidem sibi addicto tradidit, ut eas ambo Barbaris advenientibus cederent. His fretus *Alaricus*, quasi jam victoriæ securus, è Thracia discessit, & in Macedoniam, Thessaliamque progressus est *interjectis omnibus exilio datis*, ut scribit *Zosimus* lib. 5. ubi etiam narrat mala, quæ egit *Alaricus* in Bæotia, Attica, Megaride, Peloponeso, & in reliqua Græcia. Verùm spe suâ delusus est *Alaricus*, quippè qui à *Gaina* homine bellicoso, quem *Stilico* Honorii fratris Arcadii Tutor cum valido Exercitu in Orientem misit, repulsus, victus, ac debellatus est, statimque à militibus, juxtà mandatum Stiliconis, Rufinus trucidatus dignas admissis facinoribus pœnas luit. Ejus corpus ad ludibrium membratim discerptum est, Caput præfixum pilo, manus ita composita, ut pecuniam laxatis, aut contractis nervis recipere videretur. *Zosimus* citatus as-

ſerit, *Eutropium* Eunuchum Stiliconi addictiſſimum, qui poſt Rufini cædem maximâ apud Arcadium auctoritate pollebat, bonorum Rufini potiſſimam partem ſibi vindicaſſe. Sed cum *Eutropius* Conſulatu ſimul, & Patritiatu ornatus, immenſâ, præcipitique ambitione Imperium aucuparetur, omnibus dignitatibus exutus fuit die XII. Kalend. Febr. anni CCCXCIX. & è faſtis, ac monimentis publicis abraſâ ejus memoriâ, in Cyprum Inſulam ipſe relegatus, & non multò poſt indè abductus, capite mulctatus eſt, ut teſtes ſunt *Philoſtorgius* lib. 11. cap. 6. *Zoſimus* lib. 5. aliique Scriptores. Supplicio quoque affecti ſunt *Gildo*, qui ſibi Africam uſurpaverat, & *Gainas*, quem Imperium affectantem, & Arcadio Imperatori ſtruentem inſidias *Fravita* Gothus quidem, ſed fidei præſtitæ Arcadio obſervantiſſimus conſerto prælio proſtravit. Quâ victoriâ meruit *Fravita* Conſulatum anno CCCCI. Obiit Arcadius Imperator Byzantii anno CCCCVIII. ætatis ſuæ 30. Imperii poſt patrem 13. Reliquit moriens filium, ſuum Theodoſium juniorem annos octo natum Imperii hæredem, illiusque Tutorem teſtamento inſtituit *Iſdigerdem* Perſarum Regem, eum enixè rogans, ut ad Imperium Theodoſio aſſerendum potentiam ſuam omnem, providentiamque conferret, quod reverà magnanimo animo executus eſt *Iſdigerdes* mittens *Antiochum* virum moribus egregium, & eximiæ eruditionis, qui pueri Principis curam haberet, ipſeque, quamdiu vixit, Romanos pace beavit altiſſimâ, & Imperium Theodoſio juniori conſervavit.

D. Fuit ne tranquillius Occidentis Imperium ſub *Honorio* fratre Arcadii?

M. Res Occidentis pessimo loco erant, atque fœdissima Imperii facies sub *Honorio* Principe negligente, ignavo, & à re bellica prorsùs alieno, eamdemque infaustam sortem nactus est *Honorius* in Occidente, quæ Arcadio ejus fratri contigit in Oriente. Nam sicut perfidus Rufinus Tutor Arcadii excitavit Alaricum Gothorum Regem, ut arma in Arcadium verteret; ita ambitiosus *Stilico* Tutor Honorii, & cui duas filias *Mariam*, & *Thermantiam*, quas è *Serena* uxore sua susceperat, in matrimonium dederat; eumdem *Alaricum*, quem anno CCCCII. ad Pollentiam, quæ Civitas est in Liguria, devicerat; stimulavit ad pugnandum contrà *Honorium*. Sed Alaricus perfidiam detestatus ingenti prælio Romanas acies profligavit, totam ferè devastavit Italiam, & Urbem Romam anno CCCCIX. ut multis argumentis evincit Cl. *Pagius* in sua Critica ad annum CCCCX. armis cepit, in prædam dedit, omnia penè ædificia incendit, & quasi torrens violentus solo æquavit, exceptis tamen Ecclesiis, quibus ille barbarus pepercit. *Attalum* Urbis Romæ Præfectum creavit Imperatorem, quem mox purpurâ, & Imperio exuit. Post captam Romam *Alaricus* in Siciliam transire volens, navibus tempestate disjectis, morbo periit, eique successit *Athaulphus* qui Romam regressus, eam miserum in modum depopulatus est, indèque *Gallam Placidiam* Honorii Imperatoris sororem abductam ad Forum Cornelii, seu *Imolam*, duxit uxorem. Re ad Honorium prò veritate delata, jussit è vestigio Imperator, Proditorem Stiliconem, ejusque filium *Eucherium* Paganum, & apertum Christianæ Religionis hostem, unâ cum

Serena hujus matre, & Stiliconis conjuge occidi. Eodem anno, quo Roma ab Alarico capta, ac direpta eſt, *Alani*, *Vandali*, & *Suevi* Hiſpanias occuparunt, qui jam anno CCCCVI. eodem promovente Stilicone, in Gallias irruentes, funeſtis cladibus eas cruentarant, quas S. Hieronymus Epiſt. XI. ad *Ageruchiam* viduam expreſſit his verbis: *Innumerabiles, & ferociſſimæ nationes univerſas Gallias occuparunt. Quidquid inter Alpes, & Pirenæorum eſt, quod Oceano, & Rheno includitur, Quadus, Vandalus, Sarmata, Alani, Gepides, Heruli, Saxones, Burgundiones, Alemanni, & ò lugenda Reſpublica, hoſtes Pannonii vaſtaverunt. Etenim Aſſur venit cum illis. Maguntiacum nobilis quondam Civitas capta, atque ſubverſa eſt, & in Eccleſia multa hominum millia trucidata. Vangiones longa obſidione deleti. Rhemorum Urbs præpotens, Ambiani, Atrebates, extremique hominum Morini, Tornaces, Nemetæ, Argentoratus, translati in Germaniam. Aquitaniæ, Novemque Populorum, Lugdunenſis, & Narbonenſis Provinciæ, præter paucas Urbes, populata ſunt cuncta.* Idem S. Doctor in Epiſtola ad *Heliodorum* de ejusmodi Barbarorum in Gallias incurſionibus loquens, Matronas nobiles, & Virgines Dei ludibrio habitas, Epiſcopos captos, Presbyteros, & Clericos interfectos, Eccleſias everſas, Equos ad Altaria ſtabulatos, Martyrum effoſſas reliquias, & alia ſimilia commemorat, quibus Romanus Orbis ante Urbis Romæ excidium fuerat obrutus. Easdem calamitates, quibus id temporis afflicta eſt Gallia, *Salvianus* Presbyter Maſſilienſis, qui & ipſe rebus præſentibus aderat, eleganter deſcribit in lib. 6. *de Gubernatione Dei*. Si nomina eorum, qui

in ha

n hac Barbarorum in Gallias irruptione Marty-ium passi sunt, scire aveas, lege Commentarium Historicum de Persecutionis Vandalicæ ortu, progressu, & fine, quem doctissimus *P. Theodoricus Quinart* Monachus Benedictinus attexuit ad Historiam persecutionis Vandalicæ quinque libris descriptam à *Victore Vitensi*. Gothi etiam anno 412. Rege *Athaulpho* Alarici successore, in Gallias irruperunt, ac multas calamitates in eas intulerunt, quas Cardinalis Baronius ex Prospero in Prologo libri de Providentia, & ex Paulino in Carmine Eucharistico accuratè refert, & explicat. Verùm Athaulphus Gothorum Rex à Patricio *Constantio* viro strenuo pressus, ut, relictâ Narbona quam occupabat, Hispanias peteret, per quemdam Gothum apud Barcinonam inter familiares fabulas jugulatus fuit, sicut ait *Idacius* in Chronico. Athaulpho successit *Wallia*, qui pacem cum Romanis pepigit, *Attalum*, quem Alaricus Imperatorem creaverat, Honorio Imperatori tradidit, eidem Galliam Placidiam ejus sororem ab Athaulpho Gothorum Rege sibi connubio junctam reddidit, &, ut cum Romanis firmius percuteret fœdus, suscepit bellum adversùs Alanos in Lusitania, & Vandalos Silingos in Bætica, pollicitus Romanæ securitati periculum suum contrà omnes Barbaros, qui Hispaniam invaserant, ut sibi pugnaret, Romanis vinceret. Honorius Imperator, pace inita cum Gothis, Attalum, quem Alaricus, captâ Româ, Imperatorem instituerat, in triumphum, revinctis post terga manibus, tractum, dexterâque abscisâ, Liparam relegavit; Placidiam verò sororem suam *Constantio* matrimonio copulavit anno CCCCXVI. Hic

ille *Constantius* est, qui Athaulphum Gothorum Regem Narbonâ, ut jam diximus, expulit, qui tyrannos *Gratianum* in Britannia, & *Constantinum* in Gallia profligavit, quique ob res præclarè gestas consors Imperii factus est anno CCCCXXI. Sed *Constantius* Imperium dumtaxàt degustavit, mortuus quippè est eodem anno, & imperavit menses circiter septem. Constantino tyranno in Galliis oppresso, ut jam dixi, à Constantio, tyrannidem arripuit *Constans* filius Constantini. Sed non melior fuit Constantis conditio. Hunc enim *Gerontius* Viennæ in Galliis interemit, in cujus locum substitutus est *Maximus*: at, cum paulò post *Gerontius* fuisset quoque à militibus occisus, purpurâ exutus *Maximus*, & ab Exercitu desertus in Hispaniam se recepit, ibique exulans obiit. Præter illos devictos tyrannos, *Jovinus* in Galliis, ejusque frater *Sebastianus*, qui Imperatores fuerant acclamati, confestim deleti sunt. Sublatus pariter est à *Marino* Duce Honorii *Heraclianus* Africæ Tyrannus, qui cum innumera classe ex Provincia solverat versùs Italiam, ut eam omninò devastaret. Hic ille est *Heraclianus*, qui Stiliconem Ravennæ ad Ecclesiam confugientem ex Honorii Imperatoris mandato occidit, & eo facto Africam Provinciam cum comitiva promeritus fuerat, ut scribit *Zosimus*. His tandem superatis Tyrannis *Honorius* curru triumphali vectus Romam ingressus est, pacemque Italiæ reddidit. Sed paulò post Gothis Galliam iterùm infestantibus concessere Romani, ut habitarent loca, quæ à Tolosa ad Oceanum usque interjacent. Mortuus est Honorius Ravennæ aquæ intercutis morbo anno CCCCXXIII. ætatis suæ 39. Imperii 28. de Catho-

lica

lica Religione benè meritus est, & Hæreticos, præcipuè Manichæos, Donatistas, & Pelagianos sanctissimis, ac severissimis coercuit legibus. Sed sororem suam Placidiam, ex quo Constantius maritus ejus vita decesserat, perditè nimis amando Honorius, & os ejus assiduè deosculando, turpis apud multos consuetudinis suspicionem non effugit. Hic tamen amor in tantum brevi versus est odium, frequentibus jurgiis obfirmatum, ut Honorius Placidiam cum filiis suis in Orientem ablegaverit paulò antequàm moreretur.

D. Recense, quæso, eadem serie Imperatores, qui in quinto Ecclesiæ sæculo post Arcadium summâ rerum in Oriente potiti sunt, & deindè progrediemur ad Imperatores Occidentis, ut nomina, & gesta illorum Imperatorum faciliùs memoriæ mandare possim.

M. *Theodosius* junior, seu II. Arcadii, & Eudoxiæ filius, à patre jam creatus Augustus imperavit in Oriente, vivente adhùc Honorio patruo suo Imperatore Occidentis. Sed mortuo Honorio anno CCCCXXIII. solus totum Imperium Romanum obtinuit. Acceperat à patre suo Arcadio, ut jam diximus, in tutorem Isdigerdem Persarum Regem; Imperium tamen consiliis *Anthemii* Præfecti Prætorio viri id temporis prudentissimi administravit. A *Pulcheria* sorore sua, quæ virginitatem Deo consecraverat, à tenera ætate institutus, tantùm in virtute, ac pietate profecit, ut brevi tempore evaserit religiosissimus Princeps, mansuetus, orationi, & sacrorum librorum lectioni addictus, laborumque patientissimus. Anno ætatis suæ vigesimo Theodosius *Athenaidem* Leontii Atheniensis Philosophi filiam

filiam de consilio sororis suæ Pulcheriæ uxorem duxit, quam ab Attico Episcopo Constantinopolitano Baptismo initiatam nuncupavit *Eudoxiam*, quæ fœmina fuit eleganti corporis specie prædita, & in omni doctrinæ, & eloquentiæ genere exercitata. Ex ea Theodosius suscepit filiam dictam Eudoxiam, quæ posteà Valentiniano III. Imperatori Occidentis nupsit. Leges sanctissimas tulit Theodosius contrà Gentiles, Judæos, & Hæreticos. Concilium Generale Ephesinum, annuente Cælestino I. Romano Pontifice, convocavit. Rem literariam promovit. Viros eruditos fovit. Episcopos, & Sacerdotes summoperè coluit. Diem Dominicam, Festosque dies Natalis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, & Apostolorum fœdari, ac violari vetuit Spectaculorum voluptate, aliasque saluberrimas leges promulgavit, quæ continentur in Codice, cujus editionem Clarissimis Juris-consultis demandavit, quique ejus nomine *Codex Theodosianus* etiamnum appellatur. *Valentinianum* consobrinum suum Cæsarem & Augustum elegit, atque Occidentis partibus præfecit. Adversùs *Joannem*, qui, mortuo Honorio Occidentis Imperatore, tyrannidem arripuerat, misit *Ardaburium*, qui tempestate actus Ravennam pulsus est, & in Tyranni manus pervenit. Sed *Aspar* filius Ardaburii, per insigne Dei miraculum introductis Ravennam copiis, Tyrannum oppressit, ac patrem liberavit. Bellum contrà Persas per Ardaburium feliciter gessit Theodosius, sed ab *Attila* Hunnorum Rege Thraciam, & Illyricum vastante innumeris damnis affectus annuo tributo pacem emere coactus est. Tandem obiit Theodosius junior Constantinopoli, sive ex

mor-

norbo, ſive ex lapſu ab Equo, die vigeſimâ octavâ menſis Julii anni CCCCL. ætatis ſuæ 48. Imperii ab obitu Honorii 27.

D. Quis in Imperio Orientis ſucceſſit Theodoſio juniori, quem filiam dumtaxàt ex Eudoxia conjuge ſua ſuſcepiſſe narraſti?

M. Mortuo Theodoſio juniore, *Pulcheria* ejus ſoror, & Imperatoris Arcadii filia, conjugium ſuum, Imperiumque *Flavio Valerio Marciano* humili loco in Thracia nato, ſed militiâ clariſſimo obtulit, eâ tamen lege ut pudicitiæ ejus vim non inferret, ſed caſtam vivere pateretur. Annuit Marcianus, & Orientis Imperator ſalutatus eſt anno CCCCL. Pacem & juſtitiam impensè coluit, Chriſtianis favit. Hæreticos acerrimè inſectatus eſt, deditque operam, ut ad proſcribendam graſſantem Eutychianorum Hæreſim Concilium Chalcedonenſe celebraretur. Tandem, cùm ad bellum adversùs Vandalos ſeſe pararet, obiit Conſtantinopoli die ſeptima menſis Februarii anni CCCCLVI. anno ætatis ſuæ 65. Imperii circiter 7.

Poſt mortem Marciani ad Imperium evectus eſt *Leo* Thrax genere anno CCCCLVII. Princeps clementiâ, liberalitate, ac pietate inclytus, cui à Deipara fertur promiſſum Imperium ob charitatis officium, quod præſtitit ergà cæcum, cui viſum etiam illius miniſterio reſtituit B. Virgo, ſicut teſtatur Nicephorus lib. 19. Hiſt. Eccleſ. cap. 15. Uxorem duxit Leo Auguſtus *Berinam*, ſeu *Verinam* ſororem *Baſiliſci* Patritii Conſtantinopolitani, ex qua ſuſcepit *Ariadnam*, & *Leontiam*. Genſericum Vandalorum Regem per Marcellinum, & Heraclium Duces ſuos non ſemel fudit, Barbarosque Sardiniâ expu-

expulit. Numerosissimam, potentissimamque classem adversùs Vandalos Africam infestantes anno CCCCLXVIII. instruxit, cui Basiliscum Verinæ Augustæ fratrem præfecit. Sed *Basiliscus* à Genserico, ut creditum est, pretio corruptus, turpissimè navali prælio victus est, totamque ferè classem amisit: anno tamen sequenti Leo Augustus, ut tantum dedecus Romano nomini inustum dilueret, cum Vandalis iterum conflixit, eosque ita gloriosè devicit, ut Gensericus illorum Rex cum Romanis pacem inire coactus fuerit. Multas sacras Ædes, & inter alias Ecclesiam Dei-paræ *ad Fontem* dictam construxit Leo Augustus. Fidem, & Synodum Chalcedonensem contrà Hæreticos Eutychianos acerrimè tuitus est, Catholicos Episcopos coluit, & leges suâ pietate dignas tulit. Demùm anno CCCCLXXIV. morbo correptus Byzantii vitâ discessit anno Imperii sui decimo septimo, & *Leonem* filium Zenonis & Ariadnæ, quem obitui proximus Cæsarem renunciavit, Imperatorem reliquit. Sed *Leo* junior ægrâ valetudine vexatus decem tantùm menses cum Zenone patre suo Imperium obtinuit, & anno ætatis suæ 17. extinctus est, patrique suo Zenoni Imperium reliquit.

Zeno itaque cognomento *Isauricus*, quod ex Isauris Ciliciæ ignobili genere oriundus esset, à filio suo Leone juniore Imperator factus regnare cœpit in Oriente anno CCCCLXXIV. homo turpis faciei, sed moribus turpior. Ab ipso Imperii sui exordio illecebris cupiditatum ita sese totum dedidit, ut nihil esset tàm turpe & illicitum, quod impetum ejus cohiberet, ut ait Evagrius lib. 3. cap. 1. quod Theophanes, & Zonaras confirmant, adduntque,

que, eo imperante, subditos gravissima mala esse perpessos. *Basiliscus* Patricius Constantinopolitanus . *Verina* sorore sua Leonis senioris Augusti vidua instigatus, pulso Zenone, Imperium sibi usurpavit, sed cum Basiliscus nihilo meliorem Zenone se gereret, & Hæreticis Eutychianis apertè patrocinaretur, ab iisdem, à quibus fuerat acclamatus, Zeno revocatus est,& Tyrannum Basiliscum devicit. Zeno restitutus Imperio promulgavit anno CCCCLXXXII. *Henoticon*, seu unitivum Edictum, quo sub specioso obtentu conciliandæ unitatis, Eutychianos citrà suorum errorum ejurationem in Catholicam Ecclesiam suscipiendos esse præcepit. Denique,postquàm imperasset annos 17. menses tres,obiit Byzantii anno CCCCXCI. ex fraude *Ariadnæ* uxoris suæ, quæ, cùm vidisset Zenonem maritum suum ex immodica crapula prolapsum, jussit in sepulchrum deportari, ibi cùm Zeno edormisset crapulam, excitatus quidem est, & clamores edidit, sed Ariadna vetuit de industria reserari sepulchrum, quare ibidem Zeno devoratis sibi lacertis, & caligis miserè periit.

D. Necdum planè intelligo quid sibi velit istud *Henoticon* Zenonis Imperatoris?

M. *Henoticon* Zenonis nihil aliud est, quàm unitivum Edictum, quod ille Imperator, suadente, vel dictante *Acacio* Constantinopolitano Episcopo, promulgavit & ad Ægyptiacæ Diœceseos Antistites, Monachos, Plebemque Christianam direxit animo conciliandæ pacis, & procurandæ Ecclesiarum unitatis. In hoc Edicto non aliud Symbolum admittendum decernit Zeno, quàm Nicænum. Approbat duodecim S. Cyrilli Capitula, seu Anathematismos,Nestorium,& Eutychetem damnat

Ana-

Anathemate, ſed de Dioſcoro ſilet, ne Alexandrinos offenderet. Synodum Chalcedonenſem, & Fidei defenſionem in hac Synodo editam, necnon Epiſtolam S. Leonis Papæ ad Flavianum alto ſilentio premit, imò damnare audet hanc Sanctam Synodum, ſi expoſitæ in ſuo Edicto fidei contraria ſit. Hujusmodi Zenonis Edictum, cùm fidei cauſæ haud parum noceret, & Eutychianis animos adderet, fuit ab omnibus Catholicis rejectum; tùm quia non ſpectat ad Principes laïcos quidquam decernere de fide, tùm quia etiam Imperator Zeno definitionem fidei factam à Synodo Generali Chalcedonenſi, & Epiſtolam S. Leonis ad Flavianum ſummo totius Synodi conſenſu receptam ſilentio premendo, intempeſtivâ œconomiâ plus æquo favebat Eutychianis, qui illas execrabantur. Quocircà, ſicut *Ecteſim* Imperatoris Heraclii, ut dicemus in Colloquiis ſeptimi ſæculi, & *Typum* Conſtantis Imperatoris optimo jure rejecit Eccleſia ob ſuppreſſas *duarum operationum* voces, quibus Monothelitarum Hæreſis jugulabatur, ita & *Henoticon* Zenonis Imp. exploſit Eccleſia ob ſuppreſſam Concilii Generalis Chalcedonenſis, & Epiſtolæ S. Leonis memoriam, obrutasque iſtas ſilentio voces *ex duabus, & in duabus naturis*, quibus proſtrata jacebat Eutychiana Hæreſis. Hinc, licèt Eccleſia pacis ſemper amans quadam œconomiâ uſa ſit ergà Zenonem Imperatorem, quamdiu vixit, nec ejus Edictum diſertè damnaverit, ne ipſius animum exacerbaret, & graviora indè mala, & Schiſmata orirentur, quæ ſanare, ac compeſcere difficilè admodum fuiſſet, attamen, poſt quàm mortuus eſt Zeno Imperator, & pax Orientalem Eccleſiam inter & Latinam inita eſt ſub Hor-

miſda

nisdæ Pontificatu, & Imperio Justini senioris, nomen Zenonis Imperatoris summo totius Ecclesiæ consensu ex sacris Diptychis expunctum est.

D. Quem successorem in Imperio Orientis habuit *Zeno*?

M. *Zeno* successorem habuit sibi omninò similem, *Flavium Valerium Anastasium* è Macedoniæ Urbe *Dyrrachio* ortum, qui ope *Ariadnæ* viduæ Zenonis Imperatoris, cùm adhuc in Silentiariorum schola militaret, Imperator factus est, & Ariadnam duxit uxorem. Zenonis decessoris sui *Henoticon* prorsùs secutus est Anastasius Imp. nihilque contrà illud Edictum innovari voluit. Ex Regia Constantinopolitana Urbe ejecit *Euphemium*, deindè *Macedonium* Episcopos Catholicos, *Flavianum* etiam Orthodoxum Antistitem Antiochiâ expulit, & impium *Severum* Antiochenæ Ecclesiæ præfecit. Ad obitum usque suum Eutychianam Hæresim fovit & Ecclesias innumeris perturbationibus afflixit, quas Evagrius luculenter describit lib. 3. Hist. Eccles. cap. 30. Quapropter, Anastasius Reipublicæ commodior fuit, quàm Ecclesiæ. *Longinum* fratrem Zenonis Imperatoris tumultuantem vicit, & occidit. Adversùs Isaurorum gentem bellum feliciter confecit. Saracenos & Persas Romani Imperii Provincias depopulantes coegit, ut pacem cum Romanis inirent. *Vitalianum* Thracem Præfectum Provinciarum Septentrionalium nova molientem in ordinem redegit. Bulgaros, & Getas in Macedonia, cùm ferro vincere nequiret, donis, auroque repulit. Demùm *Anastasius*, postquàm in Oriente imperasset annis 27. duobus mensibus, & diebus viginti novem, inventus est in Cœnaculo mortuus anno

anno DXVIII. crediturque ictu fulminis interemptus. Ejus memoria toti Ecclesiæ execrabilis fuit, undè illum inter præcipuos Ecclesiæ hostes *Nicolaus I.* Summus Pontifex in Epistola ad Michaelem Imperatorem numerat: *Cogitate*, inquit, *quid Imperatores, qui persecuti sunt Ecclesiam Dei, & maximè Ecclesiam Romanam, idest Nero, Diocletianus, Constantius, Anastasius, & cæteri moris eorum pertulerunt, & ubi modò sint, attendite diligenter, & quantum sit in Ecclesia Dei execrabilis fama eorum, & nomen detestabile, sapienter advertite.* Sed de Imperatoribus Orientis, qui in quinto Ecclesiæ sæculo summâ rerum potiti sunt, satis hactenùs dictum sit.

D. Quinam fuit status Imperii Occidentis in quinto Ecclesiæ sæculo?

M. Post Honorium Arcadii fratrem, qui, ut jam diximus, mortuo ejus patre Theodosio seniore, imperavit in Occidente annis 27. deploratissimus fuit status Imperii Occidentalis, illudque omninò concidit in quinto Ecclesiæ sæculo. *Valentinianus* quippè III. Constantii Augusti, & Placidiæ sororis Honorii & Arcadii filius, qui anno CCCCXXV, habenas Imperii Occidentis moderari cœpit, Princeps fuit omnibus ferè vitiis, crudelitate præsertim, ac libidine inquinatus. Eo imperante, Vandali Africam, Genserico Duce, occuparunt. *Attila* Hunnorum Rex in Gallias irrupit anno CCCCLI. quem tamen Valentinianus, ductu *Aetii* Romani Exercitus Ducis, & cum copiis Burgundionum, Francorum, Alemannorum, & Gothorum, in Campis Catalaunicis, Gallicè, *Chaalons sur Marne*, devicit. Sed paulò post, *Attila* vires, animosque resumens

in Ita-

n Italiam irruit, quam fœdissimè devastavit. Aqui-
ejam, Ticinum, Mediolanum, aliaque Æmiliæ,
: Liguriæ oppida diripuit, donec ipsi ad Mincium
mnem occurrente *S. Leone* Romano Pontifice, non
antùm Romæ, sed & universæ Provinciæ pepercit,
: ad suas Pannonias reversus est anno CCCCLII. Inte-
im *Valentinianus* Occidentis Imperator, post obi-
ım matris suæ Placidiæ eximiæ pietatis fœminæ, in
bidines effusus *Maximi* Senatoris uxorem constu-
ravit, ob quam injuriam percitus irâ ille Senator,
amque ulcisci volens, occultè Valentiniano Impe-
atori persuasit, ut *Aëtium* Romani Exercitus Du-
em rerum gestarum gloriâ clarissimum per Sica-
orum insidias interficeret. Plus æquo credulus
alentinianus, nec fraudem subodoratus, vanis
ıspicionibus fidem adhibens, nefarium istud con-
lium executioni mandavit, & Aëtium Imperii sui
olumen & protectorem manu sua in palatio inter-
mit inconsultissimus Imperator. Tunc Aëtii mili-
s sui Ducis, quem impensè amabant, necem ulci-
untur morte ipsius Valentiniani Imperatoris non
ne dolo ejusdem *Maximi* Senatoris, qui protinus
nperium Occidentis occupavit, nuptiisque poti-
ıs est *Eudoxiæ* Augustæ Valentiniani Imperatoris
duæ. At non diu *Maximus* suæ proditionis crimen
npunè tulit. Eudoxia siquidem, quam sibi uxorem
ıxerat, certa postmodum, Valentinianum maritum
um insidiis & operâ *Maximi* fuisse occisum, cùm
set magni animi fœmina, mortem Valentiniani
cisci statuit. Undè *Gensericum* Vandalorum Re-
em in Africa regnantem in Italiam advocat. Eu-
oxiæ consiliis facilè aurem accomodavit Genseri-
ıs, oblatamque Italiæ, ac Urbis ipsius diripiendæ
 occa-

occasionem, ambabus, ut ajunt, manibus arripiens, properè venit in Italiam, quæ ejus inexpectato advẽtu consternata est. *Maximus* verò terrore perculsus, & fugam meditatus laniatur à suis, atque in Tyberim demergitur, anno Imperii sui circiter secundo. Gensericus, Urbe captâ, Leonis Pontificis oratione mitigatus, incendio, cædibus, & libidinibus abstinuit, sed omnes res sacras, profanasque Urbis, quæ immensæ erant, quatuordecim dierum direptione abstulit, multa captivorum millia in Africam abduxit, unâ cum Eudoxia Augusta, & ambabus ejus filiabus, quarum unam, videlicèt *Eudoxiam* Hunerico filio suo conjugem dedit. Alteram verò, seu *Placidiam*, aliquanto post simul cum matre sua Eudoxia Augusta Constantinopolim misit. Hæc Romana clades à Vandalis illata contigit anno CCCCLV. tuncque defecit Imperii majestas in Occidente. Quamvis enim Imperatoris nomine per aliquot deinceps annos nonnulli in Occidente præfuerint, isti tamen pro illegitimis à plerisque recensentur. Et sanè suprà Imperii insignia & magni nominis umbram nihil aliud ferè obtinuerunt.

D. Breviter expone, quo pacto majestas Imperii defecerit in Occidente, eosque recense, qui ad finem usque quinti Ecclesiæ sæculi Occidenti præfuerunt?

M. Ab anno CCCCLV. quo, ut jam diximus *Maximus* occisus est, & in Tyberim projectus, usque ad annum CCCCLXXV. hi, qui Occidenti præfuerunt, vacuum Imperatoris nomen adhùc retinuerunt. Sed anno CCCCLXXV. mortuo *Augustulo*, Imperii quoque nomen penitùs in Occidente extinctum est. *Odoacer* siquidem Turcilingorum Rex Ro-

m

nâ potitus anno CCCCLXXVI. Italiæ Regnum instituit. Jt autem plenam statu Imperii Occidentalis notiiam habere possis, eos hîc recensebo, qui ab ano CCCCLV. usque ad finem quinti Ecclesiæ sæculi)ccidenti præfuerunt.

Sublato è vivis *Maximo* anno CCCCLV. *Flavius Aecilius Avitus* Arvernus patriâ, Senator tamen ꞅomanus, & Galliarum Prætorio præfectus, à Seatu, & Populo Imperator Occidentis electus est, ,um Legatum ageret apud Theodoricum Gothoum Regem anno CCCCLV. sed à *Ricimero* Barbaroum ductore propè Placentiam captus, privatam einceps vitam agere coactus est, postquàm impeasset menses decem, & dies octo.

Avito successit *Flavius Julius Majorianus*, qui à ,eone Orientis Imperatore Magister militum creaus, & ad Occidentis Imperium occupandum misus, propè Ravennam Imperator acclamatus est ano CCCCLVII. Imperavit quatuor annis cum dimidio : occisus est anno CCCCLXI. propè Dertonam, quæ unc *Tortona* dicitur in Liguria à *Ricimero* militiæ)uce, qui pro suo arbitrio Imperatores creabat, el deponebat.

Interfecto Majoriano, *Libius Severus*, seu Seerianus è Lucania oriundus invasit Occidentis Imerium anno CCCCLXI. sed sublatus est Romæ per enenum à *Ricimero* anno CCCCLXIV. Imperii sui uarto.

Post Interregnum à morte *Severi* duorum anorum, per quod tempus *Ricimerus* universa pro io nutu in Occidente administrabat, *Anthemius* Leone Imperatore Orientis Romam missus est, ıctusque Imperator, consentiente *Ricimero* an-

no CCCCLXVII. *Anthemius* Imperator, ut arctiùs sibi devinciret Ricimerum, filiam suam conjugem ei dedit. Sed non multò post ingratus *Ricimerus* insidias Socero suo struxit, eumdemque obsessum Romæ cepit, & occidit anno CCCCLXXII. cùm annos quinque, & menses aliquot imperasset.

Post cædem Anthemii *Flavius Anicius Olybrius* à Ricimero Imperator renunciatus est anno CCCCLXXII. & eodem anno obiit Romæ, dubium, proprio ne fato, an violento, Imperii sui mense septimo, aut octavo.

Post Olybrium, *Glycerius* Senator Romanus Occidentis Imperator propè Ravennam factus est anno CCCCLXXIII. sed postquàm imperasset uno anno, & quatuor circiter mensibus, à *Julio Nepote* solio dejectus Salonas pulsus est, ibidem dicitur fuisse consecratus Episcopus.

Julius Nepos Nepotiani filius, pulso, ut mox dixi, Glycerio, Purpuram assumpsit anno CCCCLXXIV. sed ab *Oreste* Gotho, cui Exercitus Præfecturam ipse demandaverat, exauctoratus est anno Imperii sui secundo ineunte.

Flavius Momylus Augustulus Orestis filius, ex patris auctoritate suffragiis militaribus Ravennæ factus est Imperator anno CCCCLXXV. Verùm, à *Nepotis* factione *Odoacer* Turcilingorum Rex in Italiam vocatus, ingentibus Barbarorum copiis *Orestem* Ticini obsedit, cepit, & coràm Exercitu ipsum, ejusque fratrem *Paulum* interfecit. *Augustulum* verò filium Orestis Imperio cedere coactum, in Castrum Lucullanum Campaniæ relegavit, anno primo Imperii necdum expleto. In hoc *Augustulo* Imperii nomen fuit in Occidente prorsùs abolitum anno

nno CCCCLXXVI. *Coss. Fl. Basilisco II.* & *Armato*, utroque in Oriente creato. Sic enim habet Marcellinus n Chronico sub hujus anni Consulibus. *Hesperium Romanæ Gentis Imperium, quod septingentesimo Urbis onditæ anno primus Augustorum Octavianus Augustus tenere cœpit, cum hoc Augustulo periit.*

D. Jam observasti, *Odoacrum* Turcilingorum egem Româ potitum, Italiæ Regnum instituisse nno CCCCLXXVI. sed nondum exposuisti, quomodò, : quandiu in Italia regnaverit *Odoacer*.

M. *Odoacer*, Italiâ subjugatâ, typho superiæ non intumuit, sed potiùs summâ, quâ polleat, potestate modestissimè usus, titulum Imperatoris suscipere detrectavit, nec alio, quàm Reis nomine donari voluit. Regnum *Rugorum* in Germania penitùs extinxit, & quamvis Arianus esit, nihil tamen in Religione innovavit. Regnavit ptemdecim annis, sed anno Regni ipsius decimo uarto seu anno Christi CCCCLXXXIX. *Theodoricus* Goorum Rex, hortatu *Zenonis* Imperatoris Orientis, aliam ingressus Odoacrum triplici conflictu supetum Ravennam fugere compulit, & post triennii osidionem fraudulentâ pactione delusum, ut scilit ambo communi auctoritate Italiam regerent, um specie pacis ad convivium adhibitum Theoricus interfecit anno CCCCXCIII. quo iniit Ostrothorum in Italiâ Regnum, fixâ Ravennæ Regiâ de.

Theodoricus itaque Gothorum Rex, occiso doacro, solus in Italia regnavit, & quamvis Aria Hæresi addictus esset, Ecclesiæ tamen Jura sarta cta conservavit. Schisma in electione Symmachi omani Pontificis ortum auctoritate suâ compe-

ſcuit. Juris, & æqui fuit obſervantiſſimus, eumque multis laudibus efferunt Caſſiodorus, & Ennodius Ticinenſis. At Theodoricus præclara Regni ſui initia turpiter fœdavit non ſolùm morte Boëtii, & Symmachi integerrimorum Senatorum, quos gladio ſuſtulit, ſed morte *Joannis* Romani Pontificis, quem in carcerem detruſit, ubi pædore, & fame interiit. Regnavit Theodoricus ſolus in Italia ab anno CCCCXCIII. uſque ad annum DXXVI. Et hæc ſunt, quæ pertinent ad ſtatum Imperii cùm Orientis, tùm Occidentis in quinto Eccleſiæ ſæculo, in quo permultæ factæ ſunt Regnorum permutationes, & exordia, *Francorum* videlicèt, & *Burgundionum* in Galliis; *Viſigothorum* in Hiſpaniis, *Oſtrogothorum* in Italia, *Anglorum* in Britanniæ Inſula, *Vandalorum* in Africa.

D. In variis iſtis Regnorum permutationibus, & exordiis, fuitne tranquillus Eccleſiæ ſtatus, vel perſecutionibus exagitatus?

M. Nullis generalibus, ſed privatis dumtaxàt perſecutionibus Eccleſia in quinto ſæculo exagitata fuit. *Iſdigerdes* Perſarum Rex, quem, ut diximus, *Arcadius* Imperator moriens filii ſui Theodoſii junioris tutorem inſtituerat, anno decimo quarto Regni ſui, hoc eſt, anno CCCCXIV. adversù Chriſtianos Regni ſui perſecutionem movit. Perſecutionis porrò ab eo ſuſcitatæ, ſicut ſcribit *Agathias* lib. 4. cauſam dedit *Abdias* Regiæ Perſidis Epiſcopus, qui divino quidem zelo motus, at non ex rationis normâ uſus Templum *Igni* conſecratum ſuccendit. Eo cognito, Rex erectas per totam Perſidis Regionem Eccleſias everti juſſit, Abdiam autem diverſis afflixit tormentis. In qua perſecutione

e, quæ ad quintum uſque annum propagata eſt, lures, immò innumeri Martyres declarati ſunt. atentes ſiquidem Chriſtianos per Urbes, & vicos ſagi venatorum more inſequebantur. Hæc Iſdierdis perſecutio adversùs Chriſtianos mota inſius morte, quæ contigit anno ccccxx. non ceſvit, ſed mortuo Iſdigerde Perſarum Rege, *Varanes* ejus filius perſecutionem in Chriſtianos connuavit. Martyrum in hac perſecutione Perſica, uæ ab anno ccccxiv. uſque ad annum ccccxliv. art, Acta non extant; eorum tamen in Auctoribus, ui hoc ſæculo ſcripſerunt, quædam ſuperſunt veigia. De hac perſecutione legendi ſunt Socrates b.7. Hiſt.Eccl. cap.18. & Theodoretus lib.5. Hiſt. ccleſ. cap. 39.

Alia, ſed atrociori perſecutione *Genſericus* rianus Vandalorum Rex Eccleſiam in Africa veavit anno ccccxxxvii. ut fusè Baronius proſequiır ex Proſpero in Chronico & ex Epiſtola Antonii Conſtantinæ Civitatis Epiſcopi ad Arcadium uemdam à Genſerico in exilium miſſum, quam tegram refert doctiſſimus *P. Ruinart* in Hiſtoria de erſecutione Vandalica. Suſpicatus eſt Baronius unc Epiſtolam Antonini Conſtantinienſis Epiſcopi iverſam eſſe ab Epiſtola, quæ à Gennadio tribuiır *Honorato* Conſtantinienſi Epiſcopo. Sed *Honoratum*, & *Antoninum* Conſtantinienſem Epiſcopum, num & eumdem fuiſſe, qui *Antoninus Honoratus* ppellabatur, conſentiunt Clariſſimi Scriptores *Ruinart*, & *Pagius*, aliique viri eruditi. In hac Genrici perſecutione Ariani Baſilicas in Africa ſibi ndicarunt, Eccleſiarum opes diripuerunt, tanque furore in Catholicos debacchati ſunt, ut *Vi-*

ctor Episcopus Vitensis cap.13.lib.1. *de Persecution* *Vandalica* testetur, illos Hæreticos irruisse in Catholicos, dum Paschalem solemnitatem peragebant, eosdemque incendisse, alios evaginatis ensibus in Ecclesiam introiisse, alios tecta occupasse, & per fenestras Ecclesiæ sagittas emisisse, quarum unâ Lector, dum in pulpito *Alleluja* cantaret, in gutture transfixus est. *S.Isidorus* in Historia Vandalorum de Genserico eorum Rege sic loquitur: *Siciliam deprædatus Panormum obsedit, Arianam pestilentiam per totam Africam intromittit, Sacerdotes Ecclesiæ pellit, Martyres plurimos efficit, & juxtà Prophetiam Danielis, demutatis mysteriis Sanctorum Ecclesias Christi hostibus tradidit, nec jam divini cultus loca, sed suorum esse habitacula jussit*. Quin, & tredecim Provincias recenset Victor Vitensis cap.17. libri mox à me laudati, quas Gensericus in hac persecutione afflixit. *Quæ verò*, inquit, *in Hispania, in Italia, Dalmatia, Campania, Calabria, Apulia, Sicilia, Sardinia, Brutiis, Venetia, Lucania, Epira veteri, vel Hellada gesserit, melius ibi ipsi, qui passi sunt, miserabiliter lugendò narrabunt*. Hujus Vandalicæ persecutionis, quæ sub Genserico Rege sæviit in Africa, barbariem *Possidius* in vita S. Augustini cap. 28. describit his verbis: *Omni sæviens crudelitate, & atrocitate, cuncta quæ potuit, expoliatione, cædibus, aliisque innumerabilibus, & infandis malis depopulata est, nulli sexui, nulli parcens ætati, nec ipsis Dei Sacerdotibus, & Ministris, nec ipsis Ecclesiarum ornamentis, vel ædificiis, Ecclesias Sacerdotibus, ac Ministris destitutas, Virginesque sacras, & quosque continentes ubique dissipatos, & in his alios defecisse tormentis; alios in captivitate partita animi, & cor*

pori

poris integritate, ac fidei, malo more & duro hostibus deservire. Hymnos, & laudes de Ecclesiis deperiisse, & ædificia Ecclesiarum quàm plurimis in locis ignibus concremata esse: Solemnia quoque, quæ Deo debentur de propriis locis defecisse: Sacrificia ac Sacramenta divina, vel non quæri, vel quærenti, qui tradat, non facilè reperiri: Ipsosque Ecclesiarum Præpositos, & Clericos, qui fortè Dei beneficio, vel in eos non incurrerant, vel incurrentes evaserant, rebus omnibus expoliatos, atque nudatos, egentissimos mendicare, nec eis omnibus ad omnia, quibus fulciendi essent, subveniri posse &c. Gensericus regnavit in Africa annos 37. obiitque anno CCCCLXXVII. Ei successit filius ejus *Hunnericus* Arianâ itidem Hæresi infectus, qui tamen, ut scribit sæpè citatus Victor Vitensis lib. 2. mitiùs & moderatiùs exordio Regni sui egit in Catholicos. Verùm, postquàm per quinque priores Regni sui annos in Manichæos, & in suos Arianos sæviisset, tandem sub finem anni sexti Regni sui suum in Catholicos convertit furorem. Duo quippè feralia Edicta adversùs ipsos promulgavit, quibus Catholicam Religionem opprimere, & suam Arianam sectam latiùs propagare molitus est. Tunc enim impius ille Rex Hunnericus, sicut scribit sæpè citatus Victor Vitensis, qui quinque edidit libros, in quibus lugubrem Africanæ Ecclesiæ illis temporibus faciem adumbravit, omnes Catholicorum conventus interdixit, eorum Ecclesias occludi jussit, opes eorum omnes partim sub fisco, partim Episcoporum Arianorum, eorumque Ecclesiis addixit, Orthodoxis ad summam rerum omnium penuriam redactis, Hospitium, Cibaria, atque vestimenta sub gravibus pęnis suppeditari prohibuit,

adeò

adeò ut innumeri ſub dio, aut in deſertis, fame, ſiti, & frigore interierint. Hac in perſecutione diris cruciatibus, & cædibus in omnes Catholicos crudeliter ſævitum eſt. Epiſcoporum ſuprà ducentorum triginta dejectiones, proſcriptiones, exilia, mortes. Venerabiles Chriſti Sacerdotes, ac Miniſtri, & Monachi, omnis denique ætatis, ſexus, & conditionis homines vexati, torti, mutilati, carceribus non tàm incluſi, quàm catervatim congeſti, & ipſis in ſordibus quaſi ſepulti miſerabilia trahentes non tàm corpora, quàm cadavera. Refert etiam *Procopius* lib.1. *de Bello Vandalico* cap.8. complures Catholicos linguis hac in perſecutione radicitus excisſis, perfectè, diſtinctèque fuiſſe locutos: *Chriſtianos Africæ*, inquit, *tàm crudeliter, tàmque injuſtè nemo vexavit, quàm Hunnericus. Cùm enim illos ad Sectam Arianam compelleret, quoſcumque parum ad hoc ſequendum promptos deprehendebat, igne, aliiſque ſuppliciis excruciatos necabat. Multis linguam faucium tenus abſcidit, qui etiam noſtra ætate ſuperſtites Byzantii explanatè loquebantur, nullum capientes ſenſum illius pœnæ. Ex his duo rem habere auſi cum Meretricibus ſermonis uſum amiſerunt*. Denique, poſtquàm hæc perſecutio duobus annis integris, videlicèt toto anno ſeptimo cum parte ſexti & octavi anni Regni Hunnerici perduraſſet, mortuus tandem eſt impius ille Rex anno Regni ſui octavo nondum expleto, ſeu anno CCCCLXXXIV. eique ſucceſſit *Guntabundus*, quem anno tertio Regni ſui Catholicis faviſſe colligitur ex Auctore fragmenti Auguſtani ab *Henrico Caniſio* publicati, qui de Guntabundo Vandalorum Rege hæc narrat: *Guntabundus tertio anno Regni Cæmeterium Sancti Martyris Agilei apud Carthaginem Catholicis dari*

dari præcepit, Eugenio Carthaginensi Episcopo jam de exilio revocato. Decimo autem anno Regni sui Ecclesias Catholicorum aperuit, & omnes Dei Sacerdotes, petente Eugenio Carthaginensi Episcopo de exilio revocati sunt. Ex quo fragmento liquet, Guntabundum tertio saltem Regni sui anno Catholicis favisse, immò & ipsum Eugenium Carthaginensem Episcopum ei fuisse acceptissimum, ex eo colligitur, quod ipsum longè ante cœteros Catholicos Episcopos ab exilio revocaverit, ac postmodum ipsius precibus cœteris quoque Orthodoxis Episcopis, post restitutas illis Ecclesias, redire permiserit in suas Sedes. Hinc tamen, ut optimè observat doctissimus *P. Ruinart*, inferre non licet, prioribus Guntabundi Regni annis persecutionem in Africa cessasse, quam jam inchoatam Guntabundum saltem permisisse multo verisimilius est. Quæ licentia Arianis furentibus ad multa audendum sufficiebat. Immò, cùm Ecclesiæ Catholicorum non fuerint apertæ ante annum decimum Regni Guntabundi, ut ex laudato fragmento ostendimus, credibile est, toto hoc temporis intervallo Catholicos ab Arianis pessimè habitos fuisse, ac multa, graviaque ab illis pertulisse incommoda, maximè cum Victor Vitensis lib. 5. *de Persecutione Vandalica* num. x1. testetur, Arianos crudeli Rege Hunnerico crudeliores fuisse: *Crudelius, inquit, Arianorum Episcopi, Presbyteri, & Clerici, quàm Rex, & Vandali sæviebant*.

D. Ecclesia his persecutionibus vexata, & in tot Regnorum permutationibus, quæ quinto sæculo contigerunt, suscepit ne aliquod incrementum?

M. Haud parvum incrementum suscepit Ecclesia in quinto sæculo per conversionem *Clodovei*

Gal-

Galliarum Regis, qui poſt victoriam, quam retulit de Alemannis anno ccccxcvi. baptizatus fuit die Natali Domini ejuſdem anni à S.Remigio Epiſcopo Remenſi, ut teſtatur *Avitus* Epiſcopus Viennenſis in Epiſtola ad eumdem Clodoveum ſcripta, in qua hæc habet: *Gaudeat ergò quidem Græcia, habere ſe Principem legis noſtræ, ſed non jam, quæ tanto muneris dono ſola mereatur illuſtrari. Siquidem & occiduis partibus in Rege non novo, novi jubaris lumen effulgurat, cujus ſplendore congruè Redemptoris noſtri Nativitas inchoavit, ut conſequenter eo die ad ſalutem regenerari ex unda vos pareat, quo natum Redemptionis ſuæ Cœli Dominum Mundus accepit*. Tria millia hominum de Exercitu Clodovei Galliarum Regis Baptiſmum ſuſcepiſſe ait S. Gregorius Turonenſis, ſex verò millia *Fredegarius* in Epitome, quos *Hincmarus* in vita S. Remigii ſic conciliat: *Baptizantur*, inquit, *de Exercitu Clodovei tria millia virorum, exceptis parvulis & mulieribus*: Eadem die, quâ Clodoveus baptizatus eſt, *Alboſledis ejus ſoror baptizata eſt, converſa eſt etiam & alia ſoror ejus Lantechildis nomine, quæ in Hæreſim Arianorum dilapſa fuerat, quæ confeſſa æqualem Filium Patri, & Spiritum Sanctum, Chriſmata eſt*. Anaſtaſius Papa, ubi accepit Clodoveum Francorum Regem ſacro Baptiſmatis fonte fuiſſe regeneratum, ſtatim gratulatorias ei litteras per *Eumerium* Presbyterum miſit, quas *Dacherius* doctiſſimus Benedictinus in Spicilegio publicavit, in quibus Summus Pontifex ſic ait: *Tuum, Glorioſe Fili, in Chriſtiana fide cum exordio noſtro in Pontificatu contigiſſe gloriamur. Quippè Sedes Petri in tanta occaſione non poteſt non lætari, cum plenitudinem Gentium intuetur ad eam veloci gradu*

con-

oncurrere, & per temporum spatia expleri sagenam, uam in altum jussus est mittere idem Piscator homi- um, & Cælestis Hierusalem beatus Claviger &c. Sed æc sufficiant de statu Ecclesiæ in quinto sæculo.

COLLOQUIUM II.

De Hæresibus, quæ Ecclesiam in quinto sæculo infestarunt, ejusque sinum lacerarunt.

). QUænam sunt Hæreses, quæ Ecclesiam in quinto sæculo exagitarunt?

M. Quatuor præcipuè Hæreses in quinto Ec- esiæ sæculo emerserunt, videlicèt Pelagianorum, :mipelagianorum, Nestorianorum, & Eutychia- orum. Auctor Pelagianorum Hæresis fuit *Pelagius* Britannia oriundus, Monachus quidem, sed nul- s sacris Ecclesiæ dignitatibus insignitus. Undè *Zo- mus* Papa in Epistola ad *Aurelium* Primatem Car- aginensem, & Afros Episcopos, eum vocat *lai- um*, quia Monachi id temporis ad Sacros Ordines on promoti inter laïcos recensebantur. Pelagii æresi præluserunt *Origenes*, *Theodorus Mopsueste- us*, & *Rufinus* Aquilejensis Presbyter, qui postre- ius Romam sub Pontificatu Anastasii, hoc est, sub nem quarti sæculi veniens, Pelagio Romæ degenti ios errores affricuit. Constat siquidem Pelagium omæ diu moratum esse, eumque, ante Rufini Aqui- jensis Presbyteri in hanc Civitatem appulsum, Ro- æ integrum famæ, & purum suspicionis fuisse, im- iò Sanctum audiisse, & à viris pietate eximiis Hie- rony-

ronymo, Paulino Nolano aliisque dilectum tanquàm virum *non parvo profectu Christianum*, ut inquit S. Augustinus *de peccatorum meritis, & remissione* cap. 1. & 3. At Rufinus, teste *Mario Mercatore* in præfatione libri subnotationum, *Pelagium Romæ decepit, eumque ad prædictam apprimè imbuit, atque instituit vanitatem.* Pelagius errores, quos imbiberat, aliis instillare volens, edidit Romæ brevissimos in S. Pauli Epistolas Commentarios, quos ipsissimos illos esse, qui libris S. Hieronymi vulgò adjungi solent, egregiè probat Eminentissimus *Norisius* in sua Historia Pelagiana.

D. Quos errores disseminavit Pelagius?

M. Errores, quos disseminavit Pelagius ad tres classes revocari possunt. Primò, negabat peccatum originale, & parvulos decedentes sine Baptismo æternæ damnationi esse obnoxios. Secundò, asserebat hominem sine ope gratiæ, per solam naturam, ingenitasque liberi arbitrii vires quodcumque bonum opus elicere posse, & gratiam dari intuitu meritorum. Tertiò, docebat, hominem solis liberi arbitrii viribus ad eum perfectionis statum assurgere posse, in quo impeccabilis esset, & haberet ἀπαθείαν, seu passionum impassibilitatem, sicut olim ineptè fingebant Philosophi Stoici. Sunt nonnulli Theologi, qui Pelagii Hæresim in quatuor dividunt status. Primum vocant *Ethnicismum*, in quo solùm naturam, & meras liberi arbitrii vires admisit Pelagius. Alterum appellant *Semiethnicismum*, in quo gratiæ nomen, naturæ & libero arbitrio tribuit Pelagius, quia ea à Deo beneficia accepimus. Tertium nuncupant *Judaismum*, in quo Pelagius gratiam in lege, & doctrina constituit. Quartum

um denique ſtatum appellitant *Semichriſtianiſmum*, n quo Pelagius gratiam voluntatis, & actionis faſſus quidem eſt, ſed non ſine errore.

D. Habuitne Pelagius aliquos ad ſuam propagandam Hæreſim Diſcipulos?

M. Pelagius vehementibus ſuis, atque ardentibus adhortationibus, ut ait S. Auguſtinus cap. 25. ibri *de Geſtis Pelagii*, multos, ſed *Cœleſtium* in primis Auditorialem Scholaſticum Romæ eo infecit rrore, quem ipſe à Rufino acceperat. *Huic Pelagio adhæſit Cœleſtius* (inquit *Marius Mercator* in Commonitorio cap. 4.) *nobilis natu quidem, & illius temporis Auditorialis Scholaſticus, ſed naturæ vitio Eunuchus matris utero editus*. Ex quibus Marii Mercatoris verbis colligitur, Cœleſtium Pelagii diſcipulum, cujus patria parùm nota eſt, è nobili genere uiſſe prognatum, *Auditorem Scholaſticum*, ideſt, dvocatum publicarum cauſarum, Eccleſiarum, & ivitatum; eumque naturæ vitio Eunuchum fuiſſe. um hoc *Cœleſtio* Pelagius anno CCCCVIII. aut CCCCIX. omâ in Siciliam ſeſe recepit, ubi ſuam ſparſit Hæreſim, dum Gothi Italiam depopularentur, Romamque ſemel, & iterum obſidione cingerent. Biennium Syracuſis in Sicilia, aut etiam triennium fernè poſuerunt Pelagius & Cœleſtius. Deindè venerunt in Africam, ubi Pelagius relicto Cœleſtio, oſt brevem moram Carthagine ſolvit in Palæſtinam. *Cœleſtius*, cùm Carthagine eſſet, ad Presbyteratus ordinem promoveri tentavit, ſed fruſtrà. Ei quippè obſtiterunt fideles Clerici, unusque omnium omine *Paulinus* Eccleſiæ olim Mediolanenſis Diaconus, qui libellum obtulit Aurelio Carthaginenſi piſcopo, in quo *Cœleſtium* multorum errorum

inſi-

insimulavit. Quare *Aurelius* totius Africæ primas Concilium Carthaginense anno CCCCXII. convocavit, cui multi interfuere Episcopi, non tamen S. Augustinus, ut ipsemet testatur lib. 2. *Retractationum* cap. 35. Comparuit in hoc Concilio *Cœlestius*, adversùs quem stetit Paulinus Diaconus, qui septem erroris Capitula ei objecit. Primò, quòd diceret: *Adamum mortalem esse factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus fuisset*. Secundò, quòd *peccatum Adæ ipsum solum læsit, & non genus humanum*. Tertiò, quod *parvuli, qui nascuntur, in eo statu sunt, in quo Adam fuit ante prævaricationem*. Quartò, quòd *neque per mortem, vel prævaricationem Adæ omne genus hominum moriatur, neque per Resurrectionem Christi omne hominum genus resurgat*. Quintò, quod *lex sic mittit ad Regnum Cœlorum, quomodò & Evangelium*. Sextò, quod *& ante adventum Domini fuerunt homines impeccabiles, ideſt, sine peccato*. Septimò, quòd *Infantes, etiamsi non baptizentur, habeant vitam æternam*. Porrò, *Cœlestius* ad capitulum secundum, & ad tertium sic respondit, ut ea neque confiteri ausus sit, neque etiam inficias ire voluerit, sed ejusmodi quæstiones utramque in partem ventilari posse dixerit. Addidit tamen, se semper asseruisse infantes egere Baptismo. Patres Concilii Carthaginensis, ubi Cœlestium audivissent, eum damnaverunt, & anathemate perculerunt. Ipse tamen ad Sedem Apostolicam appellavit, ut latam contrà se sententiam declinaret, & ne, uti Hæreticus, palàm traduceretur. Verùm, cùm suæ causæ diffideret *Cœlestius*, appellatione neglectâ, Ephesum Asiæ Urbem mox contendit, ibique ausus est per obreptionem locum Presbyterii petere. Multo

Ephe

Ephesi suam edocuit Hæresim, quorum ope vicinas Insulas infecit, sed *Rhodum* maximè, sicut scribit S. Hieronymus lib. 4. in Hieremiam. Cùm igitur *Cœlestius* Pelagianam Hæresim latissimè propagaret, hujus Sectæ homines dicti sunt etiam *Cœlestiani*. Interim Pelagius Palæstinam, ut diximus, profectus, sibi Hierosolymæ, perindè ac in aliis Palæstinæ locis Discipulos adscivit, gratiamque aucupari cœpit *Joannis* Hierosolymitani Episcopi, qui illum benignè excepit, quòd adversùs S. Hieronymum, quo cum simultates gerebat, opportuno præsidio sibi futurus videretur. *Cœlestius*, conciliatâ sibi Joannis Hierosolymitani Episcopi benevolentiâ, cristas erexit, eòque temeritatis prorupit, ut Sanctum Hieronymum, cujus Commentarios in Epistolam S. Pauli ad Ephesios carpere ausus est, ad certamen provocarit. Sed ei malè cessit martis alea, nam S. Hieronymus, & S. Augustinus in illum calamum strinxerunt, ejusque errores tàm solidè confutarunt, ut victus, ac prostratus fuerit Pelagius. Patrocinium quoque *Joannis* Episcopi Hierosolymitani, quo ille Hæreticus gloriabatur, inutile prorsùs reddidit *Orosius* insignis Presbyter, qui ex Hispania, undè oriundus erat, in Africam, dein in Palæstinam veniens anno CCCCXV. declaravit, Cœlestium à Concilio Carthaginensi anno CCCCXII. fuisse damnatum, & Pelagii errores ab Augustino, & Hieronymo profligatos esse. *Joannes* Episcopus Hierosolymitanus, ad cujus obsequia, salutationis causâ, accesserat *Orosius*, Conventum habuit Presbyterorum, in quem non solùm introduxit Orosium, sed etiam Pelagium, quem licèt laïcum, & in crimine Hæreseos deprehensum inter Presbyteros se-

dere jussit. *Orosius* Latinè, *Joannes* Episcopus Hierosolymitanus Græcè loquebantur, sic ut uterqu Interprete opus haberet, & neuter neutrum intelligeret. Institit tamen *Joannes* Orosio, ut ageret accusatorem, seque tunc Judicem acturum. At *Orosius* nolens, ut Joannes, qui Pelagio haud parum favebat, Judex & Arbiter in hac causa sederet palàm professus est Joannem Judicem minus idoneum videri, Pelagium latinum esse, & se itiden latinum, ac subindè Pelagii Hæresim latinis partibus magis notam, ejusdemque linguæ Judicibu esse reservandam. Quibus permotus *Joannes* Episcopus Hierosolymitanus, sicut testatur ipseme Orosius in sua Apologia, *novissimam sententiam protulit, confirmans postulationem, intentionemque nostram, ut ad Beatum Innocentium Papam Romanum Fratres, & Epistolæ mitterentur, universi quod ill decerneret, secuturi. Sed ut Hæreticus Pelagius imposito sibi eatenus silentio conticesceret, & ut nostri a insultatione convicti Joannis confusique temperarent Universi in hanc sententiam consensimus, gratiarum actione celebrata, pace facta, & consummata ad p cis testimonium oratione discessimus.*

Non multò post hunc Conventum Hierosolymitanum Pelagius Hæreseos nomine apud Palæst nos Antistites denunciatus fuit. Ejus accusatores fu runt *Heros* Arelatensis, & *Lazarus* Aquensis Episc pi, qui suis Sedibus pulsi in Palæstinam secesseran Hi duo Episcopi errores ex Pelagii & Cœlestii l bris collectos in libellum retulerunt, hisque adjec runt tùm illos articulos, quorum causâ damnat fuerat Cœlestius à Concilio Carthaginensi, tùm etiam illos articulos, quos *Hilarius* Syracusan

la

laïcus ad S. Augustinum miserat, ut legere est in Epistola ejusdem Hilarii 156. aliàs 88. & in Epistola Augustini ad Hilarium 157. alias 89. Scriptum idiomate latino libellum obtulerunt hi duo Episcopi *Eulogio* Cæsariensi Episcopo totius Palæstinæ Metropolitano, sed hujus causæ judicium remissum est ad Synodum Diospolitanam, quæ mense Decembri ejusdem anni ccccxv. coacta fuit. Huic Synodo interfuerunt quatuordecim Episcopi, sed ab ea abfuerunt *Heros*, & *Lazarus* Episcopi, & *Orosius* Presbyter, ità ut nullus in hac Synodo adesset, qui partes Actoris obiret in Pelagium. Perlectus est libellus, in quo *Heros*, & *Lazarus* Episcopi sententias, seu potiùs virulenta Pelagii dogmata perscripserant, & interpretis opera usi sunt Judices latinæ dictionis ignari. Ast Pelagius ad sibi objecta responsiones eloquio græco reddidit. Quasdam propositiones à se dictas exposuit, & ad sensum Catholicum inflectere studuit, alias propositiones à se nunquàm fuisse assertas confidenter asseveravit. Quin, & ab Articulis in Concilio Carthaginensi proscriptis, & à quibusdam *Cœlestii* sententiis se abhorrere professus est, sicque per crebra mendacia, & ementiam fidei professionem Pelagius damnationis sententiam declinavit, & innocens ab hac Synodo declaratus est his verbis: *Nunc quoniam satisfactum est nobis prosecutionibus præsentis Pelagii Monachi, qui quidem piis doctrinis consentit, contraria verò Ecclesiæ fidei reprobat, & anathematizat, Communionis Ecclesiasticæ eum esse, & Catholicæ confitemur*. Hinc exultans Pelagius, missis in Provinciam Epistolis, sua dogmata approbata fuisse non paucis persuasit; sed perperàm, nam S. Augustinus pluribus in locis asserit, tantùm abesse,

 ut in

ut in hac Synodo Diospolitana absolutus fuerit Pe lagius,ut suo semet ore damnaverit. Certum tame est, Pelagium mentalium restrictionum peritum tantâ versutiâ accusantium, & judicantium diligen tiam elusisse, ut Patribus Synodi Diospolitanæ fu cum fecerit, eisque accusatores suos calumniatores se verò Catholicum persuaserit. Undè non mirum si Patres Diospolitani,licèt Pelagii Hæresim execra rentur,eum tamen Catholicum se fingentem decept errore facti absolverint. Quâ de causâ S. Hierony mus in Epistola 202. alias 24. ad *Alypium*, & *Au gustinum*, quæ inter Augustinianas legitur, appel lat Synodum Diospolitanam *miserabilem*, non quo errores Pelagii approbaverit, sed quod errore fact ipsum absolverit.

Orosius initio anni ccccxvi. è Palæstina in Afr cam navigavit, & literas ab *Herote*, & *Lazaro* Ep scopis Gallis scriptas, quæ gesta in Synodo Diospo litana declarabant, secum detulit, easque Afric Proconsularis Episcopis, qui tùm temporis solen nem Synodum Carthagine agebant, exhibuit. Co venerunt ad hanc Synodum Carthaginensem Ep scopi 68. qui lectis iis quæ contrà Cœlestium a no ccccxii. in priori Synodo Carthaginensi statu fuerant, & gestis in Synodo Diospolitana atten etiam consideratis, Pelagii, & Cœlestii errores d nuò anathemate confixerunt. Eodem anno Hæresi Pelagianam Synodus Episcoporum Numidiæ, qu *Milevi* celebrata est, cuique interfuit S. Augustin damnavit. Utraque tamen Synodus, sive Carth ginensis, sive Milevitana secunda discusso nego relationem misit ad Innocentium I. Summum Po tificem, ut ipse in quo residebat Sedis Apostoli

Pri-

Principatus, suâ firmaret auctoritate quidquid Episcopi censuissent de damnando Pelagio, & Cœlestio, eorumque Hæresi. Quinque etiam Africani Præsules, scilicèt *Aurelius*, *Alypius*, *Augustinus*, *Evodius*, ac *Possidius*, præter Synodicas Conciliorum Carthaginensis, & Milevitanæ secundæ literas, aliam communi nomine familiarem Epistolam eidem Innocentio Papæ scripserunt, quâ totam Pelagii causam uberiùs apud illum exposuerunt. Ad literas Synodicas Conciliorum Carthaginensis, & Milevitani secundi, sicut ad Epistolam familiarem quinque Episcoporum rescripsit Innocentius Papa die 27. mensis Januarii anni CCCCXVII. ac primùm quidem nefarium Pelagii dogma condemnavit ut Regulæ Fidei contrarium, & deindè, auctores Hæreseos Pelagium, & Cœlestium à Communione Ecclesiastica separavit, donec resipiscerent. Hinc S. Prosper in Carmine de *Ingratis* Romanæ Sedi primam Pelagianæ Hæreseos damnationem acceptam refert his versibus:

Pestem subeuntem prima recidit
Sedes Roma Petri, quæ Pastoralis honoris
Facta caput Mundi, quidquid non possidet armis
——————— *Religione tenet.*

D. Concilium Carthaginense anno CCCCXII. celebratum Hæresim Pelagianam, ut jam observasti, condemnavit. Idem factitarunt Concilia Carthaginense, & Milevitanum secundum habita anno CCCCXVI. Quare igitur S. Prosper scribit Innocentium I. Papam, qui solùm anno CCCCXVII. Hæresim Pelagianam proscripsit, & Pelagium, & Cœlestium à Communione Ecclesiæ separavit, fuisse primum, qui Pelagianam Hæresim condemnavit?

M. Hæc facili negotio conciliari possunt. Quam vis enim Concilium Carthaginense anno ccccxii indictum à Presbyterio & Ecclesiæ Communion Cœlestium, ob errores quos spargebat, repulerit hæc tamen privata tantùm fuit in eum hominem censura, quam Cœlestius appellatione ad Roma nam Sedem sese elusisse putabat. Idem dicendun est de Episcopis Africanis in Conciliis Carthagi nensi, & Milevitano secundo anno ccccxvi. congre gatis. Hi si quidem Episcopi Africani ad Sedem Apostolicam, seu ad Innocentium I. Summum Pon tificem referendum esse censuerunt quidquid de damnatione Pelagii, & Cœlestii sentiebant. Und ab Innocentio Papa tamquàm à Christi Vicario, à Supremo totius Ecclesiæ Capite ultimam illius cau sæ definitionem expectabant. Meritò igitur S. Pro sper Romanæ Sedi, seu Innocentio I. primam tr buit Pelagianæ Hæreseos damnationem.

D. Post definitionem Sedis Apostolicæ fui ne finita causa, & extincta Pelagianorum Hæresis

M. Post sententiam latam ab Innocentio Romano Pontifice finita quidem fuit causa, se non finitus error. *Cœlestius* quippè vaferrimus Sy cophanta, qui anno ccccxii. in Concilio Cartha ginensi damnatus, Ephesum se contulerat, & inc Constantinopolim venerat, ubi suam Hæresim di seminans ab *Attico* hujus Urbis Episcopo ejectu est, datis ad Episcopos Asiæ, Thessalonicæ, Carthaginensis adversùs illum literis, Cœlestius inquam, auditâ morte Innocentii Papæ, ex Orien te Romam protinus advolavit sub initium Pontif catus *Zosimi*. Hùc cùm pervenisset *Cœlestius*, Zosim Papæ Synodum in Basilica S. Clementis celebran

libe

libellum porrexit,quo fidem ſuam teſtabatur. Ejus
profeſſio viſa eſt Zoſimo Catholica, non quòd Cœ-
leſtii dogmata in hac profeſſione contenta appro-
baret Summus Pontifex, ſed quod Apoſtolicæ Se-
lis judicium amplecti ſe paratiſſimum exhiberet.
Non putavit tamen *Zoſimus*, Cœleſtium ſtatim eſſe
abſolvendum, ſed *interpoſito duorum menſium tempo-
e, donec reſcriberetur ex Africa, reſipiſcendi ei lo-
us ſub quadam medicinalis ſententiæ lenitate conceſ-
um eſt*, inquit S. Auguſtinus lib.2. de Peccato Ori-
ginali cap. 7. ſuas quoque ad Zoſimum literas, &
profeſſionem fidei miſit Pelagius, quibus nimis fa-
cilè aſſentiens Pontifex, eum ut Catholicum rece-
pit, duaſque hac de re ſcripſit Epiſtolas, unam ad
Epiſcopos Africæ, alteram ad *Aurelium* Carthagi-
nenſem Epiſcopum, quibus Sanctos illos Præſules
pluriùs increpuit, dolens Pelagii, & Cœleſtii vices,
qui Catholicè cùm ſaperent, Hæreſeos damnati
fuiſſent. Severè etiam perſtrinxit *Zoſimus Herotem*
Arelatenſem & *Lazarum* Epiſcopum Aquenſem,
eoſque abſentes, & Epiſcopatu, & communione
privavit. Verùm, culpam ſuam, quam errore facti
imprudens admiſerat *Zoſimus*, poſteà correxit, eum-
que excuſat S. Auguſtinus lib. 2. de Peccato Origi-
nali cap. 6. his verbis: *Sed multùm miſericors memo-
ratæ Sedis Antiſtes* (ſcilicèt Zoſimus) *ubi eum*, Cœ-
leſtium, *vidit ferri tanta præſumptione præcipitem,
tanquàm furentem, donec, ſi poſſet fieri, reſipiſceret,
maluit eum ſenſim ſuis interrogationibus, & illius re-
ſponſionibus colligere, quàm diſtricta feriendo ſenten-
tia, in illud abruptum, quo jam propendere videbatur
impellere*. Sanè, ſtatim ac Zoſimus à duabus Syno-
dis Africanis accepiſſet reſcripta, & geſta omnia,

 quæ

quæ Pelagii, & Cœlestii causam, eorumque damnationem spectabant, & fraudes utriusque Hæretici detexisset, ad pleniorem audientiam Cœlestium vocavit. Sed Cœlestius malè sibi conscius, & artes suas patêre, nullumque sibi superesse tergiversandi modum advertens, sese examini subduxit, & Româ excessit, evasit, erupit. Cognitâ illius fugâ, *Zosimus* absque ulla cunctatione tulit in eum, & in Pelagium decretoriam sententiam, universis Mundi Episcopis grandem illam scripsit Epistolam, quæ *Tractoria* appellatur, omnia Conciliorum Africanorum adversùs Pelagium, & Cœlestium Decreta approbavit, & latam à Decessore suo Innocentio I. in Pelagium, & Cœlestium sententiam confirmavit, misitque *Tractoriam* suam Epistolam, & gesta Synodi Africanæ ad *Honorium* Imperatorem Ravennæ agentem, in qua ab ipso petebat, ut Cœlestius, omnesque Pelagiani Urbe pellerentur, & toto Christiano Orbe tanquàm Hæretici haberentur, quod lubenti animo executus est Honorius Edictum Imperiale emittens anno CCCCXVIII. qu jussit, Pelagium, & Cœlestium ex Urbe ejici omnes istorum Hæresis convictos facultatibus spo liari, ac perpetuo mulctari exilio. Aliam adve sùs Pelagium, & Cœlestium Constitutionem ec dit Imperator anno CCCCXIX. quâ non solùm priorem renovavit, sed & insuper sanxit, ut Ep scopi, qui *Tractoriæ* Zosimi Papæ Epistolæ subscr bere renuerent, suis sedibus ejicerentur. Obter perarunt universi Episcopi, exceptis tamen *Julia* Pelagianæ Hæreseos Patrono (qui in Apulia n tus, Episcopus fuit Urbis *Eclanensis*, quæ est int Apuliam & Campaniam, Benevento distans v gin

ginti milliaribus, & *Frigentum* nunc vocatur) & aliis octodecim ejusdem Pelagianæ factionis Episcopis, qui Zosimi Papæ Epistolæ subscribere detrectantes, non solùm Imperialibus legibus, sed & Sacerdotalibus statutis depositi, atque exauctorati omni Italia deturbati sunt. *Julianus*, aliique ejus complices octodecim Episcopi suis Sedibus pulsi libellum fidei obtulerunt *Augustino* Primati Aquilejensi, & Epistolam scripserunt ad *Rufum* Thessalonicensem Episcopum Sedis Apostolicæ Vicarium, in qua postulabant audiri in Concilio Oecumenico, quod tamen eis concessum non est, utpotè ad proscribendos illorum errores ubique terrarum jam damnatos minimè necessarium. Pelagiani non tantùm Româ, sed etiam Constantinopoli, & Epheso expulsi sunt. E Palæstina quoque, in quam se contulerant, à *Theodoto* Episcopo Antiocheno ejecti sunt. *Cælestius* tamen sub Pontificatu *Cælestini* Romam reversus, in gratiam Summi illius Pontificis irrepere tentavit, sed frustrà: Nam *Cælestinus* Papa Decessorum suorum vestigiis insistens, & avitæ de gratia doctrinæ, quam strenuè defenderat Augustinus, intrepidus assertor, non solùm Cœlestium, sed & Julianum, cœterosque Sectæ Pelagianæ homines totius Italiæ finibus jussit extrudi. *Julianus* in Ciliciam apud Theodorum Mopsuestenum navigavit, è qua etiam ejectus est post sententiam in Concilio habito in Cilicia, in quo Cœlestius cum sua Hæresi damnatus est, ejusque damnationi Theodorus Mopsuestenus saltèm verbo tenùs consensit. E Cilicia ejectus Julianus nihil non egit, ut suæ Sedi restitueretur, sed cùm ejus conatus ad nihilum reciderent, in Siciliam secessit, ubi mortuus est.

Denique, Pelagiani, ut res ſuas afflictas utcumque erigerent, fœdus cum Neſtorianis Hæreticis inierunt. Sed unà cum illis in Concilio Generali Epheſino anno CCCCXXXI. damnati, ad ſummas anguſtias redacti ſunt, paucique remanſerunt per Occidentem hàc illàc diſperſi.

D, Quandònam, & quo pacto exorta eſt Semipelagianorum Hæreſis?

M. Semipelagianorum Hæreſi, quæ Pelagianæ appendix, & infauſtus ſurculus eſt, initium dedit enatum diſſidium in Monaſterio Adrumetino in Africa occaſione Epiſtolæ S. Auguſtini ad *Sixtum* Presbyterum, qui poſteà Romanus Pontifex creatus eſt. Hanc ſiquidem Epiſtolam S. Auguſtini, quam *Florus* hujus cœnobii Monachus *Adrumetum* transmiſit, cùm legiſſent Monachi Adrumetini, in ſenſus à mente S. Auguſtini penitùs alienos diſtracti ſunt. Quod ubi S. Auguſtinus per *Felicem*, & *Creſconium* Monachos Adrumetinos compertum habuiſſet, ſcripſit, ad Monachos illos inſtruendos libros *de Gratia, & libero Arbitrio*, duasque miſit Epiſtolas ad *Valentinum* cœnobii Adrumetini Præfectum. At librorum *de Gratia, & libero Arbitrio* lectio novo errori locum dedit. Cùm enim quidam Monachi Adrumetini legiſſent, omnia bona opera eſſe Dei dona, indè deduxerunt, neminem eſſe corripiendum, ſi præcepta Dei non faceret, ſed tantummodò pro illo orandum Deum, ut ipſo donante, faceret quod jubebatur. Id S. Auguſtino *Valentinus* per *Florum* Monachum ſignificavit. Undè S. Auguſtinus, ut procul ab Adrumetinis omnem errorum caliginem diſpelleret, librum *de Correptione, & Gratia* inſcriptum elucubravit. Sub idem tempus, quo in Mo-

Monaſterio Adrumetino jacta ſunt Semipelagianæ Hæreſeos ſemina, *Vitalis* Carthaginenſis ſeſe apertè Semipelagianum prodidit, aſſerendo non aliter poſſe liberum Arbitrium, & Dei juſtitiam ſervari, niſi dicatur, fidei initium non eſſe donum Dei, ſed eſſe à nobis, ideſt, ex propria voluntate, itaut quisque prò eo, quod ex libertate naturali fecerit, præmium, vel ſupplicium ſit recepturus. Ab hoc errore S. Auguſtinus volens revocare *Vitalem*, ſcripſit ad eum Epiſtolam 217. alias 107. in qua hunc errorem ex precibus Eccleſiæ confutat, & duodecim Regulas proponit ad fidem Eccleſiæ pertinentes circà quæſtionem de Gratia Dei. Semipelagiana Hæreſis ex Africa penetravit in Gallias, ubi latè propagata eſt, multosque nacta Patronos, præſertim *Vincentium Lirinenſem*, *Fauſtum* Epiſcopum Rejenſem, *Gennadium*, plures Presbyteros Maſſilienſes, & *Caſſianum*, qui non fuit natione Scytha, ut plerisque viſum eſt, ſed in Provincia, & fortè Maſſiliis ortus, ſicut poſt *Holſtenium* fusè probat Cardinalis *Noriſius* cap.1. lib.2. Hiſtoriæ Pelagianæ. Serpente itaque inſtar Cancri Semipelagianâ Hæreſi in Galliis, *Proſper*, & *Hilarius* anno CCCCXXVIII. ad S. Auguſtinum ſcripſerunt, ut enodaret ipſemet quæſtiones à Maſſilienſibus propoſitas,ad quos S.Auguſtinus direxit libros de *Prædeſtinatione Sanctorum*, *&* *de Dono Perſeverantiæ*. Verùm, cùm in dies augeretur Semipelagianorum factio, Proſper & Hilarius, qui Auguſtini doctrinam defendendam ſuſceperant, Romam profecti à Cœleſtino Papa anno CCCCXXXI. obtinuerunt Epiſtolam ad Galliæ Epiſcopos datam,in qua eos acriùs increpuit, quod permitterent, doctrinam S.Auguſtini à qui-

quibusdam Presbyteris impugnari. Huic Epistolæ Cœlestini Papæ adjecta sunt Capitula, quæ S. Leoni Magno aliqui tribuunt. Anno ccccxciv. *Gelasius* Papa in Synodo Romana libros Cassiani, ac Fausti damnavit, Sanctorum verò Augustini, ac Prosperi Opera commendavit. Ejusdem *Fausti* Episcopi Rejensis libros nullius in Ecclesia auctoritatis esse declaravit *Hormisdas* Papa in Epistola ad *Possessorem* Episcopum data anno dxx. Denique, Concilium Arausicanum anno dxxix. celebratum omnes Semipelagianorum errores confixit, ut fusiùs ostendemus in Colloquiis Sexti Ecclesiæ Sæculi.

D. Quinam fuerunt Semipelagianorum errores?

M. In primis, Semipelagiani existimabant, ad initium fidei, & bonorum operum necessariam non esse gratiam, sed satis superque sufficere vires liberi arbitrii. Sunt tamen gravissimi Theologi, qui asserunt, hunc errorem non fuisse omnibus Semipelagianis communem, multosque extitisse inter illos, præsertim *Cassianum*, *Faustum*, *Gennadium &c.* qui prævenientis gratiæ interioris etiam ad initium fidei, & bonorum operum necessitatem admiserunt, idque colligunt ex Epistola S. Prosperi ad S. Augustinum. Secundò, Semipelagiani docebant, Deum velle indiscriminatim omnium hominum salutem, *si ipsi velint*, eumque non magis velle Electorum, quàm Reproborum salutem. Tertiò, inficiabantur, prædestinationem fieri secundùm propositum Dei, & esse gratuitam, sed eam pendere volebant ex meritis, quæ Deus per scientiam conditionatorum explorabat, etiam in parvulis, qui statim moriuntur post susceptum baptisma.

ptiſma. Quartò, gratias ſufficientes, præter quas ad actu agendum aliæ ex parte Dei non requirebantur, & quæ quantum ad efficaciam ſubditæ erant libero hominis arbitrio, omnibus præſtò adeſſe pertendebant. Quintò, dicebant, perſeverantiam non eſſe ſingulare Dei donum, ſed eſſe in cujuslibet hominis poteſtate, itaut, *ſi velit*, perſeveret. Denique, S. Auguſtini doctrinam rejiciebant tanquàm novam, nimis duram, quæ ſub ipſo prædeſtinationis nomine fatalem neceſſitatem inducebat.

D. Præter Pelagianam, & Semipelagianam Hæreſes, fuitne exorta in quinto Eccleſiæ ſæculo alia Hæreſis circà quæſtionem de Gratia?

M. Multi moderni Auctores affirmant, erupiſſe in quinto Eccleſiæ ſæculo *Hæreſim Prædeſtinatianorum*, qui, ſublato penitus libero arbitrio, omnia Gratiæ accepta referebant. At de illa Prædeſtinatianorum Hæreſi antiqui Scriptores nullam prorsùs mentionem fecerunt, ut multi contendunt. Immò Scriptores noni ſæculi *Prudentius Tricaſſinus*, & *Remigius* Epiſcopus Lugdunenſis contrà *Scotum Erigenam* diſputantes, negant unquàm in rerum natura extitiſſe Prædeſtinatianorum Hæreſim. Extat tamen Epiſtola *Fauſti* in quinto ſæculo Epiſcopi Rejenſis ad quemdam *Lucidum* Presbyterum hiſce Prædeſtinatianorum erroribus infectum, & in duobus libris, quos *de Gratia, & libero Arbitrio* edidit idem *Fauſtus*, teſtatur, Prædeſtinatianorum Hæreſim à Conciliis Arelatenſi, & Lugdunenſi fuiſſe proſcriptam, ſibique eam impugnandi provinciam ab utroque Concilio fuiſſe demandatam. Verùm *Fauſti* teſtimonium hac in re non magni ponderis eſſe videtur, cùm certum ſit, hunc Epiſcopum intus

tus & in cute fuisse Semipelagianum, & sub prætextu confutandi Prædestinatianam Hæresim, duos *de Gratia, & libero Arbitrio* scripturiisse libros, in quibus datâ operâ S. Augustini de gratuitâ Prædestinatione sententiam totis viribus impugnat, & Massiliensium, seu Semipelagianorum dogmata dudum à S. Augustino eversa restaurare satagit. Cùm igitur *Fausto*, aliisque Semipelagianis solemne esset calumniari discipulos S. Augustini, eisque nova, & absurda perperàm affingere dogmata; hinc multi viri eruditi adducuntur ut credant, hanc Prædestinatianam Hæresim imaginariam fuisse, & sub hoc Prædestinatianorum nomine discipulos S. Augustini à *Fausto*, aliisque Semipelagianis Hæreticis fuisse traductos. Utramque itidem Synodum Arelatensem, & Lugdunensem, itemque *Lucidi* Epistolam, quâ suum revocat errorem, fictitias esse, & subdolâ *Fausti* arte compositas, ut S. Augustini doctrinam sub nomine *Prædestinatianorum* à Synodis Gallicanis Arelatensi & Lugdunensi damnatam venditaret, sentiunt multi hujus temporis viri eruditi. At, cùm difficile creditu sit, *Faustum* Rejensem Episcopum potuisse universis Gallicanis Episcopis imponere, eisque falsas Epistolas, & fictitia obtrudere Concilia; magis mihi probatur sententia Cardinalis *Norisii*, qui cap. 15. lib. 2 Hist. Pelagianæ asserit, quosdam in quinto Ecclesiæ sæculo extitisse obscuros, & rudioris intelligentiæ viros, qui, sublato libero arbitrio, omnia Gratiæ tribuebant, & perversas de Prædestinatione, & de morte Christ prò salute hominum opiniones imbiberant, ideòque *Prædestinatiani* appellabantur; eos tamen paucos admodum fuisse, nec unquàm in Sectam coäluis-

luisse. Certè, *Faustus* unum dumtaxàt *Lucidum* Prædestinatianum appellat, ad quem Epistolam direxit, ut eum ab errore abduceret, & ad saniorem mentem revocaret. Testatur etiam *Faustus*, hunc *Lucidum* resipuisse, suorumque errorum palinodiam cecinisse. Nulla ergò fuit in quinto Ecclesiæ sæculo conflata Prædestinatianorum Secta, de qua apud antiquos Scriptores ne vola quidem, ac ullum vestigium apparet.

D. Veniamus nunc ad Nestorianorum Hæresim, cujus ortum, progressum, atque interitum breviter exponas velim.

M. Nestorianorum Hæresis parentem habuit *Nestorium*, qui mortuo *Sisinnio* Episcopo Constantinopolitano sub finem anni CCCCXXVII. in ejus locum subrogatus est anno CCCCXXVIII. Erat ille Germaniciâ oriundus Oppidulo Syriæ, & Monachus in Laura S.Euprepii propè Antiochiam. Nestorius Magistrum habuit *Theodorum Mopsuestenum*, à quo suum hausit errorem de Incarnatione Verbi. Magnam sanctimoniæ speciem affectabat, ob quam à Theodosio Imp. Constantinopolim vocatus, illuc venit cum Anastasio Presbytero, intimo omnium consiliorum suorum socio, statimque suam propalavit Hæresim. At enim non solùm patienter tulit Nestorius, ut *Anastasius* ille Presbyter, quem secum duxerat, & *Dorotheus* Episcopus magna voce in Ecclesia inclamarent: *Si quis Mariam Dei-param esse dixerit, anathema sit*; sed etiam ipse in Ecclesia, in qua frequens erat Populus, sermonem habuit *de Incarnatione Dominica*, qui totum continet impietatis virus cum primùm ab ipso prolatæ. Ad tot Nestorii blasphemias cohorruêre omnes Fideles, maximaque fuit

Audi-

Auditorum indignatio, atque animorum commotio. Nestorius tamen paulò post priorem Sermonem, alios ad Populum habuit, in quibus diserte negavit unionem Hypostaticam Verbi Divini, ac subindè Deum verè natum, crucifixum, ac mortuum esse. Præterea, asseruit, B. Virginem non esse Matrem Dei, sed tantùm Matrem Christi, duosque in Christo distinxit Filios, quorum unus esset Filius Dei ab æterno genitus, & Consubstantialis Patri, alter verò ex Maria natus, solùm gratiâ, & adoptione Filius Dei esset. Sic in Christum furenti Nestorio, & totius Incarnationis Dominicæ œconomiam subvertenti plures magnis animis restiterunt. Primus tamen, & unus instar omnium Nestorium impiè prò Concione dicentem ausus est verbo palàm arguere *Eusebius* simplex laïcus, qui posteà propter singularem doctrinam, & eximiam pietatem *Dorilæ* Episcopus fuit consecratus. Is quippè constanti animo suæ fidei, & animosę in novam exortam Hęresim fortitudinis præclarum specimen dedit, obtestationem suam publicè in Nestoriũ proponendo, quo laudabili facto omnium animos in fidei studio confirmavit, & adversùs Episcopum *Pauli Samosateni* impia dogmata renovantem mirum in modum inflammavit. Dùm Constantinopoli cuncta sic odiis ferverent, & omnes in prava dogmata inveherentur *Nestorius* odium & indignationem Populi nihil moratus, atque ad pestem, quam invexerat, latiùs spargendam unicè intentus, misit per fidos homines in Provincias *Tractatum*, quem ediderat, *de Incarnatione*, cum aliquot Homiliis. His Nestorii scriptis in Ægyptum perlatis, eaque, ut fieri assolet, avidè ob novitatem legentibus Monachis, *Cy-*

rilli

illus Alexandrinus Episcopus necessarium omninò
uxit Epistolam scribere ad Ægypti Monachos,eos-
ue præmunire, ne erroribus contentis in Nestorii
riptis, quæ in eorum manus venerant, per impe-
tam simplicitatem, vel credulam levitatem infi-
erentur. Scripsit etiam *Cyrillus* ad Nestorium, ut
um ad pœnitentiam, & ad Palinodiam provoca-
et. Quibus Cyrilli literis rescripsit quidem *Nesto-
us*, sed non sine gravi Cyrilli accusatione. Hinc
ontentionis origo, quæ inter illos duarum majo-
um Orientis Sedium Alexandrinæ & Constantino-
olitanæ Antistites posteà exarsit. *Nestorius* animum
elestini Papæ, ad quem ipsius scripta delata fue-
unt, quique illorum lectione fuerat maximè offen-
s, occupare tentavit, & ad ipsum dedit Episto-
m. Cyrillus etiam Alexandrinus Episcopus per
ossidonium Diaconum literas ad *Cœlestinum* Papam
ripsit, ut illum de sparsis à Nestorio erroribus
ertiorem redderet, quibus acceptis, Synodum
omæ habuit Summus Pontifex anno ccccxxx. in
ua primò damnatus est *Nestorius*, jussumque, ut
epositionis pœnâ mulctaretur, si intrà decimum à
enunciatione diem non resipisceret, & Catholicæ
idei confessioni non subscriberet. Secundò, resti-
uti sunt in Ecclesiæ communionem hi, qui propter
dem à Nestorio ejecti fuerant. Tertiò, sententiæ
ontrà Nestorium exequendæ Cyrillo Alexandrino
piscopo munus demandatum est. Denique, se-
tem à Summo Pontifice Cœlestino scriptæ sunt
pistolæ, scilicèt *Cyrillo* Episcopo Alexandrino ut
edis Apostolicæ vice hoc in negotio fungeretur;
estorio, ut, abjecto errore, ad pœnitentiam re-
iret, *Clero Constantinopolitano*, ut constans in avita

fide permaneret, *Joanni* Antiocheno, *Rufo* Thessalonicensi, *Juvenali* Hierosolymitano, *Flavio* Philippensi, ut strenuè fidei causam agerent.

Cyrillus Alexandrinus Episcopus, receptis Cœlestini Papæ literis, Concilium Alexandriæ coëgit, & ad Nestorium misit Epistolam Synodicam, in qua tria continebantur: videlicèt *Fidei expositio denunciatio Sententiæ* à Cœlestino Papa latæ, & *duodecim Anathematismi*, quibus subscribere debeba Nestorius. Quatuor Episcopi à Synodo Alexandrina ad Nestorium missi Constantinopolim appulerunt, literasque Apostolicas *Cœlestini*, & Synodica *Cyrilli* ejus Vicarii dederunt *Nestorio*, quas, ub legisset versipellis ille Hæresiarcha, confestim intellexit, quanta capiti suo impenderet procella, a quam declinandam petiit à Theodosio juniore Imperatore ut convocaretur Concilium Generale. Quod reverà indictum fuit, & ex universis Diœcesibus Episcopos ad diem Pentecostes anni ccccxxx Imperator Theodosius Ephesum vocavit, missis a majorum Sedium Antistites, *Cœlestinum* Romanæ *Cyrillum* Alexandrinæ, *Joannem* Antiochenæ, *Juvenalem* Hierosolymitanæ, *Rufum* Thessalonicensis, *Capreolum* Carthaginensis, literis. In hac Synodo Generali Ephesina damnatus est *Nestorius*, & suâ Sede dejectus. Sed de his, quæ gesta sunt in hac Synodo Generali Ephesina, sicut & de Conciliabulo, quod *Joannes* Antiochenus, qui Nestorii personæ, non tame doctrinæ plus æquo favebat, unà cum suis Episcopis habuit, pacemque universæ Ecclesiæ perturbavit, commodiùs differemus in quarto Colloquic in quo de Conciliis, quæ in quinto Ecclesiæ sæcu fuerunt convocata, sermonem instituemus.

D. Qu

D. Quid continebant,& quibus verbis erant concepti duodecim illi Anathematiſmi, quos *Cyrillus* miſit ad Neſtorium ut eis ſubſcriberet?

M. Anathematiſmus primus his erat verbis conceptus: *Si quis Emmanuelem Verbum Deum, & ob id Sacram Virginem Theotocon eſſe non confitetur (genuit enim illa incarnatum Dei Verbum ſecundum carnem) anathema ſit.*

Anathematiſmus ſecundus: *Si qui ſunt, qui Dei Patris Verbum Carni ſecundum Hypoſtaſim unitum, & unum tantùm unà cum ſua Carne Chriſtum eſſe, eumdem nimirum Deum ſimul & hominem non confiteantur, anathema ſit.*

Anathematiſmus tertius: *Si quis poſt unionem Hypoſtaſes in Chriſto diſtinguit, eaque dumtaxàt conjunctione eaſdem inter ſe nectit, quæ eſt ſecundùm dignitatem, vel auctoritatem, vel poteſtatem, & non ea potiùs, quæ eſt ſecundùm naturalem unionem, anathema ſit.*

Anathematiſmus quartus: *Si quis duabus Perſonis, vel Hypoſtaſibus eas voces attribuit, quæ in Evangelicis & Apoſtolicis Scripturis paſſim occurrunt, quæve à Sanctis de Chriſto, aut ab ipſo Chriſto de ſe ipſo dictæ ſunt, & alias quidem homini ſeorsùm à Dei Verbo conſiderato adſcribit, alias verò tanquam in Divinam Majeſtatem convenientes ſoli Verbo, quod ex Deo Patre eſt, accommodat, anathema ſit.*

Anathematiſmus quintus: *Si quis dicere audet, Chriſtum non eſſe verum Deum, ſed hominem tantùm Deiferum, ut potè unum naturalemque Filium, quatenùs nimirum Verbum Caro factum, Carni & Sanguini perindè ac nos communicavit, anathema ſit.*

Anathematiſmus ſextus: *Si quis Dei Patris Ver-*

bum, Christi Deum, vel Dominum esse dixerit, neque post Verbum secundùm Scripturas incarnatum, unum eumdemque Deum simul & Hominem esse confessus fuerit, anathema sit.

Anathematismus septimus: *Si quis Jesum Christum, Hominem tantùm, Divini Verbi vi actum esse dixerit, aut illustrem illam Unigeniti gloriam illi ipsi homini, veluti alteri cuipiam ab ipso Verbo advenisse Commentus fuerit, anathema sit.*

Anathematismus octavus: *Si quis Hominem assumptum unà cum ipso Dei Verbo adorandum, unà cum illo glorificandum, unà cum illo tanquàm alterum in altero existentem Deum appellandum esse, dicere ausus fuerit (hunc enim intellectum Particula*, cum, *adiecta perpetuò ac necessariò afferre consuevit) & non una potiùs adoratione Emmanuelem honorat, unamque hactenùs illi glorificationem attribuit, quatenùs Verbum factum est Caro, anathema sit.*

Anathematismus nonus: *Si quis unum Dominum nostrum Jesum Christum à Spiritu Sancto tanquàm a virtute ab se aliena glorificatum dixerit, efficaciamque qua contrà immundos Spiritus uteretur, & divina inter homines miracula operaretur, ab ipso eodem accepisse prædicaverit, & non proprium, naturalemque illius esse Spiritum, per quem divina signa edidit, anathema sit*

Anathematismus decimus: *Christum Jesum nostræ Confessionis Pontificem & Apostolum extitisse, eumdemque semetipsum pro nobis in odorem suavitatis Deo Patri obtulisse, divina Scriptura commemorat. Si quis ergo dixerit, Pontificem & Apostolum nostrum non esse ipsum Dei Verbum posteà quam Caro & homo nobis similis factum est; Sed hominem illum, qui ex muliere natus est, quasi alterum quempiam ab ipso diversum: aut*

si qui.

quis Christum pro se ipso quoque, & non solùm pro nobis Sacrificium obtulisse affirmaverit (neque enim is oblatione opus habebat, qui nullum peccatum commiserat) anathema sit.

Anathematismus undecimus: *Si quis ipsam Domini Carnem vivificam, ipsiusque Verbi, quod ex Patre est, propriam esse negaverit, sed alterius cujusdam ipsi verbo secundùm dignitatem tantùm conjuncti, ut divinam tantùm inhabitationem sortiti esse dixerit: neque verè rursùm vivificam, ut modò meminimus, eò quod Verbi, quod omnia vivificat, facta sit propria, confessus fuerit, anathema sit.*

Anathematismus duodecimus: *Si quis inficiatur Dei Verbum secundùm Carnem passum, secundùm Carnem crucifixum, mortemque secundùm Carnem gustasse, & primogenitum tandem ex mortuis factum esse, quatenùs videlicèt vita est, & vivificum, ut Deus, anathema sit.*

Hi sunt Celeberrimi duodecim S. Cyrilli Anathematismi ab universa Catholica Ecclesia approbati, quibus tamen subscribere nunquàm voluit *Nestorius*. Undè in pœnam suæ pervicaciæ cœpit in hoc mundo æternum impiorum experiri supplicium. Nam Theodosii junioris Imperatoris ipsi olim nimiùm propitii Edicto in exilium fuit deportatus in *Oasim*, ubi, justo Dei judicio, exesâ vermibus linguâ, quâ in Christum, & in Deiparam Virginem Mariam tam horrendas blasphemias evomuerat, ex hac vita ad æterna supplicia migravit. In Nestorii Hæresim fortiùs & animosiùs dimicans *Eutyches* Presbyter Archimandrita, seu Abbas cujusdam Monasterii Constantinopolitani in extremum deflexit errorem, novamque Hæ-

resim conflavit, cujus Sectarii dicti sunt *Eutychiani*.

D. Quem errorem docuit iste *Eutyches*, & quem exitum habuit invecta ab illo Hæresis?

M. *Eutyches*, qui, ut mox diximus, Nestorianæ profligandæ Hæresi haud mediocrem operam navaverat, tandem anno CCCCXLVIII. in errorem è diametro oppositum impegit, & utramque naturam, *Divinam* scilicèt, & *Humanam* in Christo post Incarnationem promiscuè confundens, unicam in Christo admisit naturam, seu *Divinam*, à qua dicebat fuisse absorptum quidquid in Christo apparebat humanum. Ex hoc Eutychetis errore consequebatur, vel naturam divinam esse in se ipsa mutationibus, doloribus, mortique obnoxiam; vel ea, quæ Christus pro nobis passus est, phantastica fuisse, mera Commenta & ludibria. *Eusebius* Dorilæi Episcopus Eutychetem sæpius de hoc abjiciendo errore admonuit, sed cùm in eo retinendo obstinatè perstaret Eutyches, eum apud *Flavianum* Constantinopolitanum Episcopum accusavit. Hanc accusationem ægrè admodum tulit *Eutyches*, & Sancto Leoni Pontifici Romano conquestus est, quod *Nestoriana Hæresis quorumdam rursum studiis pullularet*. Laudavit ejus zelum S.Leo, ac benignè ad illum rescripsit anno CCCCXLIX. interim *Flavianu* Constantinopolitanus Episcopus, apud quem fuerat accusatus *Eutyches* anno CCCCXLVIII. Synodum Constantinopoli coëgit ad dirimendam controversiam ortam inter *Florentium* Sardium Antistitem Lydiæ Metropolitanum,& duos Provinciæ suæ Episcopos. Quâ finita controversiâ, actum est in ha Synodo de Eutychete, cui Synodus diem dixit u

co

oram se sisteret, suæque doctrinæ rationem redderet. Sed *Eutyches* diù tergiversatus venire ad ynodum, tandem comparuit, palàmque declaravit, se quidem in Christo ante Unionem, seu Incarnationem Verbi, duas agnoscere naturas, sed ost unionem Verbi, unicam in Christo naturam, eu divinam admittere. Hunc à se propalatum errorem, jubentibus licèt Episcopis, cùm nollet abjicere Eutyches, nec anathema dicere his, qui post ncarnationem in Christo unicam adstruunt naturam, seu divinam, damnatus est, & Presbyteratu, atque Monasterii administratione dejectus. Ab ac Synodi sententia Eutyches ad Leonem Romanum Pontificem appellavit, dictitans, se ab Episcoporum cum Hæresiarcha Nestorio sentientium actione fuisse damnatum, & libellum appellationis d Sedem Apostolicam, quem obtulerat, non fuisse susceptum. At Eutycheti larvam detraxit Flavianus Episcopus Constantinopolitanus in Epistola ad *eonem* Romanum Pontificem, in qua illum totius egotii veritatem edocet, omnesque artes & fraues Eutychetis detegit. Quare *S. Leo* Papa ad profligandum Eutychetis errorem scripsit ad Flavianum illam celebratam adeò Epistolam, quæ posteà n Concilio Chalcedonensi tantoperè fuit laudata, Patribus approbata, & ad fidem Ecclesiæ de Incarnatione Christi explicandam retenta, ut per eam, anquàm per Lydium lapidem, sincera doctrina ab dulterina discerneretur.

Dùm sic *S. Leo*, & *Flavianus* bono Ecclesiæ conulerent, *Eutyches* libellos supplices porrexit Theoosio juniori Imperatori, in quibus conquerebatur, cta Synodi Constantinopolitanæ anno CCCCXLVIII.

habitæ diminuta, falsataque fuisse. Lectis illis libellis, Theodosius Imperator *Chrysaphii* Eunuchi, quem de sacro fonte susceperat Eutyches, sermonibus deceptus retractari Acta Concilii jussit, & expendere an quid in illis omissum, aut depravatum reperiretur. Anno itaque CCCCXLIX. juxta Edictum Theodosii, habita est secunda Synodus Constantinopolitana, in qua prioris Synodi Acta ad examen revocata sunt, nihilque depravatum, aut immutatum repertum est, sed potiùs omnia, uti gesta erant, ita scripta esse omnes Episcopi approbarunt. Sic spe suâ delusus Eutyches, imploravit patrocinium amici sui Chrysaphii cubicularii Imperatoris, eoque adnitente, obtinuit ut Concilium Oecumenicum Ephesi cogeretur, cui præesset turpissimus *Dioscorus* Episcopus Alexandrinus, infensissimus *Flaviani* inimicus. Hæc Ephesina Synodus, quæ cœpit die VIII. mensis Augusti anni CCCCXLIX. meritò appellatur *Synodus prædatoria*, seu *latrocinium Ephesinum*. In ea quippè tumultuaria Synodo *Eutyches* fuit innocens declaratus & ab excommunicationis vinculo solutus. Legati, quos ad illam Synodum miserat *S. Leo* Papa, pessimè habiti sunt. *Flavianus* Constantinopolitanus Episcopus Catholicæ Fidei vindex damnatus est cum *Eusebio* Dorilæi Episcopo, eamdemque damnationis sententiam subierunt Episcopi *Ibas* Edessenus, *Theodoretus* Cyrensis, & *Domnus* Antiochenus. Quin quod maximam sapit crudelitatem, *Flavianus*, ob appellationem interpositam ad Sedem Apostolicam, vinculis constrictus est, & plagis adeò contusus, ut animam exhalarit. Quæ omnia, ubi comperta habuisset *S. Leo* Papa, rescidit ac penitù

damna

damnavit in Synodo Romæ habita omnia quæ gesta fuerant in illo latrocinio Ephesino, petiitque à Theodosio Imperatore ut Concilium Generale in Italia celebraretur. Sed adduci haud potuit Theodosius, ut res semel adversùs Flavianum judicatas refricari sineret; immò res gestas in latrocinio Ephesino lege latâ firmavit. At mortuo anno CCCCL. Theodosio juniore Imperatore, *Marcianus*, qui ei in Imperii administratione successit, voluntati Summi Pontificis obsecundare volens, Concilium Generale Nicææ in Bythinia celebrandum convocavit. Sed quia *Attila* Hunnorum Rex anno CCCCLI. in Galliis victus Orientem versùs tendebat, *Marcianus* Imperator, ne Constantinopolim desereret, Concilium Nicæâ transtulit Chalcedonem, illucque omnes Episcopos suis literis accivit. Cœpta est hæc Synodus Generalis Chalcedonensis anno CCCCLI. & in ea primò definitum est contra Eutychetem: Unum eumdemque Christum, Filium, Dominum, Unigenitum ex duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inseparabiliter agnoscendum. Secundò, damnata est prædatoria Synodus Ephesina cum illius Præside Dioscoro Episcopo Alexandrino, qui etiam depositus est. Tertiò, *Theodoretus*, & *Ibas* Episcopi fuerunt absoluti. Sed hæc de latrocinio Ephesino, & de Synodo Chalcedonensi obiter dicta sint, de his quippè copiosiùs dicturi sumus in quarto Colloquio, in quo datâ opera agemus de Conciliis, quæ habita sunt in quinto Ecclesiæ sæculo.

D. Hæ sunt igitur omnes Hæreses, quæ grassatæ sunt in quinto Ecclesiæ sæculo?

M. Præter illas, quas hactenùs recensuimus, Hæ-

Hæreses, tres aliæ, videlicèt *Helvidii*, *Joviniani*, & *Vigilantii*, quintum Ecclesiæ sæculum infestarunt, duæ tamen priores *Helvidii*, & *Joviniani* sub finem quarti sæculi pullulare cœperunt. In primis *Helvidius* Romæ infrunito ore asserere ausus est, Mariam Dei-param suæ post partum virginitatis jacturam fecisse, & filios ex carnali cum Josepho congressu procreasse. Insuper, virginitatem & continentiam aversabatur, & nuptias impensiùs extollebat. *Helvidium* moribus, ingenio, & natalibus abjectissimum fuisse testatur S.Hieronymus in libro, quem ad illius errores confutandos edidit, & in quo sic eum alloquitur: *Quis te, oro, ante hanc blasphemiam noverat? quis duppondii supputabat? consecutus es, quod volebas; nobilis factus es in scelere. Ego ipse, qui contra te scribo, cùm in eadem tecum urbe consistam, albus, ut ajunt, aterve sis, nescio.*

Jovinianus Monachus virginitatem, & continentiam non secus ac Helvidius impugnavit, meritorum in hac vita, sicut & præmiorum, quæ Deus post hanc vitam justis retributurus est, inæqualitatem negavit; ad crapulam & libidinem homines excitavit his verbis, quæ S. Hieronymus refert in libris, quos contrà illum scripsit: *raró jejunate, crebriùs nubite; non enim potestis implere opera nuptiarum, nisi mulceum & carnes, & nucleum sumpseritis. Viribus opus est ad libidinem. Citò caro consumpta marcescit. Nolite timere fornicationem. Qui semel in Christo baptizatus est, cadere non potest; habet enim ad despumandas libidines solatia nuptiarum.* Damnatus est *Jovinianus* in Synodo Mediolanensi, & posteà à *Siricio* Papa anno cccxc. S. Augustinus contrà illum edidit librum *de bono conjugali*, eumque

tan-

tanquàm barbarum, ſtupidum & in ſermonibus ſuis confuſum perſtringit S.Hieronymus ſic loquens lib.1. adversùs Jovinianum: *quos cùm legiſſem,*ideſt, Joviniani libros, *& omninò non intelligerem, cœpi revolvere crebriùs non verba modò atque ſententias, ſed ſingulas penè ſyllabas diſcutere, volens priùs ſcire quid diceret, & ſic vel probare, vel redarguere quod dixiſſet. Verùm, ſcriptorum tanta barbaries eſt, & tantis vitiis ſpurciſſimis ſermo confuſus, ut ne quid loquatur, nec quibus argumentis velit probare, quod loquitur, potùerim intelligere &c.* Denique, anno cccxii. *Honorius* Imperator dedit Mediolani legem 53. Cod. Theod. *de Hæreticis* in Jovinianum, qui jam Mediolanenſi Urbe anno cccxc. profugus ad Diœceſim Romanæ Urbis ſe ſe receperat, ibidemque extra muros ejuſdem Urbis conventus agebat; juſſitque Imperator, Jovinianum Hæreticum in Inſulam *Boam* in Dalmatia ſitam, plùmbatis priùs cæſum, deportari, omnesque illius miniſtros, ac erroris participes in alias pariter Inſulas inter ſe diverſos ablegari.

Vigilantius natione Gallus, ut *Petrus de Marca* in Opuſculo poſthumò, Diſſertatione *de patria Vigilantii* rectè demonſtrat, non verò *Calaguritanus* in Hiſpania, ut viſum eſt Cardinali Baronio, Hæreſim ſuam, quam ſub Sanctimoniæ larvâ diu occultaverat, cœpit evomere anno ccccvi. eamque latè ſparſit per Galliam, quæ, teſte S. Hieronymo in libro, quem contra *Vigilantium* lucubravit, errorum monſtra hactenùs non habuerat: *Sola Gallia,* inquit S. Hieronymus, *monſtra non habuit, ſed viris ſemper fortiſſimis, & eloquentiſſimis abundavit. Exortus eſt ſubitò Vigilantius, ſeu veriùs Dormitantius,*

tius, qui immundo ſpiritu pugnat contra Chriſti ſpiritum. Vigilantius multos profudit errores, quos noſtri temporis Hæretici Calviniſtæ, & Lutherani recoxerunt. Impugnavit quippè ſacrarum Reliquiarum cultum, invocationem Sanctorum, eorumque miracula. Sugillavit vigilias, & pernoctationes in Baſilicis Martyrum à fidelibus celebrari ſolitas. Jejunia, Clericorum cœlibatum, Virginitatem, & Monaſticum Ordinem improbabat, & ad ſuos tutandos errores librum quartum Eſdræ Apocryphum velut Canonicum laudabat. Hos Vigilantii errores invictiſſimis argumentis protrivit S. Hieronymus, eorumque auctorem *Vigilantium* appellat *Dormitantium, Dæmoniacum, Cauponem Calaguritanum, Mutum Quintianum, virum libidini fræna permittentem, Furioſum, Samaritanum & Judæum, Sacrilegum, Magiſtrum Cerebroſum, Infelicem hominem, & omni lacrymarum fonte plangendum*. Has tamen in ſpeciem acriores objurgationes Sancto Hieronymo non ira expreſſit, ſed zelus pro Dei gloria, & fidei integritate juſtiſſimè accenſus. Undè ipſemet S. Doctor Epiſtola 53. ad *Riparium* Presbyterum ait: *Fatebor tibi dolorem meum, ſacrilegium tantum Vigilantii patienter audire non poſſum. Non eſt crudelitas pro Deo pietas*.

D. Zelum S.Hieronymi in his refellendis Hæreticorum erroribus vehementiſſimè laudo, eo potiſſimùm nomine, quod nobis validiſſima ſuppeditarit arma ad expugnandos noſtri temporis Hæreticos,qui omnes *Vigilantii* blaſphemias exceperunt, eaſque etiamnùm populis propinare, ac prædicare non deſiſtunt.

COL-

COLLOQUIUM III.

In quo exhibetur ſeries Epiſcoporum; qui in quinto Eccleſiæ ſæculo præcipuas Sedes occuparunt.

M. PUto, te meminiſſe has eſſe præcipuas Eccleſiæ Sedes, Romanam, Alexandrinam, Antiochenam, Hieroſolymitanam, & Conſtantinopolitanam. Cùm igitur, nemine refragante, Sedes Romana cœteris tùm dignitate, tùm auctoritate & jurisdictione longè antecellat, neceſſe eſt, ut in primis exhibeamus ſeriem Epiſcoporum, qui in quinto Eccleſiæ ſæculo Sedem Romanam tenuerunt.

Mortuo *Anaſtaſio* Romano Pontifice die XIV. menſis Decembris anni CCCCI. vacavit Sedes Romana dies ſeptem, & die viceſimâ primâ menſis Decembris ejuſdem anni feſto S. Thomæ Apoſtoli ſacrâ, *Innocentius* I. natione *Albanenſis* creatus eſt Pontifex Romanus, ſeditque annos quindecim, menſes duos, dies viginti, ac ſubindè vitâ functus eſt die XII. menſis Martii anni CCCCXVII. Sicut invictis momentis contra Baronium evincit Cl. *Pagius* ad annum CCCCXVII. Sub Pontificatu Innocentii I. Concilia Carthaginenſe, & Milevitanum contrà Pelagianos in Africa celebrata ſunt. Damnavit etiam idem Summus Pontifex Pelagium & Cœleſtium. Suſcepit appellationem Sancti Chryſoſtomi Epiſcopi Conſtantinopolitani in Synodo *ad Quercum* iniquè damnati, & in ipſum malè geſta auctoritate

ſuâ

suâ rescidit. Multas Epistolas Decretales scripsit, quarum præcipuæ, & ad sanciendam Ecclesiæ disciplinam maximè necessariæ diriguntur ad *Decentium Eugubinum*, ad *Victricium* Rothomagensem, ad *Exuperium* Tolosanum, & ad *Felicem* Nucerianum. Nonnulli asserunt, Innocentium I. anno ccccvii. scripsisse Epistolam ad *Arcadium* Imperatorem, in qua anathemate perculit omnes persecutores S. Chrysostomi. At Epistolam illam supposititiam esse docent periti Critici, non solùm quia hac in Epistola sermo fit de *Eudoxia* Augusta, quam tamen certissimè constat supremum diem obiisse anno ccccIV. hoc est triennio ante datam illam Epistolam; sed etiam quia illius Epistolæ Innocentii I. ad Arcadium nec Palladius, nec Socrates, nec Theodoretus, nec Sozomenus, nec Zonaras auctores Græci, nec aliqui ex Latinis mentionem fecerunt, sed primus dumtaxat *Georgius* Alexandrinus, qui septimo sæculo vixit, ejus meminerit, ex quo posteà Nicephorus & Glycas Scriptores Græci eam hauserunt. Idem judicium ferendum esse censent viri eruditi de binis ejusdem Imperatoris Arcadii ad Innocentium Papam Epistolis, quas refert Glycas, Scriptor nec antiquus, nec satis accuratus.

Post mortem *Innocentii* Papæ vacavit Sede dies tantùm VI. & *Zosimus* natione Græcus die XVIII mensis Martii anni ccccxvii. ordinatus est Romanus Pontifex. Sedit annum unum, menses novem, & dies novem, migravitque ad Deum die XXVI. Decembris anni ccccxviii. hic Summus Pontifex, u in præcedenti Colloquio observavimus, errore fact deceptus Pelagium & Cœlestium innocentes putavit, & pro ipsis scripsit ad Africanos Episcopos

Ve

Verùm re maturiùs consideratâ, & acceptâ Episcoporum Africanorum relatione, Cœlestium ad audientiam vocavit, eumque non comparentem unà cum Pelagio damnavit. Epistolam suam *Tractoriam* contra Pelagianos scriptam ad Orbis Episcopos direxit, & ab Honorio Imperatore Rescriptum obtinuit, quo Pelagiani Româ pellerentur. Denique, *Zosimus* Papa Ecclesiæ Arelatensi, in honorem S. Trophimi primi illius Antistitis, non solùm Metropoliticam dignitatem in Viennensi Provincia, & jus Ordinationum confirmavit, sed etiam in Narbonensem utramque, potestatem ipsi concessit amplissimam, vetuitque *Proculo* Massiliensi Episcopo, & *Hilario* Narbonensi Antistiti, ne ordinationes Episcoporum, absque Arelatensis Episcopi assensu facere præsumerent. Sed de hac lite Viennensem inter & Arelatensem Episcopum, de jure Ordinationum exortâ, & in Synodo Taurinensi compositâ iterùm redibit sermo in sequenti Colloquio, in quo disseremus de Conciliis in quinto Ecclesiæ sæculo celebratis.

Mortuo *Zosimo*, duo in Romanum Pontificem allecti sunt, *Bonifacius* Presbyter, & *Eulalius* Archidiaconus. Et hoc fuit tertium Schisma, quod Ecclesiam Romanam afflixit. Primum si quidem Schisma fuit *Novatiani* adversùs *Cornelium*. Secundum, *Ursicini* contra *Damasum*. Tertium, *Eulalii* contra *Bonifacium*. In tertio isto Schismate Clerus penè omnis Bonifacio adhæsit. *Symmachus* Urbis Romæ Præfectus cum aliis perpaucis *Eulalio* favit, *Honoriumque* Imperatorem falsis suis relationibus decepit. Sed supplici Cleri Romani libello de Bonifacii legitimâ electione certior factus Imperator, utrum-

utrumque electum Ravennam accersivit. Habita est in hanc rem Ravennæ Synodus anno ccccxix. Sed re infectâ, alia apud Spoletum indicta est Synodus. Interim, utrumque electum Urbe Româ abstinere, jussit Imperator, & *Achilleum* Spoletinum Episcopum, qui Pontificis vices in sacris gereret Paschatis tempore, Romam direxit. Mandatis Imperatoris non obtemperavit *Eulalius*, sed moræ impatiens Romam ingressus seditioni faces subministravit. Quâ de causâ jussit Imperator, ut *Eulalius*, qui Pontificatum invaserat, Româ pelleretur, & ad Symmachum Urbis Præfectum scripsit, ut *Bonifacius* in urbem restitueretur, & tanquàm Pontifex legitimè electus ab omnibus susciperetur. Statim ac *Bonifacius*, extincto Schismate pacificè sedit, auctor fuit Imperatori Honorio, ut illud emitteret Edictum. quo sancivit, quod si deinceps duo electi fuissent, nullus ex his Pontifex esset, sed solùm ille in Sede Apostolica permaneret, quem ex numero Clericorum novâ ordinatione divinum judicium, & universitatis consensus elegisset. Narbonensis Ecclesiæ jura à *Zosimo* decessore suo in gratiam Ecclesiæ Arelatensis imminuta restituit *Bonifacius*. Sedit iste Pontifex annos tres, menses octo, dies sex. Fuit quippè ordinatus die vicesimâ nonâ mensis Decembris anni ccccxviii. & obiit die quartâ Septembris anni ccccxxii.

Post mortem *Bonifacii* vacavit Sedes dies sex & *Cœlestinus*, natione Campanus, die decimâ mensis Septembris anni ccccxxii. Pontifex consecratus est. Sedit annos novem, menses decem, dies novem,& mortuus est die xviii. Julii anni ccccxxxii Pelagianos Italiâ expulit Cœlestinus, Semipelagia-

no

os compressit, *Nestorium* damnavit, præfuit per uos Legatos Synodo Generali Ephesinæ celebratæ nno CCCCXXXI. in qua Nestorii Hæresis proscripta uit. *Novatianis* Ecclesias, quas Romæ habebant, demit. Morientibus denegandam non esse pœnientiam statuit. Denique, decessoris sui Bonifacii ecretum circa Narbonensem, & Arelatensem Ecclesiam confirmavit.

Sixtus III. die XXIV. Julii anni CCCCXXXII. in ocum *Cœlestini* Papæ subrogatus est, & obiit die ndecimâ mensis Augusti anni CCCCXL. Hic est ille *ixtus*, ad quem, dùm adhùc Ecclesiæ Romanæ resbyter esset, scripsit *S. Augustinus* adversùs Peagianorum errores Epistolam centesimam quinam, secundùm veterem ordinem. Sub *Sixti* Ponficatu pax sancita est Cyrillum Alexandrinum iner & Joannem Antiochenum, & alios Orientales piscopos anno CCCCXXXIII. de qua pace, & Neorii Episcopi Constantinopolitani damnatione anctus ille Pontifex gratulatorias ad ipsos misit pistolas. Fertur, hunc Pontificem eodem anno uisse ab *Anicio* Exconsule de stupro accusatum, seue ab hoc crimine, Clero, Senatu, & Imperato: præsentibus, in Synodo Romæ habitâ purgasse. ed hæc *Sixti* Pontificis accusatio fabularum numeo accenseri meritò debet. Acta enim, quæ circumruntur, illius Synodi Romanæ de causa & accuitione Sixti Pontificis falsâ Consulum notâ consinantur, & Anachronismis scatent. Nec ullum illi abulæ robur accedit ex Epistola, quæ eidem Sixo Pontifici attribuitur, *ad Episcopos Orientales*; quia lla Epistola supposititia est, & mera farrago conexta ex sententiis Concilii Toletani octavi, Feli-

cis III. Gregorii M. Hadriani I. Codicis tàm Theodosiani, quàm Justinianei, Aniani Interpretis, & Sixti Pythagoræi. Ejusdem furfuris sunt Acta *de Synodali accusatione, & expurgatione Polychronii Episcopi Hierosolymitani*, quæ sub Pontificatu Sixti III. Romæ dicuntur habita. Toto enim Sedis Sixti Papæ tempore, non *Polychronius*, sed *Juvenalis* præfuit Ecclesiæ Hierosolymitanæ. Obsessio etiam Hierosolymorum, quæ hac tempestate facta refertur in illis Actis, mera fabula est. Sub nomine Sixti III. Papæ prostant quædam Opuscula, nempè liber *de Divitiis*, alter *de Castitate*; & Epistola *de malis Doctoribus*, quæ ipsi à peritis Criticis jure ac meritò abjudicantur, & viri alicujus Pelagiani fœtus agnoscuntur.

Sixto III. post interpontificium XLI. dierum, *S. Leo*, quem alii patriâ *Romanum*, alii *Tusciæ* natum dicunt, successit die vicesimâ secundâ mensis Septembris anni CCCCXL. sedit annos viginti unum, mensem unum, & dies tredecim, migravitque ad Deum die quartâ mensis Novembris anni CCCCLXI ut evincit ad hunc annum doctissimus *Pagius* in sua Critica Baronii. A variis consultus Episcopis *S. Leo* Papa, cognomento *Magnus*, rescripsit Epistolas sapientiâ, eruditione, & studio in disciplinam Ecclesiasticam conspicuas. Plebem sibi commissam non vitæ solùm exemplo excitare, sed etiam piis & eloquentibus Homiliis erudire aggressus est. Manichæos insectatus est, sed præsertim Eutychianæ Hæresi acerrimum bellum indixit, ad quam penitùs profligandam scripsit ad *Flavianum* Constantinopolitanum Episcopum Epistolam, quæ à Patribus Concilii Chalcedonensis maximoperè laudata & approbata

bata est.Contentionem habuit sanctissimus ille Pontifex cum *Hilario* Arelatensi Episcopo occasione *Celidonii* Episcopi ab Hilario depositi, & hac de causa S. Leo Arelatensem Ecclesiam suis exuit privilegiis, & jura Metropolis in Viennensem transtulit Ecclesiam, ut pleniùs ostendemus in sequenti Colloquio. At mortuo Hilario Arelatensi Episcopo, placatus *S. Leo* litem prudenter composuit, concedendo Viennensi Metropoli quatuor Ecclesias, *Valentiam*, *Tarentasiam*, *Genevam*, & *Gratianopolim*: reliquas Arelatensi subjecit Ecclesiæ. Demùm, S. ille Pontifex non solùm Ecclesiæ, sed etiam Reipublicæ prospiciens, ad *Attilam* Romæ imminentem perrexit, verbis demulsit ferocem animum, iram fregit eloquentiâ, pacem recipere persuasit, eumque Italiâ discedere, ac sua relegere vestigia compulit, sicut jam observavimus in primo Colloquio in Historiam hujus sæculi.

Post mortem *S. Leonis* Papæ fuit interpontificium septem dierum, & die duodecimâ mensis Novembris anni CCCCLXI. *Hilarus* natione Sardus Pontificatum inivit. Sedit annos sex, menses tres, dies X. & obiit die XXI. mensis Februarii anni CCCCLXVIII. Hic Summus Pontifex ardentissimum adhibuit studium, ac singularem vigilantiam in procuranda per universam Ecclesiam sacrorum Canonum executione, ac eorumdem transgressione vindicanda. *Mamertum* Viennensem Episcopum, qui Diensi Ecclesiæ, quæ ad Arelatensis Episcopi Diœcesim pertinebat, Episcopum ordinaverat, severè redarguit, jussitque ut ille, qui Diensis Ecclesiæ fuerat à *Mamerto* Episcopus consecratus, *Leontii* Arelatensis Episcopi, à quo ritè consecrari debuerat, arbitrio

confirmaretur. Præcepit idem Summus Pontifex, ut *Irenæus*, quem *Nundinarius* Barcinonensis Episcopus, consentientibus Provinciæ Tarraconensis Episcopis, successorem sibi designaverat, ab ea removeretur Ecclesia, aliusque è Barcinonensis Ecclesiæ Clero eligeretur, & ordinaretur Episcopus. Improbavit etiam Factum *Sylvani* Calaguræ in eadem Tarraconensi Provincia Episcopi, qui contra Canones alienum Presbyterum, proprio adhuc vivente Episcopo, in eadem Ecclesia ordinaverat. Denique, *Ingenuo* Episcopo Ebredunensi vindicavit ac confirmavit jus Metropoliticum in Provinciam Alpium Maritimarum.

Simplicius, patriâ Tiburtinus, post quatuor dierum à morte *Hilari* Papæ intervallum, Pontifex Romanus fuit inauguratus die xxv. mensis Februarii anni CCCCLXVIII. præfuit Ecclesiæ Romanæ per annos quindecim & dies sex, obiitque die I. mensis Martii anni CCCCLXXXIII. Sub Pontificatu Simplicii extinctum omninò fuit Imperium Occidentis in persona *Augustuli*, qui fuit ultimus Occidentis Imperator. *Odoacer* siquidem Herulorum Rex Arianus, captâ Româ, Regnum Italiæ instituit. *Zeno* Orientis Imperator, sedente Simplicio Papa, haud parùm turbavit Ecclesiam, non solùm patrocinando pseudo-Episcopis Eutychianis, videlicèt *Timotheo Æluro*, & *Petro Mongo* Alexandrinam infestantibus Ecclesiam, necnon *Petro Fulloni* Sedis Antiochenæ invasori, & *Acacio* Constantinopolitano, sed etiam promulgando novam fidei formulam ita callide conceptam ut in eam Hæretici perindè ac Catholici consentire possent. Quam fidei formulam *Henoticon*, seu Conciliatorium, appellavit. Sed cùm in

ei

eo *Zenonis* Edicto tacita inesset abrogatio Concilii Chalcedonensis, in quo damnata fuerat Eutychiana Hæresis, ideò *Simplicius* Papa huic Edicto strenuè restitit, & Timotheum Ælurum, Petrum Mongum, & Petrum Fullonem damnavit, & ab Ecclesiæ communione rescidit.

Felix III. Papa, post quinque dierum interpontificium, successit *Simplicio* die VI. mensis Martii anni CCCCLXXXIII. seditque annos octo, menses undecim dies XVIII. & ad Deum migravit VI. Kalendas Martii, seu die vicesimâ quartâ Februarii anni CCCCXCII. damnavit hic Summus Pontifex *Henoticon* Zenonis, coëgitque Romæ Synodum anno CCCCLXXXIII. in quo missi sunt in Orientem legati *Vitalis* Troentinus Episcopus, & *Misenus* Cumanæ Ecclesiæ Antistes. Sed hæc legatio infeliciter cessit. Nam cùm primùm hi legati *Abydum* venissent, in custodiam conjecti sunt, eosque Imperator quà minis, quà blanditiis compulit ut communionis societatem cum Petro Mongo Alexandrino, & Acacio Constantinopolitano inirent. Quibus gestis, legati Sedis Apostolicæ operti ignominiâ & dedecore Romam reversi sunt. At paulò post eorum ex Urbe Constantinopoli discessum, *Felix* Ecclesiæ Romanæ defensor, qui à *Felice* Papa ex latere suo legatus cum *Vitali*, & *Miseno* fuerat missus, cogente morbi necessitate tardiùs Constantinopolim veniens, ita contumeliosè exceptus est ab *Acacio* Episcopo Constantinopolitano, ut nec eum in conspectum suum admittere voluerit. Cùm hæc omnia in Oriente ubiquè gesta ad aures *Felicis* Papæ pervenissent, colligit Summus Pontifex Romæ anno CCCCLXXXIV. Synodum LXXVII. Episcoporum in Basilica S. Petri, in

qua *Vitalis*, & *Misenus*, cùm legationis sibi mandatæ rationem reddere jussi, vanas rationes causarentur, *Felix* Papa utrumque legatum sacerdotio & communione privavit. Deinde, Petrum Mongum Alexandrinum Episcopum, & Acacium Constantinopolitanum à sacerdotali Collegio, & ab Ecclesiastica communione pronunciavit alienos. Postremò, idem Summus Pontifex anno sequenti, seu CCCCLXXXV. alteram habuit Synodum, in qua ad Zenonem Imperatorem scripsit Epistolam, eique nunciavit, Petrum Fullonem Episcopum Alexandrinum Synodali judicio anathematis sententiâ damnatum, ex Antiochena Ecclesia, quam invaserat, expellendum esse, & ab ejus communione omninò abstinendum.

Post *Felicis* III. mortem cessavit Pontificatus dies quinque, & *Gelasius* natione Afer die primâ mensis Martii anni CCCCXCII. consecratus est Pontifex Romanus. Sedit annos quatuor, menses octo, dies octodecim, & è vivis excessit die decimâ nonâ mensis Novembris anni CCCCXCVI. noluit Summus ille Pontifex, vestigiis sui decessoris insistens, *Euphemium* Constantinopolitanum Episcopum, Catholicum licèt, & alios Orientis Antistites Ecclesiasticâ communione donare, nisi antehàc nomen *Acacii* qui fuerat Episcopus Constantinopolitanus, & à *Felice* III. Papa damnatus, ex Diptychis expungerent. *Misenum* tamen Episcopum, qui, ut mox diximus, legatus Constantinopolim missus cum *Acacio* communicaverat, & ob id à *Felice* Papa sacerdotio, & communione fuerat privatus, Sedis Apostolicæ implorantem misericordiam absolvit, & in communionem recepit. Pelagianam Hæresim

in Dalmatia, & in Piceno redivivam extinxit. *Lupercalium* superstitionem eâ, quæ Pontificem libertate decet, penitùs sustulit. Epistolam Decretalem ad Episcopos per Lucaniam, Brutios, & Siciliam constitutos multa disciplinæ Ecclesiasticæ complectentem capita scripsit. Denique, Sanctus ille Pontifex anno CCCCXCIV. Concilium Romæ LXX. Episcoporum celebravit, in quo accurato Criterio libros Canonicos Scripturæ Sacræ, Oecumenica Concilia, & scripta Sanctorum Patrum excussit, & certa ab incertis, & genuina ab adulterinis secreta, Apostolico roboravit Decreto, magno Ecclesiæ Commodo, & legentium utilitati semper profuturo.

Mortuo *Gelasio*, cessavit Sedes Pontificia dies sex, & *Anastasius* II. patriâ Romanus die vicesimâ quartâ Novembris anni CCCCXCVI. Pontifex fuit ordinatus. Sedit annum unum, menses undecim, dies quatuor & viginti, abiitque è vivis die XVII. mensis Novembris anni CCCCXCVIII. gratulatus est *Anastasius* per literas *Clodoveo* Francorum Regi de suscepto ab eo tum temporis Baptismo. Misit etiam legatos ad *Anastasium* Imperatorem ad reconciliandam Ecclesiam Orientalem cum Occidentali, eâ tamen lege, ut Orientales Episcopi consentirent, quod *Acacii* nomen inter Episcopos Constantinopolitanos omninò reticeretur.

Post obitum *Anastasii* II. vacavit Sedes quatuor diebus, & die vicesimà secundâ mensis Novembris anni CCCCXCVIII. *Symmachus* natione Sardus Pontifex ordinatus est, non sine tumultu & schismate. *Festus* siquidem Senator Romanus, qui Imperatori Anastasio pollicitus fuerat, effecturum se ut Pontifex Romanus *Zenonis* Henoticon subscri-

beret, cùmque hanc ſubſcriptionem â Symmacho, qui à majori & ſaniori parte electus erat Pontifex, obtenturum ſe diffideret; *Cælium Laurentium* Archipresbyterum S. Praxedis in Pontificem, ſeu potiùs in Antipapam effuſis pecuniis eligendum curavit. Quocircà exortis hinc inde inter Populum, Clerum, ipſumque Senatum diſcordiis, ambæ partes non ſine cæde & ſanguine ad *Theodoricum* Regem Italiæ Ravennam confugerunt. Rex, etſi Sectâ Arianus eſſet, litem adjudicavit *Symmacho*, qui prior fuerat electus. Symmachus itaque Pontificatu potitus Synodum habuit Romæ anno ſequenti, ſeu anno CCCCXCIX. in qua actum eſt de tollendo ambitu in comitiis Pontificiis, & de præcludenda ſchiſmatibus viâ. Aliam Romæ anno quingenteſimo coëgit Synodum, in qua, ut *Cælius Laurentius*, qui Antipapa fuerat creatus, Eccleſiam turbare deſineret, Symmachus eum *Nuceriæ* Epiſcopum renunciavit. At Schiſma, quod videbatur ſopitum, acriùs recruduit anno quingenteſimo tertio. Tunc enim aliqui ex Clero, & nonnulli ex Senatu, maximè *Feſtus*, & *Probinus* multorum criminum Symmachum Papam accuſarunt, & occultè *Laurentium* Antipapam revocarunt, miſeruntque ad Regem Theodoricum relationem, ut viſitatorem daret. Rex eorum votis annuit, eisque conceſſit viſitatorem *Petrum* Altinæ Civitatis Epiſcopum, qui in partes *Laurentii* Antipapæ inclinans turbavit omnia, ut teſtatur *Ennodius* Ticinenſis in Apologia pro Symmacho, multosque in Urbe excitavit tumultus, ad quos compeſcendos *Theodoricus* Rex anno DIII. Concilium Romæ juſſit convocari *Palmare* dictum à loco ubi celebratum eſt, in quo Concilio Symma-

nus Papa fuit innocens declaratus, & à criminibus
lsò ei impactis omninò purgatus. Sed de hoc *Pal-
ari* Concilio, ficut & de aliis Synodis, quas Ro-
æ ineunte fexto Ecclefiæ fæculo Symmachus Papa
lebravit, commodiùs agemus in noftris Collo-
iiis in Hiftoriam fexti Ecclefiæ fæculi.

D. Seriem Pontificum, qui in quinto fæculo
omanæ præfuerunt Ecclefiæ, nunquam fuiffe in-
rruptam, nullumve in Sedem Petri Epifcopum
æreticum irrepfiffe planè video. Sed an præcipuæ
iæ Sedes, videlicèt Alexandrina, Antiochena, Hie-
folymitana, & Conftantinopolitana eamdem in
iinto fæculo fortem obtinuerint, & Catholicos
pifcopos continuâ fucceffione habuerint? nunc à
fcire percupio.

M. Sedes Alexandrina, Antiochena, Hiero-
lymitana, & Conftantinopolitana multis factioni-
us fuerunt in quinto Ecclefiæ fæculo exagitatæ, &
eas intrufi funt àliquandò Epifcopi Schifmatici, &
æretici, qui Epifcoporum Catholicorum fuccef-
onem ad tempus interruperunt. Ut autem feriem
pifcoporum, qui præcipuas illas Sedes in quinto
cclefiæ fæculo tenuerunt, perfpectam habere pof-
s, incipiam ab Epifcopis Ecclefiæ Alexandrinæ,
uæ poft Romanam Sedem primas tenet.

In primis *Theophilus* ordinatus eft Epifcopus
lexandrinus die vicefimâ menfis Julii anni 385.
dit annos XXVII. menfes duos, & dies XXVII. &
ortuus eft die XV. Octobris anni CCCCXII. Graves ac
iuturnas contentiones habuit Theophilus Alexan-
rinus cum S. Joanne Chryfoftomo Epifcopo Con-
antinopolitano, quarum originem & progreffum
n fequenti Colloquio opportuniùs expendemus.

Ter-

Tertio die post Theophili obitum, seu die decimo octavo mensis Octobris anni CCCCXII. *Cyrillus* nepos Theophili consecratus est Episcopus Alexandrinus. Sedit annos triginta duos, & obiit anno CCCCXLIV. Nestorianæ Hæreseos fuit acerrimus impugnator, præfuitque Concilio Oecumenico Ephesino contra Nestorium celebrato Cælestini I. Romani Pontificis nomine. Quidam nuperrimi Scriptores commenti sunt, S. Cyrillum Episcopum Alexandrinum in Carmelo Monachatum fuisse professum Sed hanc fabulam meritò exsufflat Cardinalis Baronius, eamque refellit ex silentio coævorum Auctorum, qui de Monachis id ætatis in Palæstina degentibus amplissimam mentionem fecerunt, illius tamen prætensi Monachatus S. Cyrilli ne leviter quidem meminerunt.

Dioscorus anno CCCCXLIV. Sancto Cyrillo in Sede Alexandrina successit, sed, cùm Hæresi Eutychianæ apertè faveret, à Synodo Chalcedonensi anno CCCCLI. Episcopatu Alexandrino dejectus, jussu Imperatoris *Marciani* Gangram Asiæ minoris civitatem deportatus est, ubi interiit anno CCCCLIV. Fuit vir moribus turpissimus, Eutychianæ Hæresis fautor. Præfuit latrocinio Ephesino, in quo erga Flavianum Episcopum Constantinopolitanum, & Legatos S. Leonis Summi Pontificis crudelissimè se gessit. *Anatolium* in locum Flaviani Episcopum Constantinopolitanum suffecit, eòque tandem temeritatis prorupit, ut à prædatoria Synodo Ephesina reversus Alexandriam, vocatis ad Synodum quibusdam sceleratis, ac sui similibus Episcopis, Sanctum Leonem Pontificem Maximum anathemate percellere ausus fuerit.

De

Deposito *Dioscoro* in Concilio Chalcedonensi ınno CCCCLI. *Proterius* post plures tergiversationes, ɔpulique tumultus, Patriarcha Alexandrinus fuit :ectus. Illius fides S. Leoni Summo Pontifici priò suspecta fuit eo potissimum nomine, quod *Pro-rius* olim charus fuisset *Dioscoro*, qui curam tutemque Ecclesiæ Alexandrinæ illi commiserat, quanɔ ad Pseudo-Synodum Ephesinam profectus est. :erùm, postquàm *S. Leo* literas accepisset *Marciani* ıperatoris, in quibus de Proterio Alexandrino-.m Antistite magnificè loquebatur, eique ipsemet *roterius* suæ fidei rationem per Epistolam reddiısset; actutùm Summus Pontifex Proterio fidei ingritatem gratulatus est Epistolâ 103. quam *Ques-llus* ex Codice Cardinalis *Grimani* unâ cum aliis usdem S. Leonis Pontificis Epistolis publici juris cit.

Mortuo *Marciano* Imperatore die VII. mensis :bruarii anni CCCCLVII. Eutychiani *Timotheum* coıomento *Ælurum* Patriarcham Alexandrinum egerunt, & in S. Proterium cum tanta rabie irıerunt, ut eum crudeliter trucidarint, laniarint, us viscera ferarum more vorarint, cineresque ɔarserint in ventos. Legesis *Henschenium*, qui mul- habet de virtutibus S. Proterii Patriarchæ Aleındrini & Martyris ad diem XXVIII. mensis Feruarii, quo colitur à Græcis.

Leo Imperator, qui successit Marciano, Caıolicorum Episcoporum, & Clericorum Alexanrinorum libellis supplicibus, precibus & rationius permotus *Timotheum Ælurum* interfectorem Proterii, Episcopatu Alexandrino, quem invarat, dejectum Chersonam exilio relegavit an-

no

no ccccLx. & poſt elapſos quinque menſes in ejus locum *Timotheus Solophaciolus*, ideſt, *Albus*, Synodi Chalcedonenſis defenſor, Eccleſiæ Alexandrinæ Epiſcopus fuit ordinatus, eamque pacificè adminiſtravit uſque ad annum ccccLxxvi. quo anno *Baſiliſcus* Tyrannus, expulſo *Zenone* legitimo Imperatore in Iſauriam, occupavit Imperium, Chalcedonenſem damnavit Synodum, & *Timotheum Ælurum* ab exilio revocatum in Sedem Alexandrinam reſtituit. Sed anno ccccLxxvii. *Zeno* in Imperium reſtitutus, & oppreſſo *Baſiliſco*, qui tyrannidem arripuerat, Timotheum Solophaciolum Eccleſiæ Alexandrinæ reddidit. Eodem anno mortuus eſt *Timotheus Ælurus*, & in ejus locum Hæretici Alexandrini ſubrogarunt *Petrum Moggum*, ſeu *Mongum*, anteà Archidiaconum. Sed eo, juſſu Imperatoris Zenonis dejecto, *Solophaciolus* Eccleſiam Alexandrinam rexit uſque ad annum ccccLxxxii. quo anno mortuo Solophaciolo, *Joannes Talaja*, quem Græci *Tabenniositam* cognominant, eo quod eſſet e numero Tabennenſium Monachorum, qui apud Canopum Monaſterium habitabant, à Catholicis ordinatus eſt Epiſcopus Alexandrinus, ſtatimque literas ex more miſit ad *Simplicium* Papam, & ad *Calendionem* Epiſcopum Antiochiæ, ad Acacium verò Conſtantinopolitanum Epiſcopum, cui jam pridem infenſus erat, ſcribere neglexit. Ea res animum Acacii, qui ſe à *Joanne* deſpectum credidit, graviter commovit. Hinc *Acacius* vindictæ cupidus Zenonis Imperatoris animum adversùs *Joannem* vehementer exaſperavit, inſinuans Zenoni, Joannem minus idoneum Epiſcopatu Alexandrino videri, quippè qui olim de Eccleſia exire voluiſſet, & So-

Solophaciolo suasisset, ut nomen *Dioscori* sacris iptychis insereret. Adhæc, Joannem perjurii reum se affirmans, quia juraverat olim Imperatori, nunàm se Alexandrinam Sedem ambiturum. Adjet denique *Acacius* Petrum Mongum Alexandrino iscopatui magis idoneum esse, utpotè gratum & ceptum populo Alexandrino, ejusque operâ Ecesias Urbis Alexandrinæ, ac totius Ægypti ad unitem & concordiam revocari posse. His speciosis tionibus Acacii permotus *Zeno* scripsit ad *Simpliım* Summum Pontificem, ut *Petrus Mongus* in Sem Alexandrinam restitueretur, *Joannes* verò, utotè perjurii reus, ab ea omninò arceretur. Rescriit Imperatori *Simplicius*, se, lectâ illius Epistο, suspendisse quidem *Joannis* ordinationis confirationem, at se nec posse, nec debere in Sedem lexandrinam restituere *Petrum Mongum*, cùm es: Hæreticus, ab Hæreticis postulatus, judicio Apoolico damnatus, & in pristino suo errore adhuc rvicaciter hæreret. Intereà, *Joannes Talaja* Sede exandrinâ pulsus Romam venit, & *Simplicio* Pa:, ad quem appellaverat, suasit, ut pro sua causa Acacium Constantinopolitanum Episcopum adrsus Petrum Mongum scriberet. Quod quidem ompto ac lubenti animo fecit Simplicius Papa, ıstrà tamen; quia *Acacius* acceptis *Simplicii* lite;, respondit, se minimè agnoscere *Joannem* Epiopum Alexandriæ, Petrum verò Mongum jussu nonis Imperatoris in communionem suscepisse. : Sedem Alexandrinam denuò occupavit Petrus ongus vaferrimus Hæreticus, qui, licèt datis ad mplicium Papam, & ad Acacium Constantinopoanum literis simularit, se Synodum Chalcedonensem,

ſem, & Epiſtolam S.Leonis Papæ contra Euthychia
nam Hæreſim ſuſcipere ac venerari, poſteà tame
utramque anathemate confixit, & tàm Concil
Chalcedonenſis, quàm Epiſtolæ S.Leonis infenſiſſi
mum hoſtem ſeſe palàm exhibuit. Mortuus eſt Pe
trus Mongus Alexandriæ anno ccccxc. & in ejus lo
cum *Athanaſius* ejuſdem farinæ homo, & Henotic
Zenonis defenſor promotus eſt die IX. menſis Fe
bruarii ejuſdem anni Epiſcopus Alexandrinus. Se
dit annos VII. & è vivis exceſſit anno ccccxcvi
Athanaſio ſucceſſit in Sede Alexandrina *Joannes M*
la, ſeu *Hemula* eadem Hæreſeos & Schiſmatis ful
gine maculatus. Sedit annos novem, & obiit ann
quingenteſimo ſexto. Hæc eſt ſeries Epiſcoporum
qui in quinto ſæculo præfuerunt Eccleſiæ Alexandr
næ, cujus pacem perturbarunt Epiſcopi Schiſmat
ci & Hæretici, eamque in duas factiones diviſerun
aliis *Henoticon* Imperatoris Zenonis amplectentibu
ſed Synodum Chalcedonenſem damnantibus; ali
verò illud Zenonis concordiæ Edictum ſuſcipient
bus, Synodum tamen Chalcedonenſe non rejicie
tibus, indèque invicem inter ſe pugnantibus. C
tholici autem Synodum Chalcedonenſem admitt
bant, & Henoticon Zenonis reſpuebant.

D. Fuitne etiam interrupta ſeries Epiſcop
rum Catholicorum, qui in quinto ſæculo Antioch
næ Eccleſiæ præfuerunt?

M. Eccleſiam Antiochenam variis factior
bus in quinto ſæculo ab Epiſcopis Schiſmaticis,
Hæreticis fuiſſe perturbatam ac contaminatam, f
cilè percipies percurrendo ſeriem Epiſcoporum, q
illius Sedem tenuerunt. Mortuo *Flaviano* Antioch
no Epiſcopo anno ccccIV. *Porphyrius* Eccleſiæ Anti

ch

henæ Episcopatum suscepit, & vitâ functus est an-o ccccxiii. Porphyrio successit *Alexander*, qui itam protraxit usque ad annum ccccxx. & in ejus ocum suffectus est *Theodorus*, qui Ecclesiam Antio-henam rexit usque ad annum ccccxxix. eodem an-o *Joannes* consecratus est Episcopus Antiochenus, ditque annos tredecim, & obiit anno ccccxlii.

Disputant inter se Historiæ Ecclesiasticæ periti, n iste *Joannes* Episcopus Antiochenus Nestorii Hę-si faverit, nec ne? Hi, qui Joannem Antiochenum on tantùm Nestorii personæ, sed & Hæresi favisse itumant, duobus fulciuntur momentis. Primum t, quod Synodus Oecumenica Ephesina passim as-rit, *Joannem* Antiochenum cum Nestorio sentire. lterum est, quod *Joannes* Antiochenus unà cum iis Episcopis Orientalibus duodecim Sancti Cyril-Episcopi Alexandrini Anathematismos Nestoria-s erroribus oppositos exploserit, atque impugna-t. Verùm, alii probabiliùs docent, Joannem An-ochenum plus æquò quidem favisse personæ Ne-orii, eum tamen ab illius errore semper fuisse ienum. Id apertè satis colligi posse videtur ex il-Epistola, quam *Joannes* Antiochenus scripsit ad estorium, in qua ipsum ad erroris palinodiam hementer adhortatur, eumque obnixè rogat, ut, dicatis omnibus præjudiciis, Virginem Mariam, xtà SS. Patrum doctrinam, verè *Dei-param* esse gnoscat. Hinc Sixtus III. Summus Pontifex in pistola ad Cyrillum Alexandrinum disertè asserit, annem Antiochenum dogmatibus Nestorii nun-iàm adhæsisse. Idemque testatur *Leontius* lib. de ctis actione quartâ. Verum quidem est, Joannem ntiochenum rejecisse, & impugnasse xii. S. Cy-rilli

rilli Alexandrini adversùs Neſtorium Anathematiſmos ; ſed hoc non errore juris , ut ajunt , ſed errore facti deceptus præſtitit Joannes Antiochenus. Exiſtimavit quippè , ſed falsò , Cyrillum Alexandrinum in XII. illis Anathematiſmis in extremum alium errorem , & Neſtoriano errori è regione oppoſitum deflexiſſe , atque *Apollinaris* Hæretici venenum propinaſſe. In hoc errore facti adversùs XII S.Cyrilli Anathematiſmos, non ſolùm *Joannes* Antiochenus , ſed multi alii Epiſcopi Orientales verſabantur , quamvis ſanam & illibatam Eccleſiæ doctrinam contra Neſtorium tuerentur. Cœterùm negari non poteſt , *Joannem* Antiochenum , tum ex illo nimio ſtudio impugnandi Sancti Cyrilli adverſùs Neſtorium Anathematiſmos , tum etiam ex eo Orientalium Epiſcoporum conciliabulo, quod coégit , nolens intereſſe Concilio Generali Epheſino contra Neſtorium congregato ; tum denique ex vocibus quibuſdam ambiguis atque ſuſpectis , quibus fidem ſuam ante initam pacem exponebat , juſtam Patribus Epheſinis anſam præbuiſſe , exiſtimandi quod prava Neſtorii dogmata propugnaret. Eſt rebus poſteà accuratiùs diſcuſſis innotuit Patribus Concilii Epheſini, *Joannem* Antiochenum, aliosque ipſi adhærentes Epiſcopos Orientales profanas Neſtorianarum vocum novitates damnare, & conſtanter profiteri , Sanctam Virginem Mariam verè Dei Genitricem eſſe , ut videre eſt in Epiſtola S.Cyrilli ad *Valerianum* Iconii Epiſcopum, quæ refertur à *Liberato* in Breviario cap. 9. Quin & *Joannes* Antiochenus in Epiſtola ad *Theodoſium* Imperatorem . Si Neſtorium damnavit , ut nullum de rectâ ſua fide dubitandi locum reliquerit ; *& depoſitum* , inquit

ſi

e damnatum habemus Nestorium ..... Anathema-ino subjicientes quæcumque ab eo alienè ac peregrinè cta sunt contra Apostolicam doctrinam. Joannes igi-r Antiochenus Hæresi Nestorii nunquam suffraga-; est, quamvis illius personæ impensiùs, quàm par isset, faverit.

Joanni Antiocheno Episcopo anno CCCCXLII. vi-functo successit in Sede Antiochena *Domnus*, Joan-; ex sorore nepos, vir fuit dubiæ fidei, impruden-consilii, variæque fortunæ. *Theodorum* Mopsue-æ Episcopum Nestorianæ Hæreseos assertorem de-ndit, ob idque ab Episcopis Pseudo-Synodi Ephe-ıæ, *Latrocinii* nomine satis notæ, anno CCCCXLIX. positus est. Misit quidem in irritum *S. Leo* Papa nnia illius prædatoriæ Synodi Acta, & restituit oiscopos, quos illa è suis sedibus dejecerat; *Dom-m* tamen in Sedem Antiochenam non restituit, sed otiùs confirmavit ordinationem *Maximi*, qui ab natolio Episcopo Constantinopolitano jussu Impe-toris in locum *Domni* fuerat consecratus Episco-ıs Antiochenus. *Domno* autem Sede Antiochena jecto annuum ex Ecclesiæ Antiochenæ redditibus nsum, annuente Concilio Chalcedonensi, concessit *aximus*, ut constat ex actione, quę de *Domno* Antio-eno inscribitur, & Actis Concilii Chalcedonen-post actionem decimam inserta est, quamque enuinam & sinceram esse contra *Quesnellum* Disser-tione nona in Opera S. Leonis, & *P. Natalem Ale-ndrum* Dissertatione decima septima in Historiam ainti Ecclesiæ sæculi evincunt Clarissimus *Baluzius* nova Conciliorum collectione, præfatione in cta Concilii Chalcedonensis, & doctissimus *Pa-ius* in Critica Baronii ad annum CCCCL. *Domnus* re-

xit Antiochenam Ecclesiam annis octo, juxtà Ni-cephorum in Chronico, & Tabulas Theophanis.

Domno Sede Antiochenâ deposito anno 449 suffectus est, ut mox dixi, *Maximus*, qui ab Anatolio Episcopo Constantinopolitano ordinatus fuit Episcopus Antiochenus. Duo inter alia ordinationi *Maximi* inerant vitia. Unum, quod *Domnus* ab impia Synodo Ephesina damnatus est. Alterum, quod ordinatio *Maximi* suffecti in locum *Domni* adversùs Nicænos Canones, Apostolicos, & Constantinopolitanos ab Anatolio Episcopo Constantinopolitano fuisset peracta. Utrumque tamen vitium quod in ordinatione *Maximi* occurrebat, consultò ob pacis studium dissimulavit S. Leo Papa, ut ipsemet testatur in sua Epistola ad *Marcianum* Imperatorem datâ anno CCCCLII. Mortem *Maximi* Episcopi Antiocheni illigat Baronius anno CCCCLVI. eique successit *Basilius*, qui, sicut legitur in Chronico Nicephori, & in Tabulis Theophanis, annos duos sedit, & anno CCCCLVIII. vitam cum morte mutavit.

Basilio Episcopo Antiocheno successit anno CCCCLIX. *Martyrius*, qui sedit annos tredecim, hoc est, usque ad annum CCCCLXXI. quo anno cùm *Petrus Fullo* Ecclesiæ Sanctæ Bassæ apud Chalcedonem Presbyter, & Eutychianæ Hæresis fautor innumeros tumultus in Ecclesia Antiochena excitaret, *Martyrius* Episcopus Antiochenus ad illos comprimendos ad *Leonem* Imperatorem profectus est, & ab ipso obtinuit legem, quâ Imperator prohibebat Monachis ne à Monasteriis exirent, neque Antiochiam venirent, & quibus venire permitteretur ne de Religione disceptarent. Antiochiam deinde reversus *Martyrius*, cum populi factiones varias

eas

ꝛasdemque tumultibus comperisset agitatas, cessit n Ecclesiæ Conventu Episcopatui, verbis usus ejusnodi: *Clero inobedienti, populo contumaci, & Ecclesiæ sordibus infectæ nuncium remitto, solaque Saerdotii dignitate mihi reservata, Episcopale munus epono*. Eo secedente, *Petrus Fullo* (sic dictus quod n Cœnobio Acœmetensium, ubi vitam Monastiam antehàc professus fuerat, *Fullonis* artem exereret) in Thronum Antiochenæ Ecclesiæ audacter nsiliit. Quà temeritate commotus *Leo* Imperator, ynodum Episcoporum fieri præcepit, in qua *Perus Fullo* Sedis Antiochenæ invasor depositus ac amnatus est ob clausulam ab ipso additam Hymno . Trisagio: *qui crucifixus es pro nobis*. Quâ addiione *Theopaschitarum* Hæresim Deum in sua Deitae crucifixum esse asserentium instauravit.

Petro Fulloni Sede Antiochenâ justè deposito ıffectus est *Julianus*, qui sex annis Antiochenam exit Ecclesiam, ab anno videlicet CCCCLXXI. usque d annum CCCCLXXVI. quo anno *Petrus Fullo* à *Basisco* Tyranno ab exilio revocatus in Ecclesiam Aniochenam restitutus est. Sed *Zeno*, cæso *Basilisco* 'yranno, & recuperato Imperio anno CCCCLXXVII. ursùs Petrum Fullonem Antiochiâ expulit, & in exiıum ablegavit. In ejus locum ordinatus est *Joannes*, quem Petrus Fullo Episcopum Apamenum conecraverat. Sed hic *Joannes* post tres menses ex Aniochena Ecclesia etiam ejectus est. Joanne itaque ede Antiochenâ deturbato, *Stephanus* senior anno CCCCLXXVIII. ordinatus est Episcopus Antiochenus, seditque annos tres, ac subindè vitam produit in annum CCCCLXXXI. Cardinalis *Baronius* autunavit, hunc *Stephanum* Eutychianorum fidei per-

duellium gladio occubuiſſe. At Cl. *Pagius* ad annum Chriſti CCCCLXXXII. ex teſtimoniis *Nicephori*, & *Theophanis* luculenter oſtendit, non hunc Stephanum ſeniorem, ſed ejus ſucceſſorem Stephanum juniorem à fidei perduellibus in Sancti Martyris *Barlaam* Baptiſterio acutis calamis perfoſſum & necatum in Orentem fluvium fuiſſe projectum. *Stephanus* autem ille junior, ſucceſſit in Sede Antiochena Stephano ſeniori anno CCCCLXXXI. Mortem hujus Stephani junioris Epiſcopi Antiocheni ulciſci volens *Zeno* Imperator, præcepit Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano ut Antiochiæ crearet Epiſcopum, isque ordinavit *Calendionem* anno CCCCLXXXII. Verùm, Antiochenſes hujus ordinationis ab Acacio factæ neſcii, *Joannem* nomine *Codonatum* ſibi præfecerunt, quem poſteà *Calendio*, ab Acacio ordinatus Epiſcopus Antiochenus, in Tyri Sedem, quæ poſt Antiochiam prima eſt, tranſtulit. Sedit Antiochiæ *Calendio* quatuor annis, hoc eſt ab anno CCCCLXXXII. uſque ad annum CCCCLXXXV. quo anno *Calendio* ab Imperatore Zenone *Oaſim* in exilium relegatus eſt, & Petrus Fullo in Sedem Antiochenam denuò reſtitutus, in ea permanſit uſque ad annum CCCCLXXXVIII. quo nefarius ille Hæreticus & Sedis Antiochenæ invaſor extinctus eſt, eique ſucceſſit *Palladius*, qui, teſte Nicephoro in Chronico, ſedit annos decem, & obiit anno CCCCXCVIII. Palladio ſucceſſit *Flavianus*, quem nonnulli, ſecuti *Theophanem*, hoſtibus Concilii Chalcedonenſis adhæſiſſe affirmant. Alii verò poſt *Evagrium* fidem Flaviani Catholicam & inculpatam fuiſſe probabilius cenſent, ut videre eſt apud Cl. *Pagium* ad annum Chriſti CCCCXCI. *Flavianus* rexit Eccleſiam Antiochenam ab anno CCCCXCVIII.

uſque

ſque ad annum DXII. quo anno, teſte *Marcellino* in
:hronico, exul miſſus eſt ab *Anaſtaſio* Imperatore
n Caſtellum, quod *Petra* dicitur, ubi *Confeſſor Chri-*
i in Domino requievit. Eodem anno *Severus* in Se-
em Antiochenam intruſus eſt, qui *Henoticon* Ze-
onis ſuſcepit, Concilium Chalcedonenſe damna-
it, & Catholicos Epiſcopos dirè exagitavit, ſicut
ſtendemus in noſtris Colloquiis in Hiſtoriam ſex-
i Eccleſiæ ſæculi.

D. Deſcribe nunc ſeriem Epiſcoporum, qui
ı quinto ſæculo Eccleſiæ Hieroſolymitanæ præfue-
ınt?

M. Mortuo S. Cyrillo Epiſcopo Hieroſoly-
ıitano anno Chriſti CCCLXXXVI. ſuffectus eſt *Joan-*
es, qui, poſtquàm ſediſſet annos triginta, migra-
it ex hac vita anno CCCCXVI. ab hoc Joanne Epiſco-
ɔ Hieroſolymitano habita eſt anno CCCCXV. Hiero-
ılymæ Synodus Presbyterorum, cui interfuit Hæ-
:ſiarcha *Pelagius*, eique nimiùm favit *Joannes* Hie-
ɔſolymitanus, ut jam in ſuperiori Colloquio ob-
rvavimus. Succeſſorem habuit *Joannes* in Sede
Iieroſolymitana *Praylium*, qui hanc Eccleſiam re-
it ab anno CCCCXVI. uſque ad annum CCCCXXIV. quo
nno mortuus eſt, eique ſucceſſit *Juvenalis*, qui
ıterfuit Concilio Epheſino, & poſtquam ſediſſet
nnos triginta quatuor, obiit anno CCCCLVIII. eo-
em anno *Anaſtaſius* Hieroſolymorum Sedem iniit,
dit annos viginti, & ex hac vita diſceſſit anno
CCCLXXVIII. ut contra Baronium, & Papebrochium
vincit Clar. *Pagius* ad annum Chriſti CCCCLXXVII.
Iortuo Anaſtaſio, *Martyrius* Hieroſolymorum Epi-
:opus conſecratus eſt, & teſte Evagrio lib. 3. Hiſt.
ccl. cap. 16. ad Petrum Mongum Alexandrinæ Ur-

bis Episcopum Hæreticum, qui in locum Timothei Solophacioli subrogatus fuerat, literas suas Synodicas misit. Inde tamen *Martyrius* Eutychianæ Hæreseos, quâ *Petrus Mongus* infectus erat, insimulari haudquaquàm debet, quia Petrus Mongus, eo tempore quo *Martyrius* Episcopus Hierosolymitanus suam ad illum direxit Epistolam, simulabat se esse Catholicum, & ad *Simplicium* Papam, & ad *Acacium* Constantinopolitanum Episcopum scripserat, se communicare cum illis, & Chalcedonensem suscipere Synodum, quam tamen posteà perfrictæ frontis audaciâ publicè anathematizare ausus est. Non mirum igitur si *Martyrius* Episcopus Hierosolymitanus ad Petrum Mongum, quem ipse Catholicum putabat, necdùm detectis ejus fraudibus ac malis artibus, suas Synodicas literas miserit. Mortuus est *Martyrius* anno CCCCLXXXVI. postquàm sedisset annos octo. Successorem habuit *Salustium*, qui Ecclesiam Hierosolymitanam annis itidem octo gubernavit, & è vivis obiit anno CCCCXCIV. *Nicephorus* in Chronico de Salustio Hierosolymorum Episcopo hæc scribit: *Salustius, à quo separatus est Episcopus Romanus propter Edictum concordiæ à Zenone editum.* At cùm Zenonis Imp. Edictum turbaret quidem Ecclesiam, sed nullam Hæresim contineret, non ob id destitit *Salustius* esse Orthodoxus, ut post Baronium censet *Pagius* ad annum CCCCXCII. Denique Salustio Episcopo Hierosolymitano successit *Elias*, qui Sedem Hierosolymitanam tenuit usque ad annum Christi DXIII. quo anno, instigante *Severo* Antiocheno Episcopo Hæretico, jussu Imperatoris *Anastasii* Patriarchatu Hierosolymitano dejectus est, ut pleniùs commonstrabimus in nostris Colloquiis

uiis in Hiſtoriam ſexti Eccleſiæ ſæculi. Hìc obiter bſervare ſufficiat, hunc *Eliam* Hieroſolymorum piſcopum nunquam faviſſe Eutychianæ Hæreſi, ed potiùs propter Synodi Chalcedonenſis defenonem ſuſtinuiſſe perſecutionem, & Epiſcopalem ignitatem amiſiſſe. Quia tamen *Elias* ad ſervanam pacem Eccleſiæ œconomiâ quadam, & moderatione uſus eſt, communicando videlicèt cum ils Epiſcopis, qui ſimul cum Synodo Chalcedonenſi Ienoticon Zenonis admittebãt, ejus moderatio nec Catholicis ardentioribus, nec Hæreticis placuit. Inde vitare haud potuit, quin ab aliquibus Scritoribus Catholicis incautè deceptis tanquàm Hæeticus Eutychianus infamaretur, & versâ vice ab læreticis Eutychianis Neſtorianiſmi perperàm inmularetur. Sed illius Orthodoxiam egregiè vinicat doctiſſimus *Pagius* ad annum Chriſti CCCCXCI. : ad annum DXII.

D. Supereſt tandem ut texas ſeriem Epiſcoorum, qui in quinto Eccleſiæ ſæculo Sedem Conantinopolitanam tenuerunt.

M. In locum *Nectarii* Epiſcopi Conſtantinoolitani, qui, ut jam obſervavimus in præcedenbus Colloquiis, obiit anno CCCXCVIII. ordinatus ſt S. Chryſoſtomus, qui non minus pietate, quàm ngulari doctrinâ Eccleſiam Conſtantinopolitanam luſtravit, uſque ad annum CCCCIV. quo anno Sanus Chryſoſtomus in Synodo Conſtantinopolitana epoſitus in exilium ab Imperatore Theodoſio juiore miſſus eſt, & ad Deum migravit *Comanis* die IV. Sept. anni CCCCVII. teſte Theodoreto lib. 5. Hiſt. Eccleſ. cap. 34. ubi narrato S. Chryſoſtomi exilio in Oppidum *Cucuſum* hæc habet: *mox inde eductum*,

 (Chry-

(Chrysostomum) *Pytiuntem transportarunt, Oppidum est situm in extremis finibus Ponti & Imperii Romani, quod accolunt crudelissimi Barbari. Verùm Clemens Dominus invictum Athletam ad hanc usque insulam non permisit abduci, nam cùm venisset Comana, a[d] vitam senii & doloris expertem eum transtulit.* De causa & origine dissidii S. Chrysostomi cum Theophilo Episcopo Alexandrino, & S. Epiphanio Salaminæ Antistite, de illius in Synodo ad Quercum injusta depositione, necnon de variis calamitatibus, quas in exilio passus est Sanctus ille Doctor commodiùs agemus in sequenti Colloquio.

Deposito S. Chrysostomo & in exilium ablegato anno CCCCIV. *Arsacius* die XXV. mensis Juni[i] ejusdem anni consecratus est Episcopus Constantinopolitanus. Sedit annum unum, menses quatuor dies septemdecim, & obiit die XI. mensis Novembris anni CCCCV. Ei successit *Atticus*, qui sedit anno[s] viginti, & mortuus est anno CCCCXXV. zelo immoderato *Atticus* adversatus est S. Chrysostomo, eo[que] que adhuc vivente Sedem Constantinopolitanam occupavit. Et istud crimen pœnitentiâ deindè, & rectè factis expiavit. Nomen si quidem S. Chrysostomi in Diptycha Ecclesiæ retulit anno CCCCXII. & in repurgandis Hæresibus, atque in Orthodoxa fid[e] propugnanda summam adhibuit vigilantiam: *Cælestium* Pelagii discipulum Constantinopoli ejecit anno CCCCXVII. & contra ipsum ad Episcopos Asiæ Thessalonicæ, & Carthaginis scripsit Epistolam. Messalianos itidem Hæreticos acriter insectatus est scripsitque Episcopis in Pamphylia existentibus u[t] undique illos Hæreticos exturbarent. Denique, Atticus Constantinopolitanus Episcopus in Menæi[s]

Græ

Græcorum colitur die XIII. Januarii, ejusque vita ex variis Auctoribus à Bollando in Actis Sanctorum ad eum diem collecta est.

Attico in Sede Constantinopolitana successit *Sisinnius*, qui juxta Chronicon Nicephori, & Tabulas Theophanis sedit duobus annis incompletis, & mortalitatem exuit anno CCCCXXVII. Is, statim ac ad Thronum Constantinopolitanum evectus est, coëgit Constantinopoli Synodum adversùs Hæreticos Messalianos, quam *Petavius*, vir alioqui doctissimus, malè confudit cum altera Synodo *Lydæ* in Pamphylia contra eosdem Hæreticos ad Amphilochio Iconii Episcopo celebrata.

Mortuo *Sisinnio*, inter agendum de successore varias in factiones divisus est Clerus Constantinopolitanus, quas ut comprimeret Imperator Theodosius, accersivit ex Antiochena Ecclesia *Nestorium*, qui Kalendis Aprilis anni CCCCXXVIII. ordinatus est Episcopus Constantinopolitanus. Et cùm *Nestorius* suam spargeret Hæresim jam à nobis in præcedenti Colloquio expositam, Sede suâ fuit depositus in Concilio Generali Ephesino anno CCCCXXXI. convocato, & in suum Monasterium S. Euprepii ante portas Urbis Antiochiæ situm amandatus, ubi per quadriennii spatium postquàm moratus esset, jussu ejusdem Imperatoris anno CCCCXXXVI. deportatus fuit in *Oasim*, quæ Marmaricæ Urbs est in confiniis Ægypti sita. A sua blasphemia nunquàm destitit impius ille Hæresiarcha, ipsoque vitæ suæ exitu alter *Arius* declaratus est, inquit *Evagrius* lib. I. Hist. Eccles. cap. 7.

Nestorio Sede Constantinopolitana in Generali Synodo Ephesina anno CCCCXXXI. abdicato,

Maxi-

Maximianus die xxv. mensis Octobris ejusdem anni ordinatus est Episcopus Constantinopolitanus, & obiit die xii. mensis Aprilis anni ccccxxxiv. quâ die colitur à Græcis, ut videre est apud Bollandum in Actis Sanctorum. Maximiano successit *Proclus*, qui, postquàm Ecclesiam Constantinopolitanam per annos tredecim & aliquot menses sanctè rexisset, ad Dominum migravit die 27. Octobris anni ccccxlvii. ad quam diem colitur apud Græcos, ut constat ex eorum Menologio. In locum Procli demortui subrogatus est *Flavianus*, qui, ut jam in superiori Colloquio observavimus, postquàm exortam Eutychetis Hæresim damnasset, à Dioscoro Episcopo Alexandrino, & Præside Pseudo-Concilii, seu Latrocinii Ephesini anno ccccxlix. Sede Constantinopolitanâ dejectus est, & eodem anno Martyr obiit *Epipæ*, quæ civitas est Lydiæ, ad quam missus fuerat in exilium. Variæ sunt de illius Sancti Martyris morte Scriptorum sententiæ. Aliqui tradunt, eum in ipso Pseudo-Concilii, seu Latrocinii Ephesini loco à *Barsuma* & suis Monachis fuisse interfectum. Alii scribunt, Flavianum ex acceptis in prædatoria Synodo Ephesina ab Hæreticis Eutychianis plagis, post triduum interiisse. Sedit *Flavianus* annum unum, & menses decem. Ejus Elogium Historicum exhibet *Henschenius* ad diem xviii. mensis Februarii.

Flaviano trucidato nefario Eutychianorum scelere substitutus est in Sedem Constantinopolitanam *Anatolius*, & ab Episcopis ejusdem cum *Dioscoro* factionis ordinatus. Qua de causa *S. Leo* Papa putans Anatolium ab Episcopis Eutychianis ordinatum in eodem erroris luto cum ipsis hærere, diu dandis ad eum

um Epiſtolis pacis ſeſe abſtinuit. Verùm,poſtquàm
.ccepiſſet *S. Leo*, Anatolium fidei Formulæ ſubſcri-
ıſiſſe , eumque ab Eutychiana Hæreſi abhorrere, ,
cripſit ad ipſum Epiſtolam , quæ eſt ſexageſima in-
er Epiſtolas S. Leonis , quâ ei impensè gratulatur,
uod Fidem Catholicam profiteretur , & ab Euty-
hetis erroribus eſſet omninò alienus . Famam , &
)rthodoxiam Anatolii pleniſſimè vindicavit *An-
reas Chevillerius* in Diſſertatione in Synodum
Chalcedonenſem *de Formulis fidei ſubſcribendis* .
Mortuus eſt Anatolius Epiſcopus Conſtantinopo-
itanus anno CCCCLVIII. habuitque ſucceſſorem
Gennadium , qui Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præ-
uit tredecim annis , & migravit ex hac vita an-
no CCCCLXXI. Gennadio ſucceſſit *Acacius* , qui mul-
as tragœdias in Eccleſia Orientali excitavit . Pe-
rum ſiquidem Mongum , & Petrum Fullonem , ,
quas prius velut Hæreticos meritò fuerat inſecta-
us , in communionem ſuam recepit , & in Sedes
Alexandrinam , & Antiochenam à Zenone Impe-
ratore reſtitui curavit . Auctor quoque fuit eidem
Zenoni Imperatori ut conderet & promulgaret de-
cretum ſuum dictum *Henoticon* , quod diu afflixit
Eccleſiam . *Simplicii* , & *Felicis* Romanorum Pon-
tificum monita ludibrio habuit , & Legatos Sedis
Apoſtolicæ hoſtili more detruſit in carcerem , &
multis injuriis affecit , quodque gravius eſt , Ro-
mani Pontificis nomen è ſacris Diptychis expun-
xit , & Schiſma conflavit , quod non tam citò ex-
tinctum eſt . Ob tot graves exceſſus juſtis de cauſis
Acacius à Romanis Pontificibus damnatus eſt,ejus-
que nomen poſt mortem è tabulis Eccleſiæ dele-
tum . Quam ſententiam Summorum Pontificum
adver-

adversùs Acacium latam Ecclesia Orientalis æquissimam esse agnovit, quippè quæ Acacium etiam damnavit post mortem, & illius nomen è Diptychis erasit. Quin etiam tempore *Hormisdæ Papæ*, sub quo inita est pax Orientalem inter & Occidentalem Ecclesiam, non prius Orientales Episcopi in Sedis Apostolicæ communionem suscepti sunt, quàm subscriberent libello non prava tantùm dogmata, sed etiam personam & nomen Acacii damnanti. Mortuus est *Acacius* anno CCCCLXXXVIII. & in ejus locum ordinatus est *Flavianus*, quem alii *Flavitam*, alii *Phravitam*, alii *Phraitam* nominant, qui tantùm tres menses & aliquot dies Sedem Constantinopolitanam tenuit. Hunc in Episcopatu Constantinopolitano excepit *Euphemius*, qui anno 496. ab Anastasio Imp. in exilium missus est, & in ejus locum subrogatus *Macedonius*, qui Ecclesiam Constantinopolitanam rexit usque ad annum DXV. quo mortuus est. Sunt nonnulli, qui *Euphemium*, & *Macedonium* mox laudatos Episcopos Constantinopolitanos inter Schismaticos & Hæreticos recensent; sed doctissimi Historiæ Ecclesiasticæ Scriptores *Natalis Alexander* Dissertatione vicesimâ in Hist. quinti sæculi, & *Antonius Pagius* in sua Critica ad annos CCCCXCV. & DXV. horumce duorum Episcoporum Orthodoxiam multis momentis asserunt ac vindicant. Immò *Henschenius* ad diem XXV. mensis Aprilis pluribus contra Baronium evincit, sacrum cultum à Græcis exhiberi *Macedonio* Episcopo Constantinopolitano. Sed hæc de serie Episcoporum, qui in quinto Ecclesiæ sæculo præcipuas Sedes tenuerunt, juxtà accuratiorem Chronologiam, dixisse sufficiat.

COL-

COLLOQUIUM IV.

De Conciliis, quæ in quinto Ecclesiæ sæculo fuerunt celebrata, & de variis Factionibus, in quas distracti sunt Episcopi Catholici.

D. CÙm ad profligandas Hæreses, & ad sanciendam Ecclesiæ Disciplinam Concilia celebrari soleant, scire in primis vellem, in quibusnam Conciliis tàm Generalibus, quàm Nationalibus damnatæ fuerint Hæreses Pelagianorum, Semipelagianorum, Nestorianorum, & Eutychianorum, quæ in quinto Ecclesiæ sæculo grassatæ sunt, & deinde, quænam sint illa Concilia, quæ ad Disciplinam Ecclesiæ sartam tectam conservandam eodem sæculo fuerunt convocata, quotve Canones ediderint?

M. In Colloquio, quod jam instituimus de Hæresibus, quæ in quinto Ecclesiæ sæculo emerserunt, multa memini me laudasse Concilia, in quibus Hæreses id ætatis enatæ proscriptæ sunt. Nihilò seciùs, ut pleniorem assequaris notitiam Conciliorum, quæ in eo sæculo habita sunt, quatuor hic breviter, quoad ejus fieri poterit, præstabo. Primò, recensebo juxtà seriem Chronologicam omnia Concilia, quæ contra Pelagianos celebrata sunt. Secundò, texam Historiam Concilii Oecumenici Ephesini, in quo damnatus est *Nestorius*. Tertiò, summatim delibabo ea, quæ gesta sunt in Concilio Generali Chalcedonensi, in quo confixus est Eutychetis error, & iniqua scelera à Dioscoro Alexandri-

drino, & ab aliis Episcopis Eutychianis in latrocinio Ephesino commissa. Quartò, referam Concilia, quæ Canones ediderunt, in quorum serie per plurium sæculorum cursum ad nos usque deductâ vivam veteris Disciplinæ Ecclesiasticæ imaginem possumus contemplari.

D. Recense primò Concilia, in quibus Pelagiani fuerunt damnati.

M. Primum Concilium, quod adversùs Pelagianos convocatum est, fuit Concilium Carthaginense habitum anno CCCCXII. in quo *Cœlestius* Pelagii discipulus, qui peccatum Originale, ejusque ad posteros propagationem inficiabatur, damnatus, & anathemate perculsus est. Alterum Concilium, seu *Hierosolymitanum*, in causa Pelagii *Joannes* Hierosolymorum Episcopus unà cum suis Presbyteris celebravit anno CCCCXV. eique interfuit *Orosius* accusator Pelagii. At *Joannes* hujus Concilii Præses damnare noluit Pelagium, cujus fraudibus fuerat deceptus, sed solùm statuit, ut hac de re litteræ ad Innocentium I. Summum Pontificem mitterentur, ejusquesuper hac controversia decretorium expectaretur judicium. Eodem anno, seu CCCCXV. apud Diospolim Palæstinæ Urbem, *Lyddam* olim dictam, à quatuordecim Episcopis in causa itidem Pelagii habita est Synodus Diospolitana, in qua *Orosius* libellum obtulit, qui nefaria Pelagii dogmata continebat. Verùm vaferrimus Pelagius, qui præsens erat, errores sibi ab Orosio objectos perfrictâ fronte negando, vel Fidem Catholicam mentiendo, fucum fecit Patribus, & damnationis sententiam declinavit. Anno tamen sequenti, seu CCCCXVI. *Pelagius*, & *Cœlestius*, licèt à Patribus Diospolitanis,

qui-

quibus cum fraudulenter egerant, fuissent absoluti, in altero Concilio Carthaginensi, & in Synodo Milevitana II. ob Hæresim damnati sunt. Circà hanc Synodum Milevitanam secundam contra Pelagianos coactam obiter velim observes, in Collectione Conciliorum referri Acta Synodi Milevitanæ secundæ cum præfatione, quæ incipit his verbis: *Gloriosissimis Imperatoribus Arcadio, & Honorio Augg. Viris clarissimis, Coss. VI. Kalend. Septembris &c.* Sed observant periti Critici, hanc Præfationem non esse Synodi Milevitanæ secundæ, sed primæ, quæ anno CCCCII. sub illo Consulatu habita est. Sequuntur posteà Canones XXVII. quorum plures adversùs Pelagianos editi sunt, octo scilicèt Priores. Sed Eminentissimus Cardinalis *Norisius* lib. 1. Hist. Pelagianæ cap. 10. pluribus ostendit, octo illos Canones contra Pelagianos adscribi nequaquam posse Synodo Milevitanæ secundæ. Quam Norisii sententiam omnes eruditiores viri ultrò amplectuntur. Observat etiam meritò Baronius, farraginem illam XXVII. Canonum qui Synodo Milevitanæ secundæ inscriptorum ad diversa Concilia Africana pertinere.

Sed ab hac brevi digressione redeamus ad Concilia, in quibus confossus est Pelagianorum error. Putavit Baronius, *Aurelium* Carthaginensem Episcopum, & totius Africæ Primatem unam tantùm Synodum ex omnibus Africæ Provinciis in Causa Pelagianorum Carthagine anno CCCCXVIII. Coëgisse. At convenit modò inter omnes viros eruditos, duas Africanas Synodos anno CCCCXVIII. ab Aurelio Carthaginensi Episcopo fuisse convocatas, quarum prima, ut docet Cl. Pagius, inchoata est medio mense Januario anni CCCCXVIII. & finita circa

me-

medium Februarium, huicque interfuerunt ccxiv. Episcopi. Altera Synodus ab eodem Aurelio indicta est Kalendis mensis Maii ejusdem anni, & continuavit usque ad primum circiter diem mensis Julii ejusdem anni, ad eamque convenere ccxvii. Episcopi Africani. In priori Synodo Africana, quæ medio mense Januario anni ccccxviii. Sub Aurelio habita est, Episcopi maturâ deliberatione inquisierunt, quidnam facto opus esset, ut Pelagianorum artibus obviam iretur. Quocircà, cùm Pelagius, & Cœlestius ementitâ fidei professione Zosimum Papam decepissent, Patres illius Synodi per *Marcellinum* Subdiaconum transmiserunt ad Zosimum plurimas instructiones, gesta præcedentium Synodorum, & Decreta, seu octo, vel, ut alii volunt, novem Canones de Gratia, Scripturarum, & Sanctorum Patrum testimoniis probatos, quibus Pelagianam Hæresim planè jugulatum iri arbitrabantur. Dederunt etiam illius Synodi Africanæ Patres Epistolam Synodicam ad Zosimum, quæ temporum injuriâ periit, in qua graviter expostulabant, quod Romanus ille Pontifex, posthabito Africano Ecclesiæ, & Romanæ per Innocentium Summum Pontificem judicio, quo finita Cœlestii causa fuerat, ad novum examen eam revocasset, & obtestatorium libellum interposuerunt, quo suum sibi jus servari flagitabant, & ut nihil de sententia in Pelagium, & Cœlestium tàm ab Africana Ecclesia, quàm Romana per Innocentium Pontificem jam prolatâ immutaretur, sed in eodem cuncta relinquerentur statu, saltem donec unum è suis Romam mitterent cum idoneis causæ instrumentis, quibus Hæreticorum artes, & versutiæ aperirentur, palàmque ostendere-

eretur, quàm legitimè,& canonicè damnati essent. osimus, acceptis Patrum Africanorum litteris, & structionibus, in Cœlestium & Pelagium, quos ntehàc eorum fraudibus delusus innocentes crediderat, decretoriam tulit sententiam; Canonibus de ratia à Patribus Africanis contra Pelagianos constitutis & in eorum relatione ad ipsum missa conentis Apostolicæ Sedis adhibuit authoritatem, scripsitque universis Orbis Episcopis prolixam illam epistolam, quam *Tractoriam* Marius Mercator appellat,& cujus aliqua tantùm fragmenta nunc supersunt. Hæc Epistola Tractoria Zosimi Papæ, quâ Pelagianorum proscribebatur Hæresis, lecta fuit in secundo Concilio Africano, quod, ut mox dixi, ab Aurelio Carthaginensi Episcopo indictum est Kalendis mensis Maii anni CCCCXVIII. & summâ omnium gratulatione excepta. Undè Patres istius Concilii Africani Epistolam ad Zosimum scripserunt,quâ ipsi de Pelagianorum Hæresis damnatione impensè sunt gratulati. Sunt quidam Viri eruditi,qui censent,præter istud Concilium totius Africæ plenarium Kalendis mensis Maii anni CCCCXVIII. habitum, aliud, seu tertium Concilium Africanum contra Pelagianos habitum fuisse mense Augusto ejusdem anni, in quo lecta,& recepta fuerit *Tractoria* Epistola Zosimi. Verùm, in hoc hallucinari viros illos eruditos luculenter ostendit Cl. *Pagius* ad annum Christi CCCCXVIII. ubi solidè probat in secundo Concilio Africano contra Pelagianos coacto Kalendis Maii anni CCCCXVIII. lectam, probatam, & publicatam fuisse Epistolam *Tractoriam* Zosimi, & post illud Concilium secundum Africanum, nullum aliud Concilium in causa Pelagii hoc anno CCCCXVIII. fuisse convocatum. His

in Conciliis Africanis, & à Summis Pontificibus *Innocentio I.* & *Zosimo* damnati Pelagiani, atque ad exiguum numerum redacti, ut suam prostratam Sectam utcumque erigere, ac fulcire possent, Societatem inierunt cum Hæreticis Nestorianis, cum quibus tàm in Synodo Romana sub Cœlestino Papa anno CCCCXXX. celebratâ, quàm in Concilio Generali Ephesino anno sequenti habito fuerunt eadem sententiâ perculsi. Hæc sunt Concilia, quæ Pelagianorum errores in quinto Ecclesiæ sæculo damnarunt.

D. Fueruntne in quinto Ecclesiæ sæculo aliqua convocata Concilia ad damnandam Hæresim Semipelagianorum, qui initium fidei, & bonorum operum ex solis arbitrii viribus prosilire autumabant?

M. Semipelagiani toto quinto Ecclesiæ sæculo, immò usque ad Synodum Arausicanam secundam, quæ anno DXXIX. sub *Felice IV.* Papa indicta & à Bonifacio II. confirmata est, habiti non sunt ut Hæretici, nec ullum in quinto sæculo cöactum fuit Concilium, quod eorum sententiæ notam Hæreseos inusserit. Quapropter, sicut Sanctus Cyprianus, & alii Africani Antistites à tempore Agrippini Carthaginensis Episcopi usque ad damnatum ab Ecclesia rebaptizantium errorem suam opinionem de rebaptizandis Hæreticis licitè & inculpatè tenuerunt, sic Semipelagianorum sententia per annos centum liberè, & citrà fidei crimen à Presbyteris Massiliensibus, immò, & à multis Galliarum Episcopis propugnata fuit, ut latè probat Cardinalis *Norisius* in Dissert. 3. *De Anonymi scrupulis circà veteres Semipelagianorum Sectatores evulsis, ac eradicatis*. Undè licèt

;cèt *Cassianus* Semipelagianus fuerit, quia tamen ec opinio necdùm hoc tempore ab Ecclesia erat mnnata, cum opinione sanctitatis Massiliæ obiit,)i etiamnùm colitur ad diem XXIII. Julii, & antè us sepulchrum diù noctuque lucerna ardet. Simi- :er Ecclesia Rejensis, seu Regiensis, de *Fausto* etsi :mipelagiano, qui illius Ecclesiæ Episcopus fuit, 'oprium de eo Officium celebrat, eumque ut San- um veneratur, quia è vivis excessit antè Concilium cundum Arausicanum, in quo ceù hæretica pro- ripta est Semipelagianorum sententia. In Synodo men à Gelasio Summo Pontifice anno CCCCXCIV. lebrata inter damnatos libros, Cassiani ac Fausti ejensis Episcopi numerata sunt Opera, quia ab eo mpore alterutrius opiniones tueri tutum non fuit. ùm igitur Semipelagianorum Doctrina in Conci- s Arausicano secundo & Valentino in sexto sæcu- celebratis fuerit damnata, ideò de illis Conciliis sserendi opportunior sese dabit occasio in Collo- uiis nostris Ecclesiasticis in Historiam sexti Eccle- æ sæculi.

D. Veniamus nunc ad Historiam Concilii phesini, quod contra Nestorium convocatum est, ijus tempus, Patrum numerum, & Præsides, rogo ut mihi indicare non graveris.

M. Concilium Ephesinum, quod ordine ter- um Oecumenicum est, anno CCCCXXXI. indictum t ad diem Pentecostes, seu ad diem VII. mensis Ju- i, in quam hoc anno Pentecostes incidit. Istud men Concilium non nisi die vicesimâ secunda uisdem mensis in magna Ephesi Ecclesia, S. Mariæ ei-paræ nuncupatâ, inchoatum est. De numero atrum, qui huic Concilio interfuerunt, veteres Scri-

ptores non consentiunt. Eorum tamen opinio, teste doctissimo *Baluzio* in notis ad Marium Mercatorem, videtur verior, quæ ducentos circiter Episcopos huic Synodo adfuisse docet. Hæresiarcha *Nestorius* ad Concilium veniens adduxit secum decem Episcopos de suis, & duos Comites, *Candidianum* scilicèt ab Imperatore Theodosio missum, ut ordinem in Synodo servandum curaret, & *Irenæum* privatum amicum suum. *Cyrillus* verò Patriarcha Alexandrinus longè plures secum adduxit Episcopos, Ephesumque pervenit quatuor, aut quinque diebus antè Pentecosten, seu antè diem septimum Junii. *Juvenalis* Episcopus Hierosolymitanus Ephesum adventavit cum Episcopis Palæstinis. At *Joannes* Patriarcha Antiochenus, qui Nestorio impensiùs favebat, de industria per viam trahens moram cum Antistibus Orientalibus, scripsit Cyrillo per Episcopos duos, cùm abesset tantùm itinere quinque aut sex dierum, cùmque sic datâ operà adventum suum procrastinaret, appulerunt Ephesum decimo sexto post Pentecosten die *Alexander* Apameensis secundæ Syriæ, & *Alexander* Hieropolitanus Episcopus Provinciæ Euphratesiæ Metropolitæ, qui Synodo de nimia Joannis Antiocheni eorum Patriarchæ mora querenti dixerunt: *mandavit nobis*, Joannes Antiochenus, *ut pietati vestræ indicemus, ne Synodum prorogetis, si ipsum ampliùs tardari contigerit, sed potiùs, quod opus est facto, id fiat*, sicut legitur in parte 2. Concilii Ephesini Actione V. quibus auditis, abjecta omni cunctatione Patres Synodum inchoarunt, primamque Sessionem habuerunt die XXII. mensis Junii. *Cælestinus* Summus Pontifex ad Ephesinum Concilium Legatos misit *Arcadium*

ium, & *Projectum* Episcopos, & *Philippum* Presby-
:rum, qui nomine suo ei præessent. *Cyrillus* etiam
atriarcha Alexandrinus, cui antehàc Cœlestinus
apa auctoritatem Sedis Apostolicæ delegaverat ad
:ecutionem sententiæ contra Nestorium in Syno-
o Romana latæ anno ccccxxx. præfuit Concilio
phesino tanquàm Vicarius Cœlestini Papæ. Quo
tulo in Actis illius Concilii ubique exornatur
iam post adventum Legatorum Sedis Romanæ, ut
atet ex Actione IV. ubi Legati *Arcadius*, *Projectus*,
Philippus statim post Cyrillum antè reliquos Epi-
opos nominantur. Immò Cyrillum Concilio
phesino antè trium Legatorum Sedis Apostolicæ
lventum non solùm ex prærogativa Sedis suæ Ale-
ındrinæ, sed etiam vice Cœlestini Papæ præfuisse,
ertè colligitur ex Actione I. illius Concilii, ubi
:presfsè legitur, Cyrillum Sanctissimi, Sacratissimi-
ue Romanæ Ecclesiæ Archiepiscopi locum obti-
uisse. Procùl igitur abludunt à vero, qui negant
yrillum tanquàm Vicarium Cœlestini Papæ præ-
isse Concilio Ephesino.

D. Fuitne aliquid statutum in Concilio Ephe-
no ante adventum Joannis Antiocheni, & aliorum
piscoporum Orientalium?

M. Comes *Candidianus*, ac plures Episcopi ro-
arunt Cyrillum, aliosque Patres Ephesinos, ut
:pectarent Joannem Antiochenum, ipsosque con-
stati sunt, ne ante ejus adventum aliquid prorsùs
erent. Ast Cyrillus, aliique Episcopi, qui per
uindecim dies ob absentiam Joannis Antiocheni
oncilium distulerant, diuturniorem moram intem-
:stivam fore rati, Actionem, seu Sessionem pri-
am die XXII. Junii actutùm celebrarunt, in qua

lecta est Imperatoris Theodosii de congreganda Synodo Epistola, dein, Symbolum Nicænum, & Cyrilli ad Nestorium literæ, earumque cum fide Nicæna consensio ab omnibus Episcopis approbata. Recitata est etiam Nestorii ad Cyrillum Epistola, quæ unanimi Patrum calculo explosa est. Lectæ itidem Cœlestini Papæ, Synodique Alexandrinæ ad Nestorium litteræ, & postremò examinata Nestorii Scripta, ex quibus omnibus compertum, atque exploratum fuit, Nestorium negasse Beatam Virginem Mariam esse *Dei-param*, duasque in Christo admisisse Personas, divinam scilicèt, & humanam. Quapropter Nestorius ad causam in Synodo dicendam tèr vocatus, sed sistere sese omninò recusans, omnium patrum sententia damnatus, ac depositus est. Hæc Concilii sententiâ postridiè significata est Nestorio, & missæ ad Cœlestinum Papam, ad Imperatorem, & ad Clerum Constantinopolitanum relationes, quibus denunciabatur Nestorii è Sede Constantinopolitana depositio.

D. Hac igitur unicâ Actione, seu Sessione Concilii Ephesini res tota confecta fuit, & Nestorii penitus jugulata Hæresis?

M. Minimè gentium. *Candidianus* quippè Comes retulit ad Theodosium Imperatorem ea, quæ gesta erant in Concilio Ephesino, retulit etiam & *Nestorius*, sed ambo ita subdolè & mendaciter, ut animum Theodosii Imperatoris jam in Nestorium nimis pronum, & Cyrillo aversum, in totam Synodum commoverint. Ad hæc, quintâ die, à latâ in Nestorium sententiâ, Ephesum venit *Joannes* Antiochenus, qui ægrè ferens, quod ejus præsentiam Patres diutiùs non expectassent, Conciliabulum cum

suis

nis Orientalibus Episcopis egit, in quo in *Cyrillum* Patriarcham Alexandrinum, & in *Memnonem* Episcopum Ephesinum, tanquàm omnium malorum architectos, damnationis & depositionis sententia lata est. Cæteri etiam Patres Ephesini, ni resipiscerent, & XII. Sancti Cyrilli contra Nestorium Anathematismos quàm primùm rejicerent, Anathemati subjecti fuerunt. Relationem gestorum in hoc Conciliabulo ad Imperatorem misit *Joannes* Antiochenus, eumque de omnibus certiorem fecit.

D. Post acceptas illas relationes, quo pacto se gessit Theodosius Imperator?

M. Relatione Comitis *Candidiani* Constantinopoli lectâ, Theodosius continuò rescripsit per *Palladium* Magistrianum, jussitque omnia in Actione, seu Sessione prima Concilii Ephesini gesta penitùs rescindi, tanquàm vitio facta; & communi sententiâ examinari Dogmata, ut cuncta conspirantibus omnium suffragiis definirentur. Ut autem Episcopis rei maturandæ necessitatem imponeret Imperator, districtè vetuit, ne quis Episcopus exiret Epheso sivè in Patriam, sivè in Comitatum, priusquàm omnia ritè absoluta essent. Interim, hinc & indè tàm à Concilio Ephesino, quàm à Conciliabulo Joannis Antiocheni Epistolæ, & Legati ad Imperatoris Aulam mittebantur.

D. Necdùm exposuisti, cum tua bonâ veniâ, quid in his excitatis turbis Consilii ceperint, quamve in partem inclinarint Legati missi à Cœlestino Summo Pontifice?

M. *Arcadius*, & *Projectus* Episcopi, & *Philippus* Presbyter Legati à Cœlestino Summo Pontifice missi non interfuerunt Actioni, seu Sessioni pri-

mæ Concilii Ephesini, quia Ephesum dumtaxàt advenerunt die decimâ mensis Julii, quâ die habita est Actio, seu Sessio secunda, & postridiè Actio, seu Sessio tertia, in qua lecta sunt, quæ anteà gesta fuerant in damnatione, & depositione Nestorii, & dicta singillatim à tribus Sedis Apostolicæ Legatis in Nestorium sententia, ac posteà relatum à Synodo ad Imperatorem de Legatorum adventu, atque postulata discedendi facultas, cùm omnia in negotio Nestorii jam essent omnino peracta. Finitâ itaque Causâ Nestorii, *Cyrillus* Alexandrinus, & *Memnon* Ephesinus Episcopi obtulerunt in Actione, seu Sessione quarta, quæ habita est die XVI. mensis Julii, libellum, quo apud Sanctam Synodum expostularunt de injuria sibi ab Orientalibus Episcopis factâ, petieruntque ut citaretur *Joannes* Antiochenus, qui comparere cùm nollet, pronunciarunt Patres irrita esse omnia, quæ Joannis Antiocheni Pseudo-Synodus adversus Cyrillum, & Memnonem fecisset, simulque decreverunt ut hac de re scriberetur Imperatori, ac tertiò citaretur Joannes Antiochenus, antequàm jure in ipsum ageretur. Die itaque XVII. mensis Julii peracta est Actio, seu Sessio quinta, & Joannes Antiochenus tertiò vocatus est, qui se sistere cùm renuisset, Sacra Synodus tulit in ipsum, & in alios Orientales Episcopos ei adhærentes excommunicationis sententiam, & denuò statuit irrita planè esse, quæ adversùs Cyrillum, Memnonem, aliosque Episcopos in suo Conciliabulo egerat Joannes Antiochenus. Celebrata est die XXII. mensis Julii sexta Synodi Ephesinæ Actio, seu Sessio, in qua lecta & approbata est Nicænæ fidei Formula, editumque Synodale Decretum, quo cavebatur, ne quis alte-

lteram fidei Formulam, præter Nicænam, conscriberet, vel componeret. Demùm, ultima die mensis Julii habita est septima Concilii Ephesini Actio, seu Sessio, in qua Patres sanxerunt, jus Ordinationum Episcoporum Insulæ Cypri non pertinere ad Episcopum Antiochenum, sed Cypriis Episcopis juxtà Canones, & veterem consuetudinem servari debere. In eadem Sessione septima & ultima fuit approbata Hæreticorum *Messalianorum* damnatio facta à *Sisinnio* Episcopo Constantinopolitano, compositæ quoque sunt quædam Episcoporum lites, & sex conditi Canones contra Pelagianos, necnon adversùs Nestorium, illiusque fautores.

D. Rata ne habuit Imperator Theodosius omnia, quæ gesta sunt in Concilio Ephesino?

M. Patres Concilii Ephesini selectos ad Imperatorem miserunt Episcopos, qui rerum gestarum ordinem, & rationem ei exponerent, sed *Irenæus* Comes, Nestorii amicus, quem Joannes Antiochenus ad Imperatorem miserat, Constantinopolim veniens, malis artibus effecit, ut Concilii Ephesini Legati nihil promovere potuerint. Cùm igitur in Aula Imperatoris hæc causa fuisset agitata, nec una esset omnium sententia, placuit tandem Imperatori consilium à nonnullis ei suggestum de mittendo Ephesum *Joanne* sacrarum largitionum comite, qui nomine Imperatoris tres esse depositos juberet, videlicèt *Cyrillum*, *Memnonem*, & *Nestorium*, omnesque in unam Synodum cogeret, & res pacificè agendas curaret. *Joannes* itaque sacrarum largitionum Comes Ephesum adveniens partium concordiam tentavit, sed frustrà: undè in his rerum angustiis jussit Imperator, Nestorium recedere à Concilio, &

ex utraque parte Legatos ad Urbem Regiam venire. Suos Legatos elegit Sacra Synodus, ſuos itidem Orientalis factio miſit. Imperator Orientalium Legatos, qui à partibus Joannis Antiocheni ſtabant, in Villa Rufiniana quinquiès audivit, eosque tàm benevolè in ſpeciem excepit, ut certiſſimam ſibi victoriam pollicerentur. At præter ipſorum expectationem, paucos poſt dies juſſit Imperator Legatis Concilii Epheſini ſeſe Conſtantinopolim comitari, ut Epiſcopum in locum depoſiti Neſtorii ordinarent, Orientalibus Legatis interim Chalcedone relictis, quibus ad ſuas redeundi Eccleſias facultas conceſſa eſt. Epiſcoporum Orientalium fraudes cùm perſpectas habuiſſet Imperator ex litteris, quas ad ipſum ſcripſerunt Patres Epheſini, & quæ, ne interciperentur, arundine incluſæ ad *Dalmatium* Sanctiſſimum Archimandritam à quodam mendico delatæ ſunt, confeſtim Neſtorium in Monaſterium Sancti Euprepii Antiochiæ in exilium miſit, in cujus locum *Maximianus* conſecratus eſt Epiſcopus Conſtantinopolitanus; Sanctum Cyrillum Alexandrinum, & Memnonem Epheſinum Epiſcopos, quos per *Joannem* ſacrarum largitionum Comitem deponi juſſerat, ſuis Sedibus reſtituit, & omnia, quæ Synodus Epheſina contra Neſtorium, Joannem Antiochenum, & alios Epiſcopos Orientales ſanxerat, rata haberi voluit. Quin, & ſoluto Concilio Epheſino, *Theodoſius* junior paci Eccleſiæ totus intentus litteras ſcripſit ad Joannem Antiochenum, ut ſimultates cum Cyrillo deponeret, & Neſtorium damnaret. Obtemperavit *Joannes*, & aſſenſus eſt damnationi Neſtorii, & Ordinationi *Maximiani*, utque cum Cyrillo pacem iniret, duos è ſuis Diaconis unà

cum

um *Aristolao* Tribuno, & *Paulo* Emisseno Episco-
o ad ipsum misit, eique significavit, se Doctrinæ
Jestorii Anathema dicere, illius depositionem ra-
um habere, & *Maximiani* in locum Nestorii Ordi-
ationem approbare. Subscripsit etiam Joannes
ntiochenus professioni fidei, in qua ultrò agno-
it unicam in Christo Personam, & Beatam Virgi-
em Mariam esse verè Dei-param, damnavitque
rava Nestorii Dogmata, & peregrinas explosit vo-
es, quas ille Hæresiarcha invexerat. Hanc Fidei
rofessionem à Joanne Antiocheno, aliisque Epi-
opis Orientalibus subscriptam Sanctus Cyrillus
inquàm omninò Catholicam inseruit in suis litte-
s, quas dedit ad Joannem Antiochenum, quarum
nitium: *Lætentur Cœli, & Terra*. Sic pax inter Cy-
illum Alexandrinum, & Joannem Antiochenum,
liosque Orientales Antistites summo omnium Fi-
elium plausu & gaudio composita est sub finem an-
i CCCCXXXVII. Verùm, vix pax nunciata fuerat, cùm
n variis Orientis partibus tumultuatum est. *An-
reas* quippè Samosatenus Episcopus, *Meletius* Epi-
copus Mopsuestenus, *Alexander* Hieropolitanus,
Talladius Tarsensis, *Eutherius* Thyanensis Metropo-
itæ, *Theodoretus* Cyrensis Episcopus, aliique non
auci Orientales Episcopi ab inita pace abhorrue-
unt, nolentes damnare Nestorium, nec commu-
ionem habere cum Cyrillo Alexandrino, & Joan-
ne Antiocheno. Ad hanc Episcoporum discordiam
edandam, ex qua gravissima mala in Ecclesiam re-
lundabant, Imperator omnem suam operam con-
tulit, & ad Joannis Antiocheni postulationem Sa-
cram dedit, quâ jussit ut omnes Orientales Episco-
pi cum Joanne Antiocheno communicarent, aut à
suis

ſuis Eccleſiis ejicerentur. Hac Sacrâ Imperatoris haud parùm conturbati Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus, & alii Iſauriæ & Ciliciæ Antiſtites, qui hactenùs ad nullas pacis conditiones accedere voluerant, tandem aliquandò initę paci conſenſerunt. Multi tamen Epiſcopi obſtinati, & in ſuſcepto propoſito perſeverantes Sedibus ſuis fuerunt pulſi, quos inter numerantur *Meletius* Epiſcopus Mopſueſtenus, & *Alexander* Hieropolitanus. Complures etiam fuerunt Epiſcopi, quorum Catalogum texit *Irenæus* Tyriorum Epiſcopus capite cxc. Synodici, qui aut fugere, & Eccleſias ſuas deſerere maluerunt, quàm Neſtorii depoſitioni conſentire, vel cum Cyrillo Alexandrino, & Joanne Antiocheno communicare. Denique, anno ccccxxxv. Neſtorius funeſtæ illius tragœdiæ auctor è Monaſterio Sancti Euprepii, in quo per quadriennium jam exul permanſerat, in Oaſim Edicto Theodoſii Imperatoris altero exilio amandatus eſt, & libri ab ipſo conſcripti ultricibus flammis fuerunt addicti.

D. Hæc Imperialis Lex reddidit ne Eccleſiæ pacem?

M. Epiſcopi Ægypti cum Orientalibus perpetua aluerunt diſcordiæ ſemina. Alii ſiquidem Anatematiſmos XII. Sancti Cyrilli contra Neſtorium tanquàm Hæreſeos Apollinarii labe infectos penitùs repudiabant. Alii, verſâ vice, illos ut Orthodoxos propugnabant. Alii communicabant quidem cum Joanne Antiocheno, ſed Neſtorium anathematizare nolebant. Alii Neſtorio Anathema dicebant, ſed non ejus doctrinæ. Alii denique, Neſtorii libris Lege Imperiali prohibitis, cœperunt *Diodori* Tarſenſis, & *Theodori* Mopſueſteni circumferre,

:rre volumina, dictitantes, Nestorium nova non .puisse, sed antiquorum Patrum protulisse doctri- am, eademque volumina in Syrorum Linguam, & rmenorum, atque Persarum transtulerunt. Quod atim ac agnoverunt *Acacius* Melitinensis, & *Rabu- s* Edessenus Episcopi, scripserunt Armeniæ Epi- opis, ne Theodori Mopsuesteni, utpotè Hæretici, & uctoris Nestoriani Dogmatis, libros susciperent. ontrà verò Episcopi Ciliciæ accusarunt *Rabulam*, *Acacium*, quod hoc non ex charitate, sed ex æmu- tione, atque contentione fecissent. Episcopi Ar- eni in unum congregati miserunt duos Presbyte- os *Leontium*, & *Aberium* ad Proclum Constantino- olitanum Episcopum, ut scirent ab eo, cui doctri- æ standum esset. *Proclus* itaque annuens eorum otis *tomum* scripsit, in quo doctrinam Theodori lopsuesteni Episcopi tanquàm Hęreticam reproba- it, eumque misit ad Joannem Antiochenum, qui oăcto Concilio subscripsit prædicto *Procli* tomo nà cum Episcopis cum ipso congregatis. Porrò, uamvis Joannes Antiochenus subscripserit tomo rocli, de Theodoro tamen Mopsuesteno, cujus ma- num erat per totum Orientem nomen, consultò acuit, ut faciliùs excitati tumultus in optatam diù ranquillitatem verti possent, quam Joannis Antio- heni dispensationem, utpotè ad revocandam, rel conservandam Ecclesiæ pacem prorsùs necessa- iam probavit ipsemet Cyrillus in Epistola, quam cripsit ad Proclum his verbis: *Dispensatio verò n his est res optima ac sapiens. Si enim adhùc in vivis esset* (Theodorus Mopsuestenus) *& Nestorii blasphe- miarum fautor esse, aut suffragari vellet iis, quæ scripsit ipse, Anathema etiam in propria persona subjisset, quo- niam*

niam verò ad Deum, abiit, sufficit, ut ego puto, ea quæ absurdè ab eo scripta sunt, reiici ab iis, qui rectè sentiunt &c.

D. Fueruntne tandem per hanc Oeconomiam compressi omnes tumultus?

M. Nequaquàm. Quidam enim Episcopi Orientales Nestorianæ Hæreseos fautores, hanc Oeconomiam suscipere renuerunt, & Theodori Mopsuesteni blasphemias tanquàm consonas doctrinæ SS. Patrum præfractè defendere ausi sunt. Quamobrem Cyrillus Alexandrinus coactus est libros conscribere adversùs Theodorum Mopsuestenum, eumque etiam post mortem tanquàm Hæreticum, & impium anathematizare. Indè tamen finita non est Theodori Mopsuesteni causa, ex qua originem posteà duxerunt gravissimi tumultus, qui usque ad Synodum Chalcedonensem, immò usque ad quintam Synodum Generalem sub Vigilio Papa, & Justiniano Imperatore in sexto Ecclesiæ Sæculo celebratam perdurarunt, ut expendemus in nostris Colloquiis in sextum Ecclesiæ sæculum.

Dum sic in Oriente occultè adhùc serperet Nestoriana lues, contigit ut *Eutyches* Presbyter, & Archimandrita cujusdam Monasterii Constantinopolitani, qui in Concilio Ephesino contra Nestorium strenuè decertaverat, in contrarium planè errorem delapsus fuerit, asserens duas in Christo naturas antè unionem fuisse, sed post unionem, sive post Incarnationem, unicam tantummodò naturam, seu divinam, permansisse, ac subindè Carnem Christi nobis non esse consubstantialem. Hæc malè sana Eutychetis dogmata, quæ, ut jam diximus in Colloquio de Hæresibus, quæ in quinto Ecclesiæ sæculo emer-

nerſerunt, à *Flaviano* Conſtantinopolitano, Epiopo in Concilio, quod Conſtantinopoli celebrat, fuerunt proſcripta, nihiloſeciùs in Conciliabu Epheſino, vulgò *latrocinali* dicto, à Theodoſio juore Imperatore anno CCCCXLIX. indicto approbaſunt, Eutyches abſolutus, Legati Sancti Leonis ummi Pontificis injuriis affecti, Flavianus Epiſcois Conſtantinopolitanus, qui Eutychem damnavet, & *Euſebius Dorilæus* Antiſtes damnati, ac depoi ſunt, atque Anatolius in locum *Flaviani* EpiſcoisConſtantinopolitanus conſecratus eſt, omnia deque à Dioſcoro Epiſcopo Alexandrino hujus Conliabuli Præſide, militari Satellitio ſtipato, per vim fraudem ad ſtabiliendam Eutychianam Hæreſim racta ſunt. Vivente Theodoſio juniore Imperare, nullum remedium tot gliſcentibus malis adbere potuit S. Leo Papa, nec ab ipſo impetrare quam potuit, ut Generale convocaretur Conciim, in quo latrocinii Epheſini Acta reſcinderenr. At mortuo Theodoſio in partes Eutychetis innato, Summus Pontifex facilè à *Marciano* Theoſii ſucceſſore, cui *Pulcheria* Auguſta ſuum congium unà cum Sceptro detulerat, obtinuit voncationem Concilii Chalcedonenſis, in quo omnia trocinii Epheſini Acta fuerunt reſciſſa, & Eutyiana Hæreſis, quæ jam multorum pervaſerat aniOS, fuit omninò profligata.

D. Quando nam celebratum eſt Concilium halcedonenſe, & quid in eo geſtum eſt?

M. Concilium Generale Chalcedonenſe innoatum eſt in Eccleſia Sanctæ Euphemiæ Martys VIII. Idus Octobris anni CCCCLI. & Kalendis enſis Novembris ejuſdem anni abſolutum eſt. Huic

Huic Concilio interfuerunt ſexcenti, & triginta Epiſcopi, quamvis minori numero ſubſcripti reperiantur. Præfuerunt Legati Summi Pontificis Leonis *Paſchaſius* Lilibæi in Sicilia Epiſcopus, *Lucentius* Aſculanus Epiſcopus, *Bonifacius*, & *Baſilius* Presbyteri, quibus *Julianus* Coënſis Epiſcopus adjunctus eſt. Aderant etiam ampliſſimus Senatus, & Palatii Proceres, Judices, & Moderatores ab Imperatore Marciano conſtituti. Septemdecim Actiones, ſeu Seſſiones in hoc Concilio habitas fuiſſe aſſerit Baronius, ſed ſecundùm illius Concilii Acta, quæ nunc habemus, fuerunt tantùm ſexdecim. In prima Actione, lectis Actis latrocinii Epheſini, *Dioſcorus* Alexandrinus, *Juvenalis* Hieroſolymitanus, *Thalaſſius* Cæſareæ Cappadociæ, *Euſebius* Ancyranus, *Euſtathius* Berytenſis, & *Baſilius* Seleucienſis Epiſcopi, & Conciliabuli Epheſini Principes ſuis Sedibus fuerunt dejecti. In ſecunda Actione lecta fuit celeberrima S. Leonis Papæ ad Flavianum de Incarnatione Verbi Divini contra Hæreſim Eutychetis Epiſtola, & unanimi Patrum conſenſu approbata eſt. In tertia Actione ventilata eſt Cauſa Dioſcori Alexandrini, qui ad Synodum ter vocatus, & comparere detrectans, depoſitus eſt, omniſque ei adempta ſpes ſuam Sedem recuperandi. In quarta Actione, *Juvenalis* Hieroſolymitanus, *Thalaſſius* Cæſarienſis, *Euſebius* Ancyranus, *Euſtathius* Berytenſis & *Baſilius* Seleucienſis, qui à Synodo depoſiti fuerant, dolentes, quod judicio contra Flavianum ſubſcripſiſſent, & damnantes Eutychem & Dioſcorum, ad ſuas Sedes admiſſi ſunt. In eadem Actione agitata eſt Cauſa *Photium* Tyriorum Epiſcopum inter & *Euſtathium* Beryti Antiſtitem, qui jus Me-

tro

ɔpoliticum sibi arrogabat; contrà quem statuit
ncta Synodus, jus Metropoliticum Episcopo Ty-
ɔrum servandum esse, etiamsi Imperator Civita-
m Beryti in Metropolim nuper erexisset. In quinta
ctione conscripta & recepta fuit fidei definitio,
ıâ declaratur, unum, eumdemque Christum, Filium,
ominum, Unigenitum, in duabus naturis incon-
sè, immutabiliter, indivisè & inseparabiliter esse
;noscendum. In sexta Actione, (cui *Marcianus* Im-
rator interfuit, sed non *Pulcheria* Augusta, sicut
ıidam perperàm asserunt) relecta est definitio Fi-
:i, & omnium Episcoporum consensione compro-
ıta. In septima Actione, lis, quæ *Maximum* An-
ochiæ inter & *Juvenalem* Hierosolymorum Anti-
ites circà suarum Diœceseon limites oborta fue-
ıt, mutuo consensu dirempta est; nempè ut An-
ıochenus Episcopus duas Phœnicias & Arabiam,
ierosolymitanus verò Antistes tres Palæstinas sua
.b potestate & jurisdictione haberet, quod & to-
ıus Synodi judicio firmatum est. In octava Actio-
e, *Theodoretus* Cyrensis Episcopus, postquàm jussu
oncilii Nestorio & omnibus idem cum eo sentien-
bus Anathema dixisset, Synodali judicio mox in
cclesiam, ex qua latrocinii Ephesini decreto fue-
ıt expulsus, restitutus est & Catholicus judicatus.
ı nona, & decima Actionibus discussa est causa
iæ Edesseni Episcopi, qui, dicto pariter in Nesto-
ıum, & Eutychem Anathemate, à Synodo Chalce-
onensi receptus, ac suæ Sedi restitutus est. In
ctionibus undecima & duodecima plenissimè tra-
tata est Causa *Bassiani*, & *Stephani*, qui post mor-
em Basilii de Episcopatu Ephesino certatim con-
endebant. Decrevit autem Sancta Synodus ut neu-

ter ſederet, ſed tertius ordinaretur Epiſcopus Epheſinus, ita tamen ut Baſſianus, & Stephanus alerentur ſumptibus ex ærario Eccleſiæ Epheſinæ, ſolidis videlicèt ducentis aureis quovis anno perſolvendis. Ex quo profluxit origo Penſionum Eccleſiaſticarum, de quibus antehàc in monumentis Eccleſiaſticis nulla prorsùs habetur mentio. In Actione decima tertia compoſita eſt contentio orta inter *Eunomium* Nicomedienſem, & *Anaſtaſium* Nicænum Epiſcopos. Conqueſtus erat *Eunomius* Epiſcopus Nicomedienſis, jura ſua Metropolitica ab Anaſtaſio Antiſtite Nicæno fuiſſe invaſa. Hanc controverſiam diremit Sancta Synodus juxtà Canonem ſextum Concilii Nicæni, nempè, Nicænum Epiſcopum, ſervato ei Metropolitani honorario titulo, Nicomedienſi Epiſcopo tanquàm Metropolitano ſubjici debere. In Actione decima quarta ſtatutum eſt, *Sabinianum* rectè ordinatum fuiſſe Perrhenorum Epiſcopum, & amovendum eſſe *Athanaſium*, quem Perrhenorum Antiſtitem Dioſcorus ordinaverat. In Actione decimâ quintâ Patres Concilii Chalcedonenſis plures Canones, abſentibus Legatis Summi Pontificis, condiderunt. Græci Codices habent xxx. Canones, Latini, tantùm viginti octo. Ex quibus ultimus, ſeu vigeſimus octavus confirmat Patriarchica Privilegia, quæ Concilium primum Generale Conſtantinopolitanum anno CCCLXXXI. celebratum conceſſerat Epiſcopo Conſtantinopolitano, ut ſcilicèt poſt Epiſcopum Romanum Primatus honore frueretur, jusque ac poteſtatem haberet in Thraciæ, Ponti, & Aſiæ Diœceſes, earumque Metropolitas, & inſuper Epiſcopos Barbarorum ordinaret.

D. Con-

D. Consenseruntne Legati Summi Pontificis ...ic Canoni vicesimo octavo, quo post Romanum ...ontificem Primatus honoris, & jura Patriarchica ... judicantur Episcopo Constantinopolitano?

M. Immò potiùs reclamarunt Legati Summi ...ontificis in Actione decima sexta, & ultima illius ...oncilii, quæ Kalendis Novembris habita est. In ... quippè postularunt Legati, ut relegeretur Canon ...e de Sede Constantinopolitana se ipsis absentibus ...onditus. Relectus itaque est hic Canon cum ...nnium fermè Patrum subscriptionibus, cui palàm ...tercesserunt Legati; Patres tamen eumdem Ca...onem, non obstante Legatorum reclamatione, suâ ...uctoritate firmarunt, acclamantes: *Hæc justa sen...ntia. Hæc omnes dicimus.* Verùm, hic Canon vi...esimus octavus Concilii Chalcedonensis à S. Leo...e Papa fuit reprobatus, & ab ipsismet Græcis ex...unctus è numero Canonum. Cœteros autem ejus...em Concilii Canones approbavit tacito saltem ...onsensu Sanctissimus ille Pontifex, eosque univer... recepit Ecclesia.

D. Hæc sunt igitur Concilia, quæ in quinto ...cclesiæ sæculo ad proscribendas Hæreses fuerunt ...elebrata?

M. Præter hæc Concilia, quæ hactenùs re...ensuimus, aliæ Synodi contrà errores Origenista...um anno CCCCI. fuerunt celebratæ, videlicèt *Cy...ria* à Sancto Epiphanio Salaminæ Episcopo, & *Ale...andrina*, in qua Theophilus Patriarcha Alexandri...us *Dioscorum, Ammonium*, & *Euthymum* Ægypti Mo...achos, qui *Fratres longi* cognominabantur, da...navit, quod nollent subscribere damnationi Ori...enis. At isti Anachoretæ gravissimis à Theophilo

calamitatibus vexati, & è ſuis Monaſteriis extorres vivere coacti, Conſtantinopolim anno ccccii. venerunt, & ad pedes Sancti Joannis Chryſoſtomi hujus Civitatis Epiſcopi ſeſe abjecerunt, ejus præſidium implorantes: *Joannes* pietate motus, hos Monachos vitæ auſteritate confectos, ætate provectos, canitie venerabiles, benignè exceptos fovit hoſpitio, illos tamen, inconſulto Theophilo, ad communionem Eccleſiaſticam admittere noluit *Arcadius* Imperator de juſtis querelis horumce Monachorum, & de eorum accuſationibus adversùs Theophilum per libellum ſupplicem certior factus juſſit Theophilum, etiam invitum, Conſtantinopolim adduci. Ea res Theophilum vehementer commovit in Joannem Chryſoſtomum, eumque perdendi inivit Conſilium, quamvis Joannes ipſi per litteras conteſtatus fuiſſet, ſe omni conatu his Anachoretarum accuſationibus penitùs abſtinuiſſe Theophilo in hac cauſa Joannem Chryſoſtomum criminanti ſeſe adjunxerunt *S. Epiphanius* Salaminæ in Cypro Epiſcopus, & *S. Hieronymus*, qui ægrè ferebant, quod *Joannes* his Anachoretis faveret quos Theophilus tanquàm Origeniſtas damnaverat Quin, & ipſe Epiphanius non dubitavit Conſtantinopolim accedere, & licèt à Joanne perhonorificè fuiſſet exceptus, & omni officio ad pacem invitatus omnem tamen cum illo communionem abrupit voluitque in Monachos dictos *Fratres longos*, eisque adhærentes velut Origenis fautores palàm in Eccleſia excommunicationis ferre ſententiam, ſed ne id attentaret, à *Serapione* Diacono tempeſtivè admonitus, proprioque ipſemet deterritus conatu abſtitit à cœptis, tacitusque Conſtantinopoli abſceſ

essit in suam reversurus Ecclesiam. Sunt nonnulli, ui scribunt, *Joannem* Epiphanio Constantinopoli oficiscenti prædixisse mortem antequàm Cyprum tingeret; & vicissim *Epiphanium* Joanni Chrysosto-o imminens exilium fuisse vaticinatum. Sed istas ędictiones Epiphanii, & Chrysostomi, ut fabulosas, planè commentitias jure optimo irridet Baronius, uippè quæ non solùm sanctis hominibus indignæ orsùs videntur, sed etiam à Socrate in sua Historia cclesiastica non referuntur pro veris ac certis.

Postquàm S. Epiphanius Constantinopoli abjis-:, S. Joannes Chrysostomus Orationem habuit ad opulum, quæ omnium generaliter mulierum vitia rpebat, & *Eudoxiæ* Augustæ animum in S. Chryso-omum exasperavit. Putans siquidem Eudoxia illa-m sibi hac Chrysostomi Oratione contumeliam, ravit ut Theophilus Patriarcha Alexandrinus, ui Constantinopolim cum multis Episcopis Ægy-i venerat, Synodum in Suburbio Chalcedonis *Quercum* anno CCCCIII. convocaret, cui etiam terfuere quidam Asiæ Episcopi à Chrysostomo ju-è depositi, & hac de causa ei maximè infensi. Ad ud Conciliabulum citatur Joannes, qui tamen mparere noluit coram Episcopis, qui spretis æqui-tis, & disciplinæ Ecclesiasticæ legibus in ejus itium toti incumbebant. Nihilosecius hæc Pseu-o-Synodus Chrysostomum damnavit, eumque *Ar-dius* Imperator suo decreto exulare jussit. Paruit hrysostomus, & ineunte nocte solvit è portu na-s, quæ Sanctissimum illum Antistitem in exi-um deferebat, populo in littore vehementer indo-nte. Verùm ingenti terræ motu facto, quo con-ussa est tota Civitas, ac plebe ad seditionem urgen-

te, coactus est *Arcadius* ab exilio quamprimùm revocare Chrysostomum, qui tàm festivis totius populi acclamationibus exceptus est, ut non ab exilio, sed potiùs ex victoria redire videretur, sed eccè paulò post, novus intonuit turbo, qui conceptam populi lætitiam in acerbum luctum convertit. At enim, cùm celebrarentur ludi ad Ecclesiam, ob argenteam Eudoxiæ Augustæ statuam, quæ suprà columnam purpuream erat erecta, Chrysostomus ejusmodi ludos magno animi æstu exagitans, celebrem illam habuit orationem, quæ adhùc inter ejus Opera legitur, & cujus initium est: *Rursùs Herodias furit &c.* quâ oratione, quasi in se dictâ, sibi ampliùs temperare haud potuit Eudoxia, sed muliebri more irâ supra modum excandescens dedit operam, ut altera è vestigio Constantinopoli haberetur Synodus, ad quam vocatus Theophilus Alexandrinus consultò adesse noluit, veritus ne factâ populi commotione vitam suam in discrimen adduceret. Misit tamen Legatos, qui cum aliis Episcopis in Joannem Chrysostomum malè affectis depositionis sententiam, in ipsum à Theophilo Alexandrino in Synodo ad Quercum jàm latam, confirmarunt. Sic Chrysostomus à suis adversariis injustè iterùm oppressus, in exilium jussu Arcadii Imperatoris abductus est, quod illi fuit gravissimum, non solùm ob periculum itineris ab Isauris latronibus infestati & ob febres, & dolores stomachi, quibus frequenter torquebatur, sed etiam ob rerum omnium penuriam, quam per triennium, & quatuor circiter menses, usque ad mortem in suo exilio constanter & infracto pectore passus est. Innocentius I. Summus Pontifex, ad quem Chrysostomus injustè damna-

mna-

natus appellaverat, Romæ Synodum coëgit, in
ua Chrysostomum innocentem declaratum suam
communionem recepit, misitque Legatos ad *Ho-
rium*, Occidentis Imperatorem, ut scriberet ad
atrem suum *Arcadium* Orientis Imperatorem,
jusque auxilio Synodus celebraretur Thessalonicæ,
bique Chrysostomi causa, quæ Orientem, & Oc-
identem suspensum, distractumque tenebat, in
em Ecclesiæ dijudicaretur. Sed Legati, acceptis
nnocentii Papæ, & Honorii Imperatoris litteris
Constantinopolim profecti, re infectâ redire coacti
unt. Theophilus siquidem Alexandrinus impedi-
it, ne hæc Synodus, in qua detectis ejus fraudibus,
nnocentia Chrysostomi patuisset, celebraretur.
mmò, mortuo etiam Chrysostomo sese adeò infen-
m exhibuit Theophilus, ut omni conatu semper
bstiterit, ne ejus nomen in Diptychis inscribere-
ur. Mortuo Theophilo, Cyrillus ejus nepos, &
n eadem Sede Alexandrina successor, rogatus ab
ttico Episcopo Constantinopolitano ut Chryso-
omi nomen in Ecclesiæ Alexandrinæ tabulis con-
riberetur, statim consentire noluit, sed postmo-
ùm, re meliùs perspectâ, *Arsacium*, qui, vivente
dhùc Chrysostomo, Episcopus Constantinopolita-
us fuerat ordinatus, è Diptychis, Alexandrinis de-
eri, ejusque loco Chrysostomi nomen subrogari
onsensit. Tunc per universum Orientem Festus
ies Sancto Joanni Chrysostomo sacer publico cul-
u cœpit celebrari, quæ festivitas majori cultu
ucta est, quando sub *Proclo* Episcopo Constanti-
opolitano, anno videlicèt CCCCXXXVIII. Reliquiæ
ancti Joannis Chrysostomi magnificentissimâ pom-
pâ Constantinopolim advectæ sunt, & ad eas Theo-

dosius junior Imperator Arcadii filius genibus provolutus veniam supplex pro suis parentibus oravit, & Sanctissimo Pontifici se suumque commendavit Imperium. Sed satis hactenùs dictum sit de origine & progressu celebris illius controversiæ, quam non solùm Theophilus Alexandrinus, sed etiam Sancti Epiphanius, & Hieronymus habuerunt cum Sancto Chrysostomo in causa Origenistarum. Culpandi tamen non sunt Sancti illi Patres, quia, ut optimè observat Baronius ad annum CCCC. n. LXII. *Sæpè contingit, Sapientissimos quosque falli, eosdem tamen à Sapientia, & insita probitate non excidere, cùm nimirum ad ea, quæ agunt, recto sinceroque mentis feruntur intuitu. Cùm igitur de Sanctissimorum Virorum Epiphanii, Hieronymi (ut de Theophilo dicere prætermittamus) atque Joannis Chrysostomi optima mente dubitare religio sit, quæcumque ab eis acta sunt, in meliorem partem accipias necesse est.* Hanc sapientissimam in factis hominum metiendis Baronii regulam semper præ oculis habere debes, ut ea, quæ à SS. Patribus, vel à Catholicis Scriptoribus sincerè acta, vel tradita sunt, nunquàm in sinistrum sensum interpreteris.

D. De Conciliis, quæ in quinto Ecclesiæ sæculo contra Pelagianos, Nestorianos, Eutychianos, & Origenistas habita sunt satis hactenùs disseruisti. Superest nunc ut paucis referas Concilia, quæ eodem Ecclesiæ sæculo ad sanciendam Ecclesiæ Disciplinam fuerunt celebrata.

M. Multa in quinto Ecclesiæ sæculo Concilia Nationalia & Provincialia fuerunt coacta ad sanciendam Ecclesiæ Disciplinam, & ad dirimendas Controversias, quæ identidem occasione Ecclesiasticæ jurisdictionis oriebantur. In primis, in Concilio

cilio *Taurinensi*, quod, juxta Cl. *Pagium* indictum est anno CCCCI. non verò anno CCCXCVII. ut autumat Baronius, agitata est controversia de Primatu inter Episcopos Arelatensem, & Viennensem, decretumque est Canone secundo, ut qui ex duobus illis Episcopis probare posset, suam Civitatem esse Metropolim, is totius Provinciæ honorem Primatus obtineret, & juxtà Canonum præceptum, Ordinationum haberet potestatem. Hinc, ut obiter dicam, falsi convincitur quorumdam hujus temporis Criticorum opinio, qui origines omnium Ecclesiarum Gallicanarum, præter Lugdunensem, & alias paucas, ad medium tertii sæculi detrudunt, affixâ ex Gregorio Turonensi *Grati* Consulatui gesto anno ducentesimo quinquagesimo missione Sancti Trophimi in Gallias. Enim verò Episcopus Arelatensis à Concilio Taurinensi juris Metropolitici Ecclesiastici honorem sibi conservari non alio nixus fundamento postulabat, nisi quia ad Urbem Arelatensem primo Ecclesię sæculo *S.Trophimus* Episcopus missus fuerat. Quæ traditio, si tum temporis certa apud omnes non fuisset,præsertim apud Patres Concilii Taurinensis hujus Controversiæ judices, omni procùl dubio Episcopus Arelatensis non solùm repulsam tulisset, sed etiam falsam obtrudendo traditionem sese omnibus illis Episcopis antiquitatis Ecclesiasticæ haud ignaris deridendum propinasset. Id autem non contigit, quia persuasum habebant Patres Concilii Taurinensis, S. Trophimum longè antè Deciana tempora, annumque Christi CCL. Ecclesiam Arelatensem fundasse, ex qua posteà, velut ex fonte, ut ait *Zosimus* Papa, universæ Galliæ fidei rivulos acceperunt.

Com-

Complures Carthagine in quinto Ecclesiæ sæculo celebratæ sunt Synodi, in quibus ad instaurandam Ecclesiæ Africanæ disciplinam saluberrimi conditi sunt Canones, Sedis Apostolicæ consensu & auctoritate adeò probati, ut partem deindè fecerint veteris Collectionis Canonum, quæ incipit à tertio Carthaginensi Concilio, & alia ex ordine complectitur Concilia, quæ habita sunt sub Aurelio Carthaginensi Episcopo usque ad septimum Carthaginense Concilium, & prætereà Synodum Milevitanam sub eodem Aurelio habitam. Legendus est super hac re Illustrissimus *Petrus de Marca* Parisiensis Archiepiscopus cap.4. Dissertationis *de veteribus Collectionibus Canonum*, ubi plura perdoctè notat de ordine Conciliorum Africæ in veteri Collectione.

Hìc tamen intactam prętermittere haud possum difficultatem circà Appellationes Episcoporum ad Sedem Apostolicam, de quibus actum est in sexta Synodo Carthaginensi, & quas à Patribus illius Synodi omninò prohibitas fuisse, affirmant nonnulli hujus temporis Scriptores. At si perscrutemur originem illius Controversiæ de Appellationibus ad Sedem Apostolicam, apertè liquebit, hanc Synodum non prohibuisse absolutè Appellationem Episcoporum, sed solùm simplicium Presbyterorum, & aliorum inferiorum Clericorum ad Sedem Apostolicam. Huic quippè enatæ Controversiæ de Appellationibus ad Romanam Sedem occasionem in sexto Concilio Carthaginensi dedit *Apiarius* Siccensis Ecclesiæ Presbyter, quem *Urbanus* ejusdem Ecclesiæ Episcopus quorumdam criminum convictum Synodali sententiâ curaverat amoveri. Ille verò,

ò, contra Disciplinam Ecclesiæ Africanæ à judicio
ui Episcopi ad Zosimum Romanum Pontificem ap-
pellaverat, & Zosimus Legatos in Africam destina-
at, ut Apiarii causam retractarent. Quapropter
ntistites Africani avîtæ suæ Disciplinæ tenacissi-
ni, ne deinceps alii Presbyteri, vel Clerici inferio-
es Apiarii exemplum sequerentur, prohibuerunt,
e Presbyteri, Diaconi, & cœteri inferiores Cleri-
i à judiciis Episcoporum suorum ad Romanam Se-
lem provocarent. Quam prohibitionem Appella-
ionum Presbyterorum, & aliorum inferiorum
Clericorum ad Sedem Apostolicam paulò antè pro-
nulgaverat Synodus Milevitana, cujus Canon vice-
simus secundus ita decernit: *Item placuit, ut Pres-
byteri, Diaconi, vel cœteri inferiores Clerici, in Causis
quas habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum que-
sti fuerint, vicini Episcopi eos audiant, & inter eos
quidquid est finiant, adhibiti ab eis ex consensu Episco-
porum suorum. Quod si ab eis provocandum putave-
rint, non provocent nisi ad Africana Concilia, vel ad
Primates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem
qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in
communionem suscipiatur.* Viden, Africanæ Ecclesiæ
Antistites non prohibere Episcopis, sed tantùm
Presbyteris, & aliis Clericis inferioribus transma-
rinas Appellationes. Fatendum tamen est, juxtà
Africanæ Ecclesiæ Disciplinam licitum non fuisse
Episcopis immediatè, hoc est, antè examen & Judi-
cium Concilii Nationalis, vel plenarii Africani ap-
pellare ad Sedem Apostolicam. Verùm appellatio-
nes Episcoporum ad Sedem Apostolicam factæ post
examen & judicium Concilii Nationalis, vel ple-
narii Africani nunquàm in Ecclesia Africana vetitæ
fue-

fuerunt. Deniquè, si quis obstinatè velit, Africanos Antistites in sexta Synodo Carthaginensi omninò & absolutè prohibuisse appellationes Episcoporum ad Sedem Apostolicam sivè antè, sive post examen & judicium Concilii Nationalis, vel plenarii Africani, huic respondendum est, Antistites Africanos id fecisse errore facti deceptos. At enim cùm Zosimus Papa jus appellationum Episcoporum, tanquàm à Patribus Concilii Nicæni definitum, suæ Sedi vindicaret, nec tamen de eo jure quidquam Patres Africani stabilitum reperirent sivè in Canonibus Nicænis Latinis, quos penès se habebant, nec in Græcis exemplaribus, quæ rogati *Atticus* Constantinopolitanus, & *Cyrillus* Alexandrinus ad illos transmiserant; rogarunt Africani Antistites Zosimum, nisi pleniori factâ perquisitione constaret, hoc ipsum à Nicænis Patribus fuisse decretum, ne Africanas Ecclesias vellet ad hanc observantiam adigere. At statim ac Patres Africani intellexerunt, id juris appellationum Episcoporum ad Sedem Apostolicam decretum fuisse, non quidem in Concilio Nicæno, uti affirmabat Zosimus Papa, sed in Concilio Sardicensi Canone septimo, non ampliùs reluctati sunt, sed ultrò admiserunt appellationes Episcoporum ad Sedem Apostolicam, ut liquidò constat ex causa *Antonii* Fussalensis Episcopi, qui, teste Sancto Augustino Epist. 161. à Synodo Africana exauctoratus ad Cœlestinum I. Pontificem, non reclamantibus Episcopis Africanis, appellavit. Caussa autem cur Zosimus pro Sardicensi Canone Nicænum allegaverit Concilium, hæc est: quia tametsi duo ista Concilia fuerint generalia, parisque auctoritatis, Nicænum tamen notius erat, illiusque quasi

Ap-

Appendix dicebatur Concilium Sardicense. Deindè, quia in Collectione Canonum, quibus Romana utebatur Ecclesia, promiscuè permixti erant Canones Nicæni, & Sardicenses sub eadem Nicæni Concilii inscriptione, sicut manifestò apparet in Justellianis, & Quesnellianis Nicænorum Canonum editionibus. Sed hæc breviter dicta sufficiant de transmarinarum appellationum controversiâ, cui in Concilio sexto Carthaginensi occasionem dedit *Apiarius* Presbyter Siccensis, cujus causa in eodem Concilio sic finita fuit, ut ipse in communionem susciperetur, servaretque sui gradus honorem, eâ tamen lege, ut ex Civitate Siccensi, cui scandalo fuerat, secedere cogeretur.

D. Summâ profectò laude ac commendatione digni sunt Africanæ Ecclesiæ Antistites, qui ad sanciendam Ecclesiæ Disciplinam tot Concilia convocarunt, sed nunquid alii Orbis Christiani Ecclesiarum Episcopi ad instaurandam Disciplinam Ecclesiasticam pari zelo, & vigilantiâ pastorali adlaborarunt?

M. Episcopi Ecclesiæ Gallicanæ in conservando Disciplinæ Ecclesiasticæ vigore, & in Sanctissimis pro externo Ecclesiæ regimine condendis legibus, Episcopis Africanis in quinto Ecclesiæ sæculo haud inferiores fuerunt. Postquàm enim Ecclesia Africana oppressa incursione Vandalorum, qui Ariani erant, & anno CCCCXXVIII. in Africa dominari cœperunt, Concilia convocare non potuit; singulari Divinæ Providentiæ beneficio factum est, ut Ecclesia Gallicana in quinto sæculo multa celebrarit Concilia, quorum saluberrimis decretis, seu Canonibus, Disciplinæ Ecclesiasticæ optimè fuit consul-

ſultum. Hæc Gallicana Concilia breviter indicaſſe ſufficiet, quorum pleniorem notitiam ſi aſſequi deſideres, adire poteris *Sirmondum*, qui omnia Gallicana Concilia collegit,& perdoctis Annotationibus illuſtravit.

In primis, anno ccccxxix. die xv. menſis Auguſti habitum eſt in Galliis à duodecim Epiſcopis Concilium *Regenſe*, ſeu *Rejenſe*, gallicè *Riez*, quæ eſt Urbs Epiſcopalis in Provincia ſub Archiepiſcopo Aquenſi, in quo abrogata, & nulla declarata fuit *Armentarii* Ebredunenſis Epiſcopi ordinatio facta à duobus tantùm Epiſcopis, citrà aliorum Provinciæ Epiſcoporum conſenſum, ac ſolùm Chorepiſcopi titulus *Armentario* conceſſus eſt. Octo etiam Canones in rem Eccleſiaſticæ Diſciplinæ conditi ſunt.

Anno ccccxli. in Gallia Narbonenſi coäctum eſt à xvii. Epiſcopis Concilium *Arauſicanum*, Gallicè *Orange*, quæ eſt Urbs in Provincia ſub Archiepiſcopo Arelatenſi, in quo ſtatuti ſunt Canones xxx. ad Diſciplinam Eccleſiam ſpectantes, & à *Sirmondo*, & ab Illuſtriſſimo *Albaſpinæo* Aurelianenſi Epiſcopo eruditis Notis illuſtrati.

Anno ccccxlii. in Comitatu Venaſcino habitum eſt Concilium *Vaſenſe*, ſeu *Vaſionenſe*, Gallicè *Vaiſon*, cujus de Diſciplina Eccleſiaſtica extant Canones x. quos Sirmondus, Binius, & Albaſpinæus Notis ſuis illuſtrarunt.

Deniquè,alia Concilia in Galliis ad reſarciendam collapſam Eccleſiæ Diſciplinam fuerunt celebrata, *Arelatenſe* videlicèt anno ccccLII. cujus extant Canones LVI. *Andegavenſe*, anno ccccLIII. cujus extant Canones XII. *Arelatenſe* alterum an-

no

a CCCCLV. *Turonicum* anno CCCCLXI. in quo editi sunt Canones XIII. *Veneticum* Gallicè *Vannes* in Aremorica, sivè Britannia minori anno CCCCLXV. in quo confecti sunt XVI. Canones. Sed de his Conciliis Gallicanis, sicut & de Canonibus, qui in illis conditi sunt, plura legesis apud doctissimum Sirmondum, nos autem, quibus placet brevitas, huic Colloquio finem imponemus.

COLLOQUIUM V.

De Viris illustribus, qui eruditione & pietate Ecclesiæ in quinto sæculo multùm splendoris contulerunt.

D. ETsi benè multos in quinto Ecclesiæ sæculo floruisse viros doctrinâ, & pietate conspicuos facilè admodùm colligere possim ex Historia istius sæculi, quam hactenùs accuratè descripsisti; optarem tamen ut in hocce Colloquio merita & opera recenseres, si non singulorum, saltem eorum præcipuè, qui in quinto sæculo mirâ eruditione Ecclesiam præ cœteris illustrarunt, eamque ab Hæreticorum insultibus egregiè vindicarunt.

M. Ineunte quinto sæculo multùm splendoris Ecclesiæ contulerunt innumeri propemodùm viri undecumque doctissimi, quibus optimo jure Theologia acceptum referre debet quidquid verum, quidquid habet sublime & augustum. Hi sunt quippè, qui de omnibus Christianæ Religionis mysteriis, admotâ veritatis luce, disseruerunt, qui vocum, ad ea planiùs explananda, propriam & nati-

vam

vam ſignificationem præfixerunt; qui eorum principia ſolidè firmarunt; omnes conſecutiones, quæ ex illis elici poſſunt, ſtudiosè inveſtigarunt, & oppoſitos errores immenſis non minùs mole, quàm eruditione voluminibus confutarunt. Hi ſunt, qui Moralis Chriſtianæ integritatem eâ ingenii ubertate, dicendi copiâ, totque acutiſſimis ſententiis propugnarunt, aſſeruerunt, vindicarunt, ut eloquentiſſimorum Oratorum facundiam longo intervallo ſuperaſſe videantur. Verbo dicam, hi ſunt, ex quorum eruditiſſimis lucubrationibus Eccleſiaſtici Scriptores in ſuccedenti ſæculorum ſerie ſuam doctrinam, velut ex puriſſimo fonte, hauſerunt, & ab eorum veſtigiis ne latum quidem unguem deſciſcere maximo ſibi ſemper honoris loco duxerunt.

D. Quinam ſunt celebriores Scriptores, qui ineunte quinto Eccleſiæ ſæculo floruerunt?

M. Inter Græcos unus inſtar omnium eſt S. Chryſoſtomus: Inter Latinos verò Principem locum jure ac meritò obtinent S. Hieronymus, & S. Auguſtinus.

D. Vitam horumce illuſtrium Scriptorum, qui in omnium gentium commendatione verſantur, rogo te ut breviter deſcribas, & Opera ab ipſis edita ab Apocryphis accuratè ſecernas.

M. Ea, quæ Sanctus Joannes Chryſoſtomus in Epiſcopatu geſſit, memini me jam in ſuperiori Colloquio attigiſſe. Quapropter, ne tibi iteratis repetitionibus faſtidium ingeram, his in præſentia referendis ſuperſedebo, eaque dumtaxàt perſtringam, quæ privatam illius vitam ſpectant, & Opera, quibus univerſam locupletavit Eccleſiam. *Joannes*

es itaque, ob aureum eloquentiæ flumen, & admiabilem in dicendo facundiam græcè vulgari conomine *Chrysostomus* dictus, anno trecentesimo uadragesimo septimo natus est Antiochiæ ex Pare dicto *Secundo*, & ex matre *Anthusa*. Mortuo atre, Joannem adhuc juvenem *Anthusa* ipsius maer incredibili sollicitudine educavit, & ad perfetam virtutem provexit. Adolescens *Joannes* Rheoricæ sub *Libanio*, & Philosophiæ sub *Andragathio* iris id ętatis in his artibus longè celeberrimis opeam navavit. Aliquot annos in Foro versatus est, sed nox ad severioris vitæ genus, & ad Christianam ietatem conversus, totum sese obsequio Ecclesiæ nancipavit, & Sacrarum Scripturarum studio adlixit. Dein, à Meletio Episcopo Antiocheno batizatus & Lector ordinatus *Joannes*, timens ne Episcopus consecraretur, secessit anno CCCLXXIV. in nontes Antiochiæ vicinos, ubi per quadriennium, oc est, usque annum CCCLXXVIII. solitariam vitam luxit, & posteà, teste Palladio in ejus vita, per iennium in loco secretiori vitam egit Anachoreicam; at cogentibus ejus infirmitatibus, anno CCLXXX. ex Eremo ad natale solum reversus, ab Meletio Diaconus fuit ordinatus, & post mortem Meletii à Flaviano ejus in Sede Antiochena successore ad gradum presbyteri provectus, in quo gradu er annos duodecim ad populum Antiochenum antâ omnium acclamatione sermones habuit, ut, mortuo *Nectario* Patriarcha Constantinopolitano, conspirantibus totius Cleri, & fidelium votis in ejus locum suffectus fuerit, quamvis ipse pertinacissimâ reniteretur modestiâ, quæ tantùm adhibitâ vi, & Imperiali interpositâ authoritate superari

potuit. Episcopus Constantinopolitanus inauguratus Joannes Chrysostomus multa gessit, & gravissima passus est incommoda conspiratione *Eudoxiæ* Augustæ, *Theophili* Alexandrini, & aliorum Episcoporum, quæ jam à nobis in superioribus Colloquiis relata, hìc repetere omninò supervacaneum esset. Reliquit Joannes Chrysostomus moriens præclara ingenii sui Monumenta, in primis *Homilias* in omnes fermè libros cùm Veteris, tum Novi Testamenti; varios *Sermones* de variis argumentis Moralibus, Doctrinalibus, de Mysteriis, & de Laudibus Sanctorum. Scripsit etiam S. Joannes Chrysostomus librum adversùs Judæos; alterum adversùs Gentiles; contra vitæ Monasticæ osores & vituperatores libros tres; præthereà, edidit libros sex de Sacerdotio; libros duos de Compunctione Cordis; de Providentia Dei libros tres; de Virginitate librum, & aliqua alia Opera Moralia, pluresque Epistolas. *Liturgiam*, quæ extat inter Opera S. Joannis Chrysostomi, germanum esse Sancti illius Doctoris fœtum affirmant peritiores Catholici Critici. Sed paulo major est difficultas de Epistola ad *Cæsarium* Monachum, quæ S. Joannis Chrysostomi nomine insignita est. Hanc si quidem Epistolam sub nomine S. Chrysostomi laudant *S. Joannes Damascenus* in calce dissertationis contra Jacobitas, *Nicephorus* Constantinopolitanus in Antirrethicis contra Iconomachos, aliique, qui de duabus Christi Domini naturis disputarunt. immò, antiquam ejusdem Epistolæ versionem latinam *Emericus Bigotius* ex Codice Florentino à se descriptam Palladii Dialogo *de vita S. Chrysostomi* subnexuit, & statim Hæretici Angliæ,

liæ, & Bataviæ eamdem Epiſtolam tanquam à Chryſoſtomo exaratam multiplici prælo excuderunt, eamque adverſus Tranſubſtantiationis dogma Catholicis objecerunt. Non defuerunt quidem pereruditi Orthodoxi Theologi, qui hanc Epiſtolam ad *Cæſarium* Monachum ſagaciſſimis obſervationibus illuſtrarunt, quibus Heterodoxorum ora obſtruerent, & S. Chryſoſtomum, quem authorem iſtius Epiſtolæ eſſe autumabant, Tranſubſtantiationis dogmati minimè adverſari demonſtrarent; at feliciùs præ cæteris nodum iſtum diſſolvit doctiſſimus noſter Pater *Michael Lequien*, qui poſtremam & caſtigatiſſimam Operum S. Joannis Damaſceni Editionem nuper adornavit. Is quippe diſſertatione tertia Damaſcenica multis momentis evincit, hanc Epiſtolam ad *Cæſarium* Monachum non eſſe exaratam à S. Joannes Chryſoſtomo, ſed à quodam recentiore Scriptore, qui Neſtorianæ Hæreſeos patronus erat, & poſt Synodum Chalcedonenſem ſcripſit. Certè conſtat, neminem Damaſceno antiquiorem hanc Epiſtolam ad *Cæſarium* Monachum laudaſſe, cùm tamen expreſſiſſima habeat adverſus Eutychianos, aliosque unius naturæ in Chriſto, necnon unius voluntatis & operationis aſſertores. Hanc, inquam, Epiſtolam non laudarunt Concilium Oecumenicum Chalcedonenſe, ſexta Synodus generalis contra Monothelitas celebrata, non Lateranenſis ſub Martino I. non *Theodoretus*, non *Leontius* Bizantinus, non *Anaſtaſius* Sinaita, non *Maximus* Confeſſor, non Neſtorii vindices, non cæteri, denique, qui alia S. Chryſoſtomi non ſic diſerta protulerunt teſtimonia. Perperam igitur hæc Epiſtola ad *Cæſarium* Monachum

tribuitur S. Chrysostomo, ac proindè injustè conqueruntur Hæretici, quod cum aliis ejusdem Sancti Doctoris genuinis Epistolis edita non sit.

Ad eamdem suppositititiorum S. Joannis Chrysostomi Operum classem ablegari quoque debent quatuordecim Homiliæ in Evangelium Marci, & sex ex Homiliis in Genesim, videlicet Homiliæ prima, secunda, & tertia in Caput secundum Genesis, & tres aliæ Homiliæ in Caput tertium ejusdem libri Genesis. Denique, Opus in Matthæum, quod vulgò *imperfectum* dicitur, quia non ad finem usque Evangelii Matthæi, sed ad Caput dumtaxat vicesimum quintum productum est, S. Chrysostomum non habet parentem; tum quia nec ejus stylum, nec doctrinam sapit; tum quia etiam plurima continet hæretica dogmata contra Consubstantialitatem Filii Dei cum Patre Æterno, contra divinitatem Spiritus Sancti, & adversùs validitatem Baptismi ab Hæreticis collati. Sunt tamen quidam eruditi viri, quos inter recensentur *Sixtus* Senensis, & *Savilius*, qui existimant, hæc hæretica dogmata, quibus respersum est Opus istud *imperfectum* in Matthæum, fuisse ab Hæreticis interpolatoribus in illud intrusa, idque probant, primo, quia manuscripta quædam vetustissima nihil hujusmodi errorum contineant, sed aliâ manu prædicti illi errores ad marginem descripti sint. Secundò, quia iis resecatis & expunctis erroribus, nihil in textu hiulcum & mutilum appareat, sed pleniùs fluat oratio; quod quidem argumento est, hæc hæretica dogmata isti Operi esse assuta. Verùm, missis illis conjecturis, standum est communi sententiæ Theologorum & disciplinæ Cri-

Critices peritorum asserentium, hoc Opus imperfectum in Matthæum non esse S. Joannis Chrysostomi fœtum. Plura de Operibus Sancti illius Doctoris legi possunt apud *Labbeum* in dissertatione *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, apud Natalem Alexandrum in quarto Ecclesiæ sæculo.

D. Quâ dote S. Chrysostomus inter cæteros alios sui sæculi Scriptores præsertim emicuit?

M. Omnes sui sæculi Scriptores S. Chrysostomus eloquentiâ & perspicuitate superavit. Habet si quidem dictionem nativam, nitidam, puram, splendidam insuper ac fluentem cum admirabili docendi facultate conjunctam, qualis nulli unquàm vel Græcorum eloquentissimo contigit. In explicandis Christianæ Religionis dogmatibus sese auribus populi accommodat, & pio quodam juvandi studio ad illius captum dimittit orationis habitum. Præcipuas Christianæ Moralis quæstiones magnâ vi, mirâ eruditione, & appositis exemplis uberrimè tractat. Nihil ejus instructionibus faciliùs, descriptionibus & narrationibus, quas passim interserit, nihil jucundiùs, atque ad persuadendum nihil efficaciùs ejus argumentis, quorum claritate, dulcedine & amœnitate Lectorum animos quòcumque vult flectit, movet, rapit & delectat. In exponendis sacris Scriptoribus sistit potissimùm in sensu litterali, & consultò abstinet à sensibus Mysticis & Allegoricis, quibus plus æquo indulserant interpretes & verbi divini præcones, qui ipsum præcesserant. In Homiliis, quas habebat ad populum, post genuinam textus Scripturæ sacræ interpretationem, solebat in rem suorum auditorum aliquod morale proponere argumen-

tum, illudque latè explanare. Quam methodum saluti animarum utilissimam in omnibus suis Homiliis observat Sanctus ille Doctor.

D. Satis de S. Joanne Chrysostomo. Paululùm nunc disseramus de Patribus latinis, & inprimis vitam S. Hieronymi, quem omnigenâ eruditione præditum fuisse sæpiùs audivi, paucis describe, ac varia ejus recense Opera.

M. Hieronymus anno CCCXXXI. sub Consulatu *Bassi*, & *Ablavii*, teste Prospero in Chronico, natus est *Stridone*, sito in Dalmatiæ & Pannoniæ finibus Oppido. Patrem habuit *Eusebium*, à quo primis & teneræ adhuc ætati congruis literis, sanctissimisque moribus imbutus, Romam missus est, ubi sub *Donato* literas Græcas & Latinas, omnesque sæculares didicit disciplinas, ibidemque per sacrum Baptisma Christo in fide renatus est. Inde incredibili discendi studio incensus Galliarum Oras, in quibus florebant viri famâ celeberrimi, lustravit; Romamque reversus, insignem, variisque voluminibus locupletem Bibliothecam sibi paravit, ut per totum vitæ suæ cursum lectioni & orationi incumbere posset. Quocircà suam secum Bibliothecam deferens, velut alter *Bias* sua secum omnia portans in Orientem secessit, & postquàm non nihil temporis Antiochiæ mansisset, in vastam Syriæ solitudinem sese contulit, in qua permansit quadriennio, ibique Hebraicam didicit linguam, sicut ipsemet testatur in Epistola IV. ad *Rusticum*. Dein è sua solitudine, ob gravem ab Arianis in Catholicos excitatam persecutionem, exire coactus Antiochiam rediit, ubi tricesimum jam percurrens ætatis suæ annum à *Paulino* Antiocheno Epi-

piſcopo Presbyter fuit ordinatus. Poſt brevem ntiochiæ moram, ſuum in Bethleemitico ſolo omicilium fixit. Exindè tamen, poſt auditum liquandiu Gregorium Nazianzenum Conſtanti-opoli degentem, quem ſuum præceptorem ap-ellat, Romam ad *Damaſum* Papam acceſſit, à quo erbenignè exceptus eſt, dignusque ab eo judica-us, quum ad emergentia fidei, Religionisque du-ia diſcutienda adjutorem ſibi retineret. Hac ſibi Sancto Pontifice demandatâ provinciâ Hierony-nus ſumma cum laude & Eccleſiæ utilitate perfun-tus eſt. Sed mortuo Damaſo, rediit Hieronymus n Orientem, & tranſiens per Ægyptum & Antio-hiam, ad ſelecta tandem ſibique chariſſima Bethlee-nitica loca feliciter appulit. Ad eadem ſanctiſſima oca celebres fœminæ *Paula*, *Euſtochium* & *Melania*, uas Hieronymus Romæ degens ad ſanctioris vitæ ropoſitum duxerat, è veſtigio pietatis ergò con-olarunt, totque ſive viros, ſive mulieres ad idem uſteræ vitæ genus ſuis exemplis pertraxerunt, ut *Paula* tria pro mulieribus Monaſteria, & unum pro iris ibidem extrui curaverit. Tum Hieronymus otorum ſuorum compos vitam in Monaſterio egit, orpus ſuum vigiliis & abſtinentiis macerando, & ndefeſſis ſtudiis, componendisve in ſacram Scri-pturam Commentariis unicè intentus. Sic totus ibris affixus tantam ſibi rerum divinarum erudi-ionem comparavit Hieronymus, ut in obſcuris anctorum voluminum difficultatibus S. Auguſti-nus, Paulinus, Chromatius, Heliodorus, multique lii paſſim per Italiam, Galliam, Hiſpaniam, Afri-cam, Palæſtinam & Græciam eruditiſſimi Epiſcopi pſum per literas conſulerent. Demùm meritis

plenus obiit Hieronymus nonagenarius laboribus & ſerio confectus anno Chriſti ccccxx. ſi plura de vita S. Hieronymi ſcire deſideres, legeſis vitam Sancti illius Doctoris, quam gallicè deſcripſit doctiſſimus Pater *Joannes Martianæus* Monachus Benedictinus Congregationis S. Mauri.

D. Cui potiſſimùm ſtudio ſeſe addixit Hieronymus ſuo in Bethleemitico ſolo ſolitarius hærens?

M. Hieronymus in ſua ſolitudine degens non ſolùm multa edidit Opera Exegetica, quibus Scripturam ſacram mirè illuſtravit, verùm etiam Opera ſcripſit Polemica, quibus Hæreticorum ſui temporis errores proſtravit, & Catholicam Fidem aſſeruit ac vindicavit. In primis, compoſuit librum contra *Helvidium*, qui impiè docebat, Beatam Mariam Chriſtum peperiſſe Virginem, ſed poſteà cum Joſepho marito ſuo congreſſam alios peperiſſe filios, ſuæque virginitatis poſt partum jacturam feciſſe. Præthereà, calamum ſuum acuit Hieronymus in *Jovinianum* Romanæ Urbis Monachum, qui inter alia aſſerebat, primò, virginitatem non præſtare matrimonio. Secundò, eos, qui ſemel erant baptizati, in peccatum relabi, & acceptam in baptiſmate juſtitiam amittere non poſſe. Tertiò, abſtinentiam à quibuſdam cibis inutilem prorsùs eſſe prædicabat. Poſtremò, æqualem in omnibus Sanctis fore Viſionem Beatificam affirmabat. Hos Joviniani errores ſummâ ingenii vi, & eruditione profundâ duobus libris confutavit, ac jugulavit Hieronymus. Scripſit quoque S. ille Doctor librum adverſus *Vigilantium* natione Gallum, qui Cleri Cœlibatum improbabat, Martyrum Reliquias co-

len-

ndas esse negabat, ad eorum sepulchra vigilare, superstitiosum, & inutile esse ajebat, cereos in Ecclesiis accendi, lucente Sole, ridebat, Monachorum in solitudine vitam vituperabat, & alios id genus spargebat errores, quos S. Hieronymus fusè & acriter in hoc libro refellit. Montanistarum errores posteà insectatus est in Epistola LIV. ad *Marcellam*. Ad confutandos Luciferianos unum Dialogum composuit. Adversùs Pelagianos tres Dialogorum libros edidit. Aliquas literarias concertationes habuit cum S. Augustino, sed vehementiùs, majorique animi æstu cum *Joanne* Episcopo Hierosolymitano, & cum *Rufino*, occasione librorum Origenis, decertavit.

D. Potuitne Hieronymus in his Polemicis conscribendis Operibus occupatus, alios lucubrare libros?

M. Præter hæc Opera Polemica, quæ mox laudavi, edidit S. Hieronymus multa scripta Critica in libros Scripturæ sacræ, Commentarios in Prophetas, in Evangelium Matthæi, in aliquas Epistolas S. Pauli. Duas insuper sacrorum Bibliorum versiones latinas concinnavit, unam, ad normam textus LXX. Interp. & alteram exactam ad Hebraici textus veritatem, quâ versione tanquam authenticâ & vulgatâ à Concilio Tridentino approbatâ etiamnùm utitur Ecclesia latinâ. Antiquam versionem latinam, vulgò *Italicam* appellatam, S. Hieronymus correxit, purgavit, castigavit, græcæque fidei reddidit. Quàm plures Epistolas Exegeticas, sive sacrarum Scripturarum expositiones, vel quæstionum, dubiorumque resolutorias, & alias de variis argumentis exaravit.

Chro-

Chronicon Eusebii, plures Homilias Origenis, libros *Didymi* de Spiritu Sancto in latinum sermonem convertit. Vitas, seu Historias Sanctorum Monachorum *Hilarionis*, & *Malchi* descripsit, & Catalogum de Viris illustribus contexuit, multaque alia egregia edidit Opera, quæ quinque tomis comprehensa jam citatus *P. Martianæus* novâ & accuratâ Editione publicavit, doctis Præfationibus & Annotationibus illustravit, atque genuina Opera ab Apochryphis accurato Criterio secrevit. Hanc itaque novam Operum S. Hieronymi consule Editionem, sed præcipuè tomum V. ad cujus calcem *P. Martianæus* attexit Appendicem omnibus Scripturæ sacræ & librorum S. Hieronymi studiosis curiosissimam.

D. Ex tot Operibus, quæ edidit S. Hieronymus, facilè coniicio eum fuisse Virum eruditissimum, & omni doctrinarum genere absolutissimum.

M. Sic est. S. Hieronymus, omnium, qui olim sacras literas interpretati sunt, fuit longè doctissimus. Linguarum exoticarum tantam habuit peritiam, ut Græcam, Hebræam, Syram, Chaldæam & Latinam, perinde ac Dalmaticam vernaculam suam linguam calleret. Politioribus literis erat optimè excultus. In Historia sacra, Ecclesiastica & Prophana apprimè versatus. Nullum Scriptorum genus, quod non delibarit, nulli Historici, nulli Poëtæ, nulli Oratores, nulli Philosophi, tàm Græci, quàm Latini, quos ipse herculeo & indefatigabili studio nocturnâ non versarit manu, versaritque diurnâ. Ejus inter scribendum stylus purus ac tersus est, &, teste Erasmo lib. 5. Epist. 19. cum ipso Cicerone certare videtur. Inter disputandum

Hie-

ieronymus fuit vehementis ac præfervidi ingenii, osque adversarios, præsertim Hæreticos, acriter :agitavit, & plautino sale defricuit. Denique, ieronymus in Moralibus austerus, & in Criticis :rtractandis quæstionibus accuratissimus fuit.

D. Quis est ille *Rufinus*, qui cum S. Hieronymus, ut modò dicebas, tanto animi æstu dispu-.vit?

M. *Rufinus*, cognomine *Toranius* dictus, .quilejensis Ecclesiæ Presbyter fuit, qui vitam Moasticam professus Româ cum *Melania* in Orientem rofectus est anno CCCLXI. & per viginti quinque nnos in ædibus Melaniæ Hierosolymis permant variis Operibus in publicum edendis intentus. ed quòd Origenis admirator esset, eorumque criptis plus æquò tribueret, hoc primùm cum Hieronymo ipsum collisit. Hæc lis, quæ ante Ruini ex Oriente discessionem utcùmque composita uerat, acriùs recruduit postquàm *Rufinus* & *Meania* Romam relicto Oriente pervenerunt anno :CCXCVII. at enim Rufinus Romæ degens cœpit Origenis Apologiam adornare, suamque versionem libri *Periarchon* Origenis, seu *de Principiis*, Romæ publicavit, cui Præfationem præfixit, in qua Hieronymus obliquè, immò, apertè petebatur. Hanc Rufini Præfationem cùm legisset Hieronymus, actutùm Epistolam ad *Pammachium*, & *Oceanum* ordine LXV. scripsit, in qua factam à Rufino Interpretationem libri Periarchon Origenis uti perniciosissimam detestatur. Brevem etiam Epistolam ordine LXVI. eadem de re ad Rufinum misit. Statim ac Hieronymi literæ Pammachio traditæ sunt, earum exemplar *Aproniano*, qui Rufino

fino addictissimus erat, tradidit Pammachius Hieronymi, & Rufini communis amicus, easque Apronianus transmisit ad Rufinum, qui totus in furorem actus, duos è vestigio *Invectivarum* libros qui inter Opera S. Hieronymi leguntur, scripsit hisque non modo datam ad Pammachium Epistolam Hieronymi confutavit, sed etiam illius in Scripturam sacram Commentaria aculeatis censuri perstrinxit. Româ discedens Rufinus Aquilejam petiturus *Siricio* Papæ illusit, & à Candido illo Pontifice extorsit Epistolas *formatas*, seu Communicatorias vulgò dictas, quæ erant publicæ velut tesseræ, quibus in longinqua peregrinatione Orthodoxæ fidei professores ostendebantur. Sed post obitum Siricii *Anastasius* illius successor damnavit Interpretationem Rufini, qui tamen in gradu Presbyteri in Ecclesia Aquilejensi perstitit usque ad annum CCCCIX. quo anno Italiam vastante *Alarico* in Siciliam cum Melania, ejusque familia venit, ibique mortuus est anno CCCCX.

D. Præter illos duos *Invectivarum* libros, ediditne Rufinus alia Opera?

M. Vertit è Græco sermone in latinum Rufinus Opera Josephi Judæi, Historiam Ecclesiasticam Eusebii, recognitiones, quæ S. Clementi Papæ tribuuntur, sententias Sixti Pythagoræi, sententias Evagrii Ponti, librum *Periarchon* Origenis, librum primum Apologiæ Pamphili, Orationes S. Gregorii Nazianzeni, Regulas Asceticas S. Basilii, & aliquot alia Opera græca. His versionibus à se adornatis Rufinus addidit Opera, quæ proprio marte lucubravit, videlicet duos libros, quibus Historiam Ecclesiasticam Eusebii Cæsariensis continuavit,

it, duos *Invectivarum* contra S. Hieronymum libros, quos jam memoravimus, insuper, suæ doctrinæ Apologiam ad Anastasium Papam, Explicationem Symboli; Expositionem Benedictionum Patriarchæ Jacob; Commentarios in Prophetas Oseam, Joelem & Amosum. Circumfertur etiam sub Rufini nomine Commentarius in septuaginta quinque priores Davidis Psalmos, sed hunc Commentarium, in quo integræ periodi ex Commentariis S. Augustini in Psalmos, ex libris Moralibus S. Gregorii Magni excerptæ leguntur, Rufino jure optimo abjudicant eruditi Critici.

D. Fuitne Hæreticus Rufinus, qui tàm acriter S. Hieronymum exagitavit, & Origenem tanto animi ardore defendit?

M. Quamvis ultrò fatear, Rufinum juxta de causa à S. Hieronymo vapulasse, quod nimio erga Origenem, ejusque scripta amore Censuras Romanæ Ecclesiæ meruerit, Pelagianæ Sectæ fundamenta jecerit, & gravissimorum dissidiorum causa fuerit; eum tamen Hæreticum fuisse non ausim asserere; tum quia Rufinus etsi Origenem defenderit, errores tamen illi adscriptos semper repudiavit; tum quia etiam, ut optimè observat Card. *Norisius* cap. 3. lib. 1. Hist. Pelagianæ, si Rufinus fuisset Hæreticus, neque S. Paulinus religiosam cum illo coluisset amicitiam, nec *Pinianus*, & utraque *Melania* illum in Siciliam adduxissent, nec ipse Rufinus in suburbano *Pineti* Monasterio juxta urbem degere potuisset. Quapropter verosimile putat Cardinalis Norisius, Rufinum errorum suspicionem, quâ apud Anastasium Papam laboraverat, posteà coram Innocentio I. Summo Pontifice à se

pro-

procul amolitum fuisse. Quin, doctissimus idem Cardinalis profert libellum, quo errores partim à se assertos, partim sibi, ut questus est, imputatos Rufinus condemnavit. Gelasius quidem Papa Rufinum damnavit post mortem, quod de libertate Arbitrii contraria Hieronymo sensisset, sed, sicut advertit Clarissimus *Pagius* ad annum Christi ccccx hoc Gelasii Papæ decretum non pertinet ad personam, sed ad libros Rufini. Quâ ratione damnati sæpè sunt, nullo sanctitatis præjudicio, viri moribus probatissimi. Ut ut est, non audeo Hæreseo dicam scribere Rufino, cui, ut nemo diffiteri potest, multùm debet Ecclesia Latina, quòd præcipuorum Authorum Græcorum notitiam, præsertim Historiæ Ecclesiasticæ ei gratificatus sit.

D. Veniamus modò ad S. Augustinum, qui tanquàm Doctorum Aquila, & omnium Ecclesiæ Latinæ Patrum maximus vulgò audire solet.

M. *Aurelius Augustinus* Tagaste, Numidiæ urbe in Africa natus est Idibus Novembris anno cccliv. non vero ann. ccclv. ut putat Baronius. Patrem habuit *Patricium*, & matrem *S. Monicam*, quorum curâ & diligentiâ liberalibus disciplinis ità imbutus est Augustinus, ut adolescens factus Grammaticam prius Tagaste, & Rhetoricam posteà Carthagine summâ cum laude docuerit. Manichæorum Carthagine degens seductus erroribus, ac voluptatum inescatus illecebris Romam venit, clàm matre, ut Rhetoricam doceret. Inde à Symmacho urbis Præfecto Mediolanum ad eamdem artem edocendam missus est, ubi pia mater *Monica* de illius salute multùm sollicita, cùm eum fuisset assecuta, nihil non egit ut eum Cœlo pareret, & à Ma-

Manichæorum retraheret erroribus. S. Ambro-
us Mediolanensis Episcopus conversionem Augu-
ini inchoavit, eamque multùm promovit *Simpli-
anus* Presbyter eruditus, qui posteà in locum
Ambrosii in Sede Mediolane si suffectus est. Ab
oc Simpliciano Presbytero didicit Augustinus
ictorini magni cujusdam Oratoris conversionem,
em duorum Aulicorum, quorum exemplis inci-
tus Augustinus, & cœlesti voce monitus ut lege-
et Epistolas S. Pauli, sic repente his perlectis im-
utatus est, ut mundo nuncium remittens totum
se Deo dederit. Magnum sane victricis gratiæ,
uæ tarda molimina nescit, & quam ipse contra
elagianos pro aris ac focis defendere debebat,
onimentum! anno trecentesimo octogesimo se-
timo Augustinus, cùm annum ætatis suæ tricesi-
um tertium necdum complevisset juxta commu-
em eruditorum sententiam baptizatus est die vi-
esimâ quartâ Aprilis Sabbato Sancto. Post obi-
um matris suæ Monicæ ad Ostia Tiberina, melio-
s vitæ desiderio accensus Augustinus ad proprios
ares rediit, & sub finem anni CCCLXXXVIII. Afri-
am appulit. Meditationi Legis Dei, jejuniis &
rationibus cùm per triennium Tagaste unà cum
uis amicis vacasset Augustinus, Hipponem se
ranstulit, ubi urgente Ecclesiæ necessitate, & fla-
gitante populo, à *Valerio* tum Hipponensium Epi-
copo Presbyter est ordinatus anno CCCXCI. &
aucis ab hinc annis, hoc est, anno CCCXCV. Augu-
tinus, ne ab aliis raperetur Ecclesiis, vivente ad-
ùc Valerio, consecratus est Episcopus Hipponen-
is à *Megalio* Calamensi Primate Numidiæ cum ali-
quot Episcopis Catholicis, assentiente Primate

to-

totius Africæ Episcopo Carthaginensi. Quamvis autem hæc Augustini Ordinatio esset contra Canones Concilii Nicæni, nihiloseciùs omnium calculo probata est, quoniam hæc dederat Ecclesiæ Augustinum. Hac novâ dignitate auctus, sive populum docendo, sive Hæreticos Manichæos Donatistas, Arianos, Priscillianistas, Pelagianos & Semipelagianos confutando, & sanctissimæ vitæ suæ exemplis, ubique gentium claruit Augustinus & postquàm per quadraginta annos Episcopatum Hipponensem gessisset, tertio mense, quo urbs Hipponensis à Vandalis obsidebatur, gravi febre correptus anno ætatis suæ septuagesimo sexto intra paucos dies finem vivendi fecit anno ccccxxx ut scribit *Possidius* in ejus vita. Omnia Sancti Augustini Opera sedulo studio Patrum Benedictinorum Congregationis Sancti Mauri ad MSS. Codices, & antiquiores Editiones castigata, variè illustrata, & in præclarum ordinem digesta ac disposita fuerunt.

D. Pergratum mihi faceres, si omnia S. Augustini Opera juxtà seriem seu ordinem, quo in postrema Patrum Benedictinorum Congregationis S. Mauri Editione disposita sunt, velles impræsentiarum recensere, & ab Apocryphis secernere.

M. Recens editio Operum S. Augustini à doctissimis Monachis Benedictinis adornata decem complectitur Tomos, quorum seriem, & librorum, qui in ipsis continentur, ordinem tuis oculis, majoris claritatis ergò, subiiciam.

TO-

TOMUS PRIMUS

...a continet Opera, quæ S. Augustinus juvenis & ...ondùm Presbyter ordinatus contexuit, præmissis ...*tractationum*, *& Confessionum* S. Augustini libris, ...ui præviæ cujusdam Præfationis locum tenere pos... ...nt. Isto autem ordine Opera S. Augustini in pri... ...o Tomo disposita sunt.

...etractationum libri duo.
...nfessionum libri tredecim.
...ntra Academicos libri tres.
...e beata Vita liber unus.
...e Ordine, seu de Providentia libri duo.
...oliloquiorum libri duo.
...e Immortalitate Animæ liber unus.
...e quantitate Animæ liber unus.
...e Musica libri sex.
...e Magistro ad formam Dialogi inter se & filium suum Adeodatum liber unus.
...e libero Arbitrio libri tres.
...e moribus Ecclesiæ Catholicæ, & de moribus Manichæorum libri duo.
...e vera Religione liber unus.
...egula ad Servos Dei.

Supposititia Opera S. Augustini ad Appendicem Tomi primi rejecta, sunt ista:

...e Grammatica liber.
...rincipia Dialecticæ.
...ategoriæ decem.

Principia Rhetoricæ.
Regulæ Clericis datæ fragmentum.
Regula secunda.
De Vita Eremitica ad sororem.

TOMUS SECUNDUS

Complectitur Epistolas S. Augustini numero CCLXX quæ ordine Chronologico juxta temporis, quo scriptæ sunt, rationem, disponuntur. Ex his Sancti Augustini Epistolis hauriri possunt certissima regulæ circa Dogmata Fidei, Disciplinam Ecclesiæ, & Ethicam Christianam, necnon saluberrima præcepta ad bene beatèque vivendum.

Supposititia Opera S. Augustini ad Appendicem Tomi secundi rejecta, sunt ista:

Ad Bonifacium, & è contra Epistolæ breviores XVI.
Epistola ad Demetriadem, quæ Pelagio adjudicatur.
Ad Cyrillum, & è contra de laudibus Hieronymi.
Altercatio cum Pascentio.

TOMUS TERTIUS

In duas partes divisus est, & omnes libros, quos S. Augustinus in sacram Scripturam lucubravit, quique antehàc in variis Tomis erant dispersi, atque dissipati, in unum collectos exhibet.

PRIMA PARS TOMI TERTII.

In hac prima parte tomi tertii Operum S. Augustini extant *libri quatuor de Doctrina Christiana.*

: *Genesi ad literam liber imperfectus.*
: *Genesi ad literam libri duodecim.*
cutionum libri octo.
uæstionum in Heptateuchum libri septem.
nnotationum in Job liber unus.
eculum.

Suppostititia S. Augustini Opera ad Appendicem hujus primæ partis rejecta, sunt ista:

e mirabilibus Scripturæ sacræ libri tres.
e Benedictionibus Patriarchæ Jacob.
uæstiones Veteris & Novi Testamenti.
i Apocalypsin Joannis expositio.

PARS SECUNDA TOMI TERTII.

n hac secunda parte continentur *libri quatuor de consensu Evangelistarum.*
De sermone in monte Domini libri duo.
Quæstionum Evangelicarum libri duo.
Quæstionum XVII. *in Matthæum liber unus.*
Tractatus in Joannem CXXIV.
in Epistolam Joannis Tractatus decem.
Expositio quarumdam propositionum ex Epistola ad Romanos.
Ex Epistola ad Romanos inchoata expositio.
Expositionis Epistolæ ad Galatas liber unus.

TOMUS QUARTUS

Comprehendit narrationes in Psalmos, in quibus S. Augustinus de variis disserit argumentis, & varios sensus Mysticos & Morales Psalmorum explanat.

TOMUS QUINTUS

Exhibet Sermones cccxiv. S. Augustini ad populum & ad ejusdem Tomi Appendicem reiiciuntur Sermones cccxvii. qui falsò tribuuntur S. Augustino

TOMUS SEXTUS

Continet Opera Moralia S. Augustini isto ordine disposita

Ex diversis quæstionibus LXXXIII. *liber unus.*
Ex diversis quæstionibus ad Simplicianum libri duo.
De octo Dulcitii quæstionibus liber unus.
De Fide & Symbolo liber unus.
De Fide & Operibus liber unus.
Enchiridion ad Laurentium, seu *de Fide, Spe & Charitate liber unus.*
De Agone Christiano liber unus.
De Catechizandis rudibus liber unus.
De Continentia liber unus.
De bono Conjugali liber unus.
De sancta Virginitate liber unus.
De bono Viduitatis ad Julianum.
De Conjugiis Adulterinis ad Pollentium libri duo.
De Mendacio liber unus.
Contra Mendacium ad Consentium liber unus.
De Opere Monachorum liber unus.
De Divinatione Dæmonum liber unus.
De cura gerenda pro mortuis ad Paulinum liber unus
De Patientia liber unus.
De Symbolo ad Cathecumenos.

)e Symbolo alii tres libri, qui tamen doctissimis Patribus Benedictinis Augustini ingenium, eruditionem, & stylum præferre non videntur.

ermo de Disciplina Christiana.

)e Cantico novo ad Catechumenos.

ermones de quarta Feria.

ermones de Catachlysmo, & de tempore Barbarico, qui tamen iisdem eruditis editoribus dubii vel potiùs spurii videntur.

ermo de utilitate jejunii.

ermo de Urbis Excidio.

n Appendice hujus Tomi sexti doctissimi Patres Benedictini reposuerunt Opera Moralia suppositia, quæ S. Augustinum Parentem non agnoscunt.

TOMUS SEPTIMUS

Continet excellentissimum Opus Sancti Augustini n viginti duos libros divisum *De Civitate Dei*. Decem primos istius insignis Operis libros conscripsit S. Augustinus adversùs falsorum Deorum Cultores, qui dictitabant, ideò Romam fuisse captam, & ferro flammâque à Gothis vastatam, quòd abolitus fuisset suorum Numinum Cultus, & invecta esset Christiana Religio. In aliis duodecim ejusdem Operis libris texit S. Augustinus Historiam ortus, progressus, & finis duarum Civitatum, scilicet *Dei* & *Mundi*. Hoc S. Augustini Opus jucundum, ac perspicuum est, tamque rerum tùm divinarum, cùm Prophanarum affluentiâ redundans, tantâque ingenii eruditione elaboratum, ut omnium lectorum sibi admirationem conciliet.

TOMUS OCTAVUS

Exhibet libros Polemicos, seu quos S. Augustinus scripsit contra Hæreticos, exceptis tamen illis Operibus, quæ Sanctus ille Doctor edidit contra Donatistas, & Pelagianos. Hæc autem Opera S. Augustini Polemica isto ordine disponuntur.

Liber de Hæresibus ad quod vult Deum, cum Appendice de Hæresi Nestoriana, Eutychiana & Timotheana.
Tractatus contra Judæos.
Tractatus de utilitate credendi.
Liber unus de duabus Animabus.
Acta, seu *disputatio, quam habuit S. Augustinus contra Fortunatum Manichæum.*
Liber unus contra Adimantum Manichæum.
Contra Epistolam Fundamenti liber unus.
Contra Faustum Manichæū disputationes, seu *libri* XXIII
De Actis, seu *de Disputatione, quam habuit S. Augustinus cum Felice Manichæo libri duo.*
De natura boni adversùs Manichæos liber unus.
Contra Epistolam Secundini Manichæi liber unus.
Contra Adversarium Legis & Prophetarum libri duo.
Contra Priscillianistas, & Origenistas liber unus.
Contra Sermonem Arianorum liber unus.
Collatio cum Maximino Arianorum Episcopo.
Contra eumdem Maximinum libri tres.
De Trinitate libri XV.

In Appendice hujus Tomi octavi inseruerunt Patres Benedictini multa supposititia Opera Polemica, quæ perperàm tribuuntur S. Augustino.

TOMUS NONUS

omplectitur Opera, quæ S. Augustinus lucubrait contra Hæreticos Donatistas, istoque ordine isponuntur.

salmus contra Donatistas.
ontra Epistolam Parmeniani libri tres.
e Baptismo contra Donatistas libri septem.
ontra litteras Petiliani libri tres.
Ad Catholicos Epistola contra Donatistas, vulgò *de unitate Ecclesiæ liber unus.*
Contra Cresconium Grammaticum partis Donati libri quatuor.
De unico Baptismo contra Petilianum ad Constantium liber unus.
Breviculus Collationum contra Donatistas libri tres.
Ad Donatistas post Collationem Carthaginensem liber unus.
Sermo ad Cæsareensis Ecclesiæ plebem Emerito præsente habitus.
Sermo super gestis cum Emerito Donatista liber unus.
Contra Gaudentium Donatistam libri duo.

In Appendice hujus Tomi noni extant quædam Opera contra Donatistas, quæ sunt supposititia, & S. Augustinum Parentem non agnoscunt.

TOMUS DECIMUS

Comprehendit omnes libros, quos S. Augustinus edidit contra Pelagianos, & Semipelagianos, in quibus Peccati Originalis ad omnes omninò Ada-

mi posteros propagationem, & gratiæ victricis seu seipsâ efficacis ad omnes & singulos pietatis actus necessitatem invictis argumentis demonstrat. Hoc autem ordine disponuntur.

De meritis, & remissione peccatorum, & de parvulorum Baptismo ad Marcellinum libri tres.
De spiritu & litera ad Marcellinum liber unus.
De Natura & Gratia ad Timasium & Jacobum contra Pelagium liber unus.
Ad Episcopos Utropium, & Paulum Epistola, seu *liber de Perfectione justitiæ hominis.*
De Gestis Pelagii ad Aurelium Episcopum liber unus.
De Gratia Christi, & de peccato Originali libri duo.
Epistola ad Valerium Comitem.
De Nuptiis & Concupiscentia ad Valerium Comitem libri duo.
De Anima & ejus origine libri quatuor.
Epistola ad Claudium Episcopum.
Contra duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifacium Papam libri quatuor.
Contra Julianum libri sex.
De Gratia & libero Arbitrio ad Valentinum, & Monachos Adrumetinos liber unus.
De Correptione & Gratia ad eosdem liber unus.
De Prædestinatione Sanctorum ad Prosperum, & Hilarium liber unus.
De Dono Perseverantiæ ad eosdem liber unus.
Alterius Operis, quod est imperfectum, contra Julianum libri sex.

Hæc sunt Opera decem Tomis comprehensa, quæ edidit S. Augustinus, & quæ doctissimi Patres Mona

achi Benedictini à spuriis & supposititiis judicio ritico, magnâ curâ & diligentiâ à supposititiis creverunt solidis firmisque adductis rationibus, uas ex MSS. Codicum, & antiquarum Editionum uthoritate, ex S. Augustini stylo, ex illius doctri- a, dicendi formulis S. Augustino propriis, ex ersonarum, temporum, locorumque circumstan- is deprompserunt. In rem etiam & utilitatem orum, qui Operum Sancti Augustini sunt studiosi, dem Patres Benedictini unicuique libro, vel Tra- ctatui Sancti Augustini præmiserunt argumentum, dmonitionem, vel censuram, quâ illius libri, vel ractatus rationem candidè reddunt, & vel genui- um, vel spurium esse ostendunt, subjectis ad imam ujusvis paginæ partem Notis, quibus breviter vel ariantes lectiones adnotant, vel loca difficiliora llustrant. Quapropter, convenit apud omnes vi- os eruditos, hanc postremam Operum Sancti Au- gustini Editionem à PP. Monachis Benedictinis Reipublicæ Ecclesiasticæ bono natis adornatam, omnium, quæ hactenùs prodierunt, optimam atque castigatissimam esse.

D. Quam authoritatem & æstimationem in Ecclesia Latina habuerunt doctrina & Opera Sancti Augustini.

M. Maximam authoritatem, & summam omnium fidelium venerationem semper in Ecclesia Latina obtinuit doctrina S. Augustini. Eam siquidem egregiis encomiis commendarunt multi Pontifices Romani, Concilia in suis condendis Canonibus ac decretis ipsissima S. Augustini verba adhibuerunt. Patres Latini ex libris Sancti illius Doctoris non solùm hauserunt principia, quibus passim usi sunt, sed

ſed etiam frequenter S. Auguſtinum ferè tranſcripſerunt. *Petrus Lombardus* Pariſienſis Epiſcopus, qui ſæculo duodecimo Theologiam univerſam in Epitomem cogere voluit, nihil ferè egit, quàm S. Auguſtini locos & ſententias excerpere. *S. Thomas* omnium Theologorum facilè princeps à doctrina S. Auguſtini, quàm in purum putumque, ut dici ſolet, ſuccum converterat, ne latum quidem unguem in ſuis Operibus deſcivit, unde jure ac meritò *Auguſtinus contractus* appellatur. Denique præcipuæ totius Orbis Academiæ, & Scholæ nobiliſſimæ Sancto Auguſtino aſſurgere, ejusque doctrinæ faſces ſubmittere gloriantur. Fuerunt quidem nonnulli tenebriones, & ignobiles Scriptores, qui Sanctum Auguſtinum aliquot errorum inſimulare, ejusque doctrinam pro viribus arrodere tentarunt; ſed eorum calumnias retuderunt non ſolùm Sancti Hilarius, Proſper, Fulgentius & Remigius, ſed etiam peritiſſimi hujus temporis Theologi, Cardinalis *Noriſius* in ſuis *Vindiciis Auguſtinianis*, & doctiſſimus noſter *Hyacinthus Serry* Doctor Sorbonicus in libro, cui titulus eſt: *Auguſtinus vindicatus*. Quid plura? Clemens XI. Pontifex Maximus die 28. Januarii anni MDCCIV. publicavit decretum, quo proſcripſit, & natalitiis tenebris damnavit quemdam malè conſarcinatum libellum, qui ſub nomine *Joannis Launoii* Doctoris Sorbonici circumferebatur, in quo doctrina S. Auguſtini *de Gratia & Prædeſtinatione*, quam ſemper Eccleſia adoptavit, atrocibus calumniis impetebatur.

D. Sanctorum Patrum Chryſoſtomi, Hieronymi & Auguſtini vitam & Opera ſatis hactenùs expendimus, ſupereſt nunc ut pauca dicas de aliis

Scri-

riptoribus Ecclesiasticis, qui in quinto Ecclesiæ culo floruerunt.

M. In exordio quinti Ecclesiæ sæculi floruit *vagrius* Ponticus, qui multa Opera scripsit, quoum tùm fragmenta, tùm citationes habentur in odice Regularum, in Patrum Vitis & Apophtegatibus, in Catenis, in Thesauro Ascetico, in choliis ad Climachum, necnon apud Palladium, ocratem, Dorotheum, itemque in Damasceno illii, & in Palladio Bigotiano. Scripsit Evagrius brum unum *de octo visitationibus* editum ab *Emeico* Bigotio ad calcem Vitæ S. Chrysostomi à Paladio compositæ. Item, Sermonem dogmaticum *e sancta Trinitate* ad eos qui Monasticam vitam legunt in patria, quem *Josephus Maria Suares* Epicopus Vasionensis cum *Niliacis* publici juris fecit. Prætereà, Clarissimus *Cotelerius* tomo 3. Monunentorum Ecclesiæ Græcæ in lucem emisit Epistoam Evagrii ad Anatolium; insuper, librum *Practicum*, & aliud Opusculum, cui titulus: *Evagrii Monachi rerum Monachalium rationes, earumque juxtà quietem appositio*. Quibus in libris multa utilissima ad mores probè informandos habentur documenta.

Sub initium ejusdem quinti Ecclesiæ sæculi illustres fuerunt *Aurelius Prudentius* famosus Poëta, *Antiochus* Episcopus Ptolomaidis in Phœnicia, *Severianus* Episcopus Gabalæ in Syria, *Asterius* Amaseæ in Ponto Episcopus, qui eloquentissimos ad populum Sermones habuerunt. *Cotelerius* in tomo 3. Monumentorum Ecclesiæ Græcæ publicavit, & latino idiomate donavit aliqua Opuscula Asterii Amasensis Episcopi. Supersunt adhuc aliqui

qui Sermones *Gaudentii* Brixienſis Epiſcopi, & aliquot Epiſtolæ Paſchales & Canonicæ Theophili Patriarchæ Alexandrini, ſed Tractatus, quem edidit ille Alexandrinus Patriarcha contra Antropomorphitas, omninò periit. *Chromatii* Epiſcopi Aquilejenſis toto in Occidente celeberrimi Opera, excepto unico Sermone, nobis fata inviderunt. *Theodorus* Mopſueſtenus Epiſcopus plures in Scripturam ſacram Commentarios, & multa Opera Polemica contra Hæreticos ſcripſit, ſed poſteà ingenio plus juſtò indulgens, & antiquiores ſemitas faſtidiens in abſurdiſſimos errores lapſus, Magiſter Hæreſeon evaſit, & Pelagianorum, ac Neſtorianorum erroribus præluſit. Undè ejus Opera in quinta Synodo generali, ob errores, quibus ſcatebant, proſcripta penitùs interciderunt. Multum Eccleſiæ nocuit Theodorus Mopſueſtenus, ſed plus ei obfuit mortuus, quàm vivens. Quamdiù enim ſuperſtes fuit, unus tantùm inſertis ſuis libris erroribus Eccleſiæ non modicam perniciem intulit, at mortuus mille doctiſſimorum Scriptorum dexteras pro ipſius nomine defendendo armavit, & Synodos Synodis objecit, ut fuſè oſtendit Cardinalis Noriſius in Diſſertatione *de quinta Synodo Generali*. Palladius Origeniſta, Rufini amicus, & Epiſcopus Heliopolitanus anno quadringenteſimo viceſimo Hiſtoriam ſuam dictam *Lauſiacam* de Vita, Miraculis & Geſtis Monachorum Orientis ſcripſit. Exiſtimarunt nonnulli, Vitam S. Chryſoſtomi ab iſto Palladio Epiſcopo Heliopolitano non fuiſſe deſcriptam, ſed ab altero Palladio Scotorum Epiſcopo. Verùm perdoctus *Pagius* ad annum Chriſti CCCCXXIX. rectè poſt *Uſſerium* obſervat, quidpiam literarum monumen-

entis à Palladio Scotorum Episcopo traditum isse, nihil esse quod fidem faciat. Auctorem itaue Vitæ S. Chrysostomi in formam Dialogi esse alladium Episcopum Heliopolitanum in dubium vocari non potest. *Sulpicius Severus* Presbyter, Martini Turonensis Episcopi discipulus, Gallias, nde oriundus erat, plurimùm illustravit. Fallitur porrò Baronius, dùm ad annum CCCXCIV. num. CVI. ait, Sulpicium fuisse Romanum Civem, eumue in Galliis degisse. Constat enim ex ipsomet ulpicio Dialogo I. cap. 20. & ex Gennadio in lib. e Scriptoribus Ecclesiasticis, eum fuisse domo *quitanum*, & quidem è *Nitiobrigibus*, cùm lib. 2. æ Historiæ *Phebadium* Agenni Episcopum, suum piscopum vocet Sulpicius. Agennum autem in Niobrigibus situm esse in confessò est apud omnes. um Paulino Episcopo Nolano summâ fuit Sulpiius necessitudine conjunctus, ut liquet ex Paulini d illum Epistolis, quæ inter ejus Opera leguntur. ræter hunc Sulpicium Severum Aginnensem Prebyterum, fuerunt alii duo *Sulpicii Severi* Bituriium Episcopi, cum quibus proindè confundi miime debet iste Sulpicius, qui, ut mox diximus, uit dumtaxat Presbyter Aginensis, & cujus nonen, quod Martyrologio Romano erat inscriptum, osteà ab his, qui illud Martyrologium sub Urbao VIII. recognoverunt ac correxerunt, expunctum est. Opera Sulpicii Severi sunt ista: *Duo libri de Historia sacra*, quam à mundi cunis exorsus, perduxit usque ad *Stiliconis*, & *Aureliani* Consulatum, hoc est, ad Christi annum quadringentesimum. *Liber unus de Vita S. Martini Turonensis Episcopi. Epistolæ tres*. Una videlicet ad *Eusebium* Presbyterum

rum, *contra æmulos virtutum B. Martini*; Altera, ad *Aurelium* Diaconum, *de obitu & apparitione B. Martini*; Tertia, ad *Bassulam*, socrum suam, *Quomodò B. Martinus ex hac vita ad immortalem transierit*. Denique, Sulpicius Severus scripsit tres Dialogos, in quibus Millenariorum errorem necdùm ab Ecclesia damnatum sequitur. Ejus Opera stylo eleganti, terso, polito, facili & claro elaborata *Carolus Sigonius*, & *Joannes Vorstius* Notis illustrarunt. *Orosius* Tarracone in Hispania ortus, vir fuit in divinis Scripturis eruditus, in sæcularibus literis peritissimus, & rerum Christianarum Historicus nobilissimus. Consilio & suasu S. Augustini septem Historiarum libros composuit, quibus manifestò ostendit, ab orbe condito ad suam usque ætatem maximas semper atque atrocissimas calamitates contigisse, ac subindè falsas esse calumnias Paganorum asserentium, urbis Romæ direptionem ab *Alarico* Rege factam, & alias clades Romano Imperio illatas, ex neglectu Deorum cultus & ex Religionis Christianæ propagatione originem habuisse. Ad S. Hieronymum anno CCCCXV. missus est *Orosius* à S. Augustino, ut eum de Animarum origine consuleret. Scripsit etiam *Orosius* Apologiam contra Pelagium de libertate Arbitrii.

In Ecclesia Græca sub initium quinti Ecclesiæ sæculi floruit *Synesius* patriâ Cyrenensis, Philosophus Platonicus insignis, qui, ubi primùm se à Ptolomoaidensibus ad Episcopale munus electum intellexit, rei novitate perculsus, prolixam *Evoptio* fratri suo scripsit Epistolam, causasque aperuit, ob quas oblatum Episcopale munus nequaquàm sibi recipiendum putaret; quæ Epistola est LV. inter

ejus Epistolas. Primam causam deducit ab ore sua, quam nullo pacto deserere volebat. Altera causa erat, quod Platonicæ Philosophiæ præceptis imbutus, à præcipuis fidei Christianæ capitibus dissentiret. Scilicet Animam præexistere, nec corpori jam formato immiti se sentire ajebat. Præterea, de æternitate mundi, quem aliquandò periturum crederet, neutiquàm adduci poterat. Denique, Mortuorum resurrectionem inficiabatur. Multi post Baronium censent, has causas, seu rationes à *Synesio* non verè, sed fictè & simulatè fuisse adductas, ut portentosis illis contestationibus Baptismum, & Episcopale munus sibi oblatum deprecaretur, adeòque mirum non esse, si *Theophilus* Patriarcha Alexandrinus fictas illas rationes flocci faciens Synesium non solùm per Baptismi lavacrum ad fidelium numerum, sed etiam per manuum impositionem ad Ecclesiæ regimen admiserit. Alii tamen doctissimi viri post *Holstenium* in Dissertatione *de Synesio & fuga Episcopatus*, quam eruditus *Valesius* ad calcem Notarum suarum in Evagrium integram attexuit, affirmant, Synesium in his afferendis & inculcandis causis seu rationibus, seriò & ex animo fuisse locutum. Excusant nihilominus Theophilum Alexandrinum quod Synesium adhuc semipaganum ad baptismum & ad Ecclesiæ regimen admiserit, quia, inquiunt, Theophilus Alexandrinus probè perspectum habebat animum Synesii ad Christianam Religionem propensissimum. Experimento etiam didicerat, quàm facilè veritati cederet, & quàm nullo negotio semel baptizatus & Episcopus inauguratus ad exactam Christianæ veritatis cognitionem traduceretur. Nec spes fefel-

fellit Theophilum ; nam Synesius semel Christianus factus, pristinos errores è vestigio abdicavit, cùmque esset perdoctus Philosophus, & facundissimus Orator, egregiis suis Operibus, & Epistolis summâ rei Ecclesiasticæ eruditione refertis plurimùm Ecclesiæ profuit, eique maximum contulit splendorem.

Inter Monachos quinti Ecclesiæ seculi, quatuor præcipuè recensentur, qui illustres Scriptores fuerunt. Nimirùm, *S. Isidorus Pelusiota*, *S. Nilus*, *Cassianus* & *Vincentius Lerinensis*, de quorum Operibus pauca hìc subnectere non abs re erit. *S. Isidorus* vulgò dictus *Pelusiota*, eo quod Monasteri *Pelusii*, quæ urbs est Ægypti inferioris post Alexandriam primaria, Presbyter & Abbas fuerit Angelicam in carne vitam degit, & multa scripsit variæ & multiplicis eruditionis plena. Duo millia Epistolarum ad ædificationem Ecclesiæ ab eo scripta fuisse, testatur *Facundus* lib.2. defensionis *trium Capitulorum*; sed *Suidas* ter mille Epistolas ab eo exaratas tradit. Nunc tamen extant tantùm bis mille centum ac tredecim Isidori Epistolæ, quæ succinctæ sunt, & oppidò elegantes, in quibus plurima, eaque difficilia Scripturæ sacræ loca enodantur, præcipua Christianæ Religionis mysteria in optimo lumine collocantur, utiles ac curiosæ in Disciplinam Ecclesiasticam observationes inseruntur, & ad instituendam vitam Asceticam sanctissima præcepta & moralia documenta traduntur. *S. Nilus* discipulus S. Chrysostomi, ex Præfecto Constantinopolitano Monachus factus doctrinâ & pietate claruit. Ejus Epistolas *Leo Allatius* Romæ edidit anno 1668. eisque editis subjecit accuratam

& eru-

eruditam *Diatribam de Nilis*, *& eorum ſcriptis*. ompoſuit etiam *S. Nilus* multa Opuſcula Aſceti-, quæ *Joſephus Maria Suares* Epiſcopus Vaſio-:nſis publicâ luce donavit. Monaſticæ vitæ cul-r pariter fuit *Joannes Caſſianus*, quem natione :c Romanum, nec Scytham, ſed Gallo Provin-alem fuiſſe multis argumentis evincit Card. *No-ſius* lib. 2. Hiſt. Pelag. cap. 1. à Clero Conſtanti-politano anno CCCCIII. miſſus eſt Caſſianus unà ım Germano Presbytero ad Innocentium I. Sum-um Pontificem, ut eum certiorem faceret de juſtis perſecutionibus, quibus tùm temporis exa-tabatur S. Chryſoſtomus, & de tyrannide, quam ıtiebatur Conſtantinopolitana Eccleſia. Hac per-nctus legatione Caſſianus in Occidente hæſit, & aſſiliæ ſuas Sedes fixit, ibique duo fundavit Mo-ıſteria, unum pro viris, alterum pro mulieribus, ıibus ut normam benè vivendi præſcriberet, ıı. libros *de Inſtitutis Cœnobiorum* edidit, quos *aſtori* Epiſcopo Aptenſi nuncupavit. Septem etiam bros *de Incarnatione Verbi Divini* adversùs Neſto-ium ſcripſit, & *Collationes* viginti quatuor, qua-ım decima tertia tota referta eſt erroribus Semi-elagianorum, & ob id à S. Proſpero egregiè con-ıtatus. Caſſiano adjungi meritò debet *Vincentius erinenſis*, quippè qui in *Commonitorio*, quod edi-lit adversùs prophanas omnium Hæreticorum no-ıitates, Semipelagianorum factioni impensè patro-:inatur, & S. Auguſtini doctrinam, ſeu novam, ectè & per cuniculos oppugnat. Hinc Card. *No-riſius* lib. 2. Hiſt. Pelag. cap. 11. multis momentis demonſtrat, Vincentium Lerinenſem auctorem Commonitorii non eſſe diverſum ab illo *Vincentio*

Semipelagiano, quem S. Prosper refellit ad Capitula objectionum *Vincentianarum*, quæ maxima ex parte cum Gallorum objectionibus, altero libro à S. Prospero dilutis, coincidunt.

D. Quis est ille Prosper, qui Cassianum, & Vincentium Lerinensem confutavit?

M. S. Prosper, qui Cassianum, Vincentium Lerinensem, & alios Semipelagianos impugnavit, fuit simplex Laicus ex Aquitania oriundus, acerrimus doctrinæ S. Augustini propugnator, in scribendo accuratus sive solutâ, sive ligatâ oratione scriberet, & cum eximia vitæ sanctimonia divinarum & humanarum rerum eruditione pollens. Genuina Opera, quæ S. Prosper contra Semipelagianos scripsit, sunt ista: *Epistola de Gratia & libero Arbitrio ad Rufinum*, in qua capitale Pelagianorum dogma refellit, quo asserebant, *Gratiam Dei secundùm hominis merita dari*. Liber *de Gratia Dei contra Collatorem*, seu Cassianum Collationum auctorem. Liber unus *Epigrammatum* ex sententiis S. Augustini. *Carmen de Ingratis* adversùs Pelagianos. *Expositio* in Psalmum centesimum, & in quinquaginta alios sequentes. *Epistola ad Augustinum*, in qua Sancti illius Doctoris contra Semipelagianos implorat auxilium. *Chronicon*, quod tempore Baronii desinebat anno Christi CCCCXLV. sed *Andreas Duchesnius* tom. I. Historicorum Franciæ, addidit huic Prosperi Chronico alios decem annos, qui in quibusdam MSS. legebantur, ita ut S. Prosper Chronicon suum perduxerit usque ad annum CCCCLV. seu usque ad captam à *Genserico* Vandalorum Regem Urbem Romanam.

Opera dubia S. Prosperi sunt hæc: *Epistola ad*

Demetriadem. Capitula de Gratia & libero voluntis arbitrio. Duo libri de Vocatione Gentium, quæ pera *Quesnellus* attribuit S. Leoni Papæ. Probaliùs tamen doctissimus *Antelmius* hæc Opera San- Prospero Aquitano vindicat in dissertatione de peribus Sanctorum Leonis M. & Prosperi. Ope- spuria S. Prosperi sunt ista: *Libri tres de prædi-onibus & promissionibus Dei. Libri tres de Vita ntemplativa*, quos à *Juliano Pomerio* editos fuis- censent periti Critici. *Poëma de Providentia Dei*, iod quemdam Pelagianum agnoscit authorem.

D. Præter Joannem Cassianum, & Vincenım Lerinensem, fueruntne alii in quinto Ecclesiæ culo viri eruditi, qui Semipelagianorum partis adhæserint?

M. Fuerunt alii tres famâ celebres, qui in inito Ecclesiæ sæculo à Semipelagianorum partis steterunt, videlicèt *Faustus* Rejensis Episcopus, *ennadius* Presbyter Massiliensis, & *Hilarius* Aretensis Præsul. *Faustus* primùm Monasterii Lerieníis Abbas, dein Episcopus Rejensis factus Epiolam ad quemdam *Lucidum* Presbyterum scripsit, duos libros de Gratia & libero Arbitrio, in quius, sub specioso obtentu refellendi quorumdam rædestinatianorum errores, doctrinam S. Augutini de Gratia & Prædestinatione datâ Operâ imugnat. Quâ de causâ anno DXX. *Hormisda* Papa à *Possessore*, uno ex his Episcopis Africanis à *Trasinundo* Rege in exilium missis, consultus quid de *Fausti* libris sentiendum esset? Respondit, libros *Fausti* non recipi in Ecclesia Catholica, sed legenla esse postrema volumina S.Augustini, è quibus, velut è purissimis fontibus, doctrina Catholica de-

libero arbitrio & gratia Dei esset haurienda. Immeritò igitur *Sirmondus* in sua *Historia Prædestinatiana* prolixam concinnavit Apologiam pro *Fausto*, cujus libri fuerunt etiam damnati à Gelasio Papa anno CCCCXCIV. *Gennadius*, non Episcopus, ut quidam putant, sed Presbyter tantùm Massiliensis, texuit Catalogum Illustrium Scriptorum, qui eum præcesserant. Edidit etiam librum *de Ecclesiasticis Dogmatibus*, qui olim falsò tribuebatur S. Augustino. Subjunxit quoque *Gennadius* tamquàm Apendices ad librum S. Augustini *de Hæresibus*, quatuor Hæreses, nempè *Prædestinatianam*, *Nestorianam*, *Eutychianam* & *Timotheanam*, ut docet *Hincmarus* Remensis Episcopus in lib. *de Prædestinatione* cap. I. Denique, *S. Hilarius* Episcopus Arelatensis, qui, ut in superioribus Colloquiis jam observavimus, gravem cum S. Leone Papa contentionem habuit, Semipelagianorum doctrinæ adhæsit, quam tamen propedièm moriturus penitùs abdicavit, ut colligit *Quesnellus* ex ejus Vita in Notis ad Opera S. Leonis tomo II. pag. 913. S. Hilarium Arelatensem Episcopum, eum esse, qui ad S. Augustinum Epistolam contra Semipelagianos scripsit, autumavit *Baronius*. At in hoc hallucinatum fuisse Eminentissimum illum Annalium Parentem fatentur omnes periti Critici, tum quia, ut mox dixi, S. Hilarius Arelatensis Episcopus Semipelagianorum doctrinæ adstipulatus est, ac subindè abhorret ab omni veri specie, quod ad S. Augustinum contra Semipelagianos scripserit; tum quia etiam *Hilarius* ille, qui adversus Semipelagianos dedit ad S. Augustinum Epistolam, se tantùm ex ordine Laicorum fuisse in fine suæ Epistolæ quodam modo indicat, quando

pro-

:ofitetur, se parem non esse auctoritati Adversa-
orum, idest, Semipelagianorum, à quibus mul-
ım & vitæ meritis & summo Sacerdotii honore
peretur. Appellat etiam S. Augustinum *Patrem*,
quo vicissim in lib. *de Prædestinatione Sanctorum*
ıp.1. *filius* nuncupatur. Hilarium autem non ap-
:llasset S. Augustinus *filium*, si Hilarius, qui ad
sum contra Semipelagianos scripsit, fuisset reve-
. Episcopus. Hic velim obiter observes, *S. Hono-
ıtum*, qui postea fuit Episcopus Arelatensis, fun-
ısse in quinto Ecclesiæ sæculo Monasterium Leri-
:nse, in quo ejus tempore, præter *Vincentium Le-
nensem*, *Faustum* & *Hilarium*, de quibus mox ser-
ıonem habuimus, floruerunt *Maximus*, *Lupus*,
ucherius, qui fuit Episcopus Lugdunensis, & Ope-
ım *de solitudine, & contemptu mundi* Scriptor egre-
ius. Idem Cœnobium Lerinense illustrarunt alii
:eleberrimi Monachi, qui deindè ad Episcopales
ıfulas in diversis Galliarum Ecclesiis assumpti
ınt. Extat etiamnùm Lerinense Monasterium
dificatum in Lerina Insula, quæ Provincię adjacet
dversùs Antipolim.

D. Hi sunt igitur præcipui Scriptores, qui
ı quinto Ecclesiæ sæculo floruerunt?

M. Fuerunt alii insignes Scriptores, quos
ıic breviter indicasse sufficiet. *S. Leo* Papa I. re &
ognomine Magnus Ecclesiæ multùm splendoris
ontulit eruditione, pietate, eloquentiâ, multis-
ue editis lucubrationibus, quas *Quesnellus* cum
ariis MSS. contulit, ejus Epistolas ordine Chrono-
ɔgico digessit, varias, quæ nunquàm lucem vide-
ant, è tenebris eruit, ac quotquot aliorum Epi-
olæ ad S. Leonem datæ sunt, ejusdem literis inse-

 ruit.

ruit. Quædam tamen Opera, ut mox observavimus, *Quesnellus* attribuit S. Leoni, quæ alii periti Critici probabilius S.Prospero adjudicant. *S.Cyrillus* Alexandrinus Antistes, de quo plura in præcedentibus Colloquiis diximus, rebus pro Ecclesia gestis præsertim contra Nestorii Hæresim in quinto sæculo insurgentem, Scriptorumque multitudine & splendore clarissimus fuit. *Socrates*, & *Sozomenus* suos de Historia Ecclesiastica libros eodem tempore scripserunt, seu potiùs Historiam Ecclesiasticam Eusebii continuarunt usque ad annum CCCCXXXIX. *Theodoretus* Cyri in Palæstina Episcopus, præter Historiam Ecclesiasticam, quam adornavit, & anno CCCCXXIX. terminavit, edidit etiam Tractatus & eruditos Commentarios in Scripturam sacram. *S. Chrysologus* Episcopus Ravennas in Sermonibus seu Homiliis ad populum habendis magnum sibi nomen peperit. Quo in genere etiam excelluerunt *Maximus* Taurinensis Episcopus, *Valerianus* Cimmeleensis Præsul, & *Basilius* Episcopus Seleuciensis. Contra Pelagianos, & Nestorianos *Marius Mercator* multa edidit Opera, quæ anno MDCLXXIII. *Joannes Garnerius* Soc. Jesu publici juris fecit, addiditque Annotationes & Dissertationes amplissimas, quæ Marii Mercatoris scriptis magnam lucem afferunt. Alteram, sed accuratiorem eorumdem Marii Mercatoris Operum Editionem ex Collatione Codicis Bellovacensis cum Vaticano, in quibus solis ante qui hujusce Scriptoris Opera habentur, concinnavit doctissimus *Baluzius*. Denique, in quinto Ecclesiæ sæculo floruerunt *Salvianus* Presbyter Massiliensis auctor elegantissimi Tractatus *de Providentia*, & quatuor librorum *de Eleemosyna*: Arnobius ju

jnior auctor Commentarii in Psalmos: *Claudius* *:mmertus*, *Sidonius Apollinaris* Episcopus Claro-ontanus insignis Poëta, *Gelasius Cyzicenus* Histo-r: Concilii Nicæni compilator: *Victor* Vitensis hiscopus, qui tres libros *de Vandalica persecutione* ipsit. Sunt multi periti Critici, qui asserunt, bros *de Divinis Nominibus*, *de Cœlesti*, *& de Ec-siastica Hierarchia*, qui S. Dionysii Areopagitæ omine insigniuntur, sub finem tantùm quinti Ec-:siæ sæculi ab incerto Scriptore editos fuisse, eos-ue dumtaxat anno DXXXIII. in Collatione Con-intinopolitana ab Acephalis, seu *Severianis* Hæ-ticis adversùs Orthodoxos primùm sub S. Dio-ysii Areopagitæ nomine fuisse citatos. Sed de ce-brioribus quinti sæculi Scriptoribus, eorumque peribus hæc pauca prælibasse, ac levi brachio tigisse sufficiat.

COLLOQUIUM VI.

De Doctrina, Disciplina, & Morali quinti Ecclesiæ sæculi.

). CUm sub finem Historiæ cujuslibet Ecclesiæ sæculi aliquod specimen illius Doctrinæ,)isciplinæ & Moralis exhibere soleas, de his in ræsentia edoceri cupio, ut nihil eorum, quæ ad otitiam Historiæ, Doctrinæ, Disciplinæ & Mo-alis quinti Ecclesiæ sæculi attinent, intactum præ-ermittamus. Expone primò igitur quænam fue-it Doctrina quinti Ecclesiæ sæculi?

M. Doctrina Ecclesiæ à Christo Domino, & ab Apostolis tradita cùm omninò invariabilis sit, nec ullâ, ut sæpè diximus, temporum vicissitudine violari, aut immutari possit; certum apud omnes esse debet, eamdem prorsùs in quinto Ecclesiæ sæculo obtinuisse doctrinam, quæ in quarto, & in tribus aliis præcedentibus sæculis jugiter viguit. Quia tamen in quinto sæculo, ut in secundo Colloquio in Historiam hujusce sæculi dicebamus, multæ grassatæ sunt Hæreses, Pelagianorum videlicet, Semipelagianorum, Nestorianorum, Eutychianorum, Helvidii, Joviniani & Vigilantii, necesse fuit ut doctrina fidei ab illis Hæreticis impetita, clariùs & uberiùs à Conciliis, & à Sanctis Patribus explicaretur, novæque consecrarentur fidei formulæ, quibus serpentes errores faciliùs à fidelibus præcaveri possent:

In primis, statutum est contra Pelagium, Peccatum Originale ab Adamo in omnes illius posteros propagari, nec quemquam, nisi Christi gratiâ posse salvari. Secundò, Baptismum ad salutem consequendam parvulis esse omninò necessarium. Tertiò, neminem esse bonum suis viribus, nisi participatione ejus, qui solus bonus est. Quartò quod nisi gratiâ Dei continuò juvemur, insidias seu tentationes Diaboli superare haud possumus. Quintò, quod per Christum Servatorem nostrum benè utamur libero arbitrio. Sextò, quod omnia Sanctorum merita sint dona Dei. Septimò, quod omnis sancta cogitatio, & motus piæ voluntatis ex Deo sit. Octavò, quod gratia Dei non solùm peccata dimittat, sed etiam adjuvet ne committantur, & præstet, ut lex impleatur, non sicut ajebat

it Pelagius *facilè*, quasi absque gratia Dei diffici-
lis posset impleri. Denique, quod nemo potest
mereri gratiam. His Ecclesiæ definitionibus jugu-
lata est Pelagiana Hæresis.

Ventum est posteà ad errorem Semipelagia-
norum, qui licèt Peccatum Originale ab Adamo
in omnes illius posteros transfusum fuisse ultrò fa-
terentur, prævenientis tamen gratiæ interioris ne-
cessitatem ad initium fidei & bonorum operum
non admittebant, & perseverantiam finalem in bo-
no singulare Dei donum esse negabant. Contra il-
los igitur Sancti Patres unanimi consensu docue-
runt gratiam prævenientem necessariam esse ad
omnes & singulos pietatis actus, etiam ad initium
fidei & bonorum operum, insuper & perseveran-
tiam usque in finem esse speciale & magnum Dei
donum. In hoc contra Pelagianos, & Semipela-
gianos custodiendo gratiæ Christi deposito, Ecclesię
inprimis charo, strenuè præ cæteris Patribus per
viginti & ampliùs annos adlaboravit S. Augustinus,
et omnia, quæ ad medicinalem Christi gratiam
spectant, tam dilucidè explanavit, tam nervosè
stabilivit, ut Concilia, quæ post ipsius obitum ce-
lebrata fuerunt, sua de quæstionibus judicia, & po-
tissimùm de gratia Canones ex Sancti Doctoris sen-
tentiis ad verbum formanda senserint. Unde
Cardinalis Bellarminus lib. 2. de Gratia cap. 11.
veridicè pronunciavit, S. Augustini de Gratia &
Prædestinatione sententias, non esse privatas ali-
cujus Doctoris opiniones, sed *fidem Catholicæ Eccle-
siæ dici debere*. Mirum igitur esse non debet, si
Theologi prædestinationis gratuitæ, & gratiæ se
ipsâ efficacis defensores S. Augustinum Theologiæ
prin-

principem, Catholici orbis Magiſtrum, Hæreticorum malleum tantoperè venerentur, ejusque inconcuſſæ, tutiſſimæque doctrinæ indivulsè adhæreant. Extiterunt quidem proh dolor! non nulli æmuli, qui totis viribus, incredibili conatu, vehementique ſtudio laborarunt, ut doctrinam S. Auguſtini vellicarent, & invenirent, ſicut vulgò dici ſolet, pilum in ovo, nodum in ſcirpo, ſcopulos in plano, atomos in Sole, maculas in Cœlo, ſed ut in ſuperiori Colloquio dicebamus, Cardinalis *Noriſius* graſſantem hanc maledicentïæ luem, vindiciis pro Divo Auguſtino adornatis, velut cauteri uſtione cohibuit, & tanti Magiſtri doctrinam eò clariorem effecit, quò obſcuriorem illam reddere, eique erroris notam inurere ignorantia & malignitas ſatagebant.

Circà Verbi divini Incarnationis myſterium confirmata ac magis explicata fuit in quinto Eccleſiæ ſæculo contra Neſtorianos, & Eutychianos conſtans ac perpetua fidei Catholicæ doctrina, quá ſemper, ubique, & ab omnibus creditum eſt, unicam in Chriſto eſſe perſonam, ſeu divinam, & duabus conſtantem naturis divinâ & humanâ, quarum proprietates per communicationem idiomatum, ut loquuntur Theologi de Schola, perſonæ divinæ tribuuntur, ita ut non ſolùm veræ ſint iſtæ propoſitiones: *Jeſus Chriſtus eſt immortalis & impaſſibilis*: *Jeſus Chriſtus eſt natus, mortuus, & paſſus*: ſed etiam verè & Catholicè dici debeat: quod *Deus eſt natus*; quod *Maria Virgo eſt mater Dei*: quod *Deus paſſus, & Cruci ſuffixus eſt*. Proprietates tamen naturæ humanæ nullo pacto tribui poſſunt naturæ divinæ, nec versâ vice proprietates di-

c'inæ naturæ adscribi queunt naturæ humanæ. I le Hæreticæ sunt istæ propositiones *Deitas est na- t, passa &c.* vel è contrà: *Humanitas Christi est i mortalis, æterna, impassibilis &c.*

D. Audivi nuperrimè à quibusdam viris e uditis, hanc propositionem: *Unus de Sancta Tri- r ate passus est*, erroris damnatam fuisse in Mona- c is Scythiæ ab *Hormisda* Summo Pontifice. Vera i tur esse non potest hæc propositio: *Deus pas- j est*.

M. Hanc propositionem: *Unus de Trinitate j ssus est*, nunquàm, pace tuâ dixerim, damnavit ormisdas Papa, sed tantùm improbavit Scytharum onachorum temeritatem ac pervicaciam, qui ędictam propositionem definitioni Concilii Chal. donensis necessariò addendam esse inscitè perten- :bant; quasi illius Concilii definitio absque isto quendi modo manca & mutila esset. Cœterùm, anc propositionem: *Unus de Trinitate passus est*, uæ eumdem planè sensum habet ac ista proposi- o: *Filius Dei passus est in Carne*, recepit & appro- avit universa Ecclesia, ut patet ex quinta Synodo enerali Can.4. & 5. & ex Joanne II. Romano Pon- ifice in Epistola ad *Justinianum* Imperatorem, in ua eum laudat, quod fidem hac propositione ex- ressam teneat, & *Acæmetas* Monachos contrà sen- ientes condemnat. Sed de hac propositione: *Unus le Trinitate passus est*, plura, auxiliante Deo, dice- nus in nostris Colloquiis in sextum Ecclesiæ sæcu- um, ubi ostendemus, Monachos Scythas Eutychia- na Hæresi non fuisse infectos, eosque in sensu Ca- holico asseruisse, *unum de Sancta Trinitate esse passum*.

D. Pos-

D. Possumus ne probare adversus Haeretico nostri temporis, ea fidei dogmata, quae nunc tene Sancta Mater Ecclesia Catholica, & quae ab ipsis re probantur, fuisse in quinto saeculo à fidelibus rece pta, atque Conciliorum, & Sanctorum Patrum con sensione firmata?

M. Proclive esset demonstrare, Christiano quinti Ecclesiae saeculi firmâ fide omnia illa credi disse dogmata, quae nunc Sancta Romana Ecclesi avitae traditionis pervigil custos tenet, & Catholi cis credenda proponit. Verùm, quia doctissim viri *Bellarminus*, *Perronius*, *Coeffetaeus*, *Walembur genses*, aliique egregiè hac Provinciâ contrà Haere ticos nostri temporis jam defuncti sunt, duo dum taxàt hìc obiter observabo, quae ad stabiliendar Catholicae Fidei veritatem plurimùm conducere possunt. Primò, constat, *Socinianos* hujus aetati Haereticos, qui Peccatum Originale ab Adamo i omnes illius posteros propagatum esse praefractè ne gant, fuisse in Pelagio à Sanctis Patribus, & à Con ciliis in quinto saeculo habitis praedamnatos. Nan statim ac falsum istud dogma, quo Pelagius Pec catum Originale, & illius ad omnes Adami postero transfusionem negabat, apertam in lucem erupit Ecclesiastici Doctores, & Episcopi illud palàm im pugnarunt, Ecclesia execrata est, anathemate confi xit, & Pelagianos ubique damnavit. Secundò, Hae retici Lutherani, & Calvinistae, qui Sacrarum Reli quiarum venerationem, cultum, qui Sanctis defer tur, eorumque invocationem negant, qui etiam Coe libatum, Virginitatem, Monasticum Ordinem cane pejus & angue aversantur, velint nolint, fateri co guntur, haec falsa dogmata, quae ipsi tàm acriter

con-

ntrà Ecclesiam Romanam propugnant, fuisse à tribus quinti Ecclesiæ sæculi in *Vigilantio* Hæreo proscripta, & ab omnibus fidelibus rejecta. ane autem est, & oppidò falsum, quod dictitant oderni illi Hæretici, videlicèt hujus doctrinæ de ccato Originali, de Veneratione Reliquiarum, Cultu Sanctorum &c. nullum in tribus prioribus clesiæ sæculis extare vestigium, eamque dumtaxàt sse invectam à Doctoribus & Episcopis quarti vel inti Ecclesiæ sæculi. Id, inquam, tàm falsum est, àm quod maximè. Nam, præterquam quod Pas quinti Eccclesiæ sæculi ad confutandos istos Pegii, & Vigilantii errores, quos nostri temporis Hæici postliminiò revocaverunt, usi sunt Scripturâ crâ, & Sanctorum Patrum traditione à temporibus ostolorum ad suam usque ætatem constanter firtâ; incredibile omninò est, Christianos omnes, ctores Ecclesiasticos, Monachos, & Episcopos, os quintum Ecclesiæ sæculum plurimos, eosque ctrinâ & pietate præstantissimos protulit, nescise quænam fuisset priorum Ecclesiæ sæculorum es? novam & peregrinam induxisse doctrinam, ripturam Sacram alio sensu intellexisse, vel eos entes ac volentes à fide majorum suorum descise, nemine interim reclamante, immò, cunctis l consentientibus, & applaudentibus, vel profun lethargo somno oppressis, & adversùs Novatores quidem mutire audentibus. Id porrò abhorret omni veri specie, & injuriam irrogat Christo rvatori nostro, qui promisit, Spiritum Sanctum unquàm defuturum Ecclesiæ. Cùm igitur erros, quos Sociniani, Lutherani, & Calvinistæ tanto rdore propugnant, fuerint jam in Pelagio, & in

Vigi-

Vigilantio damnati in quinto ſæculo, jure optimo Eccleſia Romana haſce vividas Tertulliani lib. de præſcript. Hæreticorum cap.37. interrogationes in iſtos, & in alios hujus furfuris Hæreticos intorquere poteſt: *Qui eſtis vos? quandò, & undè veniſtis? quid in meo agitis non mei? quo denique Marcion* (Sociniane, Lutherane, Calviniſta) *jure ſylvam meam cædis? qua licentia fontes meos tranſvertis? qua poteſtate limites meos commoves? mea eſt poſſeſſio, quid hìc cæteri ad veſtram voluntatem ſeminatis, & paſcitis? mea eſt poſſeſſio, olim poſſideo, prior poſſideo, habeo origines firmas ab ipſis authoribus, quorum fui res. Ego ſum Hæres Apoſtolorum, ſicut caverunt teſtamento ſuo, ſicut fidei commiſerunt, ſicut adjuraverunt, ita teneo. Vos certè exhæredaverunt ſemper, & abdicaverunt ut extraneos & inimicos.*

D. Doctrina Patrum quinti Eccleſiæ ſæculi præſertim Hieronymi, Auguſtini, & Chryſoſtomi eſt ne ita ab omni nævo immunis, ut nullus illi Patribus inter ſcribendum obrepſerit error, à qu cavere debeamus.

M. Plurimos in libris Sanctorum Patrum Hieronymi, Auguſtini, & Chryſoſtomi nævos, er roresque notat, & carpit in ſuo libro *de vero Patru Vſu* Dallæus Pſeudo-Miniſter Calviniſta tetricus ſa nè homo, & ſuperciliosſus Cenſor Sanctorum Pa trum, quorum menſuras ſenſuum, pondera locutio num, nervos quæſtionum, & ferè verborum, ac ſy labarum apices inſidiosè excuſſit, & ventilavit; ma gnum lucrum reputans ſi Eccleſiæ Catholicæ lum nibus nævorum maculas, & errorum caliginem a fingere poſſet. Qua in re *Dallæus* ſecutus eſt Pſeu do-Magiſtrum ſuum *Calvinum*, qui apud Regem

Ga

alliæ *Franciscum I.* ut Lutheranorum impuden-
im excusaret, Catholicorum innocentiam tradu-
t. Cùm enim Lutheranis verissimè ac gravissimè
jiceretur, quod Patrum essent contemptores, &
versarii: *multa*, ait Calvinus, *ignorarunt Sancti*
viri sæpè inter se confligantur, interdùm etiam se-
m ipsi pugnant. Tum deinceps, quotquot Patrum
ores colligere potuit, falsò etiam illis affictos,
umerat, quæritque, *cur nos item à Patribus disce-*
mus? Sed Calvino Catholici Doctores responde-
nt Primò, nos in iis, quæ ad ipsa fidei perti-
nt fundamenta, à Patribus non discedere, sed tan-
m in iis, in quibus Patres salvâ fidei compage
n consonant. Responderunt secundò, nonnul-
quidem nævos reperiri in Operibus Sanctorum
trum, qui tamen leviores sunt, quàm ut illorum
ctoritatem elevare vel labefactare possint. Ca-
olici igitur reverentèr ac modestè oculos ab illis
trum nævis avertunt, tantùm abest ut imitentur
ereticos, qui Sanctos Patres aut irridendos, aut
rtè despiciendos propinant, quique, ut eleganter
Vincentius Lerinensis, *Sancti cujusque viri me-*
riam, tamquam sepultos jam cineres, prophana ma-
ventilant, & quæ silentio operire oportebat, redivi-
opinione diffamant; sequentes omninò vestigia au-
oris sui Cham, qui nuditatem venerandi Noe non modò
erire neglexit, verùm quoque irridendam cæteris
unciavit. Longè aliter fratres illi sui, qui nuditatem
sam reverenter Patris sui nec temerare oculis, nec
ienis patere voluerunt, sed aversi, ut scribitur, texe-
int eum. Quod est erratum Sancti viri nec approbas-
, nec prodidisse. Sed nunc breviter examinemus,
reverà in Operibus Sanctorum Patrum Augusti-
ni,

ni, Hieronymi, & Chryſoſtomi reperiantur næv
ſeu errores, qui in rebus fidei eorum auctoritaten
deprimere poſſint, ſicut allatrat *Dallæus*. In primis
Sanctus Auguſtinus videtur quidem in eam propen
dere ſententiam, quæ animas ex traduce, ſeu pe
propagationem produci tenebat. At in hoc non
erravit Auguſtinus, quia tùm temporis nec error
nec hæreſis erat id aſſerere, ſed in varias hac de r
ſententias, ſalvâ & inculpatâ fide, abibant Catho
lici, & integrum unicuique erat in ſuo ſenſu abun
dare, Secundò, Sanctus Auguſtinus Dœmonibu
tribuit corpora. Sed eidem opinioni multi anti
qui Patres citrà ullum fidei diſpendium ſuffragat
ſunt. Immò non deſunt etiamnùm multi graviſſi
mi Theologi, qui docent, omnimodam Angelorun
incorporeitatem eſſe quidem ſanæ Theologiæ dog
ma, à quo nemo abſque temeritate in præſentia re
cedere poteſt, ab Eccleſia tamen necdùm eſſe def
nitum ut fidei dogma. Tertiò, *Antipodas* exiſter
negavit Auguſtinus, ſed in hac quæſtione meri fact
cujus nullum in libris ſive ſacris, ſive prophanis ex
tat veſtigium, & cujus certa notitia, dumtaxàt e
navigationibus, ac relationibus poſtremis hiſce
temporibus haberi cœpit, erraſſe Auguſtinum, qui
mirum? Denique, Sancto Auguſtino crimini d
tur, quod doceat, Infantes abſque Baptiſmo dec
dentes non ſolùm pœnâ damni, ſeu privatione viſi
nis beatificæ, ſed etiam pœnâ ſenſus, ſeu æterr
ignis tormento puniri. Verùm, tantùm abeſt, ut ha
ſententia erroris inſimulari debeat, ut potiùs Ca
dinalis *Noriſius* in ſuis *Vindiciis Auguſtinianis* om
argumentorum genere evincat, hanc opinionem
traditioni Patrum, & definitionibus Conciliorum
e.

e magis consentaneam, solidioribus fultam ra-
nibus, & ad doctrinam de Peccato Originali
ntra Pelagianorum errorem propugnandam ma-
appositam. Consule itaque doctissimum illum
rdinalem, qui datâ operâ Sanctum Augustinum
ndicavit ab omnibus nævis, & erroribus, quos
n solùm Hæretici, sed etiam invidi obtrectato-
; suis privatorum commodorum præjudiciis oc-
ecati falsò ei impegerunt, misero tamen & irrito
ccessu.

Quantùm attinet ad Opera Sancti Hieronymi,
i, teste Sancto Augustino lib. 1. Contra Julianum
p. 7. *Ab Oriente usque in Occidentem ad instar lam-
dis resplenduit*, nihil planè in his occurrit, quod
nsurâ aliquâ perstringi possit, sicut P. *Martianæus*
ongregationis Sancti Mauri Benedictinus, aliique
octissimi viri apertè demonstrant contra *Dallæum*
alvinianæ superstitionis Ministrum. Propugnavit
uidem Hieronymus, legalia Sacramenta, Mosai-
eque Legis ritus mortiferos esse cœpisse statim à
assione Christi Domini, & Apostolos simulatione
uadam cœremonias illas legales observasse, adeò-
ue Sanctum Petrum sincerè & ex animo non fuisse
eprehensum à Sancto Paulo. Sed hanc sententiam
osteà abjecit Sanctus ille Doctor, cessitque tandem
ationibus Sancti Augustini, qui cum hac de re li-
erariam concertationem habuit Hieronymus, de
ujus doctrina plura non dicam, maximè cum jam
itatus P. *Martianæus* in sua nova Operum S. Hie-
onymi Editione Sanctissimum illum Doctorem
indicet ab illis erroribus, quos ipsi temerè impe-
git *Dallæus* perfrictæ frontis audaciâ asserens, San-
ctum Hieronymum Origenis de damnatorum pur-

gatione & salute delirium secutum. Secundò, im properat huic Sancto Doctori, quod secundas nu ptias rebus turpibus & fœdis accenseat, & Diga mos eodem loco habeat quo Scortatores. Tertiò affirmat, S. Hieronymum favisse Aëriano dogmati quo Episcopum inter & Presbyterum æqualita summa constituitur. Ab his,& aliis erroribus, quo *Dallæus* impegit S. Hieronymo, prorsùs alienum fuisse Sanctum illum Doctorem demonstrat non so lùm *Martianæus*,. sed etiam noster *Natalis Alexan der* in Panoplia adversùs Hæreses secundi sæcu li, Dissertatione XVIII. art. 1. in Panoplia ad versùs Hæreses tertii sæculi art.2. in singulari Di sertatione, quam edidit contra *Blondellum* Hære ticum Calvinistam ad probandum Episcopos esse de jure divino Presbyteris Superiores, & ab hoc f dei dogmatæ nunquàm recessisse Sanctum Hierony mum, denique in articulo trigesimo primo capiti sexti Historiæ Ecclesiasticæ quarti sæculi. Hæc lo ca, si consulas, egregiam pro S. Hieronymo Apo logiam adversùs Hæreticos concinnare poteris.

Denique, accusatur S. Chrysostomus, quo Confessionis Sacramentalis usum sustulerit, Pecca Originalis propagationem & intuitivæ Visionis De possibilitatem negaverit, & gratiæ interioris præ venientis ad initium fidei, & bonorum operum ne cessitatem non admiserit. Sed Sanctum Chrysosto mum ab his erroribus facili negotio purgant Ca tholici Doctores, qui tamen post Sanctum Tho mam 3. p. q. 27. art. 4. ad 3. in hoc uno solo San ctum Chrysostomum excessisse dicunt, quod sense rit, Beatam Mariam Virginem ex vana gloria pec casse venialiter, dum in nuptiis factis in Cana Ga

lile

ꝛæ dixit filio ſuo: *Vinum non habent*: Legeſis arulum XXIX. Capitis ſexti Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ arti ſæculi *Natalis Alexandri*, ubi diſertè probat, Chryſoſtomum intuitivæ Viſionis Dei poſſibiliem, & gratiæ interioris prævenientis ad initium ei & bonorum operum neceſſitatem admiſiſſe. igularem etiam Diſſertationem edidit idem Scrior *de Confeſſione Sacramentali* contra Heterodos, in qua Sanctum Chryſoſtomum Confeſſionis cramentalis uſum nunquàm ſuſtuliſſe, vel ejus neſſitatam negaſſe validis argumentis oſtendit. Poemò, in Panoplia adversùs Hæreſes quinti Eccle: ſæculi diſputans idem auctor contra Pelagianos, nnia Sancti Chryſoſtomi teſtimonia, quæ Hærei *Sociniani* contra Peccati Originalis propagatiom objectare ſolent, ex eorum manibus avellit, Sanctum Chryſoſtomum doctrinæ Eccleſiæ de ccato Originali, & de ejus ad omnes Adami poros propagatione ſemper adhæſiſſe luculenter incit. Digitum ad fontem intendiſſe ſufficiat. ec enim patitur ſuſcepti hujus Operis brevitas, vindicias adornem Sancti Chryſoſtomi, & alioım SS. Patrum, ad quos dehoneſtandos *Dallæus*, iique hujus furfuris Heterodoxi nihil non perntandum, faciendum, fingendum, inveniendum, ficiendumve putarunt. Quod ſanè nemini mirum deri debet, quia, ut vulgò dicitur, *agnoſcunt lupi ınes, & eos odio proſequuntur, quia illos timent.* Nos erò cum Vincentio Lerinenſi exiſtimamus, neceſ: eſſe omnibus Catholicis, qui ſeſe Eccleſiæ legimos filios probare ſtudent, ut Sanctorum Patrum dei inhæreant, adglutinentur, immoriantur: Prohanas verò novitates deteſtentur, horreſcant, per-

ſequantur. Id quippè proprium eſt Chriſtianæ mo
deſtiæ ac gravitatis, non ſua poſteris tradere, ſed
majoribus accepta ſervare. Ducatum ſiquidem
nobis præbet Religio, non nos Religioni. Nec Ma
jorum ſenſa, quà volumus, trahemus, ſed potiùs qu
illa trahunt retrahuntque, ſequemur.

D. Doctrinam quinti Eccleſiæ ſæculi ſati
nunc perſpectam habeo. Age ergò, paululùm mo
do expendamus ea, quæ ad Politiam, & Diſcipli
nam Eccleſiaſticam ejuſdem ſæculi ſpectant?

M. Eadem planè Diſciplina Eccleſiaſtica,
quæ in quarto vigebat ſæculo, fuit accuratè itiden
obſervata in quinto Eccleſiæ ſæculo, ſive in his, qu
pertinent ad Sacramentorum adminiſtrationem
ſive in his, quæ ſpectant regulas morum & obſerva
tionem Canonum, qui ad præfigendum tempus, mo
dumque peragendæ pœnitentiæ antiquitùs fuerun
ſtatuti. In his itaque cùm nihil omninò in quint
Eccleſiæ ſæculo immutata ſit Eccleſiæ Diſciplina
ſupervacaneum eſſet hìc repetere, quæ jam diximu
de Diſciplina quarti Eccleſiæ ſæculi. His ergò præ
termiſſis, pauca tantùm dicam de Politia, & Diſci
plina, quæ erga Epiſcopos, Clericos, & Monacho
fuit in quinto Eccleſiæ ſæculo obſervata.

D. Incipe, quæſo, à Politia, & Diſciplina
quæ erga Epiſcopos, & Clericos in quinto Eccleſi
ſæculo fuit obſervata.

M. In primis, Epiſcopi conſenſu & votis Cl
ricorum, teſtimonio plebis, & ſuffragiis Epiſcopo
rum Comprovincialium eligebantur, & è Clero E
cleſiæ vacantis aſſumebantur. Quandò tamen nu
lus Eccleſiæ vacantis Clericus dignus erat, qui Ep
ſcopus ordinaretur, licitum tunc erat alterum
alt

tera Ecclesia accersere Clericum, eumque elige- Episcopum, qui tamen consecrari haud poterat sque Metropolitani notitia, consensu, & judicio. ntequàm aliquis in Episcopum eligeretur, vel con- craretur, accuratè examinari debebat, an esset udens, docilis & moribus temperatus? an in vi- castus, in victu sobrius, humilis, affabilis & mi- ricors? an suis semper negotiis, & officiis inten- is, & rebus sæculi liber? an in Lege Domini esset ersatus, in Scripturarum sensibus cautus, in dog- atibus Ecclesiæ exercitatus, & fidei documenta erbis simplicibus, & ad fidelium captum accomo- atis enunciare posset? Episcopatus ambitum ac esiderium illicitum esse censebant Patres quinti cclesiæ sæculi, nec migrationes & translationes piscoporum de uno Episcopatu ad alterum patie- antur, nisi Ecclesiæ auctoritate, & propter ejus bo- um atque utilitatem fierent. Episcoporum à suis cclesiis absentiam (nisi hæc necessariâ servitute, u Ecclesiæ utilitatis procurandæ gratiâ continge- et) non permittebat quinti Ecclesiæ sæculi Disci- lina. At poterant Episcopi, gravi urgente causâ se Episcopali dignitate abdicare, ut patet exem- lo Sancti Gregorii Nazianzeni, qui pro bono Ec- lesiasticæ pacis, cujus cupidissimus erat, Constan- inopolitano cessit Episcopatu, Patribus Synodi Constantinopolitanæ dicens: *Si propter me orta est æc tempestas, mittite me in mare*. Hæc autem abdi- ationis, seu cessionis causa debebat, ut mox dixi, sse gravis, alioquî non licebat ob quascumque ifficultates in regimine populorum emergentes piscopatu cedere, & à suscepto labore recedere, uia, ut ait Sanctus Leo Papa in Epistola ad *Rusti-*

cum Narbonensem Episcopum, *etsi periculosum si navim inter fluctus cautè non regere, multò periculosiu est eam undis intumescentibus fluctuantem in tempesta te relinquere*. Quamvis in quinto Ecclesiæ sæcul Canonibus esset prohibitum, ne Episcopi sibi suc cessores eligerent, idque ab Ecclesiæ moribus fue rit semper alienum, nihilosecius, postulante Eccle siæ bono, Sanctissimi Antistites, Clero & plebe, ve Comprovincialibus Episcopis consentientibus, suc cessores suos designarunt, aut adiutores cum spe futuræ successionis sibi adsciverunt. Sic *Valeriu* Episcopus Hipponensis senio & laboribus fractu Sanctum Augustinum cöadiutorem assumpsit, Hipponensem Episcopum ordinari curavit, ut un secum Hipponensem regeret Ecclesiam. Sic etia Sanctus Augustinus *Eradium* suum successorem de signavit, & Clero, populoque Hipponensi conse tiente, eidem munia Ecclesiastica obeundi Provi ciam demandavit, eâ tamen lege, ut nonnisi po ipsius obitum ordinaretur Episcopus. Bona Eccle siæ quatuor in partes erant distributa in Ecclesia Occidentali, quarum una Episcopo; altera Cler cis; tertia Templorum restaurationi; quarta pa perum sustentationi cedebat; Episcopi, & Cleri bonorum Ecclesiasticorum se non Dominos, sed d spensatores tantùm, Oeconomos, & administrat res existimabant. Quam in rem luculenter ait Sa ctus Augustinus in Epistola L. ad Bonifacium P pam datâ: *Si autem quæ nobis sufficiunt, possidemu non sunt illa nostra, sed pauperum, quorum procurati nem quodammodò gerimus, non proprietatem nob usurpatione damnabili vindicamus*. Fidelium lit Episcopi dirimebant, & tàm sibi, quàm suis Cler

C

; de caducis ac temporaneis bonis litigare maxi-
o ignominiæ loco ducebant. Episcopis prohibi-
m erat Gentilium libros legere, gubernationem
duarum, Pupillorum, & Peregrinorum per se-
ſos agere, tuitionem teſtamentorum ſuſcipere,
familiaris curam ad ſe revocare, ſine conſilio
orum Clericorum, & Civium teſtimonio Clericos
dinare, bona Eccleſiæ vendere, vel alienare. De-
ìm Epiſcopi vilem ſupellectilem, & menſam pau-
rem habere, ſuæque dignitatis auctoritatem non
ltu & numeroſo ſatellitio, non Beneficiorum plu-
litate, ſed Fide, vitæque meritis, juxta ſacros
inones, quærere debebant. Hæc eſt Diſciplina,
iam Epiſcopi quinti Eccleſiæ ſæculi adamuſſim
cratiſſimorum Canonum obſervabant. Eâdem
râ, ac ſollicitudine Eccleſia in quinto ſæculo ad
nè informandos Clericorum mores ſanctiſſimas
ges condidit, quibus Clericis vetitum erat, ne
rbam aut comam nutrirent, ne veſtibus aut cal-
amentis decorem quærerent, vel affectarent; ne
im extraneis mulieribus habitarent, ne per plateas
niſi certâ & maximâ ſui officii neceſſitate) ambu-
rent; ne turpia & ſcurrilia verba proferrent, ne
moniæ, & uſuræ vitiis ſeſe implicarent, ſed potiùs
tagerent, ut profeſſionem ſuam & in habitu, & in
iceſſu ſuo probarent, ſibique victum & veſtitum
iquo artificiolo, vel agriculturâ, abſque tamen of-
cii ſui detrimento, ſtudioſè pararent. Legi poteſt
ræſertim ſuper hac re Concilium Carthaginenſe
uartum Idibus menſis Novembris anni CCCXCVIII.
onorio Auguſto IV. & Eutychiano VI. Coſs. ce-
bratum, quod verè totius Eccleſiaſticæ Diſciplinæ
mporium appellari poteſt, cùm in eo editi fuerint

 cen-

centum & quatuor Canones, quibus Disciplinæ Ec clesiasticæ optimè fuit consultum atque provisum Non me fugit, quosdam esse Criticos, qui istud Con cilium quartum Carthaginense suppositititium esse censent eo potissimùm nomine, quod nullibi apu antiquiores Latinos, nec ab Auctore Concilii vulg *Africani* appellati, nec à *Ferrando*, & *Dionysio*, ne ab iis, qui Codicem Canonum Ecclesiæ Africanæ i græcum transtulerunt, ulla sit mentio de Canonibu centum & quatuor, qui eidem Concilio adscribun tur. At istud Concilium IV. Carthaginense genuinun esse invictè probant *Petrus de Marca* in Veter. Collec Canonum, Card. *Perronius* in responsione ad Re gem Angliæ cap. 48. & *Schelstratius* in Dissertatio ne tertia *de Ecclesia Africana* cap. 8. ubi plerosqu istius Concilii Canones, explicat, Notisque suis i lustrat.

D. Dicebat mihi nuperrimè nescio quis, a tiquos de Disciplina Ecclesiastica Canones non es ampliùs in usu, sed per desuetudinem fuisse abrog tos ac penitùs antiquatos.

M. Jurarem profectò, eum, qui te isthæc do cuit, unum esse de grege illorum, qui magnam Ecclesiasticæ disciplinæ ac sacrorum Canonum pa tem sine metu, sine pudore abigunt, explodunt, exsufflant. Sed quisquis ille sit, prorsùs Ecclesiasti spiritus expertem, & in Ecclesiastica doctrina r dem se & hospitem prodit. Ecquis enim, amabo qui doctrinam Ecclesiæ tantisper callet, dicere a deat, sacros Canones, quibus Ecclesia disciplina suam, & filiorum, præcipuè Ministrorum suorum mores conformat, quibus nascentes resecat labe & vitia succrescentia rescindit, solâ desuetudine

idel

est, hominum in iis violandis audaciâ abrogari penitùs deleri? quis, inquam, dicere audeat, cclesiam nunc minùs, quàm olim, scelera detesta-, minorem ad sacramenta percipienda sancti-oniam exigere? Minus castos & sanctos optare cerdotes? Minus quàm olim avaritiam & ambi-onem in suis Ministris aversari, minusque illos ecrari, qui sibi honorem rapiunt, & in sacros, sque singulari vocatione Dei, ordines involant? uod si nemo hæc tam absurda dicere audeat, cer-m apud omnes esse debet, eadem Ecclesiæ nunc robari, quæ olim probata sunt, eamque subinde los Canones, qui formæ quædam ac regulæ mo-um sunt, in intimo suo spiritu gerere impressos, osque etiamnùm tenere, aut quod eos temporum ifficultatibus præpedita tenere non possit, vehe-ienter ingemiscere, & indolere. Levitatem igitur acerdotum, qui ab uno Beneficio ad aliud, & ex ia in aliam transiliunt Ecclesiam, eorum à suis cclesiis diuturnam absentiam, & Beneficiorum luralitatem, quandò hæc carnali cupiditate, solâ nimi inconstantiâ, vel sordido lucri appetitu fiunt, on probat modo, sed potiùs damnat Ecclesia, uamvis tamen hæc propter majus Ecclesiæ bo-um, vel ob alias circumstantias, quas perdoctè xponit S. Thomas quodlibeto 9. art. 15. aliquan-o justis de causis concedat Ecclesia. Alios verò n Clericis gliscentes abusus, seu corruptelas & rævaricationes improbat, nedùm permittit Ec-lesia, quæ tota pro viribus connititur ad colla-sam in suis Ministris instaurandam disciplinam, quantum patitur Christiana prudentia, quæ non nullas labes, majoris mali vitandi causâ, non nun-quàm

quàm tolerari præcipit. Cave itaque à perniciosa opinione illorum, qui nihil ægrum, nihil saucium vident in Ecclesia, omnes abusus, qui temporum diuturnitate impunitatem nacti sunt, licitos putant, antiquos Canones ad cohibendas morum corruptelas olim sancitos non ampliùs vigere, sed prorsùs extinctos esse dictitant, uno verbo, quidquid præposterâ, ac vitiosâ consuetudine inolevit pro lege habent.

D. Cùm Monachi severiorem morum secter tur Disciplinam, nullus dubito, quin Monastica Disciplina in quinto Ecclesiæ sæculo maximè floruerit, ac maximum susceperit incrementum. Sed quæ, & qualis fuerit in variis Monasteriis eo in sæculo fundatis observata disciplina? velim modò ut paucis exponas.

M. Præter plura Monasteria cùm virorum tùm mulierum, quæ S. Augustinus, teste *Possidi* in ejus Vita, instituit in Africa, multa alia Cœnobia, eaque celeberrima in Galliis erant jam quinto sæculo constructa, scilicet Massiliensia à Cassiano fundata, Lerinense, Agaunense, Jurensia, Griniacensia Reomaënse, sanctissimis Monachis repleta, quorum disciplinam, ac singulare vitæ genus paucis hìc describam. In primis, Monachi, vel ut alii volunt, Clerici Regulares, qui in Monasteriis à S. Augustino institutis vivebant, curis sæcularibus expediti, jejuniis, orationibus, bonisque operibus jugitèr vacabant, in Lege Domini meditantes die ac nocte. Omnia erant illis communia distribuebatur unicuique prout cuique opus erat juxta Regulam, quam S. Augustinus scripsit pro fœminis, seu pro Sanctimonialibus, quibus præ

era

at ejus ſoror, & quæ legitur Epiſtola centeſimâ
nâ ejuſdem Sancti Doctoris. Sunt qui putant,
Auguſtinum non ſolùm vitam Monaſticam ſecta-
m eſſe, ſed etiam Monachorum geſſiſſe habitum,
cucullatum, immò & excalceatum fuiſſe aſſe-
nt. Verùm, licèt ipſe poſt Poſſidium, qui vitam
Auguſtini deſcripſit, lubens fatear, S. Auguſti-
m inſtituiſſe Monaſterium, & in eo vitam Mona-
cam, ſeu religioſum vivendi modum egiſſe, nun-
am tamen adducar, ut credam, eum cuculla-
m, & excalceatum fuiſſe. Primò, quia hæc opi-
o non aliundè nata eſt, quàm ex ſuppoſititiis Ser-
onibus ad Fratres in Eremo, qui S. Auguſtinum
onachorum indutum habitu falsò adumbrant.
cundò, teſtatur ipſemet S. Auguſtinus in Sermo-
50. de diverſis, ſe non aliis indutum fuiſſe veſti-
s, quam quibus Clerici vulgò in Africa uteban-
r. Sic enim loquitur: *nemo det byrrum, vel li-
am tunicam, ſeu aliquid niſi in commune; de com-
uni accipiam mihi ipſi, cùm ſciam commune me ha-
re velle quidquid habeo*. Excalceatum etiam non
iſſe S. Auguſtinum diſertè affirmat *Poſſidius* in
us Vita, ubi hæc habet: *veſtis ejus & calceamen-
, & lectualia ex moderato & competenti habitu
ant, nec nitida nimiùm, nec abjecta plurimùm*. Lu-
unt ergo nos pictores, qui S. Auguſtinum cucul-
tum & excalceatum depingunt. Complures nunc
xtant Congregationes Clericorum, & Canoni-
orum Regularium, qui ſuum Inſtitutum, vitæque
enus referunt ad S. Auguſtinum, quo ceù funda-
ore & patre gloriantur. Sed viri doctiſſimi, quos
nter numerantur *Mabillonius*, *Thomaſſinus* & *Pagius*
utant, ejuſmodi Congregationes undecimo dum-

ta-

taxat Ecclesiæ sæculo initium habuisse. Qua de r
opportuniùs alio loco disseremus.

Monachi Cœnobiorum Massiliensium *Cassian*
eorum fundatoris Regulam profitebantur, quan
S. Benedictus Anianensis Abbas in concordia Regu
larum non semel laudat, illiusque meminit S. Gre
gorius Turonensis lib. 10. cap. 29. de *Cassiani* Ab
batis patria, doctrina, & sanctitate plura in supe
rioribus Colloquiis diximus.

Monasterium *Lerinense* à S.Honorato, Episco
po deinde Arelatensi, fundatum est, indeque d
ctum Monasterium S. Honorati, in quo floruerun
celeberrimi Monachi. Quamvis tempus condi
illius Monasterii incertum sit, citiùs tamen, quàn
par erat, Baronius illud conditum affirmat circ
annum CCCLXXV. nam S. Honoratus, S.Leontio Fo
rojuliensi Episcopo sedente, Monasterium Lerinen
excitavit, teste S. Hilario Arelatensi Episcopo, q
ejus vitam descripsit. Quare, cùm Leontius Ep
scopus Forojuliensis mortuus fuerit ann.CCCCXXXII
ejus Episcopatus initium incidisse videtur in prio
res hujus sæculi annos. Quò fit, ut in quinto dun
taxat sæculo jacta fuerint Lerinensis Monaster
fundamenta. Vetustioris Regulæ, quam Lerinen
ses Monachi observarunt, priusquam Benedictina
Regulam susciperent, idem auctor fuit, qui Mona
sterii conditor S. Honoratus. Sed hæc antiqua Re
gula modò non extat, sicut nec Disciplinæ Regul
ris observatio, quæ primis temporibus in hocce
Monasterio magno cum fervore vigebat.

De Agaunensi Monasterio, quod nunc vulg
nuncupatur Cœnobium S. Mauritii in Vallesia, qu
ibi SS. Martyrum Thebæorum, quibus præera
S.Mau

Mauritius, aſſervantur, & coluntur Reliquiæ, è tractant Card. *Noriſius* lib.2. Hiſt.Pelag. cap.3. *nſchenius* in Vita S. Sigiſmundi Burgundiæ Regis diem 1. menſis Maii, & *Carolus Cointius* Preter Oratorianus in Annalibus Eccleſiæ Francon ad annum DXXXV. Iſtud Monaſterium antiquiſum eſt, & ante annum quingenteſimum *Acauno* ıſtructum in anguſta planitie, in qua parvus viantiquitùs ædificatus fuit, quem *Tornatam*, ſeu *nadam* non longe ab Octoduro diſſitum, incolæ ellarunt, indeque Monaſterium modò *Agauſe* à ſitu, modò *Tornatenſe* ab Oppidulo ibi con-ɔ denominatur. *Agaunenſes* Monachi peculian Regulam ſervabant à *S. Severino* Monaſterii bate editam, quam *Holſtenius* unà cum aliis Reis à S. Benedicto Anianenſi Abbate collectis in em emiſit, cujus hic titulus eſt: *incipit Regula naſterii Tornatenſis*, quæ Capitibus XXIII. con-, quamque à Capite XIII. uſque ad ultimum, Regula S. Auguſtini ad verbum excriptam eſſe :d. *Noriſius*, & *Carolus Cointius* jam laudati denſtrant. *Sigiſmundus* Rex Burgundiæ, poſtquam ım ſuum *Sigericum* occidi juſſiſſet, facti pœnis perennem Pſalmodiam circa annum CCCCXV. Monaſterio Agaunenſi inſtituit. Sed quænam rit illa Pſalmodia perpetua? non convenit inter ıditos. Alii vocant illam Pſalmodiam *aſſiduam*, òd aliis atque aliis mutuò, & alternatim ſuccentibus, diu noctuque continuaretur, uti fiebat ıd *Acæmetas* Monachos Orientales. *Cointius* vein Annalibus Eccleſiæ Francorum ad annum XXVI. num. CCXXIV. & ſeqq. contendit, peculian dumtaxat pſallendi formam certis horis diei

& no-

& noctis præscriptam fuisse, non verò Psalmodian perpetuam. At *Cointium* hac in re hallucinatum fuisse probat doctissimus *Mabillonius* in Præfation par. II. sæculi IV. Benedictini, ac manifestò osten dit, in locis, in quibus jugis hujusmodi Psalmodi vigebat, Monachos in plures turmas fuisse divisos ita ut primæ recedenti à matutinis Officiis succede ret secunda, & hinc tertia; dein absolutâ primâ priores locum secuturis facerent, & ad assignatun laborem pergerent. Idem jugis Psalmodiæ ritu obtinebat apud *Centullenses* Monachos, & in non nullis Galliæ Monasteriis, nempè in *Cabilonen* S. Marcelli, *Dionysiano* propè Parisios, *Luxoviens Habedensi*, & *Lugdunensi* Sanctæ Salabergæ. Sed d his legendus est *Mabillonius* loco mox laudato Extat adhuc Monasterium *Agaunense*, vulgò *S.Mau ritii* nuncupatum, quod à pluribus sæculis à Cler cis Regularibus Ordinis S. Augustini inhabitatur Anno siquidem MCCLXI. ut liquet ex charta à San marthanis tomo quarto *Galliæ Christianæ*, dum c Abbatia Agaunensi loquuntur, recitata, jam istu Monasterium Canonici Regulares incolebant.

Monasteria *Jurensia* duo videlicet virorum & unum puellarum in Episcopatu Lugdunensi fu data sunt in quinto Ecclesiæ sæculo, quorum o gines in Vitis Sanctissimorum Abbatum *Roman* & *Lupicini* fratrum referuntur apud *Bollandum* a diem 28. mensis Februarii.

De Monachorum Grinniacensium Cœnobiis quæ Viennæ in Gallia quinto sæculo condita sun legendus est idem *Bollandus* ad diem I. Januari ubi inseruit Vitam *S. Clari* à quodam vetere auct re descriptam.

Re

Reomaënses Monachi ità dicti à Pago *Tornodo- isi*, cui nomen *Reomaüs* in Diœcesi Lingonensi, quo extructum est eorum Monasterium circa an- m CCCCLXXXVI. vivebant sub Regula *S. Macarii* exandrini, quæ brevia, sed divino spiritu plena itinet præcepta.

Præter hæc jam recensita Monasteria, alia iuc in Galliis celeberrima erant, videlicet Cœ- oium, quod S. Martinus Turonensis Episcopus obus ferè extrà civitatem Millibus construxit, odque *Majus Monasterium* hactenùs appellatur. nasterium Lugdunense apud Insulam *Barbaram*, e paulò suprà confluentes Araris & Rhodani in dio Araris sita est. In his Cœnobiis sanctissimè ebant Monachi, precibus vacabant, jejuniis & tinentiis corpus macerabant, Clericatum, vel scopatum nec ambibant, nec postulabant, sed, ante Ecclesia, suscipiebant, victum tamen, nec titum immutantes, ut patet exemplis *S. Martini* onensis Episcopi, *Fausti* Rejensis, *Germani* An- odorensis, *Hilarii* Arelatensis, *Fulgentii* Ru- nsis, qui omnes ex umbraculis vitæ Monasticæ Episcopalem thronum sublimati, nihil de pristi- moribus, victu & vestitu mutarunt. Otio per- uum bellum indicebant Monachi, seque quoti- labore manuum exercebant. Qui verò præ cor- is infirmitate operosis manuum laboribus in- nbere haud poterant, iis, pro Regulæ indulgen- Codices excribere,& prolixioribus studiis alio- n operas compensare licebat. Quem laborem, optimè observat Cl. *Mabillonius* præfatione in ulum I. Benedictinum, strenuè susceperunt po- ì Monachi Benedictini, eumque posteris suis

quasi

quasi testamento reliquerunt. Adeò ut quidqui apud antiquos eruditum, ac scitu dignum, quidqui apud Patres pium & sapientiæ plenum, quidqui in Conciliis sanctum, quidquid in libris sacris divinum est, totum id per Monachorum Benedictinorum manus ad hæc usque tempora pervenerit.

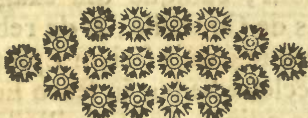
D, Antequàm huicce Colloquio finem imponamus; cedo, si placet, præcipua Doctrinæ Moralis documenta & præcepta, quæ Sancti Patres a probè informandos Christianorum quinti Ecclesi sæculi mores præscripserunt.

M. Patres quinti Ecclesiæ sæculi de emendan dis moribus, & de restituenda Disciplinæ Ecclesi sticæ integritate semper solliciti, non solùm omne adhibuerunt operam, ut sacri Canones ad tollend morum corruptelas conditi adamussim servarentu sed etiam ad omnia veræ virtutis & germanæ piet tis officia fideles quà verbo, quà scriptis efficacit sunt adhortati. Infinitus essem, si hìc percenser vellem omnes morum regulas, & saluberrima be vivendi præcepta, quæ Sancti Patres in libris si moralibus, & in Homiliis, quas ad populum h buerunt, passim proponunt, inculcant, inferciu Breviter dicam, illos ad sacram legis severitate compositos, omnes ingenii & eloquentiæ suæ tendisse nervos, ut Christianos à vitiis retrahere ad exercitium virtutum provocarent, sed poti mum ad amorem Dei, quo Christiani discernun à Judæis, qui servili temporalis pœnæ timore, manum, non animum cohibet, à vitiis absti bant: *brevissima & apertissima differentia duoru Testamentorum, timor & amor; illud ad hominem terem, hoc ad novum hominem pertinet*, ait S. Au

nus cap.17.libri contra Adimantum Manichæum.
certè, ficut fæpius ingerit Sanctus ille Doctor,
Evangelica eft lex amoris, & quantùm Chriftia-
; proficit in amore Dei, tantùm in eo decrefcit
or mundi, & imminuitur regnum cupiditatis,
æ eft radix omnium malorum. *Sub lege eft*, in-
it S. Auguftinus lib. de Natura & Gratia cap.57.
timore fupplicii, quod lex minatur, non amore
itiæ, fe fentit abftinere ab opere peccati, nondùm
er eft, nec alienus à voluntate peccandi. In ipfa enim
luntate reus eft, qua mallet, fi fieri poffet, non effe
od timet, ut occultè fiat, quod occultè defiderat.
hil ergò, juxtà doctrinam Patrum quinti Eccle-
fæculi, amare, nihil mirari, nihil expetere de-
: Chriftianus, nifi Deum, aut propter Deum.
hil odio habere, nihil horrere, nihil fugere de-
:, præter unam turpitudinem, aut propter tur-
udinem. Ita fit, ut hac cœlefti doctrinâ imbu-
; Chriftianus, quidquid agit, five dormiat,
e vigilet, five edat aut bibat, ipfi denique lufus
otia ei cedant in cumulum præmii. Jam verò
â curâ & follicitudine vias ad falutem tutiores &
ærere, & fequi debeant Chriftiani, docet S.Chry-
ftomus Homilia 44. in Matthæum, his verbis:
veftimentum empturus unum gyras negotiatorem &
erum, & ubi meliores veftes inveneris, & pretio
liori, ab illo comparas. An non oportet populum
rcuire omnes Doctores, & inquirere ubi fincerè ve-
tus Chrifti venundatur, & ubi corrupta, & verio-
m eligere plusquàm veftimentum? Hinc etiam à Do-
oribus inftar effati celebratur iftud S. Auguftini
onfilium ex ejus verbis concinnatum: *in his, quæ*
lutis funt, tene certum, dimitte incertum. Deni-

que, Patres quinti sæculi justorum animis sancti
timorem, non salutis securitatem ingenerabant
peccatoribus diuturnam & laboriosam pœnite
tiam imponebant, nec eos, in quibus nulla muta
in melius vitæ vestigia comparebant, præprope
absolutione donabant. Pœnitentiam, quæ diff
tur usque ad mortem, incertam, suspectam & m
ribundam appellarunt, eamque dumtaxat sincer
esse pœnitentiam docuerunt, quæ fit in hac vita
nascitur ex amore Dei, & odio peccati, ut loq
tur S. Augustinus. Ignorarunt Sancti illi Patre
arctâ viâ, quæ ducit ad Cœlum, gradientes, sub
lem & mirabilem illam artem ancipitis significat
nis verba proferendi & restrictiones mentales
ciendi absque mendacio, homines palàm in duel
vel clàm occidendi absque salutis dispendio, u
ras, & simonias palliandi, sine vel minimo div
& Ecclesiasticæ legis detrimento. Ignorarunt
lenimenta sacramenti Pœnitentiæ à nuperis Ca
stis reperta circa confessionem, satisfactionem
absolutionem, proximas peccandi occasiones, c
tritionem, & amorem divinum. Uno verb
ignorarunt mille distinctiones, quas moderni P
babilistæ latam portam aperientes, quæ ducit
perditionem, excogitarunt ad excusandas excu
tiones in peccatis, ad emolliendam legem Dei,
laxandam Disciplinam Ecclesiæ, ad invehenda h
renda opinionum portenta, à quibus profectò
horruissent Pagani non omninò flagitiosi, quæ
à Summis Pontificibus Alexandro VII. & Innoc
tio XI. totâ plaudente Catholicâ Ecclesiâ, fuer
vaticanis fulminibus protrita. Hæc igitur, qua
doctrina morum ignorarunt antiqui Ecclesiæ
tr

:, & nos quoque penitùs ignorare debemus,
que dumtaxat incorruptum de moribus tenere
um, quem Sancti, Majores, ac Patres nostri
eodemque consensu apertè, perseveranter te-
runt, scripserunt, docuerunt. Sic integrita-
Moralis Christianæ sartam tectam conserva-
us, nec eam violari patiemur ab illis, qui no-
sitientes justitiam de puro latice bibere, sed
ducunt ad suas cisternas contritas, luto & sor-
us conspurcatas, quæ rudera habent, aquam
habent, ita ut, qui indè biberit, plus hauriat
i sordiumque, quàm liquoris.

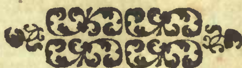

HISTORIA ECCLESIASTICA

VI. Ecclesiæ sæculi.

Variis Colloquiis digesta.

BEnè habet. Jam quinque emensi sun
Ecclesiæ sæcula, & mox Historiam se
sæculi aggredimur, quam solitæ nos
inhærentes methodo, sex Colloquiis
solvemus. In primo exhibebimus statum Eccle
sub Imperatoribus, & Principibus Christianis.
secundo referemus Controversias, Hæreses &
multus, qui occasione trium Capitulorum in I
clesia exorti sunt, eamque diù exagitarunt. I
tertio agemus de Conciliis, & de rebus in illis
stis. In quarto texemus seriem Episcoporum,
præcipuas Ecclesiæ Sedes in sexto Ecclesiæ sæc
tenuerunt. In quinto de Viris illustribus, qui
eodem sæculo floruerunt, & de eorum Operib
sermonem instituemus. In postremo, de Doct
na, Disciplina, & Morali sexti Ecclesiæ sæculi co
pendiosè tractabimus.

CO

COLLOQUIUM PRIMUM.

e statu Ecclesiæ in sexto sæculo sub Imperatoribus & Regibus Christianis.

FUitne tandem sexto ineunte sæculo restituta Ecclesiæ tranquillitas, quam Hæretici Peiani, Nestoriani & Eutychiani toto durante nto sæculo perturbarunt?

M. Ecclesia in Oriente, sexto ineunte sæcu- altâ pace potita fuisset, nisi Imperator *Anasta-*, *Acephalorum*, seu Hæreticorum *Severianorum*, orum dux erat *Severus* Monachus, malis artibus igatus, multos excivisset tumultus, gravesque secutiones, quibus Ecclesiam miserum in mon dilaniavit. Magno at enim Religionis Catho- damno, ut jam in præcedentibus Colloquiis ervavimus, pessimo Imperatori *Zenoni* successit *astasius* anno CCCCXCI. qui in exordio Imperii non nulla boni regiminis specimina edidit, abolo videlicet antiquum tributum *Chrysargyrum*, d ab omnibus, etiam infimæ sortis hominibus, etricibus, exoletis & de animalibus etiam vimis exigebatur; venationes etiam, sive pugnas 1 bestiis publicas prohibendo; Magistratus, qui hàc venales erant, gratis conferendo, & suæ i professionem Chirographo suo munitam cum robatione Concilii Chalcedonensis *Euphemio* riarchæ Constantinopolitano exhibendo, ut à mnem Eutychiani dogmatis suspicionem amotur. Verùm, in his omnibus vim sibi fecit homo

improbus. Optati ſi quidem Imperii compos f-
ctus, ac ſemel obfirmatâ dominatione, avitæ fide
& Concilii Chalcedonenſis infenſiſſimum hoſtem
populorumque oppreſſorem ſeſe prodidit, *Henot-*
con Zenonis deceſſoris ſui diſtrictè ſervandum ju
ſit. In eos, qui Concilii Chalcedonenſis defenſo
res erant, carceribus, exiliis, omnium dignitatu
abdicatione, bonorum ſpoliatione atrocitèr ſævii
Legem emiſit contrà *Synoditas*, ſeu contrà eos, q
Synodum Chalcedonenſem tuebantur, & eâ de ca
sâ *Euphemium* Conſtantinopolitanæ urbis Epiſc
pum, & deindè *Macedonium* ejuſdem urbis Ant
ſtitem Sede dejecit, & in exilium miſit, eo ſolo n
mine, quod Concilio Chalcedonenſi conſtant
adhærerent. Ducentos Monachos cum *Severo* Ac
phalorum duce & Theopaſchita Eutychiano
Oriente profectos, ut Synodum Chalcedonenſen
oppugnarent, Conſtantinopolim advenientes l
nignè & honorificè excepit Anaſtaſius Imperato
ejusque gratiâ & patrocinio fretus impius ille
verus Sectæ Acephalorum anteſignanus, Flavia
Antiocheno ob fidei conſtantiam è Sede dejecto
illius in locum per vim apertam intruſit, & om
Orientales ad Synodi Chalcedonenſis damnat
nem pertrahere ſtuduit, ſibique obſiſtentes A
ſtites, quos inter fuit *Elias* Hieroſolymorum E
ſcopus, exauctoravit. Quin eò uſque ſævitiæ p
rupit malè feriatus ille Hæreticus Antiochenæ l
cleſiæ invaſor, ut, Judæorum & ſceleratorum co
ductâ manu, trecentos & quinquaginta Monach
quorum multi ad Altaria confugerant, non aliâ
causâ, quàm odii adverſus Catholicam fidem co
cepti immanitèr trucidarit, eorum cadavera a
l

dilanianda projecerit, multos in vincula con-
erit, plurimos, dilapidatis eorum facultatibus,
edibus & civitatibus expulerit, ut constat ex li-
lo Monachorum & Clericorum Antiochiæ, &
iæ lecto in Synodo Constantinopolitana sub
ina Patriarcha Constantinopolitano.

His malis, quæ in perniciem Catholicorum
& impunè grassabantur, cumulum addidit
astasius Imperator, quippè qui à Theopaschitis
ychianis seductus, sacro Trisagio: *Sanctus Deus,*
ctus fortis, Sanctus immortalis, istam clausulam
ici voluit: *qui crucifixus es pro nobis, miserere*
is. Hujus clausulæ primus auctor fuit *Petrus*
lo Episcopus Antiochenus, qui Eutychianâ hæ-
cùm esset infectus, hanc clausulam sacro Trisa-
eo fine addiderat, ut Passionem Deo Trino, ad
m superiora Trisagii verba spectabant, adscri-
et. Huic malo *Calendio* post mortem utriusque
phani in Sede Antiochena successor duobus ver-
remedium attulerat, errorique ansam præcide-
, huic clausulæ nempè his verbis præmissis: *Chri-*
Rex, qui crucifixus es pro nobis &c. sed *Petrus*
lo Sedi Antiochenæ posteà restitutus, hæc ver-
: *Christe Rex*, sustulit, sicque pristinam Eu-
hianam labem redintegravit Antiochiæ anno
CLXXXV. hoc itaque additamentum à Petro Ful-
e Eutychiano factum Imperator Anastasius, unà
Timotheo, qui post depositum Macedonium
em Constantinopolitanam invaserat, in sacrum
sagium inferre conatus est. Sed reclamantibus
holicis, qui antiquam fidem violari non patie-
tur, nihil consequi potuit, sed potiùs Constan-
politani populi benè in Catholicam fidem affe-

cti odium sibi conflavit, eumque ad rebellionem provocavit, in qua parùm abfuit, quin ipse suc cumberet, debitasque suæ perfidiæ lueret pœnas.

D. Quorsùm tendebat ista populi Constan tinopolitani rebellio, & quinam ipsius exitus fuit

M. Populus Constantinopolitanus ab Ana stasio Imperatore propter fidei Catholicæ profes sionem oppressus in apertam rebellionem prorupit Ducemque sibi constituit *Vitalianum* Scytham, Ma gistrum Militum, & egregium fidei Catholicæ de fensorem, qui Cyrillum Thraciæ Præfectum inter emit, Provincias Thraciæ, Scythiæ & Mysiæ cum arcibus occupavit, ipsamque urbem Constantino polim obsidione cinxit. His in angustiis constitutu Anastasius, ut sibi consuleret, palam, sed simulat promisit, se Chalcedonensis Concilii, & Epistol S. Leonis fidem inviolatè servaturum, exules Ca tholicos Antistites postliminiò revocaturum, litt rasque ad Hormisdam Romanum Pontificem de redintegranda Orientalium Ecclesiarum cum R mana concordia scripsit, atque sigillo munivit. E specioso resipiscentiæ prætextu, & fucatis promi sis rebellionem sedavit Anastasius, tumultuante populum sibi conciliavit, & in ordinem redeg *Vitalianum*, quem in defendendo Concilio Chalc donensi adversùs Anastasium Imperatorem m gnam gloriam consecutum esse fatetur Baroniu qui tamen in hoc fallitur, quod putet, eum post Monachis Scythis patrocinando illam gloriam o scurasse. Nam Monachi Scythæ, ut ostendemus sequentibus Colloquiis, non solùm Eutychiai non adhæserunt, sed etiam ejusdem Hæresis st nui oppugnatores extiterunt. Quò fit, ut *Vitalian*

sua

am gloriam non obſcuraverit, dum illos Mona-
os ſuo patrocinio fovit.

D. Sedatâ hac rebellione, & diſſipatis Vitanis copiis, ſtetitne Anaſtaſius Imperator proiſſis, quibus ſeſe ad tenendam Catholicam fidem ſtrinxerat?

M. Perfidus ille Imperator imitatus eſt Phaonem Regem Ægypti, qui, ut ſacra commemot historia, ingruentibus malis divinitùs immiſſis, vexandis Iſraëlitis tantisper deſtitit, ſed illis ceſntibus pœnis, ad priſtinam rediit immanitatem. : Anaſtaſius Imperator, ut mala ſibi ex populi rellione impendentia declinaret, aureos montes llicitus eſt, & initam cum Catholicis amicitiam reconciliationem mentitus eſt. At ſublato peculo, & *Vitaliano* in ordinem redacto, ſimulatios larvam depoſuit, in Catholicos furorem ſuum acuit, Legatos, quos Hormiſdas Papa, redinteandæ pacis causâ, in Orientem miſerat, perjus & tergiverſationibus eluſit, nec ullo pacto adci potuit, ut *Acacii* quondàm Epiſcopi Conſtanopolitani nomen è ſacris Dyptichis expungeretr. Quapropter Anaſtaſius ſub Hormiſda Papa ultùm perturbavit Eccleſiam, quam ſub Symmao Hormiſdæ deceſſore diro Schiſmate diviſerat, cut obſervavimus in Colloquio tertio in Hiſtoam quarti Eccleſiæ ſæculi, de quo Schiſmate etiam dibit ſermo, dum de Synodo *Palmari*, in qua dicata eſt cauſa Symmachi Papæ, agemus in Colquio tertio in Hiſtoriam hujuſce ſæculi ſexti.

D. Fuitne tranquillior in Oriente ſtatus Eccefiæ ſub Anaſtaſii Imperatoris ſucceſſore?

M. Anno DXVIII. Anaſtaſio Imperatore icto de

de Cœlo fulmine atque è vivis ſublato ſucceſſit *Juſtinus* olim ſuum ac boum cuſtos, qui erga Fidem Catholicam optimè affectus, ſtatim Imperii ſui initio Edictum promulgavit, quo juſſit ut omnes ab Anaſtaſio deceſſore ſuo in exilium pulſi revocarentur, & Synodus Chalcedonenſis ſacris Dyptichis inſereretur. Hormiſdas Papa Legatos ad Imperatorem Juſtinum miſit, ut tandem aliquandò Eccleſia Orientalis in communionem cum Romana rediret, nomina Epiſcoporum Hæreticorum, ſed præcipuè *Acacii* olim Epiſcopi Conſtantinopolitani, *Zenonis*, & *Anaſtaſii* impiorum Imperatorum ex ſacris tabulis omnium Eccleſiarum Orientalium eraderentur, ac tandem Chalcedonenſis Synodus aliis tribus Oecumenicis Conciliis annumeraretur. Quæ omnia à Legatis Summi Pontificis feliciter votisque omnium conſpirantibus facta & execution mandata fuiſſe, pluribus oſtendit Baronius. Hac ratione ceſſavit diſſidium Eccleſiarum Orientalium cum Romana Eccleſia, quod annos triginta ſex perduraverat, ex quo videlicèt *Felix* Papa Tertius juſto Anathemate Acacium Patriarcham Conſtantinopolitanum perculit. *Theodoricus* Italiæ Rex Arianus ægrè admodùm tulit, quod *Juſtinus* religioſiſſimus Imperator Catholicis impensè faveret, & Hæreticos Arianos, Manichæos variis Edictis comprimeret. Quarè Gothorum ille Rex coëgit *Joannem* Papam, qui Hormiſdæ ſucceſſerat, Conſtantinopolim proficiſci, ut Juſtinum Imperatorem induceret ad reſtituendas Arianis Eccleſias, quas ipſis abſtulerat. Sunt quidam Hiſtorici, qui aſſerunt, Juſtinum Auguſtum omnem Joannis Papæ conceſſiſſe petitionem, & propter ſanguinem Romanorum reddidiſſe

Hæ-

ereticis Arianis Ecclesias secundùm voluntatem
gis Theodorici, ne videlicèt Christiani, maximè
cerdotes ad gladium mitterentur. Alii ex ad-
rso post Baronium affirmant, Joannem Papam
npore suæ Legationis quascumque reperire po-
t Ecclesias Arianis ereptas consecrasse Catholi-
ab Imperatore Justino vendicatas; idque
obant ex Epistola hujus Sancti Pontificis Joannis
omnes Italiæ Episcopos scripta, in qua asserit, se,
m Constantinopoli esset, Arianorum Ecclesias
nsecrasse, eosque adhortatur ut in agro Domi-
o viriliter laborent, idemque in Italia præstent.
rùm, ut cordatè fatear, ex hac Joannis Papæ Epi-
la nihil certi super hac re elici potest, quia eam
ppostitiam, & Joanni Papæ falsò attributam esse,
endam in quarto Colloquio in Historiam istius
culi. Hoc unum dumtaxat certum ac exploratum
, Joannem Papam ex illa Legatione regressum,
asi demandatæ Legationis prævaricatorem à
eodorico Rege habitum fuisse, & in vincula Ra-
nnæ conjectum, ubi inediâ & squallore mortuus
t Sanctus ille Pontifex anno DXXVI. Paulò post
ortem Joannis Papæ, Theodoricus Italiæ Rex in-
riit, eique in Regno Italiæ successit *Athalaricus*
pos ejus ex *Amalasuntha* filia, quam ex *Audefle-*
Clodovæi Francorum Regis sorore susceperat.
malaricus verò Visigothorum Rex, Theodorici ex
heudetusa filia nepos, ditiones in Hispania & in
allia positas accepit, moxque inter Athalaricum,
Amalaricum consobrinos Arianam sectantes Hæ-
sim conventum est, ut inter Alpes, & Rhodanum
strogothi, ultra verò fluvium regnarent Visigo-
i. *Amalaricus* Visigothorum Rex, Gallorum

po-

potentiam reformidans, *Clotildem* ſororem Child-
berti Francorum Regis, cujus Regia Sedes Pariſi
erat, in matrimonium duxit. At cum Clotildes pr
pter ſuam Fidem Catholicam multas inſidias
Amalarico viro ſuo pateretur; *Childebertus* Franc
rum Rex anno DXXI. exercitum movit in Hiſp
niam, ut ſororem ſuam Clotildem liberaret. Qu
ſtatim ac *Amalaricus* Viſigothorum Rex accepi
conſcensâ navi fugit, & cùm in quamdam Eccleſia
ſe recipere vellet, à quodam milite occiſus e
Childebertus ſororem ſuam ſecum adducere cupi
bat, ſed ea in via mortua eſt.

D. Quis in Imperio Orientis ſucceſſit J
ſtino?

M. Poſtquàm Juſtinus, qui in Imperio Ori
tis Anaſtaſio ſucceſſerat die IX. menſis Julii a
ni DXVIII. imperaſſet annos novem & dies vigi
tres, mortuus eſt anno DXXVII. & Imperii ſui ſu
ceſſorem reliquit *Juſtinianum* è ſorore nepotem.
Fuit autem Juſtinianus Princeps domi foriſque c
rus, doctus, liberalibus diſciplinis excultus, &
Theologia exercitatus. Leges omnes in unum co
pus colligi juſſit, undè effluxere celebrata illa vol
mina, *Codex* ſcilicèt, *Pandectæ*, & *Inſtitutiones*, qu
rum uſus non ſolùm in Civilibus, ſed etiam in J
diciis Eccleſiaſticis obtinet. Cum Gothis ſæpi
mè pugnavit Juſtinianus, & plerùmque feliciter p
Duces ſuos *Beliſarium*, *Alexandrum*, & *Narſete*
atque poſt varios eventus, ſublato tandem ulti
Gothorum Rege *Teja*, Italiam à Barbaris vindic
vit. Vicit quoque per Beliſarium Perſas, nec n
Vandalos, & Africam Romano reſtituit Imperi
S. Sophiæ Eccleſiam Conſtantinopoli ædificavi

Ep

pistolam Encyclicam ad quinque Patriarchas scri-
t, in qua doctrinam Origenis damnavit. Multa
ntra Hæreticos promulgavit Edicta, quibus Ca-
olicæ Religioni consultum voluit. Ad *Severi* Se-
atores, seu Hæreticos Acephalos Catholicæ Ec-
siæ reconciliandos, Collationem inter ipsos &
tholicos anno DLII. vel, ut alii volunt, DLIII. Con-
ntinopoli haberi voluit, quam integram Cardi-
lis Baronius in suis Annalibus inseruit. Hæc &
a hujusmodi in exordio Imperii sui in rem & uti-
atem Ecclesiæ præstitit *Justinianus* Imperator.
dum *Theodoræ* uxoris suæ, Eutychianæ fœminæ,
aliorum ejusdem Hæresis fautorum perversa con-
a auscultare cœpit, perniciem gravem, & Schis-
in Ecclesiam invexit, in summos Pontifices *Sil-
rium*, & *Vigilium*, sicut in quarto Colloquio in
storiam hujusce sæculi videbimus, impius & cru-
is fuit, ac tandem Eutychianorum, & Severia-
rum Hæresibus sese irretivit. Telam istam ordi-
cœpit *Theodorus* Cæsareæ Cappadocum Metropo-
, qui magna apud Justinianum gratiâ & aucto-
ate pollens, ei persuasit, Acephalos ad subscri-
ndum Synodo Chalcedonensi compendiò adduci
sse, si tria tantùm, quibus offendebantur, corrigen-
curaret; nempè si damnaretur *Theodorus* Episco-
s Mopsuestiæ Nestorii Magister. Dein, si prohi-
rentur libri Theodoreti contra XII. Capitula, seu
athematismos Sancti Cyrilli Alexandrini. De-
im, si rejiceretur Epistola *Ibæ ad Marim Persam*.
s tribus proscriptis Capitulis, *Theodorus* Cæsareæ
etropolita Justiniano pollicitus est Acephalorum
ionem. Similiter *Theodora* Augusta, quæ palàm
cephalis studebat, id ipsum quod suaserat Theo-
do-

dorus Cæsariensis Metropolitanus Principi marito suo inculcavit, sed eo consilio pessima mulier facinus moliebatur, ut ubi Chalcedonensis Synod correctio semel fieret, universa ejus collaberetu auctoritas, ejusque doctrina nullius ponderis eva deret. His consiliis delusus Justinianus Imperator multos in Ecclesia excitavit tumultus occasione trium istorum Capitulorum, quæ in quinta Synodo generali, ut posteà dicemus, ejus jussu da mnata, gravissimis contentionibus inter Episcopo enatis initium dederunt, de quibus in sequentibu Colloquiis commodiùs agemus. Testatur *Nicephorus* lib. 17. Hist. Eccl. cap. 29. Imperatorem Justinia num in ultima ætate lapsum esse in Hæresim *Incoi ruptibilium*, sivè *Aphtordocetarum*, qui Domini no stri Jesu Christi Corpus ex ipsa Divinitatis conjui ctione incorruptum evasisse asserebant. Ex qua ta men Hæresi, paulò antequàm moreretur, resipuit probat Card. Baronius. Immò in Menæis Græcoru ad diem II. mensis Aug. legitur: *Memoriæ piæ recc dationis Imperatoris Justiniani in Æde Apostolorum* Mortuus est Justinianus Imp. die XIV. mensis Novei bris anni DLXV. postquàm imperasset annis XXXVI mensibus septem, & diebus tredecim. Ei in Imp rio successit *Justinus* junior, ejus nepos, qui & *Cui palates* dicitur, quod esset Prætorii Præfectus. Pri ceps fuit justitiæ studiosus, mansuetus, & publi tranquillitatis amator. Per duodecim annos ii peravit, & obiit anno DLXXVIII. Sub eo cœpit i Italia Græcorum Exarchatus, Sede Ravennâ, du vitque ad usque circiter Carolum Magnum, ut s clariùs loco commonstrabimus. Justino juniori su cessit *Tiberius Constantinus*, qui Imperium ten

que ad annum DLXXXII. quo placidè Constantino-li vitâ functus est. Denique Tiberio Constanti- succeſſit *Mauritius* è Cappadocia ortum ducens, tùm belli, tùm pacis artibus instructus strenuum peratorem ſe geſſit. Perſas vicit per Duces ſuos *lippum*, & *Germanum*. Cum *Chagano* Rege *Ava-*, qui Thraciam, Mæſiam, aliasque Orientalis perii regiones devaſtabat, ſæpiùs, variisque ntibus pugnavit. Verùm à militibus, quòd sti-dia non acciperent, tumultuantibus Chalcedone cidatus eſt cum tota ſua familia anno DCII. Im-ii ſui anno ineunte vigeſimo primo. Hi ſunt Im-atores, qui in ſexto Eccleſiæ ſæculo Imperii entalis gubernacula tenuerunt, quorum ſeriem, geſta breviter hìc deſcripſi, ut ſtatus Eccleſiæ in o ſæculo ſub illis Orientis Imperatoribus faci- innoteſcere poſſet.

D. Cùm Occidentis Imperium in quinto ılo fuerit, ut jam vidimus, omninò extinctum, permultæ factæ ſint Regnorum mutationes, & rdia, Francorum videlicèt & Burgundionum in liis, Viſigothorum in Hiſpania, Oſtrogotho- in Italia, Anglorum in Britannica Inſula, Van-orum in Africa, vellem modo ut oſtenderes, ſnam in illis regnis ſexto ſæculo fuerit ſtatus leſiæ?

M. Ut votis tuis faciam ſatis, incipiam à liarum Regno, cujus Rex *Clodovæus*, poſt inſi-m de Alemannis reportatam victoriam à S. An-ite *Remigio* apud Remos ſacros fonte ablutus eſt o CCCCXCVI. & in Catholica Fide, quàm ſemel cepit, ſuoque regno intulit, tàm conſtanter per-nſit, ut unus ſolus tùm temporis in univerſa ter-

ra

ra Princeps Catholicus esset. Nam Imperator *Ana-stasius*, ut jam observavimus, Eutychianâ Hære erat fœdatus, *Theodoricus* Rex Ostrogothorum i Italia, Rex etiam Visigothorum *Alaricus*, qui H: spaniæ & parti Galliæ dominabatur, Rex quoque Burgundionum *Gundabodus*, & Rex Vandaloru *Trasamundus* in Africa Arianam omnes impietate sectabantur; reliquarum verò gentium Reges Ido lorum cultui erant addicti. *Clodovæus* Francoru Rex propagandæ Catholicæ Religionis, simulque Gallorum dominationis amplificandæ studio ince sus, bello appetiit anno DVII. *Alaricum* Visigoth rum Regem, qui tùm Gallicanis Provinciis, quæ fluvio Ligeri ad usque Pirenæos montes protendu tur, dominabatur. Illius copiis penitùs deleti eumdem etiam singulari certamine adortus Clodovæus, eumque manu interemit in Cam Vocladensi, qui decimo ab Urbe Pictaviensi milli ri distat. Sic desiit Gothorum Imperium Tolo num; nam *Amalaricus* Theodorici Regis Italiæ filia nepos, relictis Gallicanis Provinciis, quib dominabatur, transiit in Hispaniam ut eam sibi tineret, fassus, se Francis, & Clodovæo eorum R gi minimè parem. Hujus tàm celebris victoria Clodovæo reportatæ famâ commotus *Anastasi* Imperator Orientis, ejus amicitiam expetivit, que per Legationem honorificam gratulatus est, misso ad eum paludamento, regioque diademat jura Consulatus, ac Patriciam dignitatem eiden contulit.

Sub idem tempus Catholica Fides alterum Galliis suscepit incrementum, Burgundionum delicèt ab Ariana perfidia conversione. At en

S

ıctus Avitus Viennenſis Epiſcopus, qui multùm,
ſtrà tamen, adlaboraverat ut *Gundabodum* Bur-
ıdionum Regem Arianum ad Fidem Catholicam
luceret, id quod non potuit in patre, feliciter
'egit in filio *Sigiſmundo*, quem, patre adhùc ſu-
'ſtite, Arianam Sectam reliquiſſe, & Fidem Ca-
ɔlicam amplexum eſſe liquet ex variis Epiſtolis
ıcti Aviti, quarum vigeſima nona ejus zelum
coërcendis Hæreticis, & præſervandis ab eorum
udibus recens ad Fidem Catholicam converſis
ɔditis laudibus extollit. Hic eſt ille Sigiſmun-
s, qui, ut in ſuperiori Colloquio dicebamus, diu
enitentiam egit ob necem, quam inſtigante po-
riore uxore ſua, intulit proprio filio innocenti
gerico, quem ex priori uxore ſuſceperat, & Pſal-
ɔdiam in celeberrimo olim *Agaunenſi* Monaſte-
ɔ inſtituit, cuique *Sanctus Avitus* author fuit, ut
ıodum Epaunenſem, ſeu Epaonenſem anno DXVII.
ıvocaret ad reſarciendam collapſam Eccleſiæ
ıctæ fidem, & diſciplinam. Multis, iisque gra-
ſſimis calamitatibus Deus Sigiſmundum hac in vi-
afflixit, ut crimen, quod in filium ſuum innocen-
n perpetraverat, cumulatiùs expiaret. *Clodomi-
s* enim Clodovæi Francorum Regis filius Sigiſ-
undum acie ſuperatum, cum uxore & liberis ca-
ivum abduxit, & Burgundiæ Regno privavit,
ımque illum cum univerſa prole in cuſtodia deti-
eret, *Gundemarus* frater Sigiſmundi occupatum
Francis Burgundicum Regnum, quà vi, quà inſi-
iis invaſit. Quamobrem in furorem actus *Clodo-
irus* Sigiſmundum cum uxore & liberis in altum
ıteum projici juſſit, fruſtrà tàm grande ſcelus diſ-
ıadente *Avito* Abbate ſanctiſſimo. Relatus eſt Si-

gismundus in Sanctorum numerum, ejusque nome
inscribitur Martyrologiis *Rabani, Usuardi, Adonis*
& aliorum ad primum diem mensis Maii, quo in
Actis Bollandianis vita ejus ex antiquis Codicibu
descripta illustratur. Sigismundi ad Fidem Cathol
cam conversi exemplum secuti sunt liberi *Sigericus*
& filia Theodorico Regi Francorum Austrasioru
postmodùm nupta. Mortuo Lutetiæ Parisiorum
Clodovæo Francorum Rege anno DXI. quatuor s
perstites ejus liberi, teste Sancto Gregorio Tur
nensi lib. 3. Hist. Francorum cap. 1. Patris Regnu
sibi æquâ lance diviserunt. Qui natu major era
Theodoricus, etsi ex concubina susceptus Regni s
Sedem apud Metas habuit. Reliqui tres legitimi
quos è Clodovæo *Clotildis* peperit, *Clodomirus* qu
dem apud Aurelianos, *Clotarius* in suessionibus, *Ch*
debertus Parisiis Regni sui Sedem fixerunt. Den
que, anno DXXXIV. Burgundiæ Regnum, quod p
quinque Galliarum Provincias dilatabatur, & in
quo quatuordecim erant Episcopatus, fuit à Fra
cis subactum, extinctum, & Franciæ adjectum, si
que duo ista regna in unum Galliarum regnum co
luerunt, in quo semper Catholica floruit Religio

D. Catholica Fides in sexto sæculo fecitne
alios in barbaris Nationibus progressus?

M. Magnum in sexto sæculo apud barbar
Nationes incrementum suscepit Catholica Religi
In primis, *Alamandarus* Saracenicarum Tribuum
Princeps, abjecto Idolorum cultu, Christianam R
ligionem amplexus ab Orthodoxis Synodo Chalc
donensi benè affectis baptizatus est anno DXIII.
Hæreticos Severianos Episcopos à vero fidei ser
eum abducere machinantes mirâ arte coarguit. Q

re fusè ad hunc annum loquitur Baronius ex
:odoro Lectore lib.2. Præterea, refert *Theopha-*
, Tzathum, qui à *Cabade* Perſarum Rege creatus
rat *Lazorum* Rex, ad Juſtinum Imperatorem an-
DXXII. Bizantium veniſſe, & ut fieret Chriſtianus
ſtulaſſe; quod ubi accepiſſet *Cabades* Perſarum
x, vehementer queſtus eſt, quod Juſtinus homi-
ſibi ſubditos reciperet, & pacem inter utrum-
: ſancitam frangeret; cui reſpondit Juſtinus, nul-
n regno ejus ſubditum ſibi vendicaſſe, ſed *Lazo-*
n Regem tantùm rogaſſe, ut Chriſtianus fieret.
ıt autem *Lazi* populi, quos ad Orientale maris
ɛini littus antiquitas *Colchos* dixerat, noſtrâ verò
.te *Mengrelios*, ſuntque Iberis, qui nunc *Georgiani*
'ircaſſi vocantur, finitimi. Inſuper, anno DLXXXIX.
aredus Hiſpaniarum Rex Suevos & Gothos, qui
: annos CCXIII. Ariano dogmate erant infecti, ad
tholicam Fidem adduxit, Synodumque Toleta-
n tertiam haberi juſſit, cui, ut ſcribit *Joannes Bi-*
rienſis Abbas interfuit ipſemet *Recaredus* Rex, qui
dinem converſionis ſuæ, & omnium Sacerdotum,
:ntisque Gothicæ profeſſionem Fidei ſcriptam
ınu ſuâ Epiſcopis porrexit, & omnia, quæ ad Fi-
m Orthodoxam pertinent, expoſuit.

Sub finem ſexti ſæculi, hoc eſt, anno DXCVI.
nctus Gregorius M. Papa gentis Anglorum con-
rſionem aggreſſus eſt, *Auguſtino* Monaſterii San-
Andrææ in Urbe à ſe præfecto cum ſociis in An-
iam miſſo, cujus primi Anglorum Apoſtoli, po-
:à Cantuarienſis Epiſcopi, *Gotſelinus*, Bertinianus
onachus undecimo vertente ſæculo vitam diligen-
r ſcripſit. *Auguſtinus* itaque cum ſociis è Fran-
a in Angliam anno DXCVI. transfretavit, pleros-

que Gallos profectionis comites habuisse Augustinum docet *Beda* lib.1. cap.25. ita ut in *Cantium* cum sociis fermè quadraginta pervenerit Augustinus. Erat tunc Anglorum Rex in Cantio *Edilbertus*, vel *Ethelbertus*, qui jam multa audierat de Christiana Religione, quippè qui *Adilbergam*, seu *Bertham* Chariberti Francorum Regis filiam in conjugem acceperat: *Anteà fama*, inquit Beda, *ad eum Christiana Religionis pervenerat, utpotè qui & uxorem habebat Christianam de gente Francorum Regia, nomine Bertham, quam ea conditione à parentibus acceperat, ut ritum fidei, & religionis suæ cum Episcopo, quem e adiutorem fidei dederant. Nomine Luidhardo*, seu Lethardo, *inviolatam servare licentiam haberet*. Adventantem Augustinum cum sociis *Edilbertus* Anglorum Rex in Cantio, & in Metropoli Doroverna quæ posteà *Cantuaria* dicta est, benignè excepit, & ad eorum prædicationem & miracula non solùm ipse Rex conversus ad Fidem Catholicam & baptizatus est, sed etiam decem Anglorum millia in di Natali Christi Domini sacris aquis eluit Augustinus, ut testatur Sanctus Gregorius M. Papa in Epistola ad *Eulogium* Patriarcham Alexandrinum Animadvertens itaque Augustinus, omnia sibi feliciter in Anglia successisse, rediit in Gallias, ut al Episcopis Galliarum Episcopus ordinaretur; in Anglia enim necdùm erant Episcopi, quorum ministerio posset consecrari. A *Virgilio* autem Arelatensi Episcopo inauguratus Episcopus in Angliam reversus est Augustinus, ibique post adimpleta omnia boni Pastoris munia sanctè obiit anno DCVII sicut multis conjecturis probat doctissimus *Mabillonius* in sæculo primo Benedictino, ubi vitam San

&

Augustini primi Anglorum Apostoli à Gotseli- descriptam inseruit.

Præter istas Nationes, quæ in sexto Ecclesiæ culo Catholicâ Fide fuerunt illustratæ, nonnulli nt, qui asserunt Christianam Fidem eidem sæcu- in Æthyopiam fuisse invectam, & *Axumitarum* gem ad Imperatorem Justinianum misisse Legas, à quibus ipse, suique Christianam Religionem ocerentur. Sed hoc à veritate Historiæ penitùs enum est. *Axumitæ* siquidem, qui Æthyopiam colebant, quique ab antiquis vulgò *Indi* appel- ntur, jam Christiani erant à tempore Constantini agni Imperatoris, & fidem à Sancto Frumentio iscopo acceperunt, ut ostendimus in Colloquiis Historiam quarti Ecclesiæ sæculi. Hi autem Poli Æthyopes dicebantur *Axumitæ* ab Urbe *Axu-*, quæ erat Regia *Habessinorum* Urbs, totiusque egni Metropolis, quamque pulcherrimis structus, Basilicâ, Obeliscis, Epitaphiis, aliisque ædifiis Regiis ornatam olim fuisse, argumento sunt aliia litteris ignotis inscripta monumenta, quæ adic visuntur, bellis tamen dejecta vel vetustate exe-. Urbs ipsa *Axuma* diruta, pago similior est, &, ste *Ludolfo* in Historia Æthyopica lib. 2. cap. 11. a Turcarum incursione vastata fuit, ut hodiè vix ntum Colonis habitetur, & ex ruderibus tantùm, que ex campis circumfertilibus, iisque amœnis, onjici possit, eam olim magnam, & Regiam Urem fuisse.

Sed quoniam de populis *Axumitis* jam verba cere cœpimus, non pigebit paucis hic describere m singulari sanè observatione dignam, quæ referr in Actis *Sancti Arethæ* Martyris. Testantur lau-

data illa Acta, *Dunaanum* Homeritarum Regem Religione Judæum, tàm ut Christianorum genus quod aversabatur, penitùs everteret, quàm ut *Elee baano* Æthyopum Axumitarum Regi Christian molestiam crearet; graviter afflixisse cives Urbi *Nagran*, seu *Negra*, in Homeritide sitæ, cui præfe ctus erat *S. Aretha*; cùmque impius ille Judæus Re *Dunaan* hanc Urbem anno DXXI. obsidione cingere eamque vi expugnare haud posset, statuisse eam do lo capere, ideòque juramento interposito Civibu promisisse, sese illos non ampliùs coacturum ut Pa triam Religionem ejurarent. Sed verba tantùm dedit; nam in Urbem perfidus ille Rex Judæus po steà ingressus, Nobiles, Sacerdotes, & Monacho vinculis arctavit, Virgines combussit, & promiscu in omnes Christianos ferro grassatus est. Duo dies duravit persecutio, & secundâ die trecenti quadraginta Christiani, inter quos *Aretha*, mor traditi sunt. Hanc diram persecutionem advers Christianos in Homeritide à *Dunaano* Rege Judęo f ctam cùm accepisset *Eleesbaan* Æthyopum, seu Ax mitarum Rex Christianus, collecto ingenti exerc tu, trajectoque angustissimo freto, quod est, int Æthyopes & Homeritas, & pugnâ terrâ marique commissâ, Judæos, qui terga verterant, jure bel omnes trucidavit. Tùm rectâ perrexit ad Civit tem *Phare*, in qua erat Regia *Dunaani* tyranni He bræi, & cœpit omnes divitias, quæ erant in Regi & ipsam etiam Reginam. Posteà, relicto in Civita te præsidio, aggressus est *Dunaanum* Regem J dæum, eumque, & omnes ejus cognatos occidit His peractis, *Eleesbaanus* Axumitarum Rex omni quæ gesta fuerant, significavit Patriarchæ Alexan

dria

cæ, & per illum Justino Imperatori. Porrò Patriarcha Alexandrinus ordinatum a se Episcopum misit ad Homeritas, qui, postquàm illis Templum, quod fuerat ædificatum, consecrasset, baptizavit omnes, qui erant in Civitatibus, & Pagis Homeritarum in nomine Sanctæ Trinitatis. Ex eis etiam ordinavit Diaconos, & Presbyteros, & Ecclesiis, quæ erant in Homeritidis regione reddidit statum suum solitum. Postremò, *Eleesbaan* Axumitarum Rex venit *Nagram* Martyrum Civitatem, eique ducem præposuit *S. Arethæ* Martyris filium; indeque rediit in Homeritarum Regiam Urbem *Phare*, ubi *Abraamium* quemdam virum pium & Christianum Regem Homeritarum instituit ac præfecit, iisque omnibus non minus gloriosè, quàm feliciter gestis, *Eleesbaan* de Christiana Religione optimè meritus in Regiam suam Urbem *Axumam* se contulit, ubi tam insignem relatam victoriam non suis armis, sed Cruci Christi acceptam referens, relicto regno, diadema deposuit, & regulam suscepit Monasticam, sicut fusiùs refertur, in Actis *S. Arethæ* Martyris. Sic *Eleesbaanus* Æthyopum, seu Axumitarum Rex divinâ ope adiutus Catholicam Fidem à *Dunaano* Homeritarum Rege Judæo impetitam, egregiè vindicavit, eamque in Homeritidis regione, quæ sita est in Arabia felice, sexto Ecclesiæ sæculo latè propagavit.

D. Præter istam persecutionem, quam à *Dunaano* Homeritarum Rege Judæo passi sunt Christiani, fuitne Ecclesia in sexto sæculo aliis persecutionibus exagitata?

M. Infinitus essem, si omnes clades ac persecutiones, quas in sexto sæculo, à Saracenis, Go-

this, Vandalis, Hunnis, Ostrogothis, Visigothis & Longobardis lacerato Occidentis Imperio, tulit Ecclesia, vellem in præsentia recensere. Breviter hìc tantùm referam clades ac persecutiones, quas in sexto sæculo passa est Catholica fides ab Ariana impietate, quæ tum temporis recrudescens, Hispaniam sub *Leovigildo* Rege, Africam sub *Trasamundo*, Italiam sub *Theodorico*, & *Totila* Regibus Arianis, omninò devastasset, ni Deus Optimus Maximus sævam illam Arianæ impietatis obortam procellam cohibuisset, & in optatam Ecclesiæ tranquillitatem divinâ suâ omnipotentiâ convertisset.

Regnabat in Hispania *Leovigildus* virtute bellicâ insignis, sed Arianismi errore imbutus, qui de successione Regni in familia sua cogitans, *Hermenegildum*, & *Recaredum* filios suos Regni consortes dixit. *Hermenegildus* primogenitus filius *Ingundem* Sigiberti Francorum Regis filiam accepit uxorem, quam in Hispaniam magno apparatu deductam, *Gosuinda* ejus avia amicissimè complexa est, in eam spem erecta, fore ut illam facilè ad Hæresim Arianam pertraheret. *Gosuinda* primùm blanditiis, deindè, convitiis, contumeliis & verberibus *Ingundem* aggressa est, ut Catholicâ Religione desertâ Arianam Hæresim profiteretur. Sed ad nihilum planè reciderunt ejus conatus, & nullo modo *Ingundis* constantia emolliri, aut labefactari potuit, Quin immò, Catholicæ Religionis tenax puella Hermenegildum conjugem suum ad Catholicam fidem traduxit. Quæ Religionis mutatio caussa fuit gravis ac diuturni belli patrem Leovigildum inter & Hermenegildum filium, & occasionem dedit persecutioni, quam Leovigildus movit in Catho-

tl licos. Hermenegildus captus & in vincula con-
je us Episcopum Arianum ad se intra carcerem in
d Paschatis à patre missum, ut sacram commu-
n nem de ipsius manu sumeret, verbis, prout me-
r atur, castigatum cùm intrepidè repulisset, jussu
p :is eo facto exasperati, impactâ ab immisso Ap-
p itore in cerebrum securi, martyrii palmam
fi i constantiâ promeritus gloriosè occubuit. Oc-
c filio *Leovigildus* in rabiem actus crudeliter sæ-
v in Catholicos. In exilium expulit Episcopos,
A anis in eorum locum suffectis, bona Ecclesia-
r n fisco suo addixit, Clericorum antiquavit pri-
v :gia, multos Proceres, affictis criminibus, de
n dio sustulit, totque calamitatibus omnes indi-
s minatim Christianos oppressit, ut plerique tot
n lis fracti, aut deterriti ad Arianam Hæresim
d ecerint. Testatur tamen S. Gregorius M. Papa
l. 3. Dialog. cap. 31. Leovigildum sub finem vitæ
s :, cùm corporis desperatâ salute Toleti decum-
b :et, *Leandro* sanctissimo Hispalensium Episcopo
caredum filium suum enixè commendasse, opta-
que se vehementer significasse, ut ejus præceptis
:rmenegildo fratri similis evaderet. His dictis,
iit Leovigildus, qui ut ibidem ait S. Gregorius,
enitentiâ commotus, necem filio suo Hermene-
ldo se intulisse doluit, *sed usque ad obtinendam*
lutem non pœnituit, quia Arianam Hæresim pa-
m non abdicavit. Leovigildo in Hispaniæ Regno
ccessit Recaredus filius, qui fratris sui Hermene-
ldi pietatem imitatus, & Leandri Hispalensium
piscopi saluberrimis consiliis usus, Catholicam
lem in Regno suo latè diffudit, & Arianam Hæ-
sim penitùs profligavit. Sub hoc religioso Hispa-
nia-

niarum Rege universi Gothi, ut mox dicebamus ejurato Arianismo, in Ecclesiæ Catholicæ castra commigrarunt, & susceptæ Religionis status in Sy nodo Toletana tertia ab ipsomet Rege Recared convocata publico totius gentis consensu, & so lemni Ecclesiæ judicio firmatus est. Accuratè etiar in eadem Synodo provisum est & fidei propagatic ni, & sacræ Ecclesiæ Disciplinæ, sicut in terti Colloquio in Historiam hujus sæculi commodiu expendemus.

Sed veniamus modò ad Africam, in qua no væ persecutionis turbo Ecclesiam perculit. *Trasi mundus* quippè Vandalorum Rex circa annum DI in Catholicæ Religionis exterminium totus incum bens, fatale Edictum in Africa promulgavit, qu districtè prohibuit, ne defuncto Catholicæ fid Episcopo alius sufficeretur Catholicus, hoc pact existimans, fore ut Ecclesiæ orthodoxis semel Ep scopis orbatæ brevi desolarentur, & Arianorum insultibus paterent. Verùm, huic tam injusto Ed cto non obtemperarunt Catholici Episcopi, se Pastore suo viduatæ Ecclesiæ Ruspensi *Fulgentiu* eductum è Monasterio, in quo hactenùs sanctissim vixerat, elegerunt & consecrarunt Episcopum. Quam rem ubi rescivit *Trasamundus* Rex, furor percitus Fulgentium unà cum aliis Provinciæ Biza cenæ Episcopis plusquam sexaginta Sardiniam in exilium relegari jussit. Præter quos eamdem in In sulam alii Africanarum Provinciarum Antistite deportati fuerunt, qui, ut scribit *Paulus* Diaconu in Historia Miscell. cap. 15. cum præcedentibu Antistitibus numerum ducentorum viginti quinqu Episcoporum compleverunt, & summâ licèt rerun

omni

o nium penuriâ laborarent, durum tamen illud
e ium constanter pertulerunt. Intereà, *Trasa-
m dus*, cùm accepisset, Fulgentium inter Episco-
p exules doctrinâ & pietate conspicuum esse, eum
C rthaginem accersivit, ea spe fretus, fore ut eo
fi erato & ad Arianam Hæresim pertracto, alii
E scopi ejus exemplum sequerentur. Sed contra
si n accidit. Fulgentius quippè Africam reversus,
si semper constans & avitæ fidei tenax, quà scri-
p , quà disputationibus cum Hæreticis strenuè
c gressus, de illorum erroribus gloriosè trium-
p vit, nutantes orthodoxos confirmavit, & lapsos
a gremium Ecclesiæ revocavit. Quod ægrè ad-
n dùm ferens Trasamundus Rex, Fulgentium,
c us constantiam flectere haud potuit, in Sardi-
n m remisit, ubi sanctissimus ille juxta ac doctissi-
m s Antistes unà cum aliis Episcopis Africanis per-
m nsit in exilio ad annum DXXII. vel ut alii volunt,
D XIII. quo anno mortuus est Trasamundus Rex,
c ue successit *Hildericus*, Princeps, ut docet Pro-
c pius lib. I. de Bello Vandalico, *subditis affabilis*,
totus ad mansuetudinem natus. Hildericus itaque
ga fidem Catholicam optimè affectus, Fulgen-
m, aliosque Africanos Episcopos à Trasamundo
exilium missos actutùm revocavit, in Sedes re-
tuit, & omnibus, Regni sui Catholicis plenam
ercendæ suæ Religionis libertatem indulsit. Ve-
m, Hilderico Vandalorum Rege anno DXXX. è Re-
o dejecto à *Gelimere*, Justinianus Imperator, qui
ilderici amicissimus erat, ad ultionis cupiditatem
arsit, & adversùs Gelimerem bellum movit,
isso Belisario duce, qui anno DXXXIII. Carthagi-
m, & præcipuas Africæ civitates, arcesque

expu-

expugnavit, & anno sequenti Gelimerem in sua
potestatem redegit, totam Africam Imperio R
mano subegit, Arianos ab ea expulit, Catholic
Ecclesias, & Orthodoxis Episcopis suas Sedes rest
tuit, ac victor Constantinopolim ingressus est eq
Phalerato insidens, captivis ante se traductis, ips
que *Gelimere* identidem ista verba inclamante: *v
nitas vanitatum & omnia vanitas*.

Superest tandem, ut pauca dicam de Itali
quæ in sexto Ecclesiæ sæculo gemebat sub Ostrog
thorum Regibus, quos inter duo præ cæteris in
gnes extiterunt, *Theodoricus* videlicet & *Totil*
Prior, seu Theodoricus occiso *Odoacro* Italiæ Re
anno CCCCXCIII. Regnum Ostrogothorum in Ita
inchoavit, & quamvis Arianus esset, nullam tam
in Catholicos persecutionem movit, sed poti
Schisma subortum in electione Pontificis inter *Sy
machum*, & *Laurentium* sua auctoritate extinxi
& Pontificatum Symmacho legitimè electo adju
cavit. At jure merito culpatur Theodoricus, p
mò, quod Joannem Papam Constantinopolim
Justinum Imperatorem proficisci coegerit, eumq
à sua Legatione revertentem malè ac crudelit
exceperit, sicut jam observavimus. Secundò, qu
post mortem Joannis Papæ jus eligendi Pontific
Romani sibi attribuerit, & *Felicem IV*. Clero, S
natui, Populoque Romano proposuerit. Diù qu
dem Clerus, Senatus, Populusque Romanus i
restitere, sed eâ lege res composita est, ut more
pristino Pontifex à Clero eligeretur, Regis tame
assensu confirmaretur, certâ pecuniæ summâ p
confirmatione imperatâ non tantùm Romano Po
tifici, sed etiam omnibus Episcopis, qui sub G
th

um Ditione in Italia degebant, quæ in paupe-
rogaretur, ſicut innuit *Athalaricus* in Regno
æ Theodorici ſucceſſor in ſuo Edicto adverſus
oniacos. Ea creandi Pontificis ratio obtinuit,
ndiù Oſtrogothorum in Italia perſtitit Re-
n. Alter Oſtrogothorum Rex præcipuâ militię
e celebris fuit *Totila* anno DXLI. creatus Italiæ
, qui rem Gothicam propemodùm in Italia
oratam mirabili fortitudine & ſingulari pru-
iâ erexit. Jam quippè *Beliſarius*, miſſus in
am anno DXXXV. à Juſtiniano Imperatore, uni-
am Siciliam ſubegerat, Romam expugnaverat,
ennam, & Gothorum Regem *Vitigem* cum ejus
juge ceperat, itaut de Gothis in Italia omni-
ctum ac conclamatum eſſe crederetur; cùm ec-
ıbito Totila Gothorum Rex, animadvertens,
ſarium ab Italia fuiſſe amotum, ut novo bello
tra Perſas à Juſtiniano Imperatore indicto præ-
:, Romanos acie victos in fugam compulit,
nam, Neapolim, Samnium, Campaniam &
ſcumque urbes & regiones à Beliſario antehàc
tas recuperavit, & Oſtrogothorum in Italia
gnum penè collapſum reſtaurare viſus eſt. Sed
evanuit ille Totilæ triumphus. *Narſes* ſiqui-
n fortiſſimus dux cum ingenti Romanorum
rcitu ab Imperatore Juſtiniano miſſus, Raven-
n adveniens occurrentem ſibi cum valido iti-
n exercitu Totilam collatis ſignis, inſigni ex
aque parte editâ ſtrage, ſuperavit, fortiterque
nicantem occidit. Tum Gothi, qui ex prælio
ıſerant, trajecto *Pado*, urbem Ticinum, circum-
taque loca occuparunt, ac ſibi Regem crearunt
jam, qui tamen eodem anno, cum Romanis com-
miſ-

miſſo prælio, poſt aliqua heroicæ fortitudinis ar gumenta occubuit, & cum eo extinctum eſt Oſtro gothorum in Italia Regnum, quod ultrà annos LX prorogatum non eſt. Cæperat enim anno CCCCXCII quo Odoacer à Theodorico primo in Italia Oſtro gothorum Rege occiſus eſt, & finem habuit in *Te* ultimo in Italia Oſtrogothorum Rege; qui victu à Romanis interiit anno DLII. vel, ut alii volunt DLIII. Habes nunc ſtatum Eccleſiæ in ſexto ſæcul ſub Principibus Chriſtianis, & Perſecutiones, qua id temporis paſſa eſt Eccleſia. Conſultò autem prætermiſi perſecutionem, quam *Cabades* Perſarui Rex, imperante Juſtino, excitavit in Chriſtianos quorum plurimi, linguis, ipſius juſſu, præciſis locuti ſunt. Hæc enim perſecutio brevis admodùi fuit, & Chriſtianis poſtmodùm impensè favit ill Perſarum Rex, ut videre eſt apud Nicephorum lib. 16. Hiſt. Eccleſ. cap. 36.

COLLOQUIUM II.

De Controverſiis, Hæreſibus, & de cauſ trium Capitulorum, quæ in ſexto ſæculo afflixit Eccleſiam.

D. FUitne tandem in ſexto ſæculo ab omnibu Orientalis Eccleſiæ Epiſcopis excepta & approbata Oecumenica Chalcedonenſis Synodus?

M. *Flavianus* Patriarcha Antiochenus, & *Macedonius* Patriarcha Conſtantinopolitanus ad ſa niorem doctrinam reducti, Concilii Chalcedonen

ſi

defensionem susceperant, jamque spes affulge-
t, fore ut., sublatis omnibus dissidiis, Ecclesiæ
rientalis Episcopi in eamdem sententiam descen-
rent, & tandem aliquandò Chalcedonense Con-
ium suo calculo approbarent. At *Severus* Ægy-
Monachus, Sectæ *Severianorum* Auctor, & Con-
ii Chalcedonensis acerrimus insectator, hanc
m vanam omninò reddidit, novasque in Oriente
bas adversùs Concilii Chalcedonensis defenso-
concitavit. E Monasterio quippè anno DXI. *Se-
rus* unà cum illis, qui ejus opinioni adhærebant,
ctus; mox ad Urbem Regiam perrexit, tàm
o se, quàm pro illis, qui cum ipso expulsi fue-
nt, legationem obiturus, sicut refert *Evagrius*
. 3. cap. 33. Eâ in legatione ad notitiam & fami-
ritatem Anastasii Imperatoris pervenit *Severus*,
usque animum contra Concilii Chalcedonensis
fensores adeò malis artibus exasperavit, ut, Fla-
no, & Macedonio suis Sedibus Patriarchalibus
su Imperatoris dejectis, & in exilium missis, ipse
Sedem Antiochenam temerè ac violenter sese in-
serit, & confestim Epistolam Synodicam, in
a Concilium Chalcedonense anathemate damna-
t, miserit ad Orientis Episcopos, quam multi
iscopi recipere, eumque ceu legitimum Episco-
m agnoscere cùm nollent, non mediocriter ad
m accendit Imperatorem. Ast suam non diu sa-
ilegam temeritatem *Severus* impunè tulit. Mor-
o siquidem *Anastasio* Imperatore anno DXVIII.
ustinus, qui ei successit, primo sui Imperii anno
verum comprehendi jussit, & linguæ abscissione
ecti. Quo nuncio accepto, *Severus* fugit in Ægy-
tum, eoque Sede Antiochenâ, quam invaserat,
de-

dejecto, ad Thronum Patriarchicum Antiochenu evectus est *Paulus* egregius Concilii Chalcedonen defensor. *Timotheus* quoque, quem *Severus* Se Constantinopolitanæ injustè præfecerat, jussu Justi Imperatoris, expulsus est, & in ejus locum substit tus Joannes II. qui statim congregatâ Constantin poli Synodo XLIII. Episcoporum, *Severum* Hære cum & Antiochenæ Sedis invasorem condemnavi eumdem omni honore, nomine, dignitate & op ratione privavit, & gesta in hac Synodo Consta tinopolitana ad Metropolitam Tyri *Epiphanium* ad *Joannem* Patriarcham Hierosolymitanum, atq ad alios de more transmisit. *Epiphanius* accept Synodicas *Joannis* Patriarchæ Constantinopolita Epistolas, publicè in Ecclesia coràm Episco Provinciæ recitavit, tumque universus populus festivas acclamationes erumpens, hæc sæpiùs ing minabat: *Ejecit Severum Dei Genitrix, qui turba Ecclesias*. Item: *Imperator jussit, ut dixit Synod Imperator jussit, & tota Synodus*. Rursus: *Trinit vicit, recessit Acephalus &c. Depositus est Acephal* Post illas sæpiùs repetitas populi acclamatione Episcopi anathema pronunciarunt contra omn Hæreticos, *præcipuè contra impium, & Dei imp gnatorem Severum Acephalum & Manichæum*.

Venio nunc ad alteram Controversiam eode tempore etiam ventilatam. *Justinus* Imperat anno DXX. ad Hormisdam Papam scripsit, ab eoq petiit, ut, damnato *Acacio* quondàm Episco Constantinopolitano, & aliis erroris anathema zatis Auctoribus, cæterorum nomina in Dyptic retinerentur. Hæc quæstio potissimùm movebat propter *Euphemium*, & *Macedonium*, qui summa

ci

n laude Ecclesiam Constantinopolitanam rexeᵣ nt, & quorum opinio apud populum maximè rebat. *Hormisdas* in priori sententia perstitit, & amvis in Epistola, quam scripsit ad *Justinum* peratorem, ejus pietatem, & in pace Ecclesiæ ocuranda studium pluribus commendet, concee tamen noluit, ut Euphemii, & Macedonii nona in Diptychis Ecclesiarum Orientalium inipta remanerent. Verùm, cùm tot Ecclesiis, elicet Constantinopolitanæ, Ponti, Asiæ, Palæiæ, ac totius præsertim Diœceseos Orientalis Antiocheni Patriarchatus, quæ Euphemii, & cedonii nomina è Diptychis expungere detrebant, *Justinus* Imperator vim inferre nollet; id nsilii cepit Hormisdas Pontifex, ut istud negom Epiphanii, qui post mortem Joannis II. conratus fuerat Episcopus Constantinopolitanus, identiæ permitteret, cui ideò Vicariam Sedis ostolicæ Præfecturam delegavit. Hac igitur sibi mandatâ Vicariâ Sedis Apostolicæ Præfecturâ *phanius* summâ cum prudentiâ usus est, ejusque erâ omnibus Orientis Episcopis in Sedis Apolicæ communionem admissis, pax inter utrame Ecclesiam Orientalem scilicet & Occidentalem no DXX. omninò confecta est.

D. Nulla ne alia circà Doctrinam in sexto clesiæ sæculo excitata est controversia?

M. Gravissima in sexto Ecclesiæ sæculo circà nc propositionem: *unus de Trinitate passus est*, ota est controversia. Hanc quippè propositiom, quam *S. Proclus* Episcopus Constantinopoanus docuerat in sua Epistola ad Armenios citain Concilio Chalcedonensi, de industria *Petrus*

Fullo Hæreticus Eutychianus sacro Trisagio add
derat. Imperator quoque *Zeno* Eutychianorum
fautor eam inseruerat in suo Edicto, quod *Heno
con* appellavit, & *Anastasius* ejus in Imperio succe
sor, aliique, qui Chalcedonensem Synodum re
ciebant, eamdem propositionem crebrâ usurpatio
consecraverant. Quò factum est, ut hæc propo
tio: *unus è Trinitate passus est*, quasi Eutychian
rum redolens Hæresim, apud Catholicos malè a
diret. Contigit autem circa annum DXIX. ut M
nachi Scythæ, quos inter eruditione emineb
Joannes cognomento *Maxentius* hanc propositi
nem: *unus è Trinitate in carne crucifixus est*, omn
bus & credendam & defendendam passim inculc
rent. Sed cùm prædicti Monachi à *Victore* Diac
no, & à quibusdam aliis Catholicis tanquam Eut
chiani per contemptum sese traduci viderent, fic
libellum Legatis Hormisdæ Papæ Constantinop
exhibuerunt, in quo suam de Christo Domino
dem pluribus exposuerunt. Legati, sæpiùs illis a
ditis, quò ejusmodi hominum sese molestiâ liber
rent, tale demùm dedere responsum: *quod non
scriptum à Leone Papa, non suscipimus*. Hac repul
Monachi Scythæ in indignationem acti, Romam
ad Hormisdam Legationem mittere decreverun
Electi *Achilles*, *Joannes*, *Leontius & Mauritiu*
qui hac Legatione fungerentur. His Romam a
pulsis, Hormisdas integram Scytharum causam
pendêre jussit usque ad reditum Legatorum. A
cùm Romæ jugem annum & ampliùs morati fu
sent Scytharum Monachorum Legati, & aliun
Dioscorum Hormisdæ Legatum, quem hostem i
fensissimum semper experti fuerant, propediem
R

omæ adfuturum intelligerent, ne illius, & Horisdæ, qui ad eorum sententiam accedere nolebat, ctoritate opprimerentur, diuturniorem Romæ oram se facere haud posse dictitantes, ex urbe ressi sunt. Ea agendi ratione offensus Hormisdas pa, Epistolam scripsit ad *Possessorem*, in qua Monachos Scythas ut contentiosos, superbos, pertices, & ad seditionem proclives coarguit, nec stiniani nepotis Justini Imperatoris, qui Monais Scythis impensè favebat, flecti unquam poit, ut sua authoritate probaret hanc à Monachis ythis assertam propositionem: *unus è Trinitate carne passus est*, tum quia, inquiebat Summus : Pontifex, nonnulli sibi persuadere poterant, nc propositionem: *unus è Trinitate in carne pas- est*, aliquam affinitatem habere cum *Petri Fullo-* recens proscripto dogmate: tum quia etiam nodus Chalcedonensis absque ope illius propositinis Hæreses Eutychetis, & Nestorii confixerat. s permotus rationibus *Hormisdas* Papa approbanoluit hanc Scytharum Monachorum propositiom, quam ad fidem in Concilio Chalcedonensi biliendam minimè necessariam, sed potiùs inmpestivam, & turbandæ potiùs Ecclesiæ, quàm lificandæ opportunam esse judicabat.

D. Monachi Scythæ, qui hanc propositiom: *unus è Trinitate in carne passus est*, tam acrir defenderunt, Eutychianâ Hæresi fueruntne fecti?

M. Eminentissimus Annalium parens Card. *ronius* Eutychianæ Hæreseos notam Monachis ythis inussit, à qua tamen doctissimus Cardinalis *sius* lib. 2. Hist. Pelag. cap. 18. & seq. illos egre-

giè vindicat, demonstratque, Monachos Scyth
non solùm eâ culpâ vacasse, sed etiam Eutychian
Hæreseos strenuos oppugnatores fuisse, quamv
tamen fateatur, obstinatum eorum studium, qu
præconceptæ sententiæ ad cæterorum usque co
temptum adhæsêre, culpâ non caruisse. Certè
ut obiter dicam, Monachos Scythas ab Eutychiar
Hæresi prorsùs alienos fuisse variis momentis evi
ci potest. Primò, quia duas in Christo natur
post incarnationem inconfusas professi sunt, ut v
dere est in libello fidei, quem prædicti Monacl
Legatis Hormisdæ Papæ Constantinopoli exhibu
runt. Secundò, *Eutychem*, *Dioscorum*, & eoru
Sectatores atque fautores palàm damnaverunt,
Synodum Chalcedonensem magna cum veneratio
ne susceperunt, ut liquet ex eorum fidei confessio
ne, quæ extat tomo IV. Biblioth. Patrum Parisien
sis. Tertiò, Monachi Scythæ suam fidei professio
nem per *Joannem* Diaconum miserunt ad Episc
pos Africanos, qui à *Trasamundo* Vandalorum R
ge Ariano in Sardiniam exules fuerunt deportati
quos inter doctrinæ & sanctitatis famâ eminebar
Episcopi Provinciæ Bizacenæ, quorum *Dacian*
antiquitate, & *Fulgentius* Ruspensis Episcopus scie
tiâ primas tenebant. Perlecto igitur illo fidei l
bello à Joanne Diacono delato, Episcopi Africa
non solùm fidem Monachorum Scytharum ex int
gro commendarunt, verùm etiam datâ operâ l
brum scripserunt, cui titulus *de Incarnatione e*
Gratia, in quo omnes Scytharum de Christo,
de Gratia sententias approbarunt, multisque sol
dis argumentis muniverunt. Porrò, tot nobile
doctrinæ suæ adstipulatores nancisci non potuisse
Mo

onachi Scythæ, si reverà in luto Eutychianæ Hæ- ſeos hæſiſſent, ſicut aſſerit Baronius. Quartò, nc propoſitionem: *unus è Trinitate paſſus eſt car-*, pro cujus defenſione tot peregrinationum in- mmoda, totque labores Monachi Scythæ devo- re coacti ſunt, approbavit, & Catholicam de- ravit anno DXXXIV. Joannes II. Summus Pontifex Epiſtola ad Juſtinianum Imperatorem, in qua am *Acæmetas* Monachos, qui acerrimè Scythis nachis reſiſtentes in hunc errorem proruperant, od negarent *unum de Trinitate paſſum, & Beatam riam verè & propriè eſſe Dei Genitricem*, com- nione privavit laudatus Pontifex, niſi reſipiſce- t, & ad ſanam mentem redirent. Eamdem pro- ſitionem: *unus è Trinitate paſſus eſt carne*, pro us veritate tanto conatu certarunt Monachi Scy- , ſub anathemate credendam propoſuerunt nta Synodus generalis Canone x. & Concilium eranenſe ſub Martino I. Can. 11. His itaque mentis manifeſtò patet, Monachos Scythas Eu- hianâ Hæreſi non fuiſſe infectos, & hanc propo- onem: *unus è Trinitate paſſus eſt carne* in ſenſu tholico intellectam defendiſſe.

Non me fugit, *Trifolium* Presbyterum in Epi- la ad *Fauſtum* Senatorem, quæ extat tomo IV. nciliorum Editionis Labbeanæ pag. 1590. Hanc poſitionem à Monachis Scythis aſſertam: *unus rinitate paſſus eſt*, ſiniſtro prorſus interpretamen- excepiſſe, dum ſic ait: *iſta doctrina de fonte Arii diit, & eſt conveniens cum omnibus Hæreſibus &c.* rùm, hac in re *Trifolius* excuſatione dignus eſt. ippe, qui à *Fauſto* Senatore de hac propoſitione Epiſtolam interrogatus, nec de fide & doctrina

Scytharum Monachorum certior factus, sed de tu
bis dumtaxat ab ipsis Constantinopoli, & Rom
excitatis, facilè sibi persuasit, illos Monachos in
sensu hæretico hanc propositionem asseruisse, cù
Legatos Hormisdæ Romani Pontificis adversari
haberent, immò & ipsummet Summum Ponti
cem. Cùm igitur *Trifolius* nec professionem fide
nec libros à Monachis Scythis editos, dum ha
ad *Faustum* scripsit Epistolam, adhuc legisset, m
rum non est, si in hac quæstione facti erraverit,
Hæreticum illius propositionis sensum Monach
Scythis affinxerit, à quo tamen illi vehement
abhorrebant. Sed hæc obiter in gratiam Scyth
rum Monachorum dicta sufficiant. Si autem plu
super hac re scire aveas, legesis Cardinalem *No*
sium loco mox laudato, & *Natalem Alexandrum*
Dissertatione 1. in Historiam Ecclesiasticam se
sæculi.

D. Hæretici Eutychiani dicti *Acephali*, q
Concilium Chalcedonense reiiciebant, fuerunt
in varias Sectas divisi?

M. Quatuor inter Hæreticos Eutychian
dictos *Acephalos* natæ sunt Sectæ, quarum una e
Corrupticolarum; altera, *Incorrupticolarum*; terti
Agnoëtarum; quarta *Tritheitarum*. Hi, qui *Corr*
pticolæ dicebantur, *Severum* Monachum Hære
cum & Sedis Antiochenæ invasorem, cujus su
riùs memini, sectabantur. Ille quippè Hæreti
interrogatus, an Christi Domini Corpus ante
surrectionem fuisset corruptibile? an corruptio
expers? Respondit corruptibile fuisse, & perin
ac corpus nostrum detrimenta passum fuisse, p
pter quæ reparanda, esuriret, sitiret, defatiga
tu

, opusque haberet cibo, potu, & requie ad re-
endas vires. Quo audito *Severi* responso, qui-
n Alexandrinorum à *Juliano* Halicarnassensi Epi-
po sciscitatus est, quid eâ de quæstione ipse sen-
:t? Tùm ille Hæreticus Eutychianus ex adverso
it, Corpus Christi ante resurrectionem incor-
tibile fuisse, & specie tenus dumtaxat, solâque
onomiâ, famem, sitim, aliasque id genus affe-
ones, quemadmodum post resurrectionem pas-
n esse in terris. Ex hoc *Juliano* Halicarnassensi
scopo pullulavit Secta *Incorrupticolarum*, seu
ntasiastarum, vel *Aphtardocetarum*, quos hoc
issimum argumentum movebat: si corruptibi-
n Christi carnem dixeris, jam hoc ipso duas in
risto naturas fatearis necesse est, unam incorru-
m, alteram corruptionis capacem. Eo argu-
nto usos fuisse Incorrupticolas testatur *Leontius*
de Sectis Actione v. at *Severus*, aliique Cor-
ticolæ è contrario asserebant, posse in Christo
uræ singularitatem adstrui, licet ejus caro cor-
tioni esset obnoxia. Hæresim Incorrupticola-
n refellunt omnia Scripturæ sacræ testimonia,
e Christum esuriisse, defatigatum & mortuum
bant. Eam itidem refellunt Sancti Patres *Ju-*
us Martyr Oratione contra Gentes, *S. Athana-*
lib. de Incarnatione, *Basilius* Oratione *de Gra-*
um actione, Gregorius Nissenus lib. contra Eu-
nium, S. Joannes Chrysostomus Hom. 86. in
nnem, S. Gregorius Nazianzenus Oratione *in*
ta lumina, S. Ambrosius lib. *de Fide ad Gratia-*
n, & S. Cyrillus Alexandrinus in Epistola ad
cessum, quorum testimonia *Leontius* Bizantinus
2. contra *Nestorium*, & *Eutychem* refert. Eam-

dem Aphtardocetarum, seu Incorrupticolaru Hæresim accuratè refellit doctissimus noster *Nata lis Alexander* Dissertatione sextâ in Panoplia adve sus Hæreses sexti Ecclesiæ sæculi.

Dum hæc Alexandriæ de *Corruptibili* & *Inco ruptibili* inter Eutychianos ferueret disceptatio *Themistius* Diaconus (non vero *Themistius* gentili ille Philosophus, qui sæculo quarto vixit, sicu Nicephorus lib. 18. Hist. Eccl. cap. 49. oscitante scripsit) *Timotheum Asterium* Episcopum Alexa drinum & Hæreticum Acephalum interrogavit, a Christus ignoraret aliqua, cùm fuerit corruptio obnoxius? Id Timotheus negavit; à cujus proin communione deficiens Themistius, Christo ign rantiam adscripsit, & *Agnoëtarum* Sectam confla vit, qui etiam *Themistiani* ab illo dicti sunt. H Hæretici asserebant, Christum ignorasse *diem Co summationis* atque *Judicii*, sicut testatur *S. Sophr nius* Patriarcha Hierosolymitanus in litteris a Sergium Patriarcham Constantinopolitanum, qu lectæ sunt in Actione XI. sexti Concilii generalis Affirmabant etiam, Christum ignorasse, ubina esset sepulchrum Lazari, de quo apud Evangelista Joannem sanctas sorores interrogavit his verbis *ubi posuistis eum*? Hunc Agnoëtarum errorem cù Monachi Palæstini ad Gregorium M. Papam det lissent, munus illum confutandi *Eulogio* Patria chæ Alexandrino creditum est. Is autem, sicut r fert *Photius* Codice 230. probavit primò, nih prorsus Christo Domino, etiam ut homo erat, la tuisse, hocque in dubium vocare periculosæ tem ritatis esse. Secundò, ostendit, eorum, quæ de Christo in sacris litteris dicuntur, quædam illi s

cu

undùm *veritatem* convenire, putà famem, si-
m, &c. quædam per *relationem*, ut ad ipsum pro-
riè non pertineant, sed ad eos, quorum ipse ca-
ut est, ut exempli gratiâ, cùm *peccatum* & *male-*
ictio nostri causâ factus dicitur, hujusque generis
se ignorationem, quam Psalmus 78. exprimit his
rbis: *tu scis insipientiam meam*. Tertiò, obser-
at, per sciscitationem non continuò indicari ne-
ientiam; cùm ipsemet Deus ab Adamo quæsierit,
i es? Denique, addit *Eulogius*, quosdam censere,
hristum propter nonnullas rationes negasse se sci-
diem judicii, maximè ut à curiosis id genus
æstionibus discipulos avocaret, vel eum inscien-
am professum fuisse propter naturam quam gere-
t, non quod sibi quidquam ignotum, abstru-
mve fuerit. Hæc *Eulogius*, cujus librum contra
gnoëtas editum utriusque Ecclesiæ traditioni
nsentaneum esse S. Gregorius M. Papa declaravit
. 10. Epist. 35. Hunc Agnoëtarum errorem so-
lè quoque refellunt *Christianus Lupus* in Disserta-
one de quinta Synodo generali cap. 7. & *Natalis*
lexander in Dissertatione septima contra Agnoe-
s in Panoplia adversùs Hæreses sexti Ecclesiæ sæ-
li.

Postremò, Auctor *Tritheitarum* Sectæ fuit
oannes Grammaticus, cognomento *Philoponus*,
tychianus, qui quasi sutor ultra crepidam pro-
dere, & falcem in messem alienam mittere vo-
ns, in graves impegit errores. Hic siquidem
aturam ab *Hypostasi*, seu Persona, cùm non distin-
eret, sic inscitè ratiocinabatur: Natura non
stinguitur ab Hypostasi, seu Persona, sed in Chri-
o est unica Hypostasis, seu Persona, ergo in
Chri-

Christo est unica natura seu divina. Qui error es Eutychianorum. Rursum eodem falsò nixus prin cipio sic arguebat: Natura non distinguitur ab Hy postasi, seu Persona, sed in Trinitate sunt tres Hy postases, seu tres Personæ, igitur & tres naturæ Qui error est Arianorum, & Tritheitarum. Nega vit etiam *Philoponus* resurrectionem Corporum, & adversùs illam librum conscripsit, quem *Theodosius Conon*, *Eugenius* & *Themistius* Eutychianæ parite Sectæ homines acerrimè confutarunt, ut videre es apud Photium in Biblioth. Cod. XXI. XXII. & XXIII Hæ sunt quatuor Sectæ, quæ ex Acephalorum Ha resi, quasi totidem belluæ ex monstro sine capite eruperunt.

D. Circà Hæresim Agnoëtarum, qui Chri sto ignorantiam tribuebant, hoc unum scire velim an scilicèt Agnoëtis accensendus esset ille, qui asse reret, Christum, ut hominem, aliquid ignoras eorum, quorum scientiam quovis modo homo ha bere potest?

M. Qui assereret, Christum, ut hominem aliquid ignorasse, Hæreticus Agnoëta non foret quia illi Hæretici dicti *Agnoëtæ* ignorantiam Chri sto non solùm secundùm naturam humanam, se absolutè secundùm naturam omnem affingebant At enim illi Hæretici, utpotè Eutychiani, unam dumtaxat naturam, seu divinam, in Christo pos Incarnationem agnoscentes, nullam in eo admit tebant naturam, per quam sciret illa, quæ antiqu Patres dicunt Christum secundùm naturam huma nam nescivisse, sed secundùm naturam divinam perfectissimè cognovisse. Quando igitur Hæretic Agnoëtæ dicebant, Christum, ut hominem, igno rar

re diem judicii, intelligebant Christum penitùs norare diem illum, adeò ut secundùm nullam turam ipsum cognoverit. Cæterùm, quamvis e, qui assereret, Christum secundum naturam manam aliquid ignorasse, Hæreticus Agnoëta n esset, incideret tamen in errorem alienum à ctrina Sanctorum Patrum, qui constanter do- nt, Christum, etiam secundùm naturam huma- m, nec extremi judicii diem, nec sepulchrum zari, nec aliquid aliud ignorasse. Legi potest per hac re *Natalis Alexander* Dissertatione 39. in esponsione ad tertiam objectionem in Panoplia versùs Hæreses quarti Ecclesiæ sæculi.

D. Præter illas quatuor, quas mox recen- sti, Acephalorum Hæreticorum Sectas, fuerunt in sexto Ecclesiæ sæculo alii Hæretici, qui in quorum Sectam coaluerint?

M. Acæmetæ Monachi fervidiùs impugnan- s Scythas Monachos, de quibus jam sermonem buimus, lapsi sunt in Hæresim, quæ potissimùm hoc versabatur, quod negarent, *unum de Trini- te Incarnatum & carne passum esse, atque Beatam ariam Virginem verè & propriè Dei Genitricem esse.* nperator Justinianus anno DXXXIV. adversùs Acæ- etas Monachos Romam ad Joannem II. Summum ontificem misit *Hypatium* Ephesiorum Episcopum, *Demetrium à Philippis*, ut hanc Hæresim Sedi postolicæ denunciarent. Acceptis Imperatoris teris, auditâque Legatione, Joannes II. ad Ju- nianum Imp. scripsit Epistolam, in qua Acæme- s Monachos obstinato animo in errore perseve- ntes ab Ecclesiæ communione præcîdit, nisi ab rore quamprimùm resilirent. Eodem anno, ea- dem-

deinque de causâ Joannes II. litteras ad Senatore *Avienum*, *Liberium*, aliosque dedit, quæ extan apud Baronium, in quibus tres ſibi ab Imperator propoſitas quæſtiones affirmat, quæ ſubortis diſſi diis occaſionem dederant. I. *Utrum unus è Trinitate Chriſtus Deus noſter dici poſſit*? II. *An Deu Chriſtus carne pertulerit impaſſibili Deitate*? III. *A proprie & veraciter Mater Domini noſtri Jeſu Chriſt Maria ſemper Virgo debeat appellari*. Quas propoſitiones tamquam fidei Catholicæ conſentaneas ſ approbaſſe ſcribit Summus Pontifex, eaſdemque ſubjectis Scripturæ ſacræ & Sanctorum Patrum teſtimoniis confirmat, ac denique illos Senatore monet, ut Acæmetarum Colloquia vitent, nihil que cum illis ſibi exiſtiment eſſe commune. Huju Acæmetarum Monachorum Ordinis in Eccleſia Orientali olim celeberrimi fundator in quinto Ec cleſiæ ſæculo extitit *S. Alexander* cujus Vitam a Auctore Acæmeta Monacho ejus diſcipulo ſcriptam edidit *Bollandus* ad diem xv. Januarii. Appellabantur autem illi Monachi *Acæmetæ*, ideſt *Inſomnes*, non quod prorsùs inſomnes, & jugite conniventes oculis, perpetuis ſeſe vigiliis exercerent, ut quidam de illis perperàm ſcripſere, ſe quod divina in eorum Eccleſiis Hymnologia, ſe Pſalmodia diu noctuque nunquam ceſſaret, nulla que hora vacaret à divinis laudibus. Quæ perpetua Pſalmodia, ut jam obſervavimus in ultimo Colloquio in Hiſtoriam quinti Eccleſiæ ſæculi, in Monaſterium Agaunenſe, & in quædam alia Galliarum Cœnobia fuit etiam introducta.

D. Expone nunc, quæſo te, ſed breviter, ortum, progreſſum, & finem famoſæ, ac ſæpiùs de-

can-

ntatæ trium Capitulorum Causæ, quæ, uti sæpiùs divi, Ecclesiam in sexto sæculo diù multùmque agitavit.

M. Celeberrimæ trium Capitulorum Causæ iginem dedit damnatio doctrinæ *Origenis*, quam *lagius* Vigilii Papæ Constantinopoli Apocrisarius ocuravit, eo pacto sperans, se *Theodori* Cæsareæ ppadocum Metropolitæ, Origenistarum magni :roni, potentiam atque existimationem, quâ apud peratorem plurimùm pollebat, depressurum. *agius* itaque à Monachis Palæstinæ acerrimis ctrinæ Origenis insectatoribus rogatus, & con-uis sollicitationibus impulsus flagitavit à Justi-no Imperatore, ut *Origenes* damnaretur. An-t facillimè Imperator, & in Origenem circà an-n DXLIII. lata est damnationis sententia, quæ, e *Liberato*, non solùm à *Menna* Constantinopo-no Episcopo, verùm etiam à *Vigilio* Romano ntifice, *Zoilo* Alexandrino, *Æphremio* Antioche-, & *Petro* Hierosolymitano subscripta Doctrinæ genianæ grave vulnus intulit. At, proh dolor! doctrinæ Origenis damnatio ingentium turba-n & calamitatum origo ac seminarium fuit. Ejus m defensione desperatâ, Origenistæ ad ultionem mum dolosè verterunt. *Theodorus* siquidem mox tus Cæsaræ Cappadocum Metropolita, insi-s Origenista, & fautor Sectæ Acephalorum, qui ncilium Chalcedonense rejiciebant, fraudulen-persuasit Justiniano Imperatori, omnes Ace-los Concilio Chalcedonensi haùd difficulter sub-pturos, si tria tantùm in prædicto Concilio fa-, quæ ad fidem minimè attinebant, corrigeren-. Nempè, si damnaretur *Theodorus* Mopsuestiæ Epi-

Episcopus, ejusque scripta diris devoverentur Deindè, si proscriberentur libri Theodoreti Cyr Episcopi contra XII. Capitula Sancti Cyrilli Episco pi Alexandrini in Ephesina generali Synodo conse crata. Deniquè, si Anathemati subjiceretur Episto la *Ibæ* Edesseni Episcopi ad *Marim* Persam. His tr bus damnatis Capitulis, subitam omnium Acepha lorum unionem Justiniano Imperatori promisit Hæc audiens Imperator, qui Acephalorum unic nem frustrà hactenùs tentaverat, pacem hac triur Capitulorum damnatione se toti orbi Christian donaturum sperans, abjectâ omni cunctatione Ed ctum anno DXLIV. contra tria hæc Capitula promu gavit, cui *Stephanus* Diaconus Constantinopoli S dis Apostolicæ Apocrisarius, qui Pelagio successi rat, subscribere noluit. Ei tamen tres Patriarcha licèt inviti, subscripserunt, *Mennas* Patriarcha Co stantinopolitanus, *Petrus* Hierosolymitanus, *Æphremius* Antiochenus. *Stephani* Apocrisarii s denegatam subscriptionem approbavit, ratamqu habuit *Vigilius* Papa, nec ullo pacto adduci potui ut hoc Edictum contra tria Capitula ab Imperat re promulgatum sua subscriptione firmaret. Vig lii Papæ exemplum secuti sunt omnes Occident Episcopi, arbitrari hoc Imperatoris Edictum absque gravi in Synodum Chalcedonensem injur approbari, aut aliquâ subscriptione muniri ul modo posse. His difficultatibus præpeditus Imp rator, consultius esse duxit, ut hæc quæstio disc teretur Constantinopoli in plena Synodo, ad qua ut faciliùs Patriarchas pertrahere posset, Aceph lorumSectæ ad Orthodoxam societatem reducenc studium prætexuit. Ad hanc Synodum *Vigilius* R

m.

anus Pontifex ab Imperatore vocatus, Româ ſub
ıem anni DXLIV. diſceſſit, non rectâ tamen Con-
ıntinopolim perrexit, ſed in Siciliam profectus
: eo conſilio, ut ibidem Synodus cogeretur. Con-
ıntinopolim tandem pervenit *Vigilius* die XXV. Ja-
arii anni DXLVII. & ſummo honore à Juſtiniano
ceptus eſt, ibique præclara Pontificiæ ſuæ aucto-
atis exhibuit argumenta. Decretum enim con-
; Acephalos, quibus plus juſtò favebat *Theodora*
guſta, publicavit, & *Mennam* Patriarcham Con-
ntinopolitanum à communione ſuſpendit, quòd
vis ſuis ſuggeſtionibus plurimos Epiſcopos ad
ſcribendum Juſtiniani Imperatoris Edicto com-
iſſet; ſed, rogante poſteà *Theodora* Imperatrice,
nque poſt menſes *Mennæ* communionem *Vigilius*
tituit. Obtinuit etiam idem Pontifex à Juſti-
no Imperatore, ut Conſtantinopoli anno DXLVIII.
ɔeretur Synodus LXX. Epiſcoporum, in qua cau-
trium Capitulorum diligenti & maturo examine
ıtilari poſſet. Huic Synodo præfuit *Vigilius*, ſed
n ſecùs ac ſibi perſuaſerat, rem ſuccedere, nec in-
Epiſcopos convenire animadverteret, interru-
Synodum, & ſtatuit per ſemetipſum proferre
tentiam; ac tandem diuturnioris moræ in Urbe
gia impatiens, & Juſtiniani violentiis fractus,
licatum ad Mennam Patriarcham Conſtantino-
itanum dedit, in quo, præter omnium expecta-
nem, propugnata hùc uſque tria Capitula, mu-
â de repentè ſententiâ, damnavit; adjectâ ta-
n hac clauſulâ: *Salva in omnibus reverentia Sy-
i Chalcedonenſis*. Hac appoſitâ clauſulâ autuma-
Vigilius, ſe utrique parti feciſſe ſatis, *Græcis*,
ɔd tria Capitula damnaſſet; *Latinis*, quòd ſalvâ
Syno-

Synodo Chalcedonensi id se fecisse significasset. Sec vanâ spe delusus est. Nam ubi primum Vigilii *Judicatum*, quo tria Capitula damnabantur, & nov Justiniani Imperatoris Edicta in Occidente innotuerunt, conqueri simul singuli, ac deplorare cœperun Synodi Chalcedonensis authoritatem à Vigilio depressam, proditam ab illo fidem, & Ecclesiam pra vo dogmate imbutam. Africani, & Illyrici Episcopi *Judicatum* Vigilii improbarunt, quin, *Rusticu* & *Sebastianus* doctissimi Ecclesiæ Romanæ Diacon qui antehàc *Judicatum* Vigilii approbaverant, sel posteà à communione illius quasi Concilii Chalcedonensis prevaricatoris segregarunt, & *Aurelianu* Arelatensem Episcopum, necnon aliquot Galliaru Episcopos in suas partes pertraxerunt. Uno verbo, fremebat, & tumultuabatur universus Occiden palàmque & Vigilii Papæ *Judicato*, & Justiniani Imperatoris Edictis non modò Episcopi, sed integ plebes refragabantur. Quarè, cùm in dies nov turbæ ob illam de tribus Capitulis Quæstionem Ecclesia exorirentur, Æcumenicâ Synodo ad ill consopiendas opus esse non tantùm *Vigilius*, sed *Justinianus* quoque intelligebant. *Vigilius* priori i hærens sententiæ in Italia, aut in Sicilia Synodu cogi peroptabat, nec semel id à Justiniano Imperatore se obnixè petiisse testatur in suo *Constituto* a no DLIII. ad eumdem Imperatorem dato. At *Justinianus* in Urbe Regia Synodum celebrari volui Consensit tamdem *Vigilius*, sed interim *Judicatu* quod emiserat, ex manibus *Mennæ* Patriarchæ Constantinopolitani recepit, & omnem deinceps de tribus Capitulis quæstionem usque ad indictam Constantinopoli Synodum sub Anathematis pœ

inte

terdixit. Pauci Epiſcopi ex Occidente cùm ad
nodum accederent, & aliundè *Vigilius* ſine Occi-
ntalibus Epiſcopis quidquam decerni nollet, *Ju-
nianus* Imperator tàm longam moram ægrè fe-
ns, incentore ſæpè laudato *Theodoro* Cæſareæ Epi-
opo, Edictum contra tria Capitula publicavit,
idque palàm in Eccleſia Regiæ Urbis & alibi affi-
juſſit. Hoc Imperatoris contra tria Capitula
ictum ſtatim ac publicatum & affixum intelle-
Vigilius, in placidianam domum accitis tùm La-
is, tùm Græcis Epiſcopis excommunicationem
mminatus eſt, ſi Edicto Imperatoris obtempera-
it. Sed *Theodorus* Auctor Edicti, minis Summi
ntificis inſuper habitis, Græcorum Antiſtitum
ervam ſecum trahens, ad Eccleſiam, in qua ſu-
nſum erat Edictum, ſe contulit, ibique Sacro-San-
Myſteria celebravit. Videns Imperator *Juſti-
nus*, quòd *Vigilius* non modo Edictis Imperato-
s adverſaretur, verùm etiam & eiſdem obtempe-
ites Eccleſiaſticâ communione privaret; irâ ac-
ıſus eſt, eumque cuſtodiæ tradi juſſit. Quocircà
gilius ſibi timens confugit unà cum *Datio* Medio-
enſi Epiſcopo in Eccleſiam Sancti Petri in Hor-
ſda, ibique eum commorantem *Beliſarius*, *Cethe-*
, & *Petrus* Exconſules, ipſe *Juſtinus* Imperatoris
iniani nepos, cum *Marcellino* Quæſtore adierunt,
accepto juramento, & datâ Imperatoris fide, in
cidianas Ædes rediret. Rediit quidem Summus
ntifex, ſed ſanctâ poſt habitâ fide, cùm in dies ſæ-
s ſe tractari animadverteret, biduo ante Nata-
n diem Chriſti Domini fugam meditatus, nocte
empeſtâ ex Placidiano Palatio cæcis veſtigiis di-
dens Chalcedonem ſe recepit, atque apud S. Eu-

phemiæ Templum latuit, quem *Datius* Mediolanen
ſis Antiſtes, aliique Latini Epiſcopi ſecuti ſunt. *Vi*
gilii fugam ubi compertam habuiſſet Juſtinianus
Legatos ad ipſum Chalcedone agentem miſit, qu
cum rogarent, ut, acceptâ iterùm publicâ fide, Cor
ſtantinopolim rediret. Sed nihil iſti Legati promo
verunt, immò *Vigilius* Encyclicam Epiſtolam de ſui
calamitatibus ſcripſit. Noluit tamen, ne Impera
toris animum exaſperaret, latam in *Theodorum* Ca
ſareæ Cappadocum Metropolitam depoſitionis ſei
tentiam, & communionis ſuſpenſionem adversù
Mennam Patriarcham Conſtantinopolitanum pro
mulgare, ſicut ipſemet teſtatur in ſua Epiſtola E
cyclica. Hac Vigilii Papæ conſtantiâ victus Impera
tor Juſtinianus, Edictum, quo tria Capitula damna
verat, ſuſtulit, eoque ſublato, *Theodorus*, *Mennas*,
alii ejusdem factionis Epiſcopi fidei & pœnitent
libellos ſupplices Vigilio Papæ obtulerunt, ac de
injuriis ipſi factis veniam ſunt deprecati. His pe
actis, Conſtantinopolim reverſo Summo Pontifi
Eutychius Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui
locum Mennæ demortui ſuffectus fuerat, ſuæ fid
profeſſionem exhibuit, eumque rogavit Epiſtolâ
ſe, & ab *Apollinari* Alexandrino, *Domno* Antioch
no, & *Elia* Theſſalonicenſi Patriarchis ſubſcripta
ut trium Capitulorum cauſam terminandam i
choaret. Conſenſit quidem *Vigilius*, eâ tamen l
ge, ut in hac dijudicanda ac dirimenda trium Cap
tulorum Cauſa tot eſſent Epiſcopi Latini, qu
Græci.

D. Hæc à Vigilio Papa appoſita condit
fuitne obſervata?

M. Non fuit obſervata. Græci ſiquidem Ep
ſc

opi hac intellectâ Vigilii Papæ voluntate tumul-ari cœperunt, aſſerentes, ſe ex longinquis Provin-is Synodi Oecumenicæ causâ veniſſe, hujus aucto-:atem ac nomen deprimi ſi à pauciſſimis celebre-r; plurimos ſapientiſſimos excludendos, ſi pari m Latinis numero coeundum ſit. Synodos fre-ıentiſſimas à ſolis Græcis fuiſſe celebratas; in ıalcedonenſi ſexcentorum & triginta Patrum ɔnventu Legatos tantùm *Leonis* Papæ ex Latinis :erfuiſſe; Nicænam omnibus venerabilem Syno-m ex Græcis tantùm conflatam; notam eſſe Epi-ɔporum Occidentalium in trium Capitulorum fenſione obſtinationem, cum quibus, ſi, exæqua-numero, Orientales Epiſcopi diſputationem re deberent, paribus hinc indè ſuffragiis, re ectâ Concilium dimiſſum iri dictitabant. His iſcoporum Orientalium auditis rationibus, Ju-ıianus Synodum celebrari juſſit anno DLIII. At *gilius*, videns conditionem, quam ad Concilii ebrationem poſtulaverat, ab Orientalibus Epi-ɔpis & à Juſtiniano Imperatore fuiſſe rejectam, luit, illuſtri licèt legatione invitatus, huic Con-io intereſſe. Immò, publicavit ſuum *Conſtitutum*, quo primò queritur, quod Synodus contra pactas nditiones fuerit coäcta. Secundò, aggreditur ſputationem *de tribus Capitulis*, & LX. ſententias, æ Theodori Mopſueſteni eſſe dicebantur, per *Be-gnum* Epiſcopum Heracleæ Macedoniæ ad ſe ab ıperatore tranſmiſſas, damnat. Tertiò, Theodo-Mopſueſteni nomen ac perſonam damnari non ſſe multis argumentis probat. Quartò, decer-t, *Theodoretum* Cyri Epiſcopum, ejuſque ſcripta eciatim proſcribi non debere, cùm in Synodo

Chalcedonensi *Nestorio* Anathema dixerit. Demùm, nec Epistolam *Ibæ* Edesseni Episcopi sub ejus nomine damnandam censet, tùm quia relectâ illa Epistolâ in Synodo Oecumenica Chalcedonensi Orthodoxus *Ibas* judicatus est; tùm quia etiam decretis ejusdem sanctissimæ Synodi *Ibas* subscripsit. Huic *Vigilii* Papæ *Constituto* subscripserunt sexdecim Episcopi, sed eo non obstante Vigilii *Constituto*, quod ne quidem in Synodo lectum est, Episcopi congregati *tria Capitula*, hoc est, *Theodori Mopsuesteni* libros, ejusque personam; *Theodoreti* Cyri Episcopi scripta contra S. Cyrillum Alexandrinum, & Epistolam *Ibæ* Episcopi Edesseni ad *Marim* Persam damnarunt. *Baronius*, aliique *Anastasium* Bibliothecarium secuti memorię prodiderunt, hanc sententiam in tria Capitula prolatam in quinta Synodo generali non statim approbasse *Vigilium*, & ob id in exilium pulsum; sed tandem ad subscriptionem inflexum *tria Capitula* damnasse, quintam generalem Synodum sua auctoritate approbasse, & omnia, quæ ad trium Capitulorum defensionem à se, vel ab aliis antehàc dicta aut gesta fuerant, nulla & irrita declarasse, ut videre est in Epistola Summi illius Pontificis ad *Eutychium* Patriarcham Constantinopolitanum. Sed de hac quintæ Synodi generalis approbatione facta à Vigilio Papa, opportuniùs in sequenti Colloquio differemus.

D. Hac quintæ Synodi generalis definitione fuitne tandem finita trium Capitulorum Causa?

M. Non omninò finita fuit, sed Venetiarum, & Istriæ Episcopi Schisma fecerunt, & incentore *Paulino* Aquilejensi Metropolita, Synodum anno DLVII cel

:lebrarunt, in qua tria Capitula, citra Concilii halcedonensis injuriam damnari posse negarunt. ro hujus Schismatis extinctione strenuè adlaborant Summi Pontifices Pelagius II. & Gregorius lagnus. Duravit tamen usque ad *Sergium I.* qui nno DCLXXXVII. Summum Pontificatum adeptus t. Verùm, quamvis absolutâ quintâ Synodo generali pax confestim non fuerit reddita Ecclesiis, inè tamen elevari, & deprimi non debet illius auoritas. Quis enim nescit, post Nicænam Oecuenicam Synodum ingentes tumultus ab Eusebias, & Meletianis fuisse excitatos, & itidem post generale Chalcedonense Concilium multas ab Hæreis *Acephalis* turbas ac tragędias motas esse? quid itur mirum, si post quintam generalem Synodum ax Ecclesiæ, maximè Occidentali, quæ tria Capila damnare nolebat, statim reddita non sit? Huic aque quintæ generali Synodo, quæ tria Capitula re optimo proscripsit, prava dogmata confodit, viam, quæ tenenda est, docuit; adscribi minimè ebet malitia, seu obstinatio quorumdam, qui poeà rebelles lumini fuerunt, & in præconceptis suis pinionibus, seu in defensione trium Capitulorum ervicaces Schisma conflarunt, quo ab Ecclesia dilsi sunt.

D. Quam rationem potissimùm prætexebant ,qui post quintam Synodum Generalem tria conxa Capitula defendebant?

M. His, qui post quintam Synodum Generam pertinaciter illa Capitula defendebant, tria æcipuè suppetebant argumenta. Primùm petetur ex anteriori Ecclesiæ more neminem in Orodoxæ pacis communione defunctum damnandi

post mortem. Alterum, erat auctoritas *Theodor* Mopsuestiæ Episcopi, celeberrimi olim Diœceseo Orientalis Magistri, qui à pluribus credi haud po terat prava sensisse, etsi multas effutiisset locutiones quæ Nestorii Hæresim sapere videbantur. Ter tium, ac principale fundamentum erat authorita Concilii Chalcedonensis, in quo Theodoreti Cyr Episcopi fides laudata fuerat, & *Ibæ* Edesseni Epi scopi Epistola ad *Marim* Persam perlecta, & appro bata erat. Hanc igitur Concilii Chalcedonensis au thoritatem per proscriptionem trium Capitulorum labefactari, ac penitùs everti autumabant. His fun damentis nitebantur quotquot post quintam Syno dum generalem trium Capitulorum defensionem suscipiebant. Sed frivola, nulliusque momenti erant adducta illa fundamenta. Ad primum siquidem re spondebant Catholici, Ecclesiam jus habere eo etiam post mortem anathemate confodiendi, qui dum viverent, meruerant ab ejus sinu segregari pro pter Hæresim, Schisma, aut atrocissima crimina, i quibus certum erat illos ad mortem usque perseve rasse. Porrò, *Theodorus* Mopsuestenus Episcopus quem post mortem anathematizavit quinta Syno dus generalis, errores in *Paulo Samosateno* jam pro scriptos docuit, ac palàm, dùm viveret, editis libr tuitus est, Capitalia fidei dogmata omnium Sancto rum Patrum, fidelium consensione ante ipsum pro bata impugnavit, videlicèt Christi Divinitatem, Dei-paræ nomen ac dignitatem in Beata Virgine Maria. Meritò igitur *Theodorus Mopsuestenus* fu etiam post mortem in quinta Synodo generali ana themate perculsus. Alterum fundamentum pet tum ex authoritate *Theodori Mopsuesteni*, quem etia

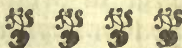
iam multi Sancti Patres antè quintam Synodum
:neralem laudibus celebrarunt; elumbe omninò
at,quia Sancti Patres laudarunt Theodorum Mop-
estenum, antequàm ejus errores fuissent propala-
. At semel detectis & in lucem productis ejus er-
ribus circa Incarnationem Filii Dei, circa Pecca-
m Originale, & alia præcipua Catholicæ Fidei
pita, tunc Theodorus Mopsuestenus apud omnes
atholicos malè audire cœpit, non secus ac *Orige-
s*,qui, ob egregiam Ecclesiæ in confutandis Hære-
ous navatam operam, à multis Patribus & Scri-
oribus Ecclesiasticis encomiis fuit celebratus; sed
tefactis ejus erroribus, damnatus & anathemati-
tus est etiam post mortem in quinta Synodo ge-
rali. Deniquè, authoritati Synodi Chalcedonen-
, cui præcipuè adhærebant trium Capitulorum
fensores, nullum omninò intulit præjudicium
mnatio trium Capitulorum in quinta Synodo ge-
rali facta; tùm quia *Theodoretus* Cyri Episcopus
n fuit in Concilio Chalcedonensi susceptus, nisi
stquam *Nestorio* palàm anathema dixisset, quo à
dicto anathemate,sua subindè scripta contra San-
um Cyrillum Alexandrinum damnavit *Theodore-
s*; tùm quia etiam judicia de scriptis *Theodoreti* &
Epistola *Ibæ* in Concilio Chalcedonensi lata,non
erunt approbata à *Sancto Leone* Papa. Conscri-
â siquidem definitione fidei in Synodo Chalcedo-
nsi *Actione sexta*, & conditis Canonibus eidem
ctioni subnexis, de singularibus posteà & privatis
iscoporum causis actum est, quarum judicium
n fuit confirmatum à *Sancto Leone*, qui auctorita-
m Synodi Chalcedonensis in sola fidei definitio-
: constrinxit. Mirum igitur nemini videri debet,

quòd hæc de privatis Episcoporum Causis in Con-
cilio Chalcedonensi lata judicia, & à *Sancto Leone*
Papa non confirmata, denuò in quinta Synodo ge-
nerali examinata, & ad Crisim revocata fuerint
atque post maturam & accuratam discussionem da-
mnata sint hæc tria Capitula, seu persona & scri-
pta *Theodori Mopsuesteni*, libri *Theodoreti* Cyri Epi-
scopi contra Sanctum Cyrillum Alexandrinum, &
Epistola *Ibæ* Episcopi Edesseni ad *Marim* Persam
Quæ de re si plura scire desideres, legesis Disserta-
tionem quartam nostri *Natalis Alexandri* in Histo-
riam Ecclesiasticam sexti sæculi.

D. Quam censuram inureres his, qui modo
tria Capitula damnare nollent, & pro illorum de-
fensione Apologias adornarent?

M. Eos appellarem temerarios, superbos &
inobedientes. *Temerarios* quidem, quia solemni
Ecclesiæ judicio in Concilio Oecumenico lato, à
Romanis Pontificibus confirmato, & omnium
deinde Ecclesiarum consensu recepto refragaren-
tur. *Superbos* dicerem, quia in hujusmodi Facto-
rum Doctrinalium cognitione, sese perspicaciores
universâ Ecclesiâ judicarent, suaque privata judi-
cia, ut plurimùm errori obnoxia, totius Ecclesiæ
judicio maturâ cum deliberatione facto antepone-
rent. Demùm, eos ceù *inobedientes* damnarem
quippè qui in Doctrinalibus Factis, cujusmodi sunt
tria Capitula, judicio Ecclesiæ Catholicæ, quæ
omnium Mater ac Magistra est, quæque in censura
seu in damnatione librorum Spiritus Sancti lumine
ad eorum pravum sensum, erroresque cognoscen-
dos illustratur & regitur, pervicaciter morem ge-
rere detrectarent. Quocircà, jure optimo castiga-
d

eberet audacia quorumdam, qui pro *Origene*, pro *heodoreto*, pro Abbate *Joachimo*, pro *Cassiano* & *uusto*, & pro *Jansenio* Apologias temerè in vulgus arserunt, & libros ab illis editos ab erroribus, ios Ecclesia in his damnavit, vindicare voluent. Sanè, ut obiter dicam, si à judicio Factorum octrinalium ab universali Ecclesia lato semel imnè resilire liceat, poterit quilibet pro omnibus æreticis ab Ecclesia confixis Apologias pro suo tu & arbitrio concinnare. Periclitabitur infalilis traditionis authoritas, quæ pendet è sensu rorum Sanctorum Patrum ab Ecclesia Catholica æfixo. Non poterit Ecclesia comprimere tumuls & contentiones, quæ sæpiùs suboriuntur occaone sensus librorum, nec sanam doctrinam à falsa noxia, quæ in libris Authorum continetur, cervalebit discernere. Quæ omnia quàm oppidò sa sint, & Ecclesiæ auctoritati contraria, nemo qui statim non videat. Ecclesiæ itaque judicio his Doctrinalibus Factis, tamquam sacræ anchoindivulsè adhærere debemus, nec unquam proces illos imitari filios, qui reverentiam atque servantiam matri debitam exhibere renuentes, ertas cogitationes suas, ut inquit Scriptura sa, judicio universalis Ecclesiæ elato supercilio teponunt.

COL-

COLLOQUIUM III.

De Conciliis in ſexto Eccleſiæ ſæculo celebra tis, & de rebus quæ in his geſtæ ſunt.

D. PRiusquàm de Conciliis Nationalibus & Pr vincialibus, in quibus ſexto ſæculo ſubo tis contentionibus finis impoſitus eſt, vel ſanci & inſtaurata fuit Eccleſiæ Diſciplina, ſermonem inſtituamus; quaſdam quæſtiones circà quinta Synodum generalem, quæ, ſicut in ſuperiori Co loquio dicebas, tria Capitula damnavit, brevit cum tua bona venia proponam, quarum dilucid tio haud parùm juvabit ad pleniorem hujuſce qui tæ Synodi generalis notitiam aſſequendam. In primis igitur à te quæro, quis convocaverit qui tam Synodum generalem, quisve ei præfuerit?

M. Quintam Synodum generalem, quæ e ſecunda Conſtantinopolitana Oecumenica, co vocavit *Juſtinianus* Imperator, conſentiente tam *Vigilio* Romano Pontifice. Adfuere tres Patria chæ, & CLXV. Epiſcopi, eique præfuit *Eutychi* Patriarcha Conſtantinopolitanus, præeſſe tam jure ſuo poterat *Vigilius* Summus Pontifex, ſi ju ſuo uti voluiſſet, quo tamen uſus non eſt, quia Sy nodo intereſſe noluit. Octo Collationibus abſ luta eſt hæc Synodus. In prima Collatione lec eſt Juſtiniani ad Synodum ſacra juſſio, quâ Imper tor ſignificabat, ſe iſtam Synodum generalem co vocaſſe, ut, eliminatis Hæreſibus, optatam Eccleſ quietem poſt tot ab Acephalis excitatos tumultu

da

re posset. Sed ab hac Synodo cùm Papa *Vigilius* esset, sine cujus præsentia vel per se, vel per suos gatos Concilium Oecumenicum esse non posse, obè intelligerent Episcopi Orientales, nobilissi- . ad eumdem destinatâ trium Patriarcharum, orumque Antistitum Legatione, Vigilium etiam que etiam rogarunt, ut Synodum præsentiâ suâ gnaretur, & secum de tribus Capitulis disputare id gravaretur. His Legatis reposuit *Vigilius*, *se pter corporis infirmitatem non posse ad hanc peti- nem respondere. In postero autem die pollicitus est nifestare, quid ei de tali conventu placuerit.* In unda Collatione, Legati Præsules suæ Legatio- rationem Synodo reddentes, retulerunt, *Vi- um* dixisse se non posse venire ad Concilium, òd Occidentales Episcopi sibi adhærentes in mi- i numero essent quàm Orientales, eumque indè inducias postulasse, ut sententiam suam :a trium Capitulorum quæstionem ad Impera- em mittere posset. In tertia Collatione Episco- Fidem Catholicam ab Apostolis & Sanctis qua- r Oecumenicis Synodis expositam professi sunt, Hæreticos ab iisdem Synodis damnatos confixe- t. In quarta Collatione Patres causam trium pitulorum discutere cœperunt, lectæ sunt plures tentiæ excerptæ ex libris Theodori Mopsuesteni, recensitum impium ejus Symbolum, quo audito, lamavit universa Synodus: *Hoc Symbolum Sata- composuit.* In quinta Collatione recitata sunt quæ à Sanctis Patribus contra Theodorum Mo- iestenum scripta fuerant, & insuper disceptatum , nùm liceret defunctos anathemate confodere? obatumque multis exemplis id licitum esse, &

quan-

quandòque neceſſarium. Lecti ſunt in eadem Col
latione libri, quos *Theodoretus* Cyri Epiſcopus ſcr
pſit contra XII. Sancti Cyrilli Alexandrini Anath
matiſmos, quibus damnatis, laudatum eſt ſanctu
Concilium Chalcedonenſe,quod non priùs Theod
retum ad communionem ſuſcepiſſet, quàm is N
ſtorio anathema palàm dixiſſet. In ſexta Collati
ne lecta eſt Epiſtola *Ibæ* Edeſſeni Epiſcopi ad *M*
rim Perſam, & è veſtigio in hanc vocem eruperu
Epiſcopi: *Epiſtola Hæretica eſt*. In ſeptima Coll
tione,*Conſtantinus* Sacri Palatii Quæſtor cum inſtr
mentis probantibus *Vigilium* Papam tria Capitu
ſemper damnaſſe ad Synodum ab Imperatore miſſ
eſt. Unde in hac Collatione recitatum eſt Anathen
quod tulit *Vigilius* contra Romanos Diaconos *R*
ſticum, & *Sebaſtianum*, qui illius *Judicatum* imp
gnaverant, & trium Capitulorum erant acerri
defenſores. Lectæ ſunt etiam Epiſtolæ ejuſdem
Vigilii Papæ ad *Valentinianum* Epiſcopum Tomi
num, & ad *Aurelianum* Epiſcopum Arelatenſen
ex quibus certò liquebat, Vigilium ſæpiùs tria C
pitula damnaſſe. Denique, in octava Collation
definitivam adverſus tria Capitula ſententiam pr
tulit Synodus, eique quatuordecim ſubjecit an
thematiſmos, quorum duodecimus non ſolùm in
pia Theodori Mopſueſteni ſcripta, ſed etiam ej
nomen ac perſonam, defenſoreſque configit. D
cimus verò tertius & decimus quartus Theodor
quidem libros adverſus S. Cyrillum Alexandrinu
ſcriptos, & *Ibæ* Epiſtolam, eorumque defenſor
proſcribunt, *Theodoretum* tamen, & *Ibam* Orth
doxos Antiſtites in pace Eccleſiæ defunctos nul
cenſurâ perſtringunt.

D. U

D. Una è præcipuis Synodi Oecumenicæ
ditionibus, ſicut me olim docuiſti, eſt ut Sum-
s Pontifex ei vel per ſe, vel per ſuos Legatos
ſit, cùm igitur huic quintæ Synodo *Vigilius*
manus Pontifex nec per ſe, nec per ſuos Lega-
præfuerit, non video qua ratione hæc Synodus
poſſit Oecumenica?

M. Hæc quinta Synodus inter Oecumenicas
itò numeratur, quia licèt Vigilius Romanus
tifex ei non præfuerit, ab illo tamen, & ejus
ceſſoribus approbata, atque univerſalis Eccleſiæ
ſenſu fuit poſtmodùm recepta. At enim *Vigi-*
in Epiſtola ad Eutychium Patriarcham Con-
tinopolitanum quintam Synodum auctoritate
comprobavit, & *Conſtitutum*, & alia, quæ pro
m Capitulorum defenſione antehàc ſcripſerat,
geſſerat, omninò reſcidit. Dein, *Pelagius* pri-
Vigilii ſucceſſor quintam Synodum, antequam
eretur Pontifex, approbavit, teſte Victore Tu-
enſi in Chronico. Inſuper, *Pelagius* ſecundus
tifex Maximus Synodum quintam itidem con-
avit, ut conſtat ex ejus Epiſtola ad *Eliam Aqui-*
ſem, & Iſtriæ Epiſcopos, qui tum temporis ab
leſia Romana, ob trium Capitulorum defenſio-
, erant divulſi. Poſtremò, *S. Gregorius* Ma-
s eamdem quintam Synodum approbavit, ut
rtè colligitur ex ipſius Epiſtola ad *Joannem*
copum Conſtantinopolitanum, cui adhæren-
aliæ Synodi Oecumenicæ, quæ poſt ipſius Pon-
atum in Eccleſia fuere celebratæ, hanc quin-
Synodum pro Oecumenica, ſeu generali agno-
unt, & approbarunt. Jure itaque optimo quin-
ynodus generalis à Vigilio Papa, & ejus ſucceſ-
ſo-

ſoribus, atque totius Eccleſiæ conſenſu recepta &
confirmata accenſeri debet Synodis Oecumenicis
quamvis *Vigilius* Romanus Pontifex ei nec per ſe
nec per ſuos Legatos præeſſe voluerit.

D. In hac quinta Synodo generali fuerunt
dumtaxat damnata tria famoſa Capitula?

M. Præter tria Capitula in quinta Synod
generali damnata, proſcriptus eſt etiam error *Or*
genis, ut videre eſt in Canone XI. illius Synodi, u
inter alios Hæreticos, anathemate nominatim pe
cellitur *Origenes*. Idque etiam apertè colligitur
libro Diurno Romanorum Pontificum in ſecunda
fidei profeſſione, quæ hæc habet: *in hoc*, ideſt,
quinto Concilio generali apud Conſtantinopoli
celebrato, *Origenes cum impiis diſcipulis & ſequa*
bus Didymo & Evagrio, & qui Creatorem omnium
Deum, & omnem rationalem ejus creaturam Genti
bus fabulis proſecuti ſunt, æternæ ſunt condemnati
ſubmiſſi. Juſtâ igitur de causâ Illuſtriſſimus *Hu*
tius Abrincenſis Prçſul lib. 2. Origenianorum cap
ſect. 3. num. 14. & Cardinalis *Noriſius* in ſua d
quinta Synodo Diſſertatione ſolidè refellunt *H*
loixium, qui in Apologia *Origenis* quæſtione x.
gat, Origenem ab Eccleſia fuiſſe damnatum, qu
certè nemo ante illum dicere auſus fuerat, ac *n*
mini ipſe potuit perſuadere. Legi etiam pot
Diſſertatio XVI. *Natalis Alexandri* in Hiſtoriam
tertii ſæculi, in qua Clariſſimus ille auctor egreg
confutat *Halloixium*, qui perperàm negat, *Ori*
nem in quinta Synodo generali fuiſſe damnatum.

Cæterum, an *Origenes* damnatus fuerit i
principio quintæ Synodi, vel ſub illius finem, ide
poſt cognitionem trium Capitulorum? controv

est inter viros eruditos. *Petrus de Marca* in Dis-tatione *de quinta Synodo*, num. XXIII. censet co-tionem de Origene successisse trium Capitulo-n damnationi. At Cardinalis *Norisius* in Disser-ione mox laudatâ, & doctissimus *Pagius* ad an-n DLIII. num. XXVI. asserunt, damnationem Ori-is in quinta Synodo generali antevertisse da-ationem trium Capitulorum. Sed hanc Contro-siam, ut potè non magni momenti, in medio nquimus, cùm utrique opinioni sua constet pro-bilitas.

D. Age nunc, juxtà seriem Chronologicam nia recense Concilia Nationalia, seu Provincia-, quæ in sexto sæculo fuerunt celebrata.

M. Sexto ineunte sæculo, seu anno DIII. ha-a est Romæ Synodus dicta *Palmaris* à loco ubi brata est. Tres jam Romæ annis præcedenti-coactæ fuerant Synodi ad extinguendum Schi-, quod in electione Symmachi legitimi Ponti-; excitaverat *Laurentius* Archipresbyter S. Pra-is, quem *Festus* Senator Romanus profusis pecu-Pseudo-Pontificem eligendum curaverat. In Synodis Romanis approbata est jussu *Theodorici* iæ Regis electio *Symmachi*, & rejecta electio *rentii*, qui tamen, ne novas moveret turbas, scopus Nucerinus constitutus est. Hoc pacto empus sopitum, sed non sublatum fuit Schisma. m paulò post, sicut scribit Anastasius, *zelo ducti ui ex Clero, & alii ex Senatu, maximè Festus & binus incriminarunt Symmachum, & subornarunt es falsos, quos miserunt Ravennam ad Regem Theo-icum, accusantes Beatum Symmachum, & occultè ocaverunt Laurentium, post libellum Romæ factum, & fe-*

& fecerunt Schisma, & divisus est iterùm Clerus, & ali communicabant Symmacho, alii Laurentio. Ut igitur huic recrudescenti Schismati tandem aliquando finis imponeretur, *Theodoricus* Rex, licèt Arianus, jussit Romæ convocari Synodum, quæ est quarta Romana dicta *Palmaris*, ad quam cùm spontè & volens Pontifex Symmachus causam dicturus accederet, ab irruentibus turbis æmulorum suorum malè exceptus est, multique vulnerati Presbyteri, qui ipsum comitabantur. Rebus sic vari confusione perturbatis, scripsit Synodus ad Regem eique significavit, Symmachum, qui tantùm no fuerat oppressus, à statutis Canonibus non posse compelli. Respondit Rex: *In Synodali esse arbitr in tanto negotio sequenda præscribere, nec aliquid se præter reverentiam de rebus Ecclesiasticis negoti pertinere, seque tantùm velle, ut provisione Conci pax in Civitate Romana Christianis omnibus redderetu* Quibus acceptis, *Laurentius* Antipapa damnatus e & *Symmachus* Papa innocens declaratus, Cleric que, qui ab ipso desciverant, officio suo fueru restituti, dummodò eidem satisfacerent. Deniq illius Synodi *Palmaris* Episcopi mandaverunt *Enn dio* Ticinensi Episcopo, ut libellum Apologeticu pro hac quarta Romana Synodo, & Symmach Papa concinnaret, quem libellum ab Ennodio elu cubratum quinta Synodus Romana habita ann DIV. auctoritate Synodali comprobavit.

D. Potuitne hæc quarta Synodus Romana quæ *Palmaris* appellatur, Symmachum Romanum Pontificem, sic summo jure judicare?

M. Non potuisset hæc Synodus Romana *Sym machum* Pontificem Romanum judicare, nisi illi juc

dicio sese sponte Symmachus subjecisset. Id ul-
ò agnoverunt hujus Synodi Episcopi, qui statim
congregati fuere contestati sunt, primò, quod
ec Synodus non fuisset legitima, nisi ejus convo-
tioni assensum præbuisset ipse *Symmachus*, sic enim
gitur in Actis hujus Synodi: *Memorati Pontifices,*
ibus allegandi imminebat occasio, suggesserunt,
sum, seu Symmachum, *qui dicebatur impetitus,*
buisse Synodum convocare...... Sed Potentissimus
inceps, seu Theodoricus Rex Italiæ, *ipsum quoque*
pam in colligenda Synodo voluntatem suam litteris
monstrasse significavit. Unde à mansuetudine ejus
ginæ postulatæ sunt, quas ab eo directas constabat.
cundò, ejusdem Synodi Episcopi palàm professi
nt, se esse inferiores seu minores judices, quorum
licio subjacere minimè poterat Romanus Ponti-
, utpotè Vicarius Christi, & universalis Eccle-
Caput: *Scientes quia ejus Sedi primùm Petri Apo-*
li meritum, vel Principatus; deindè secuta jussionem
mini Conciliorum venerandorum auctoritas, ei sin-
larem in Ecclesiis tradidit potestatem: nec antedi-
e Sedis Antistitem minorum subjacuisse judicio, in
opositione simili forma aliqua testaretur: Demùm,
nstanter affirmarunt ejusdem Synodi Episcopi,
non judicasse, nisi consentiente & volente *Sym-*
acho Summo Pontifice, immò, & ipsis judicandi
ctoritatem deferente: *Et dùm in venerabili colle-*
ione sermo de incipiendo haberetur negotio, S. Papa
mmachus Basilicam Julii, in qua Pontificum erat
ngregatio, ingressus est; & de evocatione Synodali
ementissimo Regi gratias retulit, & rem desiderii sui
enisse testatus est. Causa ergò de Sacerdotum animis
uæ de Concilio nondùm firmato tristitiam ministrabat)

abſciſſa eſt : Auctoritatem ordinis corrigendi ſicut po- ſcebant Eccleſiaſtica Statuta , in omnium , qui ibiden convenerant , Epiſcoporum præſentia , ſe dare profeſſu. eſt . Ex quibus verbis, quæ leguntur in Actis huju: Synodi quartæ Romanæ dictæ *Palmaris*,perſpicuun eſt , prædictam Synodum non potuiſſe ſummo jur Symmachum Papam judicare, niſi illius judicio Ro manus hic Pontifex ſeſe ultrò ſubjeciſſet, & Epiſco pis, qui erant minores ſeu inferiores judices, aucto ritatem dediſſet judicium in ipſum proferendi .

D. Fueruntne in ſexto Eccleſiæ ſæculo cele brata multa Concilia Nationalia, & Provincialia a ſanciendam,vel inſtaurandam Eccleſiæ Diſciplinam

M. Multa tàm in Oriente,quàm in Occident celebrata ſunt . Sed Conciliorum Nationalium, ſe Provincialium,quæ ad reſarciendam Eccleſiæ Diſci plinam ſexto Eccleſiæ ſæculo in Oriente habita ſun nulla modò ſuperſunt monumenta, quippè quæ tem poris rerum omnium edacis injuriâ interciderunt Verùm, integra & incorrupta nobis etiamnùm ſup petunt Acta Conciliorum Nationalium & Provir cialium, quæ in Galliis, & in Hiſpaniis ad ſartam te ctam conſervandam Eccleſię Diſciplinam ſexto ſęcu lo cöacta ſunt,quarum meminit Hiſtoria Eccleſiaſt ca,& ſuperſtites adhùc Canones habemus . Hæc ita que Concilia ordine Chronologico hìc ſubnectam .

Primum Concilium Provinciale in Galliis ſe xto ſæculo celebratum , fuit *Agathenſe* , indictum anno DVI. ad quod Epiſcopi triginta quinque e variis Galliarum Provinciis convenerunt , *Alaric* Wiſigothorum Rege , cui tùm temporis mult Galliarum Provinciæ parebant permittente : Hui Concilio præfuit *Sanctus Cæſarius* Epiſcopus Arela

ten

nsis, & in eo plures editi sunt Canones. Doctissimus tamen *Sirmondus*, qui istud Concilium cum vetustissimis MSS. Codicibus contulit, testatur, se iis reperisse tantùm Canones octo & quadraginta, ac subindè dubium non esse, quin reliqui viginti quinque, qui supra hunc numerum excurrunt, undè posteà, sed potissimùm ex Synodo *Epaonensi*, deprompti sint, & Synodi cujuspiam alterius auctoritate in Agathensem inserti. Multa in his Canonibus in rem Ecclesiasticæ Disciplinæ sanxit hæc Synodus, quæ hìc summatim perstringam. In primis, bigamos à sacris Ministeriis in perpetuum arcet, contumaces Clericos ab Episcopis corrigi jubet, eosque inobedientes ad peregrinam communionem ablegat; Clericis prohibet, ne cum extraneis mulieribus commorentur, ne comam nutriant, ne ad sæcularis Tribunal Judicis quemquam vocent, aut in criminali negotio sint Actores; ne sine commendatitiis Epistolis hàc illàc vagentur, ne conviviis nuptiarum adsint, aut cætibus, ubi amatoria cantantur, aut obscœni motus corporum choreis & saltationibus efferuntur. Diaconos ante annum ætatis vigesimum quintum ordinari, & Presbyterum, vel Episcopum ante trigesimum ætatis annum consecrari vetat. Sanctimoniales ante annum ætatis quadragesimum velari inhibet. Episcopis, ut seniores Clericos junioribus præponant præcipit. Divini Officii diebus Dominicis decantandi ordinem præscribit, sicut & ritum imponendæ pœnitentiæ, renovatque antiquos Canones circà Pœnitentium irregularitatem, quos ordinari prohibet, & ordinatos à sacris Ministeriis suspendit. Monasteria puellarum procùl à Monachorum Cœnobiis

construi jubet, novumque Monasterium, nisi Episcopo permittente aut probante, fundari non debere decernit. Monachos absque Abbatis testimonio & consensu ordinari vetat, quibus insuper prohibet, ne ad solitarias cellas à Congregatione discedant, *nisi fortè probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem, asperior ab Abbate regula remittatur*. Nobilibus, qui Oratoria in agri habent, permittit ut in illis Missas celebrari curent exceptis Paschate, Natali Domini, Epiphaniâ Ascensione Domini, Pentecostes, Natali S. Joanni Baptistæ, & aliis præcipuis festivitatibus, in quibu par est, ut omnes Fideles in Civitates, aut in Parrochias ad Missam, & ad Officia sacra conveniant Sæcularibus in Natali Domini, Paschate, & Pentecoste, Communionem imperat, & à Communion removet eos, qui suas dimittunt uxores, antequàn Episcoporum judicio fuerint convictæ atque damnatæ. Denique, Missas die Dominica à sæcularibus integras audiri præcipit, ita ut antè Benedictionem Sacerdotis egredi non præsumant, quod si fecesserint, *ab Episcopo publicè confundantur*.

Anno DXI. alterum in Galliis celebratum e Concilium Provinciale, nimirùm *Aurelianense primum*, cui interfuere Episcopi sanctitate celebres *Aventinus* Carnotensis Episcopus, cujus vita legitur apud Bollandum in Actis Sanctorum ad diem IV mensis Febr. *Principius*, Episcopus Cenomanensis qui colitur XVI. Kalen. Octob. *Camillianus* Episcopu Trecensis, qui colitur V. Kal. Aug. *Livanius* Episcopu Sylvanectensis, qui colitur VII. Idus Octob. *Quintianus* Episcopus Rutenensis, qui posteà Arvernoru Episcopus fuit, coliturque à Rutenis XVII. Kalen Juli

ilii, & ab Arvernis Idibus Novembris; *Eufrasius* piscopus Arvernensis, quem Gregorius Turonensis *anctum* appellat; denique, *Sanctus Melanius* Episco-us Rhedonensis in minori Britannia, cujus vitam antiquissimo auctore scriptam recitat *Bollandus* l diem VI. mensis Januarii. Hi Episcopi sanctitate clyti Concilio Aurelianensi primo sub Clodovæo hristianissimo Galliarum Rege interfuerunt.

D. Ediditne aliquos Canones Concilium Au-lianense primum?

M. Concilium Aurelianense primum condi-t Canones XXXI. quos fermè omnes in suo Decre- inseruit *Gratianus*. In his præcipuè consulitur rum ad Ecclesiam confugientium securitati. Sta-itur, quomodò facultates Ecclesiæ expendi de-ant, scilicèt *in reparationibus Ecclesiarum, in ali-oniis Sacerdotum & Pauperum, vel in redemptioni-s captivorum*. Decernitur, ut *Abbates in Episco-rum potestate consistant, & si quid extra regulam fe-rint, ab ipso corrigantur*. Rogationes, idest, Lita-as, & Triduanum jejunium antè Ascensionem Do-ini celebrari præcipitur. Præcedentium Conci-orum Canones circà statum Monasticum, circà fa-iliaritatem extranearum mulierum Clericis pro-bitam confirmantur. Demùm prohibetur popu-, ne antè completa Missæ solemnia, & acceptam piscopi Benedictionem, si adesse contigerit, ex Ec-esia egrediatur.

D. Percurramus alia Concilia Provincialia, uæ sexto sæculo ad restaurandam Ecclesię Discipli-am in Galliis, & in Hispaniis fuerunt celebrata.

M. Anno DXVI. *Tarraconæ*, quæ Cataloniæ Me-opolitana Civitas est, sub Hormisdæ Pontificatu,

& anno ſexto Theodorici Regis, tùm temporis Hiſpaniis dominantis, habita eſt Synodus Provincialis *Tarraconenſis*, cui interfuere decem Epiſcopi, & in ea conditi ſunt Canones XIII. in quibus multa decernuntur circà Clericorum, & Monachorum vitam, circà Epiſcoporum ordinationes, & illorum officium Eccleſias, quæ ipſorum curæ concreditæ ſunt, viſitandi. Canone autem ſeptimo ſtatuitur ut obſervatio diei Dominicæ incipiat à Sabbato. *Atque hinc fortaſſis emanavit conſuetudo in totam ferè Hiſpaniam ceſſandi die Sabbati ab omni opere ſub veſpertinam*, inquit *Vaſæus* in Chronico. Qui mos à Judæis ad Chriſtianos translatus eſt.

Anno DXVII. *Gerundæ*, quæ Urbs eſt Cataloniæ Tarraconenſi Metropoli ſubdita congregata eſt Synodus *Gerundenſis*, ad quam convenêre ſeptem Epiſcopi, qui decem Canones ediderunt, in quibus præter alia multa, quæ Diſciplinam Eccleſiaſticam ſpectant, decernitur primò, ut idem Miſſæ & Pſalmodiæ ordo in tota Provincia Tarraconenſi ſervetur, quæ in Metropolitana Eccleſia obſervatur. Secundò, tempus conferendi Baptiſmi Cathecumenis præfigitur ad dies Paſchatis & Pentecoſtes; infirmis quocumque tempore, infantibus, eadem etiam die, quâ in lucem editi ſunt, ſi in mortis periculo verſentur. Tertiò, ſtatuitur, ut, juxta morem è Galliis advectum, duæ Litaniæ, ſive Rogationes, aut publicæ ſupplicationes quot annis celebrentur, Priores hebdomadâ poſt Pentecoſtem à quinta feria uſque ad Sabbatum; ſecundæ, Kalendis Novembris recitentur, niſi dies Dominica fuerit, tunc enim in ſequentem hebdomadam transferebantur, & eodem ritu peragebantur, quo priores. In utriſque indi-

a erat triduana à carnibus & vino abstinentia. enique, districtè præcipitur Clericis, ut juxta anquos Canones cœlibatum servent, & ab omni exanearum mulierum contubernio caveant.

Eodem anno DXVII. habita est in Regno Burndico Synodus *Epaonensis*, cui præfuit *S. Avitus* iennensis Episcopus, in eaque conditi sunt XL. Canes. In his multa præscribuntur circà disciplim, quam Episcopi, Presbyteri, & Clerici obserre debent. Secundò, permittitur Presbyteris, Hæreticos, quorum desperata valetudo est, si sutò ad Fidem Catholicam convertantur, Chrismaconsignent, quò in Ecclesiæ gremium admittanr. Tertiò, abrogatur Diaconissarum consecratio. uartò, prohibetur, ne Altaria, nisi lapidea, rismatis unctione consecrentur. Quintò, impementa in gradu consanguinitatis dirimentia Maimonium restringuntur ad consobrinos & consoinas. Sextò, antiqui Canones de tempore agene pœnitentiæ præfixo renovantur & confirmanr, pœnitentibus tamen in mortis discrimine posis constituta pœnitentiæ tempora relaxantur; sed convalescant, statutum per Canones pœnitentiæ mpus servandum decernitur. Deniquè, ad stabiendam disciplinam monasticam tàm pro puellis, uàm pro viris, aliquot sanctiones præscribuntur. egi possunt XL. illi Canones Synodi Epaonensis in omo IV. Conciliorum. Quantùm autem attinet ad cum, in quo Synodus *Epaonensis*, vel *Epaunensis* conregata est, variæ sunt de eo conjecturæ scriptorum, ui ingeniosis quidem, sed vanis conjecturis indulentes, locum in quo olim habita est hæc Synodus etegere conati sunt, irrito tamen labore, cùm non

ampliùs extet illa *Epaonensis* Civitas, immò nullu
ipsius modò supersit monumentum, aut vestigium
Quocircà, ne in re tàm incomperta ariolari vide
mur, abundè sufficiat tibi scire, hanc Epaonense
Synodum in Regno Burgundico sub *Sigismun*
Rege fuisse celebratam.

Paulò post hanc Epaonensem Synodum, *Vive*
tiolus Episcopus Lugdunensis aliam coëgit Syn
dum, quæ dicitur *Lugdunensis prima,* in qua, dece
assidentibus Episcopis, sex conditi sunt Canones
quorum primus spectat causam *Stephani* cujusda
incestuosi, quem cum *Placidia* cognatâ suâ, cui n
fariè sese conjunxerat, Synodus ab Ecclesiæ limin
bus expulit, quam tamen sententiam, rogante S
gismundo Burgundiæ Rege sic temperarunt Episc
pi Canone sexto, ut ei in Ecclesia orare permitte
rent usque ad orationem plebis, quæ post Evang
lium legitur. Alii Canones pertinent ad discipli
nam Ecclesiasticam.

Anno DXXIV. *Sanctus Cæsarius* Arelatensis Ep
scopus convocavit Concilium Arelatense IV. E
tempore, quo Arelatensis Civitas *Theodorico* Itali
Regi parebat. Sexdecim huic Concilio interfue
runt Episcopi, qui quatuor Canones disciplina
Ecclesiasticam spectantes condiderunt.

Ad eumdem annum DXXIV. multi Historici Ec
clesiastici referunt Epocham Conciliorum *Ilerden*
sis, & *Valentini,* quæ in Hispania fuerunt celebrata
At Cardinalis *de Aguirre* tom. 2. Conciliorum Hi
spaniæ, & *Nicolaus Antonius* anno MDCLXXXIV. de
mortuus, tom. 1. Biblioth. Hisp. Veteris, accurat
juxtà omnes antiquos Codices MSS. utrumque
Concilium ad annum usque DXLVI. distulêre, quem
admo

lmodùm etiam *Hieronymus Pujades* in Historia atalonia lingua Hispanica scriptâ lib. 6. cap. 46. ùm de Ilerdensi Concilio verba facit. Quaproer de duobus illis Conciliis *Ilerdensi*, & *Valentino* hil in præsentia dicam, sed ea juxta ordinem hronologicum, cui restitui debent, infra opporniùs recensebo.

D. Nullam hactenùs mentionem fecisti de onciliis, quæ sexto Ecclesiæ sæculo contra Semilagianos fuisse celebrata, in nostris præcedentis Colloquiis memini te jam observasse.

M. Rectè & appositè mones. Nam de Coniis sexto Ecclesiæ sæculo contra Semipelagianos lebratis hìc breviter differere, ordo Chronologiæ stulat. Doctrina itaque Semipelagianorum, quæ quinto Ecclesiæ sæculo propter multos eruditio- & pietate viros, qui ei adhærebant, damnata non rat, ac subindè citrà fidei crimen licitè ac liberè rat defensa, tandem anno DXXIX. in Synodo Arauana II. quam Sedis Apostolicæ auctoritas, approvit, penitùs explosa ac rejecta est. Hæc autem Sydus cöacta est à Cæsario Arelatensi Episcopo ocione Basilicæ à *Liberio* Patricio constructæ, & in conditi sunt Canones viginti quinque, quibus mipelagianorum sententiæ condemnatæ sunt, ita absque Hæreseos nota à quovis deinceps propuari haud potuerint. *Cassiani* & *Fausti* sententiæ oscriptæ sunt. Fidei initium esse donum Dei cernitur Canone quinto. Gratiam non dari pentibus, quærentibus, pulsantibus, sed dari potiùs velimus, & petamus, & quæramus, & pulsemus, finitur Canone sexto. Adiutorium Dei Sanctis nper implorandum, quò possint in bono perdurare

rare, ac ſubindè perſeverantiam eſſe Dei donum ſancitur Canone decimo. Demùm, humani arbitrii adversùs Divinam gratiam tumor eliditur Canone XXII. his verbis; *nemo habet de ſuo niſi mendacium & peccatum*. Hi Canones ex Divi Auguſtini verbis ac ſententiis conflati, à Bonifacio II. Summo Pontifice fuerunt approbati. Quibus tamen cùm Semipelagiani acquieſcere nollent, *Sanctus Cæſarius* Valentinam in Galliis Synodum eodem anno indixit, ut frequentioribus ſuffragiis Catholica de Gratia Chriſti doctrina approbaretur. Huic Synodo Valentinæ *Sanctus Cæſarius* adversâ valetudine præpeditus adeſſe non potuit, ejus tamen vices pro divinæ gratiæ defenſione ſtrenuè ſuſtinuit *Cyprianus* Epiſcopus Tolonenſis, qui, ut legitur in vita Sancti Cæſarii: *Omnia, quæ dicebat, de divinis utique Scripturis firmans, & de antiquiſſimis Patrum Conſtitutionibus probans, nihil per ſe in divinis profectibus quemquam arripere poſſe, niſi fuerit primitùs Dei gratia præveniente vocatus*. Hujus Synodi Valentinæ Acta perierunt. Tandem Sanctus Cæſarius eodem anno DXXIX. *Vaſenſem*, ſeu *Vaſionenſem* II. Synodum celebravit, in qua decem conſederunt Epiſcopi, & quinque Canones Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantes conditi ſunt.

D. Perge, ſi placet, alia juxta ordinem Chronologicum recenſere Concilia Nationalia & Provincialia, quæ ſexto Eccleſiæ ſæculo fuerunt convocata.

M. Anno DXXXI. habitum eſt in Hiſpania Concilium *Toletanum II.* regnante in Hiſpaniis *Amalarico* Wiſigothorum Rege non verò *Theude*, ut quibusdam Scriptoribus per errorem obrepſit. Legi-

tu

r quippè Canone quinto illius Concilii: *Gratias imus Omnipotenti Deo, deindè Domino nostro glorioso malarico Regi*. In hoc Concilio quinque Canones iti sunt, quorum *tertius* Clericis cœlibatum diictè præcipit, & *quartus* Consanguineorum mamonia vetat. Inter Episcopos adfuit huic Concio *Sanctus Justus* Episcopus Urgellitanus, cujus perest Tractatus in Cantica Salomonis, qui in bliothecis veterum Patrum fuit insertus.

Anno DXXXIII. Concilium *Aurelianense II.* præ)to trium Regum Francorum, ut in illius Præfane legitur, convocatum est: *Cùm ex præceptione riosissimorum Regum in Aurelianensem Vrbem conissemus*. Ex omnibus tamen Franciæ Provinciis n fuit coactum istud Concilium, sed tantùm ex atuor Provinciis Lugdunensibus, & è tribus Aquiiis, sicut subscriptiones demonstrant, InterfueEpiscopi XXVI. & Presbyteri v. à totidem Episco- missi, Canonesque XXI. conditi, in quibus multa cà ordinationem Episcoporum, & Presbyteron, circà ordinationem Diaconissarum, quæ omò prohibetur, circà honestam Clericorum vin, & Abbatum ergà Episcopos obedientiam, :non circà alia Ecclesiasticæ disciplinæ capita denuntur.

Anno DXXXV. Concilium *Arvernense* habitum, ad quod ex solis *Theodeberti* Francorum Regis ionibus convenerunt Episcopi quindecim, ex ibus quatuor Martyrologio Romano coluntur, lelicèt *Gallus* Episcopus Arvernensis, *Gregorius* iscopus Lingonensis, *Hilarius* Episcopus Gabalinus, & *Nicetius* Episcopus Trevirensis. Sexdecim Concilio in rem disciplinæ Ecclesiasticæ conditi

sunt

ſunt Canones, quorum ſeptimus vetat, corpus Sa
cerdotis, cùm ad tumulum effertur, *opertorio Do
minici Corporis obvolvi, ne, dùm honorantur Corpor
Altaria polluantur*.

Anno DXXXVIII. Concilium *Aurelianenſe II*
juxta Conſulatus notam, quam ex probis mon
mentis reſtituit doctiſſimus *Sirmondus* in Concili
Gallicanis, congregatum eſt. Ei interfuere Epiſc
pi undèviginti cum Presbyteris ſeptem ex diver
partibus Franciæ, cui tùm temporis tres Reg
Childebertus, Clotarius, & *Theodebertus* dominaba
tur. Triginta tres Canones in hoc Concilio edi
ſunt, de quibus legendi Cl. *Cointius* Congreg
tionis Oratorii Presbyter in Annalibus Eccleſ
Francorum ad annum DXXXVIII. num. IX. & ſ
quentibus, & *Natalis Alexander* in ſexto Eccleſ
ſæculo.

Anno DXL. cöactum eſt Concilium *Barcinone
ſe*, in quo decem editi ſunt Canones, qui publi
pęnitentes ſpectant. Hos inter Octavus obligat eo
qui in infirmitate poſcunt pœnitentiam, & à Sace
dote accipiunt, ad eam peragendam ſi poſteà co
valuerint, ita ut à communione abſtineant, don
integram & ſceleris puram vitam illorum Sacerd
probaverit.

Anno DXLI. Celebratum eſt Concilium *Aur
lianenſe IV*. cui ex tripartito Franciæ Regno, *Child
berti* nimirùm *Clotarii*, & *Theodeberti* interfueru
Epiſcopi XXXVIII. cum Presbyteris XI. & Abba
uno, qui totidem Epiſcoporum nomine interfu
runt. Conditi ſunt in eo Canones XXXVIII. quib
præcedentium Synodorum Decreta fuerunt confi
mata, & aliquot alia addita.

Ann

Anno DXLVI. Concilia *Ilerdense*, & *Valentinum*
Hispaniis habita fuerunt, sicut supra ex Cardi-
i *de Aguirre* jam observavi. In utroque Conci-
egregia Decreta ad instaurandam Ecclesię disci-
nam condita sunt. In Concilio Ilerdensi sexdecim
nones à novem Episcopis, & in Concilio Valen-
o Canones tantùm sex à totidem Episcopis con-
i sunt.

Anno DXLIX. Synodus *Aurelianensis V.* ex tri-
tito Franciæ Regno, sicut Episcoporum, qui ei
erfuerunt, subscriptiones demonstrant, indicta
; licèt in præfatione illius Concilii unus tantùm
ldebertus Rex à Patribus laudetur, quia Aurelia-
isi s Civitas in ditione *Childeberti* sita erat. Con-
it hæc Synodus Canones viginti quatuor, qui
cedentium Conciliorum Canones confirmant,
illis quædam addunt, aut explicant. Ex his
v. Canonibus Concilii Aurelianensis quinti fue-
t sexdecim approbati in Synodo Arvernensi II.
paulò post Aurelianensem quintam fuit in Re-
Theodebaldi etiam Francorum Regis celebrata.
jus Synodi Arvernensis II. non meminit quidem
onius, sed post illius mortem *Sirmondus* eam in-
Concilia Gallicana publicavit. Synodo Aure-
nensi V. subscripserunt Episcopi L. & XXI. vel
sbyteri, vel Archidiaconi, vel Diaconi, vel Ab-
tes à suis Episcopis directi. Decem Episcopos
his, qui isti Concilio interfuerunt, Sanctorum
tis adscribunt Ecclesiasticæ tabulæ, videlicèt *Al-
um* Episcopum Andegavensem, *Agricolam* Epi-
pum Cabilonensem, *Aurelianum* Episcopum Are-
ensem, *Gallum* Arvernensem, *Eleutherium* Altisio-
rensem, *Sacerdotem* Lugdunensem, *Leobinum* Car-
no-

notensem, *Lautonem* Constantinum, *Firminum* Ut-
censem, *Nicetium* Trevirensem. Prætereà, Traje-
ctenses colunt *Domitianum*, Bituricenses *Desideratum*,
Lingonenses *Tetricum*, Burdigalenses *Leontium*,
Æduenses *Nectarium*, Viennenses *Eutychium*, N-
vernenses *Aregium*, Ebredunenses *Gallicanum*, Lug-
dunenses *Genebaudum*.

D. Maximâ profectò commendatione dig-
sunt Galliarum, Hispaniarumve Antistites, qui, do-
ctrinâ, & sanctitate insignes; nihil secundùm Deu-
antiquiùs habuerunt, quàm ut Synodos ad conse-
vandam Ecclesiæ disciplinam frequenter collig-
rent. Nec dubito, quia alia Concilia Provinciali-
præter ea, quæ hactenùs enumerasti, sexto Eccles-
sæculo celebrarint.

M. Ita est: multa alia, præter ea, quæ h-
usque recensui, Galliarum, & Hispaniarum Antis-
tes sexto Ecclesiæ sæculo Concilia Provincialia c-
lebrarunt, quæ hìc breviter, ne tibi fastidium ing-
ram, ordine Chronologico indigitare pergam.

Anno DLI. Concilium *secundum Parisiense*;
optimè observat *Carolus Cointius* in Annalibus E-
clesiæ Francorum fuit convocatum, non verò a-
no DLV. sicut novissimi Conciliorum Collector-
notant. Constat enim *Firminum* Uticensem Episc-
pum, qui huic Synodo subscripsit, obiisse anno DLI-
habitum est istud Concilium in causa *Saffaraci* E-
scopi Parisiensis, qui de gravissimo crimine accu-
tus, propriâque confessione convictus, meritò -
cundùm sacros Canones Episcopatu amotus in M-
nasterium detrusus fuerat, denuò itaque in hoc -
cundo Parisiensi Concilio discussâ & dijudicata *S-
faraci* causâ, viginti sex Episcopi, ex quibus co-
pl

res in Sanctorum numerum fuerunt relati, illius
uctorationem approbarunt, & in ejus locum
ebium subrogarunt.

Anno DLIV. Concilium *Arelatense V.* à *Sa-*
do illius Urbis Episcopo indictum, & ex Codice
. Lugdunensi primò in lucem ab erudito Sir-
ndo datum est. Ex Provincia Viennensi, & ex
abus Provinciis finitimis, scilicèt Narbonensi II.
Alpium Maritimarum convocatum est istud Con-
um, & in eo septem conditi sunt Canones, qui-
; disciplinæ tùm Ecclesiasticæ, tùm Monasticæ
imè consultum est.

Anno DLVII. habita est, regnante in Galliis
deberto, Synodus *Parisiensis tertia*, quæ decem
didit Canones, eique interfuerunt quindecim
scopi, ex quibus Martyrologio Romano inscri-
sunt *Prætextatus* Rotomagensis, *Euphronius* Tu-
ensis, *Germanus* Parisiensis, *Samson* Dolensis in
norica, cujus vitam ab auctore anonymo ipsi
vo scriptam doctissimus *Mabillonius* sæculo I.
edictino publicavit. Præterea, Burdigalenses
ntium, Nannetenses *Felicem*, & Carnotenses *Ca-*
icum venerantur.

Anno DLX. Concilium *Bracarense primum*, in
paniis regnante *Theodemiro* Suevorum Rege, ha-
um est; in quo considentes Episcopi omnia Ca-
ula, quæ contra Priscillianum Hæresiarcham,
sque Hæresim in præcedentibus Conciliis jam
nstituta fuerant, relecta, & approbata sunt. In
etiam Ecclesiastica disciplina viginti duobus Ca-
ibus sancita est. Inter Episcoporum subscriptio-
legitur, *Martinus Episcopus subscripsi*, qui alius
est, quàm *S. Martinus* Episcopus Dumiensis,
qui

qui posteà creatus est Metropolita Bracarensis, eo que nomine Concilio Bracarensi II. subscripsit an no DLXXII.

Anno DLXVII. seu anno sexto *Guntramni* Gal liarum Regis, cöactum est Concilium *Lugdunense I* ex solis ditionibus Guntramni Regis, sub *Nicet* Lugdunensi Episcopo, in quo conditi sunt Canone sex, eique subscripsere suâ, vel etiam Vicarioru manu Episcopi quatuordecim, quos inter tabul Ecclesiasticis inscripti sunt *Nicetius* Lugdunensi *Agricola* Cabilonensis, *Syagrius* Augustodunensi Colitur etiam *Æoladius* à suis Nivernensibus. E dem anno peractum est Concilium Turonense I ex solis ditionibus *Chariberti* Galliarum Regis, sic ex præfatione istius Concilii colligitur. In eo ed ti sunt viginti septem Canones, quos perdoctè e plicant *Carolus Cointius* in Annalibus Ecclesiæ Fra corum, & *Natalis Alexander* in sexto Historiæ sæc lo. Subscripserunt huic sæculo Episcopi novem tribus Provinciis Lugdunensibus, secundâ, terti & quartâ. Aliquot ex illis Episcopis, qui huic cundo Concilio Turonensi subscripserunt, in Sa ctorum numerum fuerunt relati, vel in suis Eccl siis coluntur ut Sancti.

Anno DLXIX. celebratum est in Hispania Co cilium *Lucense*, in quo lecta est Epistola *Theodem* Regis Hispaniarum, hortantis ut plures in Gall cia instituerentur Diœceses, ac prætereà, ut præt unam Metropolitanam Sedem, *Bracarensem* scilicè alia designaretur. Quod & factum est. Sedes en Lucensis erecta in Metropolim. Nunc tamen *Lu* seu *Lucus*, hodiè *Lugo* tantum est Episcopalis Se Metropolitæ Compostellano subdita.

A

Anno DLXXII. ex utraque Gallæciæ Metropoli, *racarensi* nimirùm & *Lucensi*, congregatum est Conlium *Bracarense II.* in eo decem editi sunt Canoes, quibus Episcoporum officia in sacra Visitatioe præscribuntur, ipsisque prohibetur, ne munera ro ordinationibus sacris, pro Chrismate, pro concratione Ecclesiarum, & pro Baptismo quidquam igant. Decernitur quoque, quosdam Sacerdotes epositione plectendos esse, qui antiquo Priscilliae Hæreseos fœtore afflati oblationem in Missis pro efunctis non jejuni consecrabant.

Anno sequenti, seu DLXXIII. indicta est Synodus *trisiensis quarta*, de qua agit S. Gregorius Turonsis lib. 4. cap. 42. ad hanc convenêre XXII. Epiopi cum uno Presbytero ab Episcopo Aurelianensi misso. Rursùs anno DLXXVII. Parisiis habita t Synodus, quæ est *Parisiensis quinta*, in qua, acsante Rege *Chilperico*, Sancti *Prætextati* Episcopi otomagensis falsò accusati, quod *Meroveo* filio belli ejusdem Regis favisset, causa discussa est, *ætextatus* ab Ecclesia pulsus custodiæ traditus, è a cùm fugeret nocte, gravissimè cæsus in Insum propè Constantiam est relegatus, subrogato in us locum *Melanio*, cujus meminit *S. Gregorius* Tunensis lib. 7. Hist. Francorum cap. 19. Martyrio ndem anno DLXXXVI. coronatus est *Prætextatus*, gente *Fredegunde* Regina, altera Zezabele, quam ille Martyr ad meliorem frugem reducere frustrà ntaverat, sicut ex S. Gregorio citato *Baronius* rrat.

Anno DLXXXIII. celebratum est Concilium *gdunense tertium*, in quo conditi sunt sex Canos, quibus ea, quæ de mulieribus extraneis à

Clericorum ſocietate repellendis, de Puellis Deo conſecratis, quæ à Monaſterio recedunt, & de inceſtis matrimoniis priſci Canones ſanxerunt, renovantur & approbantur. Eodem anno coactum eſt Concilium *Matiſconenſe primum* è ditionibus *Guntramni* Galliarum Regis, & in eo undeviginti conditi ſunt Canones, quibus priorum Conciliorum decreta de continentia & modeſtia Clericorum de illorum cauſis, de pœnis infligendis Judæis, qu Chriſtianis inſultarent, renovantur & confirman tur. Alterum etiam Concilium *Matiſconenſe* con vocatum eſt anno DLXXXV. in quo conditi ſunt vi ginti Canones, quos doctiſſimus *Carolus Cointius* i Annalibus Eccl. Francorum ad annum DLXXXV. & *Natalis Alexander* in ſexto Eccleſiæ ſæculo ſumma riè explicant. Paulò poſt duo illa Concilia Mat ſconenſia, *Aunacharius* Altiſiodorenſis Epiſcopu cum Abbatibus & Presbyteris ſuæ Diœceſeos cele bravit Synodum *Altiſiodorenſem*, in qua editi ſun Canones quadraginta quinque, quorum plerique Synodorum præcedentium, præcipuè Matiſconen ſium decreta renovant. Invehitur etiam hęc Synodu Canone I. in eos, qui Gentilium more Kalendas J nuarias prophanis ritibus, epularum luxu, ſpecta culorum inſaniâ, & aliis id genus abominandis ſu perſtitionibus contaminabant.

D. Hæc ſunt igitur omnia Concilia Nationa lia & Provincialia, quæ ſexto Eccleſiæ ſæculo in Galliis & in Hiſpaniis fuerunt celebrata?

M. Hactenùs quidem recenſui omnia Conci lia Nationalia & Provincialia, quæ ſexto ſæculo Eccleſia Gallicana fuerunt celebrata. At ſuperſu ſeptem alia Concilia Provincialia, quæ in Hiſp nii

iis, five in ditionibus *Reccaredi* religiofiffimi Hi-
paniarum Regis habita funt, à quibus hic brevi-
ir me expediam. Anno DLXXXIX. *Reccaredus* Leo-
gildi filius Rex Gothorum & Hifpaniæ, ejurata
um fuis Gothis Ariana Hærefi ad fidem Catholi-
um converfus *Toletanam tertiam* Synodum congre-
avit, eique, tefte *Joanne Biclarienfi*, interfuit, ut
: quæ ad abolendam penitùs in fuo Regno Aria-
am Hærefim, quæ in eo diù graffata fuerat, & ad
atholicam fidem propagandam neceffaria erant,
nctis Canonibus optimisque decretis fancirentur.
hac itaque *Toletana tertia* Synodo fcripti funt
nathematifmi XXIII. quibus omninò profligatur
riana Hærefis, & totidem Canones ad reftauran-
m Difciplinam Ecclefiafticam conditi funt, qui-
is fubiicitur Edictum ejufdem Regis *Reccaredi* de
nfirmatione Synodi, quæ omnia concluduntur
omiliâ *S. Leandri* Epifcopi Hifpalenfis in laudem
clefiæ ob Gentis Gothorum ad fidem Catholi-
m converfionem. Eodem anno DLXXXIX. fub *Rec-
redo* Hifpaniarum Rege, cui tùm Provinciæ Nar-
nenfis ora parebat, habitum eft Concilium Pro-
nciale *Narbonenfe*, cui octo adfuerunt Epifcopi,
quindecim in eo editi funt Canones, quibus Di-
plinæ Ecclefiafticæ optimè confultum eft. Hoc
tem Concilium Narbonenfe ideò fub *Reccaredo*
ifpaniarum Rege, & non fub Francorum Regibus
it celebratum, quia Gothi à *Clodoveo* Rege è Gal-
: ejecti, & in Hifpaniam compulfi, Provinciæ
arbonenfis oram maritimam fua in poteftate re-
nuerunt ufque ad tempora *Caroli Martelli* Gallia-
m Regis, qui, devictis Gothis, Provinciam
arbonenfem Francorum Regno armis adfcivit.

Anno DXC. regnante in Hiſpaniis *Reccaredo* celebratum eſt à S. Leandro Hiſpalenſi Epiſcopo cum Antiſtitibus Provincialibus Concilium Hiſpalenſe I. in quo tres conditi ſunt Canones, qui miſſi ſunt ad *Pegaſium* Aſtigitanæ Eccleſiæ Epiſcopum & Gaudentii ſucceſſorem. Sub eodem *Reccaredo* Hiſpaniarum Rege anno DXCII. convocatum eſt Concilium *Cæſarauguſtanum*, in quo tres conditi ſunt Canones, qui modum, quo Epiſcopi, vel Presbyteri ab Ariana Hæreſi ad Catholicam fidem revertentes recipi debent, præſcribunt. Sub eodem Rege *Reccaredo*, & Gregorii Magni Pontificatu actum eſt anno DXCVII. Concilium *Toletanum quartum*, in quo duo conditi ſunt Canones, & anno ſequenti, ſeu DXCVIII. habitum eſt Concilium *Oſcenſe*, in quo duo itidem editi ſunt Canones. Erat autem *Oſca* in Tarraconenſi Provincia Tarraconæ Metropoli ſubdita, quæ nunc habet Epiſcopum Cæſarauguſtano ſuffraganeum, ut ſcribit *Garſias Loaiſia* in Notis ad Concilium *Lucenſe* ſub Theodomiro Hiſpaniarum Rege congregatum. Denique, anno DXCIX. habitum eſt ſub ſæpiùs laudato *Reccaredo* Hiſpaniarum Rege Concilium *Barcinonenſe*, in quo contra Simoniacos quatuor editi ſunt Canones. Sed de Conciliis Nationalibus, ſeu Provincialibus, quæ ſexto Eccleſiæ ſæculo in Occidente, præſertim in Galliis, & in Hiſpaniis celebrata ſunt, ſat ſuperque hactenùs dictum ſit.

D. Ex tot Conciliis Nationalibus, ſeu Provincialibus, quæ ſexto ſæculo in Galliis, & in Hiſpaniis habita ſunt, facilè intelligo, Galliarum, & Hiſpaniarum Antiſtites de Diſciplina Eccleſiaſtica optimè meritos eſſe, cùm ad illam conſervandam

el restaurandam tam ardenti zelo flagraverint. unc quales eodem sæculo fuerint præcipuarum Ecclesiæ Sedium Antistites, vehementer scire cropto.

M. Hoc de argumento opportuniùs disseremus in proximo, quod crastinâ luce habebimus, colloquio; in quo continuam seriem Episcoporum, qui præcipuas Ecclesiæ Sedes, videlicèt Romanam, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam & Constantinopolitanam sexto sæculo occuparunt, exhibebimus.

COLLOQUIUM IV.

De successione Episcoporum, qui sexto sæculo præcipuas Ecclesiæ Sedes Romanam videlicet, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam & Constantinopolitanam occuparunt.

1 SEriem Episcoporum, qui quinto Ecclesiæ sæculo Sedem Romanam tenuerunt, terminasti jam, si benè memini, in *Symmacho*, qui, ut observasti in Colloquio tertio in Historiam quinti Ecclesiæ sæculi, ordinatus fuit Pontifex Romanus die vigesimâ secundâ mensis Novembris anni CCCCXCVIII. De Schismate, quod *Laurentius* Archipresbyter Ecclesiæ S. Praxedis in electione Symmachi excitavit, & de Conciliis, quæ ad extinguendum illud Schisma sub Symmacho Papa fuerunt Romæ celebrata, plura in præcedentibus nostris Colloquiis dixisti, quæ hìc repetere supervacaneum

 omni-

omninò esset. Quapropter his, ne actum agamus prætermissis; ostende primò, quo pacto Symmachus sese in Pontificatu gesserit, & quot annis Sedem Romanam tenuerit?

M. Sanctissimè in suo Pontificatu sese gessi Symmachus, multisque virtutibus emicuit. Manichæos Apostolico zelo insectatus est, eosque Româ expulit. Captivos Christianos per Liguriam Mediolanum, & per diversas Provincias disperso pecuniis redemit. Episcopis Africanis in Sardini exulibus vestes, aliaque id genus ad victum necessaria singulis annis suppeditavit. Basilicas Sancto rum complures Romæ à fundamentis erexit, in stauravit, amplificavit, exornavit. *Anastasium* Imperatorem *Acacii* Episcopi olim Constantino politani memoriæ, & Hæreticis Concilii Chalc donensis hostibus communicantem atque aper faventem excommunicavit. Antiqua Sedis Apo stolicæ decreta, præsertim S. Leonis Papæ, circ jura Ecclesiarum Arelatensis, & Viennensis, ad pe titionem S. Cæsarii Episcopi Arelatensis, qui Ro mam ad SS. Apostolorum Petri & Pauli limina v nerat, observari jussit. Varia denique Ecclesiasti Disciplinæ sancivit Capita, quæ legi possunt in ejus Epistola ad Cæsarium Arelatensem Episcopur Sedit *Symmachus* annos quindecim, menses septe dies viginti septem, ut testantur Ordericus, Lui prandus, Regino, Catalogus Vaticano-Palatinus & varii Codices MSS. obiit die decimâ nonâ me sis Julii anni DXIV. ejusque nomen sacris Ecclesi Fastis adscriptum est XIV. Kalend. mensis August.

D. Quem in Sede Romana successorem ha buit Symmachus?

M. Mo

M. Mortuo Symmacho, cessavit Pontificatus dies septem, sicut scribit *Anastasius* Bibliothecarius, & die XXVII. mensis Julii anni DXIV. Symmacho suffectus est *Hormisdas*, qui anno sexto Pontificatus sui, seu anno DXIX. Ecclesiam Orientalem, propter damnationem Acacii Episcopi Constantinopolitani, ab Ecclesia Romana jam diù dissidentem, redintegratâ pace, ad communionem & unitatem tandem aliquandò revocavit. Anno etiam nono sui Pontificatus, seu anno DXXII. ingenti gaudio perfusus est *Hormisdas* quòd Africani Episcopi, quos *Trasamundus* Vandalorum Rex in Sardiniam relegaverat, ab *Hilderico* Trasamundi successore ad natale solum post annos exilii viginti septem fuerint revocati, & ab ipsis in integrum restitutus Ecclesiæ Africanæ status. Tumultuantes in Oriente Monachos Scythas, tamquàm superbos, pervicaces, & contentiosis seditionibus pacem Ecclesiæ perturbantes coarguit & compescuit idem Summus Pontifex, sed tamen nunquam ex Cathedra damnavit hanc propositionem, quam prædicti Monachi acriter propugnabant: *unus è Trinitate crucifixus est*, immò hanc propositionem ne quidem examinare, nedùm damnare voluit *Hormisdas*, utpotè hanc disceptationem intempestivam judicans, & turbandæ potius Ecclesiæ, quàm ædificandæ opportunam. Collapsam in Hispaniis Ecclesiasticam Disciplinam, scriptâ ad illius Ecclesiæ Episcopos Epistolâ, reformavit. Ab Episcopo *Possessore* consultus de Doctrina *Fausti* Episcopi Rejensis circa Gratiam, respondit Romanus ille Pontifex avitæ doctrinæ tenax, doctrinam *Fausti* de Gratia non recipi ab Ecclesia, sed standum esse doctrinæ S. Au-

gustini, & ex ejus libris hauriendam esse veram de Gratia Christi doctrinam. Sedit *Hormisdas* annos novem, & dies undecim, ut legitur in multis Catalogis, præsertim in duobus Pontificum Romanorum Catalogis, quos edidit doctissimus *Mabillonius* tom. III. veter. Analect. obiit die sextâ mensis Augusti anni DXXIII.

Post mortem Hormisdæ vacavit Sedes septem dies, ut scribit *Ordericus* lib. 2. & die decimâ tertia mensis Augusti anni DXXIII. Joannes I. natione Etruscus ejus successor Pontifex Romanus ordinatus est. Is est, qui, sicut in præcedentibus Colloquiis jam observavimus, jussu *Theodorici* Italiæ Regis Sectâ Ariani, Constantinopolim ire, & Legationem apud *Justinum* Imperatorem obire coactus est, ut eum à vexandis in Oriente Arianis deterreret. A Justino Imp. perhonorificè quidem exceptus est *Joannes*, sed Constantinopoli redux, inhumanitèr à Theodorico Rege habitus est, & in carcerem conjectus, ubi ærumnis confectus Martyr occubuit die XXVIII. Maii anni DXXVI. Sedit igitur Joannes I annos duos, menses novem, & dies sex, ut tam dies ordinationis, quàm dies mortis ejus demonstrant. Duæ Epistolæ Joanni I. tribuuntur, quas tamen periti Critici suppostititias esse arbitrantur. Prima est ad *omnes Italiæ Episcopos* scripta. Sed illam genuinam non esse, ex eo maximè probatur, quod hæc Epistola data fingitur III. Idus Junii, ad quem tamen diem Joannes Papa non pervenit, quippe qui mortuus est die XXVIII. Maii. Dicitur etiam hæc Epistola data *Maximo & Olybrio Coss.* qui tamen diversis annis consulatum gesserunt. Altera Epistola, quæ Joanni Papæ tribuitur, directa est

ad

Zachariam Archiepiſcopum. At illa, non ſecus prior, ceù ſuppoſititia exploditur; tum quia ta dicitur xv. Kalend. Novemb. *Maximo & Olyio Coſs.* qui tamen, ut mox diximus, non ſimul, l diverſis annis conſulatum geſſerunt; tum quia am hæc Epiſtola conſarcinata eſt ex variis locis iſtolarum Innocentii, Zoſimi, Symmachi Sumorum Pontificum, & Ennodii Epiſcopi Ticinen, ut jam à viris doctis fuit obſervatum.

Theodoricus Italiæ Rex poſt mortem Joannis I. pæ jus eligendi Pontificis Romani ſibi attribuit. ıde interjecto ab obitu Joannis Papæ Interpontiio LV. dierum, *Felicem IV.* Clero, Senatui, Poloque Romano propoſuit. Diù quidem illi reſti Clerus, ſed tandem, vitandi Schiſmatis causâ, nſenſit, ut liquet ex *Athalarici* Italiæ Regis, qui eodorico ſucceſſit, Epiſtolâ ad Senatum ſcriptâ, am recitat Baronius deſcriptam ex Caſſiodoro . VIII. Epiſt. xv. *Felix* itaque hujus nominis IV. ntifex Romanus die XII. menſis Julii anni DXXVI. dinatus eſt, & præclaris virtutibus exornatus, que ſanctitate inſignis Eccleſiam ſapientiſſimè ret. Sedit, juxta accuratiorem doctiſſimi *Pagii* ronologiam, annos quatuor, & menſes ſex, iitque XIV. Kalend. Octobris, ſeu die XIII. men Septembris anni DXXX. Circumferuntur duę *FeliIV.* Epiſtolæ, quarum prima dicitur data Kalend. artii *Lampadio & Oreſte Coſs.* Altera XII. Kalend. ovembris *Lampadio & Oreſte Coſs.* Verùm utramıe Epiſtolam, ut ſuppoſititiam reiiciunt viri eruti. Primò, quia ambæ continent phraſes poſteorum ſæculorum, & ſententias ex Epiſtolis Sani Gregorii Magni excerptas, vel aliundè emendica-

catas. Secundò, quia *Felix IV.* in vivis non er:
xii. Kalend. Novemb. quâ tamen temporali no
inscribitur una ex illis Epistolis. Denique, si qu
duas illas Epistolas contulerit cum genuina illa
Epistola, quam *Felix IV.* ad Cæsarium Arelatense
Episcopum scripsit, *de Laicis ad Sacerdotium ante probationem non promovendis*, compertum ac expl
ratum habebit ex styli dissimilitudine hasce du
priores Epistolas *Felici IV.* perperàm vindicari.

Post mortem *Felicis IV.* vacavit Sedes dies tre
& *Bonifacius II.* patriâ Romanus consecratus est d
vicesimâ primâ mensis Septembris anni DXXX. de
Dioscori Schismate adversùs Bonifacium II. qu
statim Dioscori morte extinctum est, legendus
Baronius, sicuti & de Bonifacii II. Epistola ad *E
lalium* Alexandrinum Episcopum de reconciliati
ne Carthaginensis Ecclesiæ, quam supposititian
& adulterinam esse ostendit Eminentissimus ille A
nalium parens, non solùm quia contexta est ex v
bis Romanorum Pontificum S. Leonis, Hormis
& S. Gregorii Magni, sed etiam quia illius Episto
consarcinator ineptissimè fingit, *Aurelium* Carth
ginensem Episcopum, & cœteros Ecclesiæ Afric
næ Antistites, adeòque & S. Augustinum, Bonif
cii I. & Cœlestini I. temporibus, instigante Diab
lo, contra Ecclesiam Romanam insurrexisse, & e
ab hinc tempore Africanam Ecclesiam à Roman
communione fuisse divulsam usque ad Pontificatu
Bonifacii II. quod sanè putidum mendacium esse
nemo est tantisper in Historia Ecclesiastica vers
tus, qui statim non videat. Quare, jure merit
prædictam Bonifacii II. Epistolam non solùm Car
Baronius, sed omnes, quotquot sunt hujus ætati
vi

ri eruditi, tamquam ſpuriam reiiciunt. Syno-
ım Arauſicanam II. in qua Semipelagiani fuerunt
.mnati, confirmavit Bonifacius II. & ſub illius
ontificatu tres Romæ habitæ ſunt Synodi, qua-
m duas ex Anaſtaſio Bibliothecario explicat Ba-
nius, poſt cujus mortem *Holſtenius* Bibliothecæ
ıticanæ Præfectus in Collectione Romana ter-
ım Synodum eruit, quæ celebrata eſt anno DXXXI.
:mùm, Bonifacius II. ſedit annos duos, & dies
ginti ſex, obiitque die XVII. menſis Octobris
ni DXXXII.

Vacavit Sedes poſt mortem Bonifacii II. dies
XVI. ſicut ex multis vetuſtis Catalogis oſtendit
ctiſſimus *Pagius* ad annum Chriſti DXXXI. qua-
opter *Joannes* hujus nominis II. cognomento
ercurius, patriâ Romanus, anno DXXXII. ordi-
tus fuit Pontifex die XXXI. menſis Decembris,
æ *S. Silveſtro* Romæ ſacra erat. Simoniæ labem,
æ in electionibus Epiſcoporum, & Romanorum
ntificum graſſabatur, omninò tollendam, ac ra-
citus extirpandam curavit Joannes II. Hanc pro-
ſitionem, quam Monachi Scythæ mordicùs tue-
.ntur: *unus è Trinitate paſſus eſt carne*, ſua autho-
tate approbavit, & *Acæmetas* Monachos, qui
m, ceù Hæreticam, acriùs inſectabantur, habitâ
omæ Synodo damnavit, atque de illorum damna-
one litteras ad Juſtinianum Imperatorem, & ad
natores dedit. Pontificatum tenuit *Joannes II.*
nos duos, menſes quatuor, dies viginti ſex, &
ortuus eſt VI.Kalend. Junii, ſeu die viceſimâ ſextâ
aii anni DXXXV. Epiſtolam Joannis II. ad *Valerium*
iſcopum ſuppoſititiam eſſe manifeſtò probant
hacii, & S. Leonis ſententiæ in illam intruſæ,
ſty-

ſtylus ab eo, quo aliæ genuinæ ejuſdem Pontifici
Epiſtolæ exaratæ ſunt, planè diverſus, menda:
Conſulum nota, & ſummus omnium virorum eru
ditorum conſenſus.

Poſt mortem Joannis II. vacavit Sedes die
ſex, undè die tertiâ menſis Junii anni DXXXV. *Aga
petus*, patriâ Romanus, electus & ordinatus e
Pontifex Maximus, qui coactus eſt à *Theodato* Go
thorum Rege Legationem ſuſcipere ad *Juſtinianu*
Imperatorem, eum rogaturus ut ex Italia exerci
tum ſuum ſummoveret. Nullâ affulgente ſpe con
ciliandæ pacis, quam Juſtinianus barbaro Princip
concedere noluit; ſupremæ ſuæ Eccleſiaſticæ pote
ſtatis argumentum dedit *Agapetus*, dum Conſtan
tinopoli degeret. *Anthimum* quippè Hæreticum
Eutychianum, quem, poſt *Epiphanii* Patriarch
Conſtantinopolitani obitum, *Theodora* Auguſta
Eutychianis partibus addicta transferri curaverat
è Sede Conſtantinopolitana auctoritate Apoſtolic
dejecit, & in ejus locum *Mennam* virum maxim
orthodoxum ſubrogavit, ſicut narrat *Liberatus* i
Breviario cap. 21. Sedit *Agapetus* menſes novem
dies undeviginti, obiitque Conſtantinopoli, dum
ad reditum in Italiam ſeſe accingeret, die XXII
Aprilis anni DXXXVI. Sanctorum Faſtis adſcriptu
eſt *Agapetus*, & colitur ad diem XXII. Aprilis i
Martyrologiis MSS. Vaticano S. Petri, Barbarino
aliiſque, & in Appendice ad Martyrologium
Adonis.

Agapeto ad meliorem vitam translato, ceſſa
vit Sedes Pontificia dies quadraginta ſeptem, u
oſtendit Cl. *Pagius* ad annum DXXXVI. num. XVI
Quare *Silverius* die octavâ Junii anni DXXXVI. Pon
ti-

ex Romanus consecratus est. Degebat adhuc nstantinopoli *Vigilius* Agapeti recens defuncti aconus & Apocrisarius. Is ambitionis æstu eptus, pollicitus est *Theodoræ* Augustæ, se, si aretur Pontifex, damnaturum Synodum Chal-lonensem, & *Anthimum*, atque *Severum* resti-urum. Hujus spe facinoris hamum devoravit *odora*, & Vigilium in Sedem Apostolicam in-dere molita est, scripsitque ad *Belisarium* Ro-ni exercitus ducem, qui tum Romæ aderat, ut gilium Pontificem eligendum curaret. At jam *verio* sedente nihil factum, quàm ut Vigilius bitiosior videretur. Effrænatæ ambitionis suæ nsilia non deposuit Vigilius, sed Belisario duo i centenaria pactus, & ab Imperatrice *Theodora* mmendatus, obtinuit tandem ut *Silverius* Pata-n in exilium mitteretur, & ipse in ejus locum truderetur. Verùm, hanc injustam depositionem n non approbasset Justinianus Imperator, sed verio legitimo Pontifici Romam redire jussisset, n permisit Belisarius, ut Silverius suam Sedem uperaret, sed Sanctissimum illum Pontificem gilio ipsius æmulo, ejusque Sedis invasori inhu-initèr tradidit, à quo in *Palmariam*, vel *Ponti-n* Insulam deportatus est, ibique inediâ confe-is Martyr obiit die XII. Kalend. Julii, seu die XX. nsis Junii anni DXXXVIII. Epistola Silverii Papæ gilio inscripta, cujus initium: *multis te trans-essionibus irretitum, &c.* supposititia est, ut facilè lligitur ex styli barbarie, ex falsa nota consula-& ex sententiis emendicatis ex Epistola *Felicis II.* Acacium Episcopum Constantinopolitanum. ppositiția itidem est Epistola *Amatoris* Episcopi

Au-

Auguſtodunenſis ad Silverium Epiſtola, ut demon
ſtrant mendax conſularis nota, ſtyli barbaries
phraſes & ſententiæ ex legibus Honorii, & Arcad
Imperatorum, ex Leone, & Gregorio Magno Ro
manis Pontificibus, & ex Bonifacio Epiſcopo Mo
guntino depromptæ, quæ tamquàm laciniæ hui
Epiſtolæ ſunt aſſutæ. Denique, Epiſtola Silverii Pa
pæ ad *Amatorem* pariter ſuppoſititia eſt, ut fatetu
ipſemet Baronius, qui eamdem cenſuram duabu
præcedentibus *Silverii* Epiſtolis inurere debuiſſet.

D. Quî potuit *Vigilius* Pontificatum tenere
quem tot malis artibus adeptus fuerat?

M. Mortuo *Silverio* vero & legitimo Papa
Clerus Vigilii Pontificatui conſenſit, & illum
quem antehàc, ſeu Antipapam, execrabatur, leg
timis habitis Comitiis verum Eccleſię Paſtorem d
claravit, tam *Beliſarii* potentiâ coactus, quàm E
cleſiaſticæ pacis & unitatis ſtudio permotus. Po
ro, quod mirum eſt, ſtatim ac *Vigilius* Pontife
Romanus renunciatus eſt, in alterum virum mut
tus eſt, Spiritus Sancti gratiâ, quæ tarda molimi
neſcit, intùs in ipſo operante. Quapropter omni
quæ aliàs contra Synodi Chalcedonenſis fidem a
Theodoram Auguſtam ſacrilegè ſcripſerat, ſolem
profeſſione delevit, ut videre eſt in ejus Epiſtola
ad Juſtinianum Imperatorem ſcriptâ, in qua qu
tuor Synodos Oecumenicas, & S. Leonis Epiſtol
ſe recipere, & ſecundùm eas credere profeſſus eſ
Hac fidei profeſſione *Vigilius* Papa *Theodoræ* Aug
ſtæ, quæ ſe deluſam vidit, odium ſibi conflavit,
occaſione trium Capitulorum, quæ in quinta Syn
do generali fuerunt proſcripta, graviſſima incon
moda paſſus eſt, quæ in præcedentibus noſtris Co

uiis jam à nobis ſat ſuperque deſcripta denuò attingere ſuperfluum omninò eſſet. Mortuus Vigilius Papa in Sicilia, dum Romam rediret, reſſus dolore calculi anno DLIV. ut colligitur ex *rcellini* continuatore, qui mortem Vigilii Papæ gat anno poſt *Baſilii* Conſulatum decimo tertio, concurrit cum prædicto anno DLIV.

Vigilium Papam excepit *Pelagius* hujus nomi-I. die undecimâ menſis Aprilis anni DLV. ſedit os quatuor, menſes decem, dies decem & octo, itque die I. menſis Martii anni DLX. Rectè obſer-Card. Baronius, Epiſtolam Pelagii ad *Vigilium* ſcopum ſuſpectam eſſe, tum quia ex Ithacii, ctique Leonis verbis contexta eſt; tum quia m falſa eſt conſularis nota.

Poſt Pelagii Papæ mortem ceſſavit Sedes men-quatuor, dies XVII. & *Joannes* hujus nominis III. tificatum iniit die XVIII. menſis Julii anni DLX. leſiam Romanam gubernavit annos XII. men-XI. & dies XXVI. obiitque die XIII. menſis Julii i DLXXIII. Epiſtolam *Epiſcopis per Germaniæ, & liæ Provincias conſtitutis*, quæ dicitur à Joanne a III. ſcripta, commentitiam eſſe poſt Baro-m omnis eruditorum natio profitetur.

Joanne III. è vivis ſublato, fuit Interpontifi-m menſium decem, viginti & unius dierum, ac tertia menſis Junii anni DLXXIV. *Benedictus* hu-nominis I. à Græcis *Bonoſus* nuncupatus, natio-Romanus, ordinatus eſt Pontifex. Tam diutur-nterpontificii cauſa in tumultus à Longobardis iam tum temporis turbantibus excitatos refe-da videtur. Sedit *Benedictus* annos IV. menſem I. s XVIII. & è vivis exceſſit die XXX. menſis Julii an-

anni DLXXVIII. Existimavit Card. Baronius, Ep
stolam, quæ tribuitur *Benedicto I.* & directa est a
Davidem Episcopum, genuinam esse; quam tame
adulterinam & Pseudepigrapham esse, utpotè fa
sâ consulatus notâ obsignatam, fatentur periti hu
jus temporis Critici.

Post mortem *Benedicti I.* vacavit Sedes mens
quatuor, & die tricesimâ mensis Novembris a
ni DLXXVIII. Divo Andreę Apostolo sacrâ *Pelagius*
Pontifex Romanus fuit ordinatus. Sedit annos x
menses II. dies X. & migravit è vita die octavâ me
sis Februarii anni DXC. Epistola Pelagii II. ad *E*
scopos per Campaniæ, & Italiæ Provincias script
supposititia est, & conflata ex variis sententiis *Pr*
speri, Hilarii, Acacii, Ennodii, Conciliorumq
Romani sub Symmacho, *Toletani* VIII. & *Later*
nensis sub Martino I. ejusdem farinæ esse fragme
tum Epistolæ ejusdem Pelagii ad *Benignum* Arc
episcopum, Epistolam ad *Joannem* Constantinop
litanum, & Epistolam ad Episcopos Germaniæ,
Galliæ *de novem Præfationibus inter Missarum*
lemnia decantandis, censent viri eruditi.

Denique, post Pelagii II. obitum, cessav
Pontificatus menses VI. dies XXV. & die tertiâ me
sis Septembris anni DXC. *Gregorius Magnus* huj
nominis I. consecratus est Pontifex Romanus.
est, qui Donatistas in Africa compressit, Schism
in Ecclesia occasione damnationis trium Capitul
rum exortum abolere pro viribus studuit, *Joan*
Constantinopolitani Episcopi, se *Oecumenicum*,
universalem Episcopum inscribentis, fastum co
cuit; nec voluit ipse Episcopus *universalis* app
lari. Salutis animarum sitientissimus, *Augusti*

iro sanctissimo, aliisque Monachis in Angliam missis, Gentis hujus conversionem adgressus est, ad optatum exitum feliciter perduxit. Disciplinæ Ecclesiasticæ instaurandæ cupidissimus, sedulò curavit ut digniores ad Episcopatus & Beneficia promoverentur, Simoniæ labes, quæ instar cancri longè lateque serpebat, in electionibus penitus extirparetur, Beneficiorum pluralitas tolleretur, Viduæ, Pauperes, & Pupilli non opprimerentur; Episcoporum jura illæsa servarentur, & Disciplina Monastica in omnibus Cœnobiis perfectè vigeret. Is denique fuit, qui totus germanæ pietati alendæ, & avitæ fidei tuendæ deditus, Officia Ecclesiastica, Cantum, & Missæ ordinem in meliorem formam redegit, stationes per Basilicas & Cæmeteria Martyrum sollicitus ordinavit; in admonendis de officio Principibus, eorumque legibus temperandis Apostolicam prodidit libertatem; *Serenum* Massiliensem Episcopum, ob confractas Imagines, redarguit, dumque Constantinopoli, antequàm Pontifex eligeretur, munere Nuncii Apostolici sub Pelagio II. fungeretur, cum *Eutychio* illius urbis Episcopo, qui corporum resurrectionem negabat, congressus est, eumque egregiè confutavit, ac palam erroris convicit. Uno verbo, S. Gregorius sanctimoniæ & doctrinæ famâ adeò claruit, ut *Magni* cognomento decoratus, Ecclesiæ Sanctissimus Doctor habeatur. Eum fuisse Monachum in confesso est apud omnes, sed an *S. Equitii*, vel S. Benedicti Regulam fuerit professus? lis adhuc sub judice est. *Baronius* in Annalibus, *Henschenius* & *Papebrochius* Soc. Jesu in Prolegomenis ad Vitam S. Gregorii in Actis Sanctorum mensis Martii ad

diem XII. negant S. Gregorium fuisse professum Regulam S. Benedicti; affirmat verò doctissimus P. *Joannes Mabillonius* tom. 1. sæculi Benedictini, tom. 2. veterum Analect. in Dissertatione *de Vita Monastica Gregorii Papæ I.* & in Appendice secunda in calce tom. 1. Annalium Benedictinorum. Tot inter viros eruditos, quos impensè veneror, nolo meum interponere judicium. Nec certè is sum, qui tantam velim, aut possim componere litem. Sedit S. Gregorius annos tredecim, menses sex, dies decem, & ad Deum migravit die XII. mensis Martii anni DCIV. quâ die à fidelibus colitur. Plura legesis in Vita S. Gregorii Magni quam accurate & eleganter descriptam doctissimi Patres Benedictini Congregationis S. Mauri præfixerunt quarto tomo recentis illius Operum Editionis, quam fecundis curis adornarunt. Nos verò de Operibus quæ edidit S. Gregorius Magnus Papa, datâ opera in proximo Colloquio differemus.

D. In hac serie Pontificum, qui sexto sæculo Sedem Romanam tenuerunt, nihil obscurum & implexum apparet, sed potiùs anni Ordinationum & obitus singulorum Pontificum suis locis accurato ordine digeruntur ac disponuntur. Exhibe nunc seriem Episcoporum, qui sexto sæculo præfuerunt Ecclesiæ Alexandrinæ, quorum successionem in Colloquio tertio in Historiam quinti Ecclesiæ sæculi terminasti in *Joanne Mela*, seu *Hemula* Episcopo Alexandrino Hæretico Eutychiano, qui vitâ functus est anno circitèr quingentesimo sexto.

M. In texenda serie Episcoporum, qui sexto sæculo præfuerunt Ecclesiæ Alexandrinæ, sequar Chronotaxim doctissimi *Pagii*, quæ mihi præ cæteri

is aliis magis probatur. *Joannem* itaque *Melam*, u *Hemulam* Episcopum Alexandrinum Hæreticum utychianum circa annum DVI. defunctum excepit *oannes Nicæota* Hæreticus etiam Eutychianus, qui æfuit Ecclesiæ Alexandrinæ annis XI. & obiit an- o DXVII. Joanne Nicæota demortuo, *Dioscorus ju- ior* Hæreticus quoque Eutychianus Episcopus Ale- andrinus renunciatus est, qui, postquàm sedisset uos annos, menses duos, & dies viginti, discessit vivis die octavâ mensis Octobris anni DXIX. Dio- oro juniori in Sede Alexandrina suffectus est *Ti- otheus* Hæreticus itidem Eutychianus, qui Ec- esiæ Alexandrinæ præfuit annos XVII. menses uos, & dies XIV. obiitque die septimâ Februarii ini DXXXVII.

Post Timothei Alexandrini Episcopi obitum, *heodosius*, & *Gajanus* Hæretici Eutychiani de Se- : Alexandrina altercati sunt. *Gajanus* stabat ab ; qui Corpus Christi Domini ante resurrectio- m incorruptibile fuisse pertendebant. *Theodosius* rò Chalcedonensem Synodum Oecumenicam on recipiebat; indeque Alexandrina civitas duas Sectas divisa est, *Gajanitarum* videlicet, & *heodosianorum*, seu *Incorrupticolarum*, & *Corrupti- larum*, sicut testatur *Liberatus* in *Breviario* cap. 20. oi hoc Schisma egregiè describit. Verùm, *Gaja- us* per annum dumtaxat tenuit Episcopatum, & *heodosius* post annum & quatuor menses Sede Ale- andrina ab Imperatore Justiniano dejectus est, & exilium relegatus mense Novembri an. DXXXVIII. heodosio in Sede Alexandrina successit *Paulus*, ui anno circiter quingentesimo quadrigesimo pri- o homicidii convictus è Sede pulsus est, & suc-

ceſſorem habuit *Zoilum*, qui anno DLI. Sede quoque depoſitus eſt, & in ejus locum ſubſtitutus S. *Apollinaris*, qui annis XIX. Eccleſiam Alexandrinam rexit, & ad Deum migravit anno DLXIX. S. Apollinari ſucceſſit *Joannes*, qui, poſtquam ſediſſet annos novem, abiit è vivis anno DLXXX. habuitque ſucceſſorem S. *Eulogium*, qui XXVII. annis præfuit Eccleſiæ Alexandrinæ, ac diem extremum clauſit anno DCVII. Colitur S. ille Patriarcha die XII. menſis Septembris. Non minus doctrinâ, quàm ſanctitate claruit, ut videre eſt in Bibliotheca Photii Cod. CCVIII. CCXXV. CCXXVI. CCXXVII. CCXXX. & CCLXX. ubi multa ejus Operum fragmenta recitantur. Doctiſſimus etiam noſter *Combefiſius* tom. I. Auctuarii Bibliothecæ Græco-Latinæ pag. 651. publicavit Sermonem S. Eulogii Patriarchæ Alexandrini in *diem Feſtum Palmarum, & in pullum Aſini*. Hæc eſt ſeries Epiſcoporum, qui ſexto nominis Chriſtiani ſæculo Alexandrinam Sedem tenuerunt.

Advertere tamen debes, Cardinalem Baronium Catalogo Epiſcoporum, qui ſexto ſæculo Eccleſiam Alexandrinam rexerunt, accenſere quemdam *Aſterium* Catholicum, quem anno DXXI. Eccleſiæ Alexandrinæ præfuiſſe affirmat. Verùm, doctiſſimus *Pagius* ad ânnum DXXI. num. XVIII. probat, *Aſterium* non fuiſſe Epiſcopum Alexandrinum, quia nec in Chronico Nicephori, nec in Tabulis Theophanis, nec in Hiſtoria Patriarcharum Coptitarum, nec in Chronico Victoris Tununenſis, nec in Breviario *Liberati*, nec in libro Leontii de Sectis Act. v. qui Epiſcoporum Alexandrinorum ſeriem accuratè digeſſerunt, nulla omninò *Aſterii* Epiſcopi Alexandrini mentio fit. Prætereà, ex ſerie Epiſcopo-

po-

porum Alexandrinorum, quam mox texui, constat *Timotheum* Eutychianum Hæreticum præfuisse Ecclesiæ Alexandrinæ ab anno DXIX. usque ad annum DXXXVII. non potuit ergo *Asterius* Sedem Alexandrinam occupare anno DXXI. ut sibi persuasit Baronius. Non improbabilis tamen est conjectura eruditi *Garnerii* Soc. Jesu, qui in Notis in *Liberatum* cap. 19. autumat, Timotheum Episcopum Alexandrinum Hæreticum Eutychianum cognominatum fuisse *Asterium*, eò quod Alexandrini post S. Cyrilli obitum cognomines Episcopos agnominibus discernere soliti essent; sicque *Timotheum* unum *Ælurum*, & alterum *Salofaciolum* nominasse, a quibus, ut tertium ejusdem nominis distinguerent, *Asterium* appellarunt.

D. In Colloquio tertio, quod habuimus in Historiam quinti Ecclesiæ sæculi, exhibuisti seriem Episcoporum, qui Ecclesiam Antiochenam in quinto sæculo gubernarunt usque ad annum DXII. quo *Flavianus* Episcopus orthodoxus ab *Anastasio* Imperatore Sede Antiochenâ dejectus in exilium missus est, atque in ejus locum intrusus *Severus* Hæreticus Eutychianus, nunc producere debes seriem Episcoporum, qui ab anno DXII. usque ad finem sexti sæculi eidem Ecclesiæ Antiochenæ præfuerunt.

M. Flaviano orthodoxo Episcopo anno DXII. ab Anastasio Imperatore Sede Antiochenâ dejecto, *Severus* Hæreticus Eutychianus die sextâ Novembris ejusdem anni Sedem Antiochenam occupavit, & ipso ordinationis suæ die conscenso pulpito Concilium Chalcedonense damnavit. Verùm, iste Hæreticus Antiochiæ Antistes damnatus in Synodo Constantinopolitana anno DXVIII. congregatâ,

Sedem Antiochenam deserere coactus est mense Septembri anni DXVIII. postquàm illam occupasset annos quinque, ac menses decem; indeque venit in Ægyptum, & postea Alexandriam adiit. *Severo* Sede Antiochenâ, quam invaserat, abdicato, in ejus locum *Paulus* mense Junio anni DXIX. substitutus est, qui, postquam tribus annis incompletis sedisset, Episcopatui Antiocheno cessit anno DXXI. eique successit *Euphrasius*, de quo *Theophanes* hæc habet: *Euphrasius Antiochenus Chalcedonensis Synodi Patrum, & ipsius Papæ Romani nomina Dyptichis expunxit. Postmodùm metu pœnitens redditus, quatuor Synodos publicè promulgavit.* Justinus quippè Imperator initio Imperii sui lege latâ sanxerat, ut Episcopi, qui Synodum Chalcedonensem suscipere detrectarent, Sedibus suis pellerentur. Hujus legis Imperialis meminit *Liberatus* in Breviario c.19. *Euphrasius* rexit Ecclesiam Antiochenam annis quinque, & obiit anno DXXVI. successorem habuit *Euphremium*, qui Episcopus Antiochenus ordinatus est anno DXXVII. & præfuit Ecclesiæ Antiochenæ septemdecim annis, hoc est, usque ad annum quingentesimum quadragesimum quintum. Euphremio eodem anno DXLV. successit in Sede Antiochena *Domnus*, seu *Domninus*, qui quatuordecim annos sedit, & vitâ functus est anno quingentesimo quinquagesimo nono. *Domnum*, seu *Domninum* excepit *Anastasius I.* qui, ut mox ostendam, diversus fuit ab *Anastasio Sinaita*, cum quo tamen Baronius perperàm illum confudit. Hic *Anastasius I.* Sedem Antiochenam rexit annos undecim, hoc est, usque ad annum DLXX. quo anno à Justino juniore Imperatore Antiochenâ Sede dejectus est: & in

: in ejus locum provectus est *Gregorius* Monachus, : *Byzantiorum* Monasterii Apocrisarius. At mor-uo Gregorio anno DXCIII. postquam annos XXIII. ntiochiæ sedisset, rursùs Anastasius I. à *Mauricio* mperatore in Sedem Antiochenam restitutus est ie XXV. mensis Martii anni DXCIII. seditque post stitutionem suam sex annis incompletis, hoc est, sque ad finem anni quingentesimi nonagesimi ctavi, quo anno mortuus est, eique successit *Ana-asius II.* Martyr nuncupatus, eò quod in Judæo-um conversionem ardentissimo zelo incumbens, illis per summam crudelitatem fuerit excarnifi-tus anno ineunte duodecimo Episcopatus sui An-ocheni, idest, anno DCIX. sub *Phoca* Imperatore. æc est series Episcoporum, qui sexto sæculo Ec-esiæ Antiochenæ præfuerunt.

Verùm, quia nonnulli post Card. Baronium nfundere solent *Anastasium* Patriarcham Antio-enum hujus nominis primum cum *Anastasio Si-ita*; ad istum præcavendum errorem non abs re it, quatuor hìc distinguere *Anastasios*, qui pieta-s laude in Ecclesia celeberrimi fuerunt, quorum imus est *S. Anastasius* Presbyter Monachus Si-ita in Arabia, qui vixit in monte Sinai, & Mo-chorum Asceteriis circumquaque obsitus fuit. jus memoria celebratur à Græcis die XX. mensis prilis, & in quibusdam Menologiis die XXI. usdem mensis. Quantùm pro Ecclesia Dei usque l senectutem S. ille Monachus Anastasius Sinaita boraverit, ostendunt varia ejus scripta, quæ, ut proximo Colloquio videbimus, immeritò Baro-ius, aliique viri doctissimi tribuunt Anastasio Pa-riarchæ Antiocheno hujus nominis primo, quem

malè *Sinaitam* appellant, cùm tamen Anaſtaſius Patriarcha Antiochenus hujus nominis primus fuerit planè diverſus ab Anaſtaſio Sinaita, ut docent *Leo Allatius* in Diatriba *de Simeonum ſcriptis*, *Henſchenius* ad diem XXI. menſis Aprilis in vita Sancti Anaſtaſii Sinaitæ, & Sancti Anaſtaſii Patriarchæ Antiocheni hujus nominis primi, aliique recentiores doctiſſimi. Tertius Anaſtaſius pietatis laude inſignis, fuit *Sanctus Anaſtaſius* Patriarcha Antiochenus, hujus nominis ſecundus, qui, ut mox obſervatum eſt, à Judæis per ſummam immanitatem excarnificatus eſt. Poſtremus Anaſtaſius, qui ſanctitatis famâ commendatur, eſt *Sanctus Anaſtaſius* Perſa, qui anno DCXXVII. ad *Choſroen* Perſarum Regem, quod Fidem Chriſtianam negare nollet, perductus, illius juſſu variis modis cruciatus, martyrio tandem coronatus eſt, multiſque miraculis claruit. Ex hac itaque quatuor Anaſtaſiorum diſtinctione, liquidè patet, erraſſe illos Scriptores, qui Anaſtaſium Patriarcham Antiochenum hujus nominis primum cum Anaſtaſio Sinaita confuderunt, & unum eumdemque fecerunt.

D. Breviter, ſed accuratè deſcripſiſti ſeriem Epiſcoporum, qui ſexto ſæculo Antiochenæ Eccleſiæ præfuerunt. Veniamus nunc ad Epiſcopos, qui eodem ſæculo Eccleſiam Hieroſolymitanam gubernarunt.

M. Seriem Epiſcoporum, qui Eccleſiam Hieroſolymitanam quinto ſæculo gubernarunt, perduxi uſque ad *Eliam* Orthodoxum Epiſcopum, qui ſicut jam commoſtravi in Colloquio III. in Hiſtoriam quinti Eccleſiæ ſæculi, juſſu Anaſtaſii Imperatoris, inſtigante *Severo* Epiſcopo Antiocheno Hære-

tico

co Eutychiâno, Sede Hierosolymitana anno DXIII. ejectus est, & in ejus locum subrogatus *Joannes* arciani filius, quòd spondêret, se in suam communionem admissurum *Severum* Hæreticum. Sed romissis tamen non stetit. Ordinatus quippè ierosolymorum Episcopus *Joannes*, & à *S. Saba* bbate à *Severi* communione ad Synodi Chalceonensis professionem adductus, coëgit anno DXVIII. nperante Justino, Synodum Hierosolymitanum, qua *Severus* cum impiis ejus dogmatibus damnas est. Hic *Joannes* hujus nominis III. rexit Ecesiam Hierosolymitanam annis undecim, hoc est, anno DXIII. quo *Elias* depositus est, usque ad anım DXXIV. Joanni in Sede Hierosolymitana succeseodem anno DXXIV. *Petrus Eleutheropolita*, qui, videre est tàm in tabulis Theophanis, quàm in ıronico Nicephori, sedit annos viginti, ac subin- mortuus est anno DXLIV. demortuo Petro Eleueropolitæ suffectus est *Macarius* hujus nominis II. ıi anno DLII. accusatus tanquàm errorum Origes assertor ac defensor, Sede privatus est, & in ejus cum substitutus fuit *Eustochius*, qui annis XI. præit Ecclesiæ Hierosolymitanæ, superstite adhùc acario. Verùm anno DLXIII. Eustochio è Sede ierosolymitana pulso, iterùm Macarius, postquàm rigenem, Didymum, atque Evagrium damnasset, Fidei Catholicæ professionem exhibuisset, in prinam Sedem restitutus est, eamque tenuit usque l annum DLXXII. ex quo rectè doctissimus *Pagius* ıos corrigit errores, in quos circa Macarium Epiopum Hierosolymitanum impegit Card. Barous. Primus error in hoc consistit, quod Emintissimus Annalium parens affirmet, Macarium in-

in Sedem Hierosolymitanam restitutum fuisse antè quintam Synodum generalem, quæ celebrata est anno DLIII. Alter error in hoc versatur, quod velit idem Annalium Scriptor, *Joannem* hujus nominis IV. Episcopum Hierosolymitanum successisse Eustochio anno DLXI. Utrumque Baronii errorem refellit *Pagius* testimonio Evagrii auctoris coævi, qui lib.4. Hist. Eccles. cap.39. disertè asserit, Macario in Sedem Hierosolymitanam restituto, Imperatorem Justinianum publicasse Edictum de incorruptibilitate Corporis Christi. Porrò, certum est, istud Edictum ab Imperatore Justiniano promulgatum dumtaxàt fuisse initio anni DLXV. Undè sequitur primò, Macarium in Sedem Hierosolymitanam fuisse tantummodò restitutum circà annum DLXIII ac subindè post quintam Synodum generalem. Secundò, sequitur, Joannem hujus nominis IV. Episcopum Hierosolymitanum non successisse Eustochio anno DLXI. ut putat Baronius, quia Eustochius fuit dumtaxàt Sede Hierosolymitana dejectus anno DLXIII. quo anno Macarius in Sedem Hierosolymitanam restitutus est, eamque, ut mox dixi, tenuit usque ad annum CLXXII. Quapropter, juxta accuratiorem Chronologiam dicendum est, Macario Episcopo Hierosolymitano an. DLXXII. defuncto successisse Joannem hujus nominis IV. qui, teste Nicephoro in Chronico, sedit annos viginti duos, & ex hac vita migravit anno DXCIV. Denique, Joanni suffectus est *Amos*, qui, juxta Nicephorum in Chronico, & tabulas Theophani insertas, Ecclesiam Hierosolymitanam rexit annos octo, & ex hac vita migravit an. DCI. Habes hìc breviter descriptam seriem Episcoporum, qui sexto sæculo Hierosolymitanæ Ecclesiæ præfuerunt.

D. Hic

D. Hìc tantummodò desideratur series Episcoporum, qui sexto sæculo Sedem Constantinopolitanam occuparunt, quam semel cùm descripseris, perspectam habebo seriem Episcoporum, qui sexto nominis Christiani sæculo præcipuas Ecclesiæ Sedes, Romanam videlicèt, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam, & Constantinopolitanam tenuerunt.

M. *Macedonius* hujus nominis II. qui, sicut jam observavimus in Colloquio III. in Historiam quinti Ecclesiæ sæculi, Sedem Constantinopolitanam inierat anno quadringentesimo nonagesimo sexto, rexit Constantinopolitanam Ecclesiam annis quindecim, ut habet Baronius, idest, usque ad annum quingentesimum undecimum, quo anno ab Imperatore Anastasio Sede expulsus in exilium missus est, eo quod istud additamentum: *Unus è Trinitate crucifixus est*, Trisagio ab eodem Imperatore factum approbare renueret. Hunc Macedonium *Zenonis* Imperatoris Henotico subscripsisse negat Baronius, & *Theodorum* Lectorem lib. 2. qui illud dicertè asserit, non esse audiendum contendit. At id non tantùm Theodorus, sed & *Theophanes* & *Liberatus* in Breviario litteris consignarunt. Quò fit ut negari haud possit, Macedonium Episcopum Constantinopolitanum Zenonis Henotico subscripsisse. Cæterùm, nec Schismaticus, nec Hæreticus ob id dici potest *Macedonius*. Chalcedonensem siquidem Synodum generalem summâ veneratione excepit, & ab illius decretis, quæ fidem spectant, nunquàm recessit; quamvis ad majora vitanda incommoda *Theodorum* Tarsensem, *Theodorum* Mopsuestenum, *Theodoretum* Cyrensem, & quosdam alios Episcopos,

pos, qui in Concilio Chalcedonensi tanquàm Ca tholici habiti fuerant, anathematizarit. Qua in r culpâ vacasse Macedonium satis ostendit quinta Sy nodus generalis, quæ tria Capitula damnavit. Ma cedonio demortuo in exilio anno DXV. multisqu calamitatibus pro Fide Catholica oppresso sacrun cultum à Græcis exhibitum indicant MS. Synaxa rium, quod in Collegio Claromontano Soc. Je Parisiis asservatur, varia Menæa Græca MSS. & ex cusa, quæ habentur apud *Maximum* Cytherorum Episcopum pro Ecclesiis Orthodoxis. Ablatum qu dem fuit ad tempus Macedonii nomen è sacris D ptychis, sed in ea posteà fuit restitutum. Plura d Sancto Macedonio Episcopo Constantinopolitan legi possunt in ejus vita, quam *Henschenius* in Act Sanctorum scripsit ad diem XXV. mensis Aprilis.

Sede Constantinopolitana ab Imperatore An stasio dejecto Macedonio, & in exilium misso ann quingentesimo undecimo suffectus est *Timothe* Hæreticus Eutychianus, qui, ut scribit Theoph nes, *primùm Ecclesias ingressus Macedonii deposuit im gines, atque ità demùm sacris operam dedit: Joanne que Nicæotam Alexandrinum Episcopum* (Hæreticu pariter Eutychianum) *in Ecclesiæ tabulas recensui Synodicasque literas ad eum scripsit*: Præfuit hic H reticus *Timotheus* Ecclesiæ Constantinopolitanæ a nos sex, hoc est, à fine anni DXI. quo depositus, & exilium missus est Macedonius, usque ad an. DXV ut videre est in Chronico Nicephori, & in tabul Theophanis. Post mortem Timothei *Joannes* Ca padox die XVII. Aprilis anni DXVIII. ordinatus e Episcopus Constantinopolitanus, & ab eo popul confestim petiit, ut excommunicatis Eutychianis

co

umque defensoribus, Chalcedonense Concilium
n Sancti Leonis Papæ, & *Euphrasii*, ac *Macedonii*
scoporum Constantinopolitanorum nominibus
is Diptychis restitueretur; quod cùm importu-
populi clamoribus convictus *Joannes* præstitis-
, collecta est Constantinopoli Synodus, in cujus
ıcipio oblatus est libellus à Monachis Orthodo-
quinque petitiones continens, quarum prima,
:, ut Euphemius, & Macedonius in exilio mor-
sacris Diptychis inscriberentur. II. ut qui pro-
: eorum causam relegati fuerant, propriis gradi-
restituerentur. III. ut Synodi Constantinopo-
ıa, Nicæna, & Ephesina Diptychis prædica-
ur. IV. ut Sanctus Leo Papa in iisdem enume-
tur. V. ut attentata contra Chalcedonensem
odum removerentur, & blasphema verba con-
ipsam per *Severum* Hæreticum prolata anathe-
i subjicerentur. Cognitis itaque & examinatis
ıque hujus libelli petitionibus, Episcopi in hac
odo congregati *Severum* anathemate percule-
:, & quinque decreta ediderunt, quorum exem-
ia ad omnes Orientis Episcopos misit *Joannes*
riarcha Constantinopolitanus. Rectè autem
ervat Cl. *Pagius* ad annum DXX. hunc Joannem
copum Constantinopolitanum primum fuisse,
Patriarchę *Oecumenici*, seu *universalis* nomen au-
est usurpare. Sedem Constantinopolitanam
m dumtaxàt tenuit annum, menses decem, &
uot dies, obiitque die XXV. mensis Februarii an-
xx. Joanni Episcopo Constantinopolitano è vi-
erepto successit *Epiphanius*, qui sedit annos quin-
im, & menses tres, mortemque oppetiit die
ntâ mensis Junii anni DXXXV. Defuncto Epipha-
nio,

nio, *Anthimus* Episcopus Trapezuntinus Hæreticus Eutychianus, agente *Theodora* Augustâ Eutychianis partibus vehementer addictâ, ad Sedem Constantinopolitanam translatus est. Sed *Anthimum*, postquàm hanc Sedem mensibus decem tenuisset, *Agapetus* Summus Pontifex tùm temporis Constantinopoli degens tanquàm Hæreticum & injustum invasorem exauctoravit, & in ejus locum *Mennam* subrogavit. Rem gestam narrat *Liberatus* in Breviario cap. 21. his verbis, quæ ad stabiliendum Romani Pontificis Primatum maximè sunt observanda: *Petentibus*, inquit, *Principibus, ut Anthimum Papa* scilicèt Agapetus, *in salutatione & communione susciperet, illa fieri inquit posse, si se libello probaret Orthodoxum, & ad Cathedram suam reverteretur. Impossibile esse ajebat translatitium hominem in illa Sede permanere: Augusta verò clàm promittente munera multa, in hoc Papa perstitit ne ejus audiret petitionem. Anthimus verò videns se Sede pulsum, quod habuit Imperatoribus reddidit, & discessit, ubi eum Augusta patrocinio suo tueretur. Tunc Papa Principis favore Mennam pro eo ordinavit Antistitem, consecrans eum manu sua in Basilica Sanctæ Mariæ.* Mennas itaque à Summo Pontifice Agapeto die XIII. mensis Martii anni DXXXVI. fuit consecratus Episcopus Constantinopolitanus, seditque annos XVI. menses sex, ut testatur *Nicephorus* in Chronico, & mortuus est ineunte mense Augusto anni DLII. Colitur *Menna* in Martyrologio Romano die XXV. mensis Augusti, quemadmodùm in Menologio Græcorum. Mortuo Menna, confestim *Eutychius* electus est Episcopus Constantinopolitanus, qui anno sequenti sive DLIII. Vigilio Papæ fidei suæ professionem ex-
h

uit, eumque Epiſtolâ à ſe & ab *Apollinari* Alexandrino, *Domno* Antiocheno, & *Elia* Theſſalonicenſi Patriarchis ſubſcriptâ, rogavit ut Concilium trium Capitulorum cauſam terminandam tandem inchoaret. Eutychius Eccleſiam Conſtantinopolitanam rexit annos XII. & menſes circiter quinque, ideſt, uſque ad annum DLXV. quo anno Sede ab Imperatore Juſtiniano depoſitus eſt, & in exilium miſſus, eo quod ſubſcribere nollet Edicto, quod eodem anno publicavit ad ſtabiliendam cum Eutychianis incorruptibilitatem Corporis Chriſti ante Reſurrectionem. Amoto à Sede Conſtantinopolitana Eutychio, *Joannes Scholaſticus* die XII. menſis Aprilis ejusdem anni DLXV. ordinatus eſt Epiſcopus Conſtantinopolitanus, qui annos XII. & menſes quinque utrimque incompletos præfuit Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, & obiit anno DLXXVII. Mortuo *Joanne Scholaſtico*, Eutychius, poſt annos undecim exilii, ab Imperatore Tiberio revocatus & in Sedem Conſtantinopolitanam die III. Octobris ejusdem anni DLXXVII. reſtitutus, quam tenuit uſque ad annum DLXXXII. quo vitâ functus eſt die VI. menſis Aprilis, quatuor ſcilicèt menſibus antè mortem Tiberii Imperatoris, quam ipſe prænunciavit, teſte *Euſtathio* Presbytero in vita Sancti illius Præſulis, cujus fuit familiaris domeſticus, & ab ejus latere nunquàm diſceſſit. Hæc vita extat apud *Henſchenium* in Actis Sanctorum ad diem VI. Aprilis. Eutychium in Sede Conſtantinopolitana excepit *Joannes* dictus *Jejunator* die XII. Aprilis ejusdem anni DLXXXIII. Synodum Conſtantinopoli indixit anno DLXXXVIII. ut titulum Epiſcopi *Oecumenici*, ſeu *univerſalis*, quem immeritò uſurpaverat, ſibi Syno-

nodali decreto adſciſceret ac confirmaret; ſed e ſtrenuè obſtitit S. Gregorius M. Papa, ut videre eſ in pluribus ejus Epiſtolis, in quarum principio ſu perbos titulos rarâ modeſtia repudians, ſe *Servum Servorum Dei* appellat. Græci hunc *Joannem* dictum *Jejunatorem* magnis exornant encomiis. *Theophila ctus* lib. 7. cap. 6. pluribus eum laudat à voluptatum contemptu, à domitis animi perturbationibus, à jejuniis, à miſericordia in egenos, à ſtudio pauper tatis, oſtenditque, *Mauricium* Imperatorem ejus le cto ligneo, ſtragulo, & penulæ maximum honorem detuliſſe. *Sophronius* Patriarcha Hieroſolymitanu apud Photium in Bibliotheca Cod. CCXXXI. appel lat Joannem Jejunatorem, *virtutis domicilium*. Co litur etiam à Græcis *Joannes Jejunator* die 11. men ſis Septembris, ut videre eſt in eorum Menologiis & Synaxariis. At paulò duriùs à Latinis idem *Joannes Jejunator* habitus eſt, eo ſolo nomine, quo à Sancto Gregorio Summo Pontifice, ob uſurpatum Epiſcopi *univerſalis* titulum, reprehenſus ſit. Ve rùm, id ſanctitati *Joannis*, dicti *Jejunatoris*, officer non debere, agnovit ipſemet Sanctus Gregoriu Papa, quippè qui prædictum Joannem jam defun ctum appellat *Sanctiſſimum* in Epiſtola LXIV. lib. 5 doctiſſimus etiam P. *Thomaſſinus* lib. 1. *de Vetere, &* *nova Eccleſiæ Diſciplina* oſtendit, quâ ratione poſſi ex Sanctorum Patrum Regulis Joannis Jejunatori fama conciliari cum iis, quæ aculeatiſſimè in eu à Sancto Gregorio Papa dicta ſunt. De doctrina *Joannis Jejunatoris*, & de libris ab ipſo editis, i proximo noſtro Colloquio, quod erit *de Viris Illu ſtribus*, opportuniùs diſſeremus. Sufficiat hìc obſer vare, Joannem Jejunatorem ſediſſe annos undecim

mer

ıenſes quinque, & ad Deum migraſſe anno DXCV. que ſucceſſiſſe *Cyriacum* Presbyterum & Eccleſiæ onſtantinopolitanæ Æconomum, cui Nicephoıs in Chronico attribuit annos undecim. Quarè *ıriacus* Epiſcopus Conſtantinopolitanus, & Joans Jejunatoris ſucceſſor rexit Eccleſiam Conſtantiopolitanam ab anno DXCV. uſque ad annum DCVI. ıo mortuus eſt. Sed de Epiſcopis, qui ſexto ſæcu- præcipuas Eccleſiæ Sedes, Romanam videlicèt, lexandrinam, Antiochenam, Hieroſolymitanam, Conſtantinopolitanam tenuerunt, ſat ſuperque ctum ſit.

COLLOQUIUM V.

De Viris Illuſtribus, qui ſexto Eccleſiæ ſæculo doctrina, & pietate claruerunt.

D. LEgi nuperrimè in aureo, omnibusque numeris abſoluto libro, quem edidit doctiſmus *Melchior Canus* de locis Theologicis, neminem oſſe eſſe Thelogum omni laude cumulatum, niſi in ınctorum Patrum, Scriptorumve Eccleſiaſticorum peribus diù fuerit exercitatus, atque ex jugi eoım lectione promptum & expeditum ſibi paravet argumentandi uſum. Quapropter, te etiam atıe etiam rogo, ut ſicut Sanctorum Patrum, Scri:orumve Eccleſiaſticorum, qui in præcedentibus :culis floruerunt, genuina jam indicaſti Opera, eaıe à ſpuriis, vel dubiis accuratè ſecreviſti, ita nunc pera Sanctorum Patrum, & Scriptorum Eccleſia-

ſticorum, qui ſextum Eccleſiæ ſæculum ſanctitate, & eruditione illuſtrarunt, percenſere ne graveris, ut poſteà ingenium meum in eorum lectione acuere, excolere, atque pro meo modulo exercere, poſſim.

M. Quamvis Scriptores, qui ſexto Eccleſiæ ſæculo tàm in Occidente, quàm in Oriente claruerunt, eâ nominis celebritate contendere haud poſſint cum illis, qui in præcedentibus ſæculis floruerunt; negari tamen non poteſt, eorum doctrinâ & pietate Eccleſiam plurimùm fuiſſe illuſtratam. In primis, ut auſpicemur ab his Scriptoribus, qui in Occidente floruerunt, quatuor potiſſimum inſignes Galliarum Epiſcopi ſanctitatis palmam litteris excultæ ſexto Eccleſiæ ſæculo tulerunt, *Avitus* Viennenſis, *Remigius* Remenſis, *Gregorius* Turonenſis, & *Cæſarius* Arelatenſis, de quorum vita & ſcriptis brevitèr hic diſſeremus.

Sanctus Avitus ex illuſtriſſima Proſapia ortus, utpotè *Aviti* Imperatoris nepos, & *Iſicii* Senatoris, ac poſteà Viennenſis Epiſcopi filius, & *Apollinaris* Valentini Epiſcopi frater, electus eſt poſt mortem patris ſui Iſicii Eccleſiæ Viennenſis Epiſcopus, quam ſanctiſſimè rexit, totamque Galliam ab infeſtatione Arianæ Hæreſeos defendit. *Gundabodum* Burgundionum Regem Arianum ut ab Hæreſi ad fidem Catholicam adduceret, Collationem in Burgundia habuit cum Arianis anno quingenteſimo primo, in qua convicti fuêre Ariani, & ex illis plures ad veram fidem converſi; Gundabodus tamen Rex pervicax in errore perſtitit, ſed *Sigiſmundus* ejus filius Catholicam Fidem amplexus eſt. Hæc Collatio Aviti Epiſcopi Viennenſis coram Rege Gundabodo ad-

dversùs Arianos habita legitur tomo IV. Conciorum pag. 1318. Colitur S. Avitus die V. mensis ebruarii, ut videre est in Martyrologio Romano, d quam diem *Henschenius* Vitam S. Aviti recitat, uæ tamen, teste Cl. *Pagio* ad annum DXVI. num. V. ùm tardiùs scripta fuerit, non magna ei fides adhieri potest. Sancti Aviti Epistolas, Homiliarum, : Opusculorum fragmenta, atque poëmata lucem ublicâ donavit, & eruditis notis illustravit *Sirmonus*, quæ inserta sunt tomo IX. Bibliothecæ maximæ atrum Lugdunensis.

Sanctus Remigius Episcopus Remensis, & Gallarum Apostolus nonnullas scripsit Epistolas. De itio illius Episcopatus, & de anno ejus obitus conans non est Scriptorum opinio. Probabiliùs taen *Henschenius* ad diem VI. Februarii in Vita Sani *Vedasti* Episcopi Atrebatensis, qui eodem, quo emigius, floruit tempore, initium Episcopatus emigii illigat anno CCCCLVII. illius verò mortem nsignat anno DXXX. ex quo sequitur, Remigium otuaginta tres annos in Episcopatu explevisse, uod innuere videtur Gregorius Turonensis, qui lib. *de Gloria Confessorum* cap. 79. ait, Remigium *otuaginta, aut eo ampliùs in Episcopatu annos transisse*. Remigius non est auctor *Explanationum*, seu *mmentariorum in Epistolas Pauli*, quia in his citar Beatus *Benedictus*, *Sanctus Gregorius* Papa, & ta *Sancti Cæsarii* Episcopi Arelatensis à Sancto Cyiano Tolonensi Episcopo post annum quingentenum quadragesimum quartum elucubrata, quam tam Remigius Remensis Episcopus citare non tuit, quippè qui, ut mox observatum est, è vivis cessit anno quingentesimo tricesimo. Hinc *Lab-*

beus in Dissertatione de Scriptoribus Ecclesiasticis hanc explanationem, seu Commentarium in Epistolas Pauli fœtum esse suspicatur *Haymonis* Alberstatensis Episcopi. *Usserius* verò in Historia Gottescalchi, & quidam alii, hunc Commentarium Remigio Lugdunensi Episcopo tribuunt. *Albertinus* tandem lib. de Sacram. Eucharistiæ pag.886. & seq. illius Commentarii auctorem putat esse *Remigium* in Abbatia Sancti Germani Antisiodorensis Monachum, qui sub finem sæculi noni floruit, quique ad scholas instaurandas Remos evocatus est, ut scribit *Flodoardus* lib.4. Hist. Ecclesiæ Remensis cap.9. Hæc *Albertini* conjectura pluribus viris doctis probata est, de qua, sicut & de auctore illius Commentarii in Epistolas Sancti Pauli legendus est doctissimus *Carolus Cointius* in Annalibus Francorum ad annum DXXXII. num. XLIX. *Testamenti* Sancti Remigii Episcopi Remensis meminit *Baronius* & ex eo aliqua loca recitat. Verùm, Baronii ætate istud Sancti Remigii Testamentum extabat tantùm in Historia Flodoardi cap. 18. variis auctum interpolationibus, quæ, cùm à temporibus, & genio Sancti Remigii abhorreant, multis eruditis viris suppostititium jure merito visum est. Tandem genuinum hujus Testamenti exemplar prodiit in nova disquisitione *de Ampulla Remensi* in tom.1. Bibliothecæ Labbeanæ, & in Annalibus *Cointii* ad annum DXXXIII. num.L. & seq. apparuitque verè, hoc Testamentum à Sancto Remigio conditum, eoque Ecclesiam Remensem, *Lupum* Episcopum Suessionensem fratris sui filium, & *Agricolam* Presbyterum nepotem suum à Sancto Remigio Hæredes fuisse institutos. Vitam Sancti Remigii Episcopi Remen-

mensis legesis apud Hincmarum, & Flodoardum lib. 1. Hist. Ecclesiæ Remensis.

Sanctus Gregorius Patriâ Arvernus, & nobili genere oriundus, Episcopus Turonensis consecratus est anno DLXXII. & ad Deum migravit anno DXCIV. Scripsit decem libros *Historiæ*, sive *Annalium* Francorum, in quibus Historiam ab initio Mundi ad conditam usque Francorum Monarchiam brevissimè perduxit. Dein, lato calamo Historiam ad annum usque quingentesimum nonagesimum primum prosecutus est. Vulgata tamen hujus Operis exemplaria insigniter esse depravata, non modo conqueritur, sed infinitis exemplis probat sæpè laudatus *arolus Cointius* tom. 1. Annalium Francorum. Exant adhùc alii libri editi à Sancto Gregorio Turoensi Episcopo, videlicèt *Epitome de rebus gestis rancorum. Liber de Vitis Patrum. Libri Miraculoum VII.* hoc est, *IV. Libri de Virtutibus & Miracus Sancti Martini. De Gloria Martyrum libri duo. De loria Confessorum liber unus.* Prætereà, duos libros omposuit Gregorius Turonensis, qui injuriâ temorum perierunt, scilicèt librum *de Cursibus Ecclesiasticis*, & *Commentarium in Psalmos*, cujus bina fragmenta exhibet doctissimus *Mabillonius* tom. 1. Ana-ect. pag. 7. Denique, observant periti Critici, halicinari nonnullos, qui *Librum de Septem Dormienibus* in Monasterio propè Turonos quiescentibus Gregorio Turonensi adscribunt, eo quod Gregoius Turonensis prædictum librum *Sulpicio* Bituriensi Episcopo dedicarit, & sub Gregorii Turonens nomine editores hunc librum publicarint. At ubium non est, quin in hoc fallantur. Nam præerquamquod hujus libri *de Septem Dormienti-*

bus nullatenùs meminit Sanctus Gregorius Turonensis in Epilogo Historiæ suæ, ubi omnes libros à se editos recenset, affirmat insuper idem S. Pater in Præfatione, se hunc librum *de Septem Dormientibus* repertum in Archivo Majoris Monasterii propè Turonos dignum judicasse, qui publicam in lucem ederetur. Hic igitur liber *de Septem Dormientibus* non est genuinus Sancti Gregorii Turonensis fœtus.

Sanctus Cæsarius Arelatensis Episcopus ordinatus fuit anno quingentesimo secundo, & postquam per 40. annos Arelatensi Ecclesiæ sanctissimè præfuisset, mortuus est anno DXLII. Cœnobium sanctimonialium Arelate pro sororè sua *Cæsaria* ædificavit, quod etiamnùm vetustate venerandum, & Monialium, quæ in eo Virginitatem suam Deo vovent, nobilitate illustratum subsistit. Sanctus Cæsarius doctrinæ Sancti Augustini invictissimus assertor Semipelagianorum errores strenuè oppugnavit, variaque Opuscula & Homilias composuit cum duabus Regulis, quarum unam, quæ spectat ad Moniales ipse scripsit, alteram, quæ pertinet ad Monachos, *Teridius* Presbyter ipsius Cæsarii nepos ab eo dictatam & per diversa Monasteria fuisse transmissam affirmat. Vitam Sancti Cæsarii duobus libris descriptam sæculo I. Benedictino inseruit doctissimus Pater Mabillonius. *Prioris* auctor est *S. Cyprianus* Episcopus Tolonensis, *Posterioris*, Messianus Presbyter, & Stephanus Diaconus. Dedicata est Sancti Cæsarii Vita *Cæsariæ* non quidem seniori, quæ Sancti Cæsarii soror erat, eoque adhùc superstite decessit; sed *Cæsariæ juniori*, quæ alteri in Abbatiam Monasterii Arelatensis successit.

His

His quatuor Galliarum Episcopis doctrinâ & ietate inclytis meritò adjungere possum *S. Sulpiium* Bituricensem Episcopum, qui *virtutibus & ruditione* conspicuus, ut legitur in Martyrologio Romano ad IV. Kalend. Februarias, excessit è vivis nno quingentesimo nonagesimo primo; *Ruricium* eniorem Episcopum Lemovicensem, cujus Epistorum ad varios scriptarum libros duos publici iris fecit *Henricus Canisius* tom. V. antiq. lect. qui tiam inserti sunt tomo VIII. Bibliothecæ maximæ atrum Lugdunensis; *Evantium* Viennensem Epiopum, qui interfuit Concilio Maticonensi I. Lugunensi III. Valentino II. & Matisconensi II. ediditue Epistolam contra eos, qui sanguinem animaum immundum esse judicant, & carnem mundam sse dicunt, apud *Canisium* antiq. lect. tom. 5. par. 2. *enantium Fortunatum*, qui relictâ Italiâ, undè oriunus erat, Galliam profectus est, ut Reliquias Sani Martini Turonensis Episcopi, cujus ope gravissiis oculorum doloribus fuerat liberatus, in Urbe uronensi depositas inviseret. Indè in Urbem Piaviensem se contulit, ubi Presbyteratus honorem eruit, ac tandem ejusdem Urbis Episcopus ordiatus est. Scripsit Poëmatum libros XI. quos Santo Gregorio Turonensi nuncupavit. Edidit etiam bros quatuor de Vita Sancti Martini, & Vitas aliuot Sanctorum Galliæ Episcoporum. Vitam Veantii Fortunati scripsit P. *Brovverus* Soc. Jesu, quam llius Operibus præfixit. Demùm, inter Scriptores, ui sexto Ecclesiæ sæculo doctrinâ & pietate in Galiis claruerunt, recensetur *Sanctus Gildas* Abbas Monasterii Ruyensis, in Diœcesi Venetensi, cognoento *Sapiens*, cujus extant Opera tom. VIII. Bi-

bliothecæ maximæ Patrum Editionis Lugdunensis. Sunt qui distinguunt eumdem Gildam in duos, quorum unus *Badonicus*, alter *Albanius* dictus fuerit, sed eos, qui ita sentiunt, à vero abludere ostendunt *Bollandus* ad diem XXIX. mensis Januarii, & *Mabillonius* sæculo I. Benedictino, ubi Sancti Gildæ vitam refert. Natus erat S. Gildas in magna Britannia, sed in Armoricam, seu in minorem Britanniam postea secessit, ubi Cœnobium Ruyense extruxit, quòd nunc gallicè nuncupatur: *Sainct Gildas de Ruye*.

D. Cedo, si placet, alios Scriptores Ecclesiasticos, qui sexto nominis Christiani sæculo, in aliis Orbis partibus floruerunt?

M. Plurimi Scriptores sexto Ecclesiæ sæculo celebres fuerunt in Africa, Hispania, & Italia. Inter Scriptores Africanos primas tenet *Sanctus Fulgentius* Ruspensis Episcopus in Scriptura Sacra, & in doctrina SS. Patrum, præcipuè S. Augustini, versatissimus. Decem libros pro defensione Gratiæ Christi lucubravit, quorum septem adversùs libros à *Fausto* Rejensi Episcopo Semipelagiano editos composuit, & universa, quæ hic Semipelagianorum Coriphæus contra doctrinam S. Augustini scripturierat, omni argumentorum genere funditùs subvertit. Reliquos tres libros ad *Fausti* Sectatores expugnandos Monachis Scythis acerrimis gratiæ defensoribus inscripsit. Libri septem, quos Fulgentius edidit contra *Faustum*, perierunt; eos tamen se legisse testatur *S. Isidorus* Archiepiscopus Hispalensis in lib. de Illustribus Scriptoribus. Tres alios libros *de veritate prædestinationis & gratiæ inscriptos* edidit Fulgentius, sicut testatur auctor vitæ ejus cap. 29. Prætereà, à *Monimo* viro laico, sibique amicissimo, ad scribendum *de divi-*

vina prædestinatione iterùm compulsus, tres libros ocudit Fulgentius, in quibus eum in scopum collnat, ut ostendat, Deum prædestinare homines ad na, non ad mala perpetranda; Sanctumque Austinum intellexisse Dei prædestinationem ad malm pœnæ, non ad malum culpæ. Hos tres libros *Eugippum* Abbatem Augustinianæ doctrinæ per liam propagatorem transmisit Fulgentius. Prætr illos recensitos libros, quos pro defensione grate Christi juxta mentem Sancti Augustini exaravit Sanctus ille Doctor, alii adhùc extant ab illo conanati, videlicèt *adversùs Arianos liber. Ad Donatn liber de Fide Orthodoxa ex diversis erroribus Hæricorum. Ad Petrum Diaconum de Fide liber. Adrsùs Trasamundum Regem libri tres. Pro Fide Catlica adversùs Pintam Arianum liber*, à Chiffletio imùm editus. *De quinque Quæstionibus ad Ferranm liber. Variæ Epistolæ Morales & Dogmaticæ.* ura de Sancti Fulgentii libris legi possunt apud *bbeum* in Dissertatione de Scriptoribus Ecclesticis. Sanctum Fulgentium omnia Latinorum artyrologia memorant, ejusque vitam gravi stylo idam ejus Discipulus scripsit, quam exhibet *Bolndus* ad diem primam mensis Januarii. Inter Sani Fulgentii Discipulos eminuit *Fulgentius Ferrans* Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, qui vixit usle ad annum DXLVIII. de quo plura habet *Facuns* Hermianensis in Africa Episcopus lib. 4. cap. 3. o defensione trium Capitulorum. Hujus *Ferran* omnia Opera *Petrus Franciscus Chiffletius* publivit *Divione* in Galliis anno MDCXLIX. *Facundus*, ox à me laudatus, Hermianensis in Africa Epiopus, doctissimus quidem fuit, sed in defensione

trium

trium Capitulorum adeò pertinax, ut in Schiſmate occubuerit, ſicut facilè colligitur ex illius *Epiſtola Fidei Catholicæ in defenſione trium Capitulorum*, quam publicâ luce primus donavit *Lucas Dacherius* Benedictinus Cong. Sancti Mauri tomo III. *Spicilegii*. Duodecim etiam libros ſcripſit idem *Facundus* pro defenſione trium Capitulorum, quodque gravius eſt, in ipſummet Vigilium Papam, qui tria Capitula damnavit, adeò acrirer invectus eſt, ut illum proditionis, colluſionis cum Acephalis, ambitionis & venalitatis arguerit, ut videre eſt præſertim in libro, quem edidit contra *Mocianum*, qui Africanos Antiſtites meritò redarguebat, quod ſeſe à Vigilio Papa, & ab Eccleſia, trium Capitulorum causâ, ſegregarent. In eadem trium Capitulorum defenſione perſtitit *Liberatus* Eccleſię Carthaginenſis Diaconus, qui libellum ſcripſit de *Hęreſi Neſtoriana*, cui *Breviarii* titulum indidit, quod emendatiſſimum edidit, notiſque elegantiſſimis illuſtravit eruditus P. *Garnerius* Soc. Jeſu. Pro defenſione itidem trium Capitulorum *Victor* Tununenſis in Africa Epiſcopus plurimas ac graviſſimas ærumnas pertulit, & ab Imperatore Juſtiniano variis exiliis afflictus eſt. Scripſit hic *Victor* Chronicon rerum geſtarum ab orbe condito uſque ad an. DLXVI. quo *Juſtinus Junior* Imperium auſpicatus eſt. Sed hujus Chronici prima pars interiit, ſupereſt tantùm poſterior, quæ ab an. CCCCXLIV. quo deſiit Proſper, orditur; & ad an. DLXVI. progreditur. Denique inter Afros Epiſcopos, qui ſexto ſęculo floruerunt, numerantur *Vigilius* Tapſenſis in Bizacena Africę Provincia Epiſcopus, qui libros quinque contra Neſtorianam, & Eutychianam Hæreſim edidit, inſuper, *Diſputationem cum Sabellio, Photino, & Ario*,

ſub

nomine Sancti Athanasii, & undecim libros *de* *nitate*, eidem Sancto Athanasio perperàm adscri- os. Multi eruditi viri existimant, hunc Vigi- n Tapsensem esse auctorem Symboli, quod sic ipit: *Quicumque vult salvus esse &c.* quod vul- attribuitur Sancto Athanasio; *Primasius* Adru- tinæ Ecclesiæ in Bizacena Africæ Provincia Epi- pus, qui libros quinque Expositionum in Apo- ypsim, commentarios in Epistolas Sancti Pauli ipsit, & librum unum sic inscriptum: *Quid fa- t hæreticum*? Primasio coævus fuit *Junilius* Afri- ius Episcopus, qui libros duos per modum Quæ- onum & Responsionum *de partibus divinæ Legis* ipsum Primasium scripsit. Hic *Junilius* non est tor Commentarioli in tria priora Capita Gene- s, sed potiùs Venerabilis *Beda*, ut modò conve- inter viros eruditos. *Eugippus* Abbas Africanus saurum sententiarũ ex diversis S. Augustini Ope- us defloratarum collegit, eumque duos in libros ributum nuncupavit *Probę* Virgini Sacrę. Hi sunt ebriores Scriptores, qui in Africa præfulserunt.

D. Quinam sunt illustriores Scriptores, qui to Ecclesiæ sæculo in Hispania floruerunt?

M. Multos in Hispania egregios Scriptores ensent *S. Isidorus* Hispalensis Episcopus in lib. de iptoribus Ecclesiasticis, quos hìc breviter indi- bo. Agmen illorum ducet *Orentius* gente Hispa- s, patriâ Tarraconensis, Episcopus Eliberita- s, qui Synodo Tarraconensi anno DXVI. adfuit, ipsitque *Commonitorum Fidelium* metro heroico, jus mentionem facit Sigebertus in Catalogo p. 34. *Justinianus* Ecclesiæ Valentinæ Episcopus orum edidit *Responsionum ad quemdam Rusticum de*

inter-

interrogatis Quæstionibus quinque, ut videre est apud Isidorum cap. 20. lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis. *Justus* Justiniani frater, Urgellensis, sive Orgellitanus in Catalaunia Episcopus interfuit Concilio Toletano secundo celebrato anno DXXXI. scripsit expositionem mysticam in Cantica Canticorum, cujus meminit Isidorus cap. 21. lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis. Duas præterea ejusdem *Justi* Epistolas evulgavit *Lucas Dacherius* tom. 3. Spicilegii. *Aprigius* Ecclesiæ Pacensis in Hispania Episcopus, vir fuit linguâ disertus, & scientiâ eruditus. Scripsit *Explicationem Apocalypseos B. Joannis*, sed illud Opus interiit. Alia quædam Opera, teste Isidoro cap. 17. lib. de Script. Eccl. edidit idem Aprigius, quorum nec nomina quidem supersunt. *Leander*, post diuturnam vitæ Monasticæ professionem Hispalensis Ecclesiæ Archiepiscopus factus, vir fuit teste Isidoro ejus fratre cap. 28. lib. de Script. Eccl suavis eloquio, ingenio præstantissimus, & vitâ non minus quàm doctrina clarissimus. Scripsit ad *Florentiam* sororem suam *Regulam de Institutione Virginum & contemptu Mundi*, quam primus in lucem edidit Lucas Holstenius in Collectione Regularum Parisiis anno MDCLXIII. Extat ejusdem Leandri Homilia, quam ipse in laudem Ecclesiæ, ob conversionem Gothorum, habuit post finitam Synodum Toletanam III. cujus magna pars ipse fuit, & orthodoxam fidem, extinctâ in Hispaniis Arianâ Hæresi, totius Gentis Gothicæ consensione confirmari fecit, adeò ut Gothorum Apostolus jure merito audiat. Tanti Leandrum Hispalensem Episcopum fecit S. Gregorius Magnus Papa, ut ipsi libros suos Moralium in Job nuncupaverit. Alia Leandri ad-

versùs Arianam Hæresim Opuscula, plures Ho- lias, multaque ad Officii Ecclesiastici incremen- n & decorem spectantia refert S.Isidorus cap.28. . de Script. Eccl. Zelum S.Leandri in profligan- Ariana Hæresi in Hispania imitati sunt *Licinia-* , *Severus & Joannes* dictus *Biclariensis*. Prior, *Licinianus* Carthaginensis Spartariæ in Hispania iscopus, cujus meminit S. Isidorus cap. 29. lib. Script. Eccl. ob Fidei Catholicæ studium à Leo- ;ildo Hispaniæ Rege in exilium missus obiit nstantinopoli, scripsitque nonnullas Epistolas, arum unica dumtaxat extat ad Gregorium Ma- um Papam data. Alter, seu *Severus* Malacita- ; in Hispania Episcopus, de quo agit Isidorus). 30. lib. de Script. Eccl. ob fidem itidem Ca- licam à Leovigildo Rege exilio mulctatus est, ipsitque librum adversùs Vincentium Cæsarau- tanum Episcopum, qui à Catholicis ad Aria- um castra transierat; composuit etiam alium :um *de Virginitate*, cui *Annuli* nomen dedit. rumque Opus periit, vel in Bibliothecarum an- is delitescit. Tertius, seu *Joannes* dictus *Bicla-* *isis*, cùm Arianæ Hæresi, quæ in Hispania id æta- latissimè grassabatur, nullo pacto consentire vel- , à Leovigildo Rege Ariano Barcinonem rele- tus est, ubi integro decennio multas ab Arianis idias & persecutiones invictâ animi constantiâ ssus est. Posteà, Monasterium *Biclarense* ad Pire- i montis radices extruxit, ex quo eductus est, Episcopus Gerundensis consecraretur. Scripsit annes Biclariensis *Chronicon* ab anno DLXVI. quo ctor Tununensis desiit usque ad annum DXC. mposuit etiam Joannes Biclariensis *Regulam* in sui

ſui Monaſterii uſum, atque nonnulla alia Opera ut refert Iſidorus cap. 21. lib. de Script. Eccl. ub Joannis Biclarienſis cum laude meminit. Sed de Scriptoribus, qui ſexto Eccleſiæ ſæculo doctrinâ & pietate conſpicui in Hiſpania floruerunt, ſatis di ctum ſit.

D. Habuitne Italia in ſexto Eccleſiæ ſæcul Scriptores, qui ſanctitâte & eruditione conferr poſſint cum illis Viris illuſtribus, quos jam in me dium protuliſti?

M. Habuit Italia in ſexto Eccleſiæ ſæcul præclariſſimos Scriptores, qui doctrinæ & pietati famâ illis Auctoribus, quos jam memoravi, au æquales, aut ſuperiores fuerunt, quos inter hi ce lebriores fuerunt: *Ennodius* Epiſcopus Ticinenſis *Boetius*, *Caſſiodorus*, *Victor* Capuanus Epiſcopus *Ruſticus*, *Dacius* Mediolanenſis Epiſcopus, *Agne lus* Ravennatenſis Epiſcopus, *Arator*, *Paſchaſius* *Dionyſius exiguus* & *S. Gregorius* Magnus Pontife Maximus quorum Opera hìc breviter aſſignabo.

Ennodius Epiſcopus Ticinenſis, quem ut San ctum Confeſſorem laudant Summi Pontifices *Nico laus I.* in Epiſtola ad *Michaelem* Imperatorem *Joannes VIII.* in Epiſtola ad *Bercharium* Abbatem & *Gregorius VII.* in *Dictatu*, ſi tamen hujus Dictatu ille ſit Auctor; genuina Legatione ad *Anaſtaſiun* Auguſtum functus eſt, & Symmachi deceſſori Hormiſdæ cauſam egregiè peroravit, ac propu gnavit. Mortuus eſt anno DXXI. ejusque variarum Epiſtolarum libros novem, necnon Opuſcula in lucem edidit, atque eruditis Notis illuſtravit Sirmondus, ſuntque inſerta tom. IX. Bibliothecæ maximæ Patrum Editionis Lugdunenſis.

Boe-

Boetius ex illuſtriſſima Romæ familia ortus,
r fuit doctiſſimus, juxta ac religioſiſſimus. Tem-
ɔre Anaſtaſii Imperatoris, & Theodorici Gotho-
m Regis, qui tum temporis Italiæ dominabatur,
ruit. Verùm, illius Regis Ariani inimicitias ex-
rtus, Ticinum in exilium abductus eſt, ubi in-
diuturni carceris tædia & ſquallores, præter
quot Opuſcula Philoſophica, libros quinque,
dit *de Conſolatione Philoſophiæ*, & librum *de Tri-
ate*, quem Doctor Angelicus S. Thomas Com-
ntariis illuſtravit. Creſcentibus poſteà cum
annide Theodorici Regis ſuſpicionibus, immiſ-
carnifice, Boëtius fuit in carcere decollatus an-
DXXIV. Indicem Operum Boëtii exhibent *Poſſe-
us* in Apparatu ſacro, *Bellarminus*, & *Labbeus*
Diſſertatione de Scriptoribus Eccleſiaſticis. Ob-
vant etiam periti Critici, librum, cui titulus
de Diſciplina Scholarium, falsò adſcriptum eſſe
ëtio, quippè qui pluribus ineptiis ſcatet, ſicut
n legenti confeſtim patebit.

Caſſiodorus Senator & Patricius Romanus Theo-
rico Italiæ Regi cariſſimus fuit, & ad varias ac
marias dignitates ab ipſo evectus. Plurima
pſit Opera, inter quæ primum obtinent locum
mmentarii in Pſalmos. Epiſtolarum libri XII. *In-
utionum Divinarum libri duo. De Orthographia
veteribus Grammaticis excerpta. Chronicon à*
ditu Mundi incipiens & deſinens in annum
riſti DXIX. *Hiſtoria Eccleſiaſtica*, quæ *Tripartita*
itur, quam ex Græcis Auctoribus *Socrate*, *So-
meno* ac *Theodoreto* per amicum ſuum *Epiphanium
olaſticum* latinè redditis concinnavit. *Liber de
ima. Libri* XII. *de rebus geſtis Gothorum*, qui
am-

amplius non extant, sed illos *Jornandes* Ravennæ Episcopus in Epitomen redegit, quam nunc habemus. Alia Opera edidit *Cassiodorus*, quæ mox deperdita sunt. At Commentarium in Cantica Canticorum non esse genuinum Cassiodori fœtum luculenter ostendit eruditus *P. Joannes Garetius* Monachus Benedictinus Congreg. S. Mauri in Præfatione in Cassiodorum, cujus Opera in duos Tomos distributa in lucem emisit, unà cum vita ejusdem Cassiodori, quem Clarissimis parentibus natum *Scillacii*, quæ urbs Brutiorum tum erat primaria eumque anno ætatis suo 60. vel 70. sæculo nuncium remisisse, & Sancti Benedicti Regulam in Cœnobi propè Scyllacium à se constructo professum fuisse perdoctâ dissertatione evincit mox laudatus *Gar tius*.

Victor Capuanus Episcopus anno DL. Cyclu Paschalem condidit adversùs Victorem Aquit num. De quo Cyclo egregiè edisserit *Bucherius* i Opere de Doctrina Temporum cap. XI.

Rusticus S. R. E. Diaconus *Judicatum* Vigil Papæ, quo tria Capitula erant proscripta, maxim laudibus primùm extulit, at, mutatâ postmodù sententia, scripsit adversus Vigilium. Quapropt à Summo illo Pontifice damnatus, & propt Schisma exauctoratus fuit. Scripsit etiam Rustic librum contra Acephalos.

Sunt nonnulli, qui *Dacium* Mediolanensem Episcopum inter Scriptores, qui sexto sæculo i Italia floruerunt, reponunt; quia existimant illu esse Auctorem *Chronici rerum Mediolanensium*, quc hactenùs ineditum asservatur in Bibliotheca M diolanensi. Verùm, doctissimus Mabillonius tom.

vet. Analect. pag. 3. rectè observat, *Dacium*, qui sexto Ecclesiæ sæculo Mediolanensi præfuit Ecclesiæ, non posse esse Auctorem illius Chronici, quia in eo narrantur res Mediolanensis Ecclesiæ ab octavo sæculo ad tempus Alexandri II. Papæ, desinitque prædictum Chronicon in anno MLXVII. ex quo luculenter constat, illud non fuisse editum à *Dacio*, qui sexto sæculo Ecclesiam Mediolanensem regebat. Cæterùm, quamvis *Dacius* non sit Auctor istius Chronici, inter viros tamen, qui sexto sæculo in Italia celebres fuerunt, sedem habere debet, quia Cassiodorus, vir hujus sæculi, ut mox ostendi, insignis, ad ipsum scripsit Epistolam, quæ libro duodecimo ejus Epistolarum ordine est vicesima septima.

Agnellus Ravennæ Episcopus Templa ab Arianis extructa purgavit, & ad verum Dei cultum traduxit, scripsitque Epistolam ad *Arminium* de ratione Fidei, quæ extat tom. VIII. Bibliothecæ Patrum.

Arator natione Ligur à Vigilio Papa, cui apprimè charus fuit, inter Subdiaconos Ecclesiæ Romanæ sublectus, scripsit carmine heroico Historiam Actuum Apostolorum à S. Luca Evangelista descriptam, & duobus libris comprehensam, quæ habetur tomo X. Biblioth. Patrum.

Paschasius S. R. E. Diaconus libros edidit duos de *Spiritu Sancto*, qui inserti sunt tom. VIII. Biblioth. Patrum. *Laurentio* Antipapæ ex ignorantia favit Paschasius contra Symmachum legitimum Pontificem, & ob id ejus animam piacularibus Purgatorii pœnis addictam vidit *S. Germanus* Capuanus Episcopus.

Dionysius exiguus natione quidem Scytha, sed Monasterii Romani Abbas, ut multi post Venerabilem Bedam asserunt, Auctor est *Æræ Christianæ*, quâ in putandis annis à Natali Christi Domini etiamnùm utitur Ecclesia Romana. At Dionysius in consignando initio illius Æræ anno quadragesimo quinto Imperii Augusti, quadriennio integro à vero Natali Christi aberravit. Christus enim, ut latè ostendi in Tractatu *de Misteriis & Annis Christi*, natus est anno quadragesimo Imperii Augusti. Alia Opera lucubravit Dionysius, sed præsertim novam Canonum Collectionem adornavit, quæ statim ab Ecclesia Romana obviis ulnis excepta est, de qua legendus est doctissimus *Petrus de Marca* Archiepiscopus Parisiensis cap. 4. lib. 3. *de concordia Sacerdotii & Imperii*.

Postremò, *S. Gregorius Magnus*, de quo in superiori Colloquio multa jam diximus, patriâ Romanus, *Gordiani* Senatoris, & *Sylviæ* filius, splendididissimum fuit Italiæ ac totius Ecclesiæ lumen. Ad supremum Pontificatum, invitus quidem anno DXC. evectus, omnes suas vires & cognitiones ad Ecclesiæ ornamentum, ad Religionis propagationem, & ad omnium Christianarum virtutum contulit incrementum. Malâ licèt & adversâ valetudine diu afflictus, necnon gravi, atque diuturnâ vexatus podagrâ, edendis tamen ad Christianorum institutionem libris, qui sanctitatem ac eruditionem ubique spirant, jugiter incubuit. Opera genuina S. Gregorii Magni Papæ sunt ista: *Expositio Moralis in Job* in triginta quinque libros distincta. *Liber Pastoralis*, seu de Cura Pastorali quatuor in partes distributus. *Homiliæ super Prophe-*

phetam Ezechielem viginti duæ. *Homiliæ quadraginta in Evangelia*. *Epistolarum libri duodecim*. *Antiphonarium*. *Sacramentarium*, quod ex venerandæ antiquitatis Codice MS. edidit *Hugo Menardus* Benedictinus Congreg. S. Mauri. *Quatuor libri Dialogorum*, quos Hæretici, & nonnulli Catholici intemperantioris Critices viri Gregorio Magno abjudicant, dictitantes, quatuor illos libros Dialogorum ineptis fabulis, & innumeris miraculis, quæ ab omni veri specie abhorrent, esse infartos. Sed istos Aristarchos meritò doctissimus noster *Melchior Canus* lib. xi. de locis cap. 6. castigat his verbis: *Magnis, præclarisque virtutibus viri sanctissimi atque optimi id consequi meruerunt, ut in rebus ejusmodi, quas vel spectasse, vel ab aliis fide dignis, qui spectarint, se vidisse testati sunt, fides omninò illis habeatur. Qua in re Erasmus Roterodamus, aliique juniores quidam sæpè ac licentèr errarunt*. Addo etiam, quod licet hæc miracula, quæ S.Gregorius in his quatuor Dialogorum libris narrat, si ad debilis rationis humanæ trutinam expendantur, incredibilia videri possint, nihilosecius spectata omnipotentiâ Dei, cui omnia parent, creditu facilia erunt. Sed hac de re plura legesis apud Mabillonium tom. 2. Annalium, & sæculo 1. Benedictino. Inter Opera dubia S. Gregorii Magni collocant periti Critici *Commentarium in libros Regum*, & *Commentarium in septem Psalmos Pœnitentiales*. Rejicitur autem à viris eruditis tamquam spurius & suppostititius *Commentarius in Cantica Canticorum*, qui sub nomine S. Gregorii Magni circumfertur, tum quia non extat in MSS. Codicibus melioris notæ; tum quia etiam *Paterio* S. Gregorii Magni discipu-

lo, ejusque Operum ſtudioſiſſimo, fuit omninò incognitus. Novam & accuratiſſimam omnium S. Gregorii Operum Editionem adornarunt eruditiſſimi Monachi Benedictini Congreg. S. Mauri, quam doctiſſimis Præfationibus, & Notis, atque Sanctiſſimi illius Pontificis Vitâ elegantiſſimè deſcriptâ illuſtrarunt, & S. Gregorii Magni Opera in quatuor Tomos diſtribuerunt. Priori Tomo continentur Exegetica in ſacram Scripturam, ſcilicet Moralium in Job libri triginta quinque, Homiliarum in Ezechielem Prophetam libri duo, & totidem Homiliarum in Evangelia.

Secundus Tomus continet cætera S. Gregorii indubitata & germana Opera, ſive ad Hiſtoriam, ſive ad Eccleſiaſticam ſpectent Diſciplinam; ſcilicèt librum Regulæ Paſtoralis, quatuor Dialogorum libros, & Regiſtrum Epiſtolarum.

Tertius Tomus bipartitus eſt. Prior pars exhibet librum Sacramentorum, Antiphonarium, & cætera liturgica cum eruditiſſimis Notis *Hugonis Menardi* Congreg. S. Mauri Benedictini. Altera ejuſdem Tomi pars complectitur Commentarium in lib. I. Regum, Expoſitionem in Cantica Canticorum magna ex parte auctam, aliam in ſeptem Pſalmos expoſitionem, & concordiam quorumdam ſacræ Scripturæ teſtimoniorum.

Quartus Tomus duas etiam in partes diviſus eſt. Prior pars continet S. Gregorii Vitam, tum à *Paulo Warnefridi*, tum à *Joanne Diacono* ſcriptam, & aliam recentem, quam ex Gregorianis præſertim ſcriptis adornarunt doctiſſimi Patres Benedictini Congreg. S. Mauri. Secunda pars ejuſdem Tomi exhibet genuinum *Paterium* S. Gregorii Magni

gni discipulum, qualis habetur in quam plurimis optimæ Notæ MSS. & *Alusi* Tornacensis Monachi Expositionem in Novum Testamentum ex Gregorianis sententiis, quæ *Paterii* nomen in superioribus Editionibus immeritò præferebat.

D. Nihil hactenùs dixisti de Scriptoribus Græcis, qui sexto Ecclesiæ sæculo magnam eruditionis famam sibi in Oriente compararunt, quorum nomina, patriam, & Opera scire percupio.

M. Sæculum sextum singulari eruditione in Oriente nobilitarunt *Basilius* gente Cilix, & Presbyter Ecclesiæ Antiochenæ, qui scripsit tres libros *Historiæ Ecclesiasticæ*, quorum primus incipit ab anno CCCCL. & desinit in *Simplicii* Papæ morte anno CCCCLXXXIII. Secundus initium inde sumens, Historiæ filum perduxit usque ad annum DXVIII. Tertius res gestas ab Imperatore *Justino* complectitur. Alia ejusdem Basilii Opera refert *Photius* in Bibliotheca Cod. 95. & 107. *Theodorus* Ecclesiæ Constantinopolitanæ Lector collegit ex Socrate, Sozomeno & Theodoreto Historiam tripartitam duobus libris comprehensam à vicesimo Constantini Magni Imp. anno usque ad Imperium *Juliani* pertingentem. Huic Operi posteà Theodorus duos alios Historiæ Ecclesiasticæ libros addidit, proprio marte conscripros, à tempore videlicet, quo Socrates Historiæ finem imposuit, ad principium usque Imperii *Justini* senioris, idest, usque ad ann. DXVIII. *Jobius* Monachus Orientalis scripsit librum adversùs *Severum* Hæreticum, cujus nulla supersunt hodiè vestigia, & libros novem *de Incarnatione Domini*, quorum fragmenta legi possunt in Bibliotheca Photii Cod. CCXII. *Joannes Scythopolitanus* scri-

psit contra Eutychianos, & Acephalos. *Cyrillus Scythopolitanus* scripsit Vitam *S. Joannis Silentiarii*, Vitam *S. Euthymii* Abbatis, & Vitam *S. Sabæ*. His Scriptoribus Græcis addi possunt *Procopius Gazæus* qui in plurimos Scripturæ sacræ libros edidit Commentarios, ut videre est in Bibliotheca Photii Cod. 160. 206. & 207. *Aretas* Cæsareæ in Cappadocia Episcopus, qui scripsit explanationem in Apocalypsim; *Zacharias* Mytilenus Episcopus, qui calamum strinxit in Manichæos; *Ephremius*, seu *Euphræmius* Episcopus Antiochenus, multos composuit Tractatus pro defensione Concilii Chalcedonensis; *Joannes* natione Cappadox, Episcopus Constantinopolitanus, ob singularem vitæ abstinentiam dictus *Jejunator* scripsit librum *de Baptismo*, quem S. Leandro Hispalensi Episcopo dicavit, ut testatur S. Isidorus Hispalensis in lib. de Scriptori- Ecclesiasticis, aliosque *de Pœnitentia* composuit libros, de quibus videndus est doctissimus *Joannes Morinus* Congreg. Oratorii Presbyter in fine libri, quem edidit *de Pœnitentia*. Inter libros, quos *Joannes* dictus *Jejunator* de Pœnitentia scripsit, præcipuus est *liber Pœnitentialis*, ex quo Græci multa in suis scriptis testimonia excerpserunt; *Eulogius* Patriarcha Alexandrinus libros quinque scripsit contra Novatianos apud Photium in Bibliotheca Cod. CCXXV. item librum contra *Theodosium*, & *Severum*, de quo idem Photius Cod. CCXXVI. item *Invectivam Orationem contra unitatem subitò exortam inter Theodosianos, & Gajanitas Acephalos*, de qua idem Photius Cod. CCXXVII. Præterea, Orationes XI. quarum argumenta perstringit Photius Cod. CCXXX. ejusdem Eulogii Patriarchæ Alexan-

andrini Sermonem in diem Festum Palmarum publicavit doctissimus *Combefisius* tom. 1. Auctuarii Bibliothecæ Græco-latinæ, sicut jam observavimus in superiori Colloquio. Inter nobiles Scriptores Græcos jure censetur *Evagrius Scholasticus*, qui Epiphaniâ Syriæ urbe oriundus, post Eusebium, Socratem, Sozomenum & Theodoretum, libros sex Historiæ Ecclesiasticæ concinnavit, ab anno scilicet CCCCXXXI. quo Nestoriana impietas in Concilio Ephesino confixa est, usque ad duodecimum annum Mauricii Imperatoris, idest, usque ad annum DXCIII. Omnia, quæ ad suum argumentum dignè tractandum conducere poterant, summâ diligentiâ ex optimis Scriptoribus collegit, putà ex Prisco, Joanne, Zacharia, Eustachio & Procopio Rhetoribus. Evagrii Historiam Ecclesiasticam doctissimus *Valesius* è Græco in Latinum sermonem vertit, & egregiis Notis illustravit. Versio quippè Christophorsoni, quâ usus est Baronius, variis in locis non satis viris eruditis accurata videtur. Scripsit etiam idem Evagrius volumen Epistolarum, Orationum & Relationum, imperante *Tiberio Constantino*, à quo *Quæstoris* dignitate donatus est; nec multò post, cùm Orationem composuisset de laudibus *Mauricii* Augusti ob Natalem Theodosii nobilissimi pueri, codicillos præfecturæ ab eodem Mauricio accepit, ut ipsemet testatur in Epilogo Historiæ suæ.

D. Percensuistine omnes Scriptores Græcos, qui sexto sæculo floruerunt?

M. Supersunt adhùc nonnulli, quos hìc breviter subiiciam. *Dorotheus* Archimandrita, & *Sanctus Joannes Climacus* de moribus præclarè scripse-

runt. Dorothei virtutes gravissimis testimoniis *Theodori* studitæ, & *Tarasii* Patriarchæ Constantinopolitani celebratæ sunt, ut liquet ex Prologo ad ipsius Dorothei *Asceticas Institutiones*, quæ extant in Biblioth. Patrum. *Joannes* verò dictus est *Climacus* ob librum quem edidit, *Scala Cœli* inscriptum, & in triginta Capita distinctum, quibus tamquàm totidem gradibus, seu scalis, ad perfectionis religiosæ culmen ascenditur. Vitæ S. Joannis Climaci aliquod Compendium à Daniele Monacho Raythuno elucubratum libro ipsius, *Scala Cœli*, inscripto præfixum est, quod etiam recitat Bollandus ad diem xxx. mensis Martii, quâ colitur S. Joannes Climacus. Scripsit etiam idem Sanctus *librum ad Pastorem*. *Leontius Bizantinus* Monachus in Laura S. Sabæ propè Hierosolymam scripsit librum *de Sectis Hæreticorum, ac de Synodo Chalcedonensi* in x. Actiones distinctum. *Tres libros adversùs Eutychianos & Nestorianos*: Libros duos *contra fraudes Apollinaristarum*: item *Solutiones Argumentorum Severi*, & alia Opera, quæ sive edita, sive inedita versione latinâ donata & accuratissimè repurgata in lucem propediem emissurus est doctissimus noster *Michael le Quien*. Denique, in sexto Ecclesiæ sæculo duo *Anastasii* celebres fuerunt in Oriente, quos, sicut jam in superiori Colloquio observavimus, nonnulli inscitè confundunt. Alius quippè fuit *Anastasius senior* Ecclesiæ Antiochenæ Patriarcha, qui composuit tres Orationes, quas noster *Combefisius* inseruit tom. 2. Bibliothecæ Græco-latinæ Sanctorum Patrum. Prima Oratio est *de Annunciatione Beatissimæ Virginis*, sicuti & secunda; Tertia verò est *de Transfiguratione Domini*

ii nostri Jesu Christi. Extant etiam sub nomine Anastasii Patriarchæ Antiocheni quinque Oratio-
nes Dogmaticæ manuscriptæ in Bibliotheca Cæsa-
rea, ut refert *Lambecius* tom.7. Commentariorum
de eadem Bibliotheca pag. 167. Alter *Anastasius*
fuit Monachus, qui vixit in Monte Sinai, & ideò
Sinaita appellatus. Hic Auctor est librorum XI.
Anagogicarum contemplationum in Hexameron, quos
tamen Baronius putavit esse fœtus Anastasii Pa-
triarchæ Antiocheni. citantur enim hi libri in An-
nalibus *Michaelis Glicæ* viginti circiter vicibus, ibi-
que nunquàm eorum Auctor Episcopus, aut Pa-
triarcha Antiochenus appellatur, sed sæpiùs *Ana-
stasius Sinaita*, ex quo colligitur, Anastasium Mo-
nachum Sinaitam legitimum esse horumce libro-
rum parentem, non verò Anastasium Patriarcham
Antiochenum. Liber, cui titulus: *Responsio Ana-
stasii Episcopi ad Orthodoxorum aliquorum Christiano-
rum interrogationes de diversis Capitibus Ecclesiasti-
cis*, quem Baronius tribuit Anastasio Sinaitæ, ne-
que ab hoc, neque ab Anastasio Patriarcha Antio-
cheno editus est; tùm quia plures errores Græco-
rum inserti sunt in his Quæstionibus & Responsio-
nibus; tum quia etiam in illis citantur *Olympiodo-
rus*, qui decimo sæculo floruit, & alii juniores
Scriptores. Liber inscriptus *Dux viæ adversùs Ace-
phalos* editus est ab Anastasio Monacho Sinaita, non
verò ab Anastasio Patriarcha Antiocheno, ut visum
est Baronio. Titulus enim in MS.Codice sic habet:
Exordium libri S. Anastasii Monachi Sinaitæ. Simi-
liter, Oratio *de sacra Synaxi*, & Expositio *in Psal-
mum sextum*, quæ à Baronio adscribuntur Anastasio
Episcopo Antiocheno, sunt Anastasii Monachi Si-
nai-

naitæ, & Notis à nostro *Combefisio* illustrantur tom. 2. Bibliothecæ Græco-latinæ Sanctorum Patrum. Ausus est *Albertinus* Sectæ Calvinianæ Pseudo-Minister asserere in libro, quem edidit, de Sacramento Eucharistiæ, Anastasium Monachum Sinaitam credidisse, Eucharistiam esse meram figuram Corporis Christi virtutis ejus & efficaciæ plenam. At Anastasium Monachum ab hoc errore vindicant *Petrus de Marca* Archiepiscopus Parisiensis in Epistola ad *Lucam Dacherium*, *Arnaldus* Doctor Sorbonicus lib. 7. tom. 1. *de perpetuitate fidei Catholicæ Ecclesiæ circa Eucharistiam* cap. 2. & *Natalis Alexander* in sexto Ecclesiæ sæculo cap. 13. ubi doctissimi illi Scriptores pluribus probant, Anastasium Sinaitam Monachum realem Corporis Christi in augustissimo Eucharistiæ Sacramento constanter docuisse, quamvis errore sibi proprio, & in explicandis hujus Mysterii circumstantiis lapsus, opinatus sit, Corpus Christi in Eucharistia esse corruptibile, & affectiones, quæ conveniunt accidentibus, putà, frangi, dividi, dentibus conteri, stomacho digeri, alterari & corrumpi, Corpori Domini convenire. Quâ in re licèt erraverit Anastasius Sinaita Monachus, nunquàm tamen deflexit à fide, quâ semper, ubique, & ab omnibus creditum est, Corpus Christi esse realiter præsens in Eucharistiæ Sacramento. Sed de Scriptoribus Ecclesiasticis, qui sextum sæculum doctrinâ & pietate illustrarunt, hæc prælibasse sufficiat.

COL-

COLLOQUIUM VI.

De Doctrina, Disciplina, & Morali Christiana sexti Ecclesiæ sæculi.

9. CUm Ecclesiæ Catholicæ veritas in Doctrina, Disciplina, & Morali potissimùm splen-
escat, hoc unum dumtaxàt ad rerum, quæ ad Hi-
oriam sexti Ecclesiæ sæculi spectant, plenam noti-
am desiderari videtur, ut de Doctrina, Discipli-
a, & Morali hujus sæculi brevitèr in isto Collo-
uio disseramus. Agedum, & ostende primò, quæ-
am fuerit Doctrina sexti Ecclesiæ sæculi?

M. Doctrina sexti sæculi eadem planè fuit,
ıæ nunc obtinet in Ecclesia Catholica, & quæ ab
postolis profecta invariabili sæculorum serie ad
os usque constanti perpetuâque traditione propa-
ata est. Profitebantur omnes fideles sexti Eccle-
e sæculi unam divinam Essentiam & tres Personas
ontra Arianos, & Sabellianos; duas in Christo na-
ıras, divinam scilicèt & humanam, contra Euty-
ıianos; unam personam, seu divinam, contra Ne-
orianos. Circà hæc duo præcipua fidei Orthodo-
e dogmata nulla prorsùs Catholicos inter sexti
cclesiæ sæculi fuit controversia. Quapropter, ju-
e meritò observat doctissimus Cardinalis *Norisius*
ı Dissertatione Historica *de uno ex Trinitate carne*
ısso, contentionem illam, quæ sæculo sexto inter
atholicos exorta est, circà hanc propositionem:
Unus è Trinitate carne passus est, fuisse puram pu-
tam-

tamque inter Catholicos Logomachiam, qualis olim fuerat de hac voce *Hypostasis* quæstio tantâ opinionum discrepantiâ Latinam inter & Græcam Ecclesiam agitata. Latini siquidem, ut jam observavimus in sexto Colloquio in Historiam quarti Ecclesiæ sæculì, tres personas, & unam Hypostasim in Sancta Trinitate esse affirmabant; ipsis enim Hypostasis idem erat ac substantia, natura, & essentia. Ex adverso Græci tres Hypostases in Sanctissima Triade admittendas esse pertendebant, quia Hypostasis apud illos idem erat ac persona. Magno certè animorum æstu Latinos inter & Græcos diù multùmque disceptatum fuit, priusquâm Latini, re maturo examine ponderatâ, nomen Hypostasis in eadem cum Græcis significatione reciperent, quamvis utrique, ideſt, tàm Latini, quàm Græci, essent in re significata planè concordes, nempè unam Essentiam esse divinam, tresque Personas, atque pro Catholico isto dogmate contra Hæreticos se strenuè depugnare utrique palàm gloriarentur. Huìc igitur de significatione vocis *Hypostasis* contentioni in quarto sæculo accerrimè ventilatæ persimilis fuit ista controversia Catholicos inter sexti sæculi enata circà hanc propositionem: *Vnus è Trinitate carne passus est*, hanc quippè Monachi Scythæ cum quibusdam aliis Catholicis constanter propugnabant; alii verò Catholici eam Eutychianæ Hæreseos insimulabant, hincque tot clamosæ disputationes, & tot contra se factitatæ hinc indè accusationes. Hæc tamen pura erat quæstio de nomine, quia utraque litigantium pars in fidei dogmate consentiebat, duas in Christo naturas indivisè adversùs Eutychianos admittens, & unam in eodem Personam contra

Ne-

lestorianos adstruens. Crediderim ipse, huic conroversiæ inter Catholicos sexti sæculi obortæ locum dedisse errorem facti in hoc positum, quòd multi Catholici hanc Scytharum Monachorum propositionem: *Unus è Trinitate carne passus est*, à blasphemia *Petri* Fullonis Hæretici Eutychiani non differre autumarent. Hic enim Hæreticus Trisagio addiderat hæc verba: *Qui crucifixus es pro nobis*, cum quibus ista propositio: *Unus è Trinitate crucifixus*, sensu convenire videbatur. Verùm, errore facti in hoc hallucinabantur illi Catholici; nam *Petrus Fullo* hæc verba: *Qui crucifixus es pro nobis* Trisagio, quo Deus ter Sanctus proclamatur, addiderat; ut innueret Filium Dei in substantia deitatis, vel Trinitatem totam passam esse. Duas siquidem in Christo naturas negabat impius ille Eutychianus. At Scythæ Monachi duas in Christo naturas inconfusas conceptis verbis profitebantur, & *unum è Trinitate*, scilicèt Filium Dei, non in substantia Deitatis, sed carne passum ac crucifixum propugnabant. Suam, sociorumque suorum Scytharum Monachorum super hac re sententiam dilucidè exponit *Maxentius* in Professione *Fidei de Christò*, eamque Sancti *Procli* Constantinopolitani Episcopi, cujus doctrinam recepit Synodus Chalcedonensis, auctoritate confirmat in Tomo ad Armenios, ut legere est apud *Natalem Alexandrum* in selectis Historiæ Ecclesiasticæ Capitibus sæculo VI. Dissertatione secunda. Mirum igitur non est, si Joannes II. Summus Pontifex, postquàm accuratè examinasset, hanc propositionem: *Unus è Trinitate carne passus est*, & Schytharum Monachorum doctrinam de duabus in Christo naturis perspectam exploratamque

que habuiſſet; tanquàm Catholicam approbaverit, & Acæmetas Monachos,qui prædictam propoſitionem, ceu Hæreticam, reprobabant, damnaverit; ut jam à nobis obſervatum eſt in ſuperioribus Colloquiis. Nulla igitur in ſexto ſæculo diſſenſio aut controverſia fuit inter Catholicos circà dogmata Sanctiſſimæ Trinitatis, & Incarnationis Verbi Divini, ſed potiùs concors omnium doctrina, animorumque conſenſio.

D. Quænam fuit doctrina ſexti ſæculi circà alia fidei dogmata, quæ credenda proponit Eccleſia Catholica, & ab Hæreticis noſtri temporis reprobantur?

M. Circà alia fidei dogmata, quæ credenda proponit Eccleſia Catholica,eadem prorsùs fuit ſæculi ſexti doctrina ac noſtra. Hæretici quippè velint nolint, fateri coguntur, Chriſtianos ſexti Eccleſiæ ſæculi cultum detuliſſe Sanctis, eosque invocaſſe; Martyrum ſepulchra, & Reliquias in maxino honore habuiſſe; Cœlibatum obſervatum, & Monaſticum Inſtitutum latè in eo fuiſſe propagatum; Primatum Romani Pontificis micuiſſe præſertim in perſona Agapeti Papæ, qui, ut in ſuperiori Colloquio diximus, Conſtantinopoli degens *Anthimum* Patriarcham Conſtantinopolitanum, cui impenſiùs favebat *Theodora* Auguſta, Sede Patriarchali propriâ ſuâ authoritate, nulloque còacto Concilio, dejecit, & in ejus locum *Mennam* ſubſtituit. Præthereà, Eccleſiam in Conciliis generalibus congregatam in defininiendis rebus fidei infallibili pollere auctoritate Chriſtiani ſexti Eccleſiæ ſæculi firmitèr crediderunt cum Sancto Gregorio Magno, qui eodem ſæculo Pontificatum geſſit, & in Epiſto-

Synodica ad Patriarchas, quæ est xxv. lib. I. te-
atur, se quatuor Concilia Oecumenica suscipere,
venerari, sicut Sancti Evangelii quatuor libros.
uintum paritèr Concilium generale, in quo tria
mnata sunt Capitula, se pariter venerari profite-
r idem Summus Pontifex, eique, qui aliter sapit,
athema dicit, his verbis: *Quisquis ergò aliud sa-
, anathema sit, quisquis verò prædictarum Synodo-
m fidem tenet, pax ei sit, à Deo Patre &c.* Quapro-
er, quandò Sanctus ille Pontifex mitiùs egit cum
eodelinda Longobardorum Regina, & cum non-
llis, qui Concilii quinti generalis auctoritati
damnatione trium Capitulorum damnatione ob-
nperare detrectabant, nec eos pro Schismaticis
buit, usus est Sanctissimus ille Pontifex prudenti
adam Oeconomiâ, fortè quod eos ignorantiâ
orare potiùs, quàm pravâ voluntate noverat,
nque doceri non refugerent, sperabat futurum
tandem aliquandò resipiscerent, maximè post-
àm illis fuisset ostensum, Synodo Chalcedonensi
llum à quinta Synodo vulnus esse illatum, ut per-
àm sibi persuadebant. Sed prudentis Oecono-
æ elapso tempore, cùm pauci superessent trium
pitulorum defensores, summo jure cum illis egit
nctus Gregorius, nec priùs ipsos ad communio-
n recepit, quàm professi fuissent, se quintam Sy-
dum pari cum aliis quatuor Oecumenicis vene-
ione suscipere. Hanc supremam Ecclesiæ aucto-
atem in Concilis Oecumenicis adstruens S. Gre-
ius Magnus, omnes contra Catholicam Fidem
jam exortos errores, aut in posterum orituros
ul oppressit.

Sacrificia, Orationes, Vigilias, Eleemosynas,
alia-

aliaque id genus pietatis officia Defunctis admodùm prodesse, eosque subsidiis istis vel levari, vel ex toto liberari constans erat in VI. sæculo utriusque Ecclesiæ tàm Orientalis, quàm Occidentalis doctrina, sicut perspicuis, invictisque omnium sæculorum testimoniis confirmata testatur *Eustratius* Scriptor sexti Ecclesiæ sæculi, Magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter, in libro, cui titulus est: *Refutatio eorum, qui dicunt, animas Corporibus suis solutas non operari, nec precibus sacrificiisque, quæ pro iis offeruntur, adjuvari*. Quem librum *Leo Allatius* græcè latinèque edidit. Sanctus etiam Gregorius M. qui sexto sæculo universalem regebat Ecclesiam, pluribus in locis eamdem doctrinam tradit, sed præcipuè lib.4. Dialogorum cap.39. ubi interroganti discipulo: *An post mortem Purgatorius ignis sit?* respondet Sanctus Doctor: *pro quibusdam levibus culpis tergendis esse antè Judicium purgatorium ignem*. Quod infrà disertè probat. Et cap.55. sic scribit: *Multorum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiæ adjuvare; ita ut hanc nonnunquam ipsæ defunctorum animæ expetere videantur*.

Confessionis & Absolutionis Sacerdotalis necessitatem pluribus in locis probat idem Gregorius, maximè lib.22. Moralium in Job. num.31. & Homiliâ 26. in Evangelia, ubi sub Schemate *Lazari* ex mortuis à Christo revocati, & ab ejus Apostolis soluti, explicat peccatoris per Confessionem peccatorum è sepulchro prodeuntis resurrectionem & solutionem. Sic enim habet: *Lazaro ergò dicitur: Veni foras: ac si apertè cuilibet mortuo in culpa diceretur: Cur reatum tuum intra conscientiam ab-*

scon

ſcondis? foras jam per Confeſſionem egredere, qui apud te per negationem lates. Veniat itaque foras mortuus, ideſt, culpam confiteatur peccator. Venientem verò foras ſolvant diſcipuli, ut Paſtores Eccleſiæ ei pœnam debeant amovere, quam meruit, qui non erubuit confiteri quod fecit. Hæc de ſolutionis ordine breviter dixerim, ut ſub magno moderamine Paſtores Eccleſiæ vel ſolvere ſtudeant, vel ligare.

Miſſarum ſolemnia in ſexto ſæculo fuiſſe celebrata, paſſim legimus in Operibus S. Gregorii Magni præſertim in Homiliis in Evangelia, ex quibus facilè colligitur, fideles hujus ſæculi conſtantèr credidiſſe, Miſſam eſſe verum & propriè dictum Sacrificium, & in auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento verè & realiter contineri Corpus, & Sanguinem Chriſti Domini. Quod etiam Sanctus Gregorius Magnus cap.58. lib.4. Dialog. his perſpicuis verbis confirmat: *Ejus quippè ibi corpus ſumitur, ejus caro in populi ſalutem partitur, ejus ſanguis non jam in manus infidelium, ſed in ora fidelium funditur.* Refert quoque *Joannes Diaconus* in Vita ejusdem S. Gregorii Papæ lib.2.cap.4. quod *Matrona quædam Beato Gregorio per ſtationes publicas Miſſarum ſolemnia celebranti ſolitas oblationes obtulerat. Cui poſt Myſteria traditurus cùm diceret: Corpus Domini Noſtri Jeſu Chriſti conſervet animam tuam, laſciva ſubriſit. Ille continuò dexteram ab ejus ore convertens, partem illam Domini Corporis ſuper Altare repoſuit. Expletis verò Miſſarum ſolemniis, Matronam coram populo inquiſivit, quamobrem Corpus Dominicum ſumptura ridere præſumpſerit? At illa diù muſſitans tandem prorupit: quia panem, quem propriis manibus me feciſſe cognoveram, tu Corpus Dominicum perhibebas. Tùm*

Gregorius pro incredulitate mulieris cum tota plebe ſe in orationem proſtravit, & poſt paululùm ſurgens, particulam panis, quam ſuper Altare poſuerat, carnem factam reperit; quam coram cunctis incredulæ Matronæ demonſtrans, ad credulitatis gratiam tàm illam revocare potuit, quàm totum populum confirmare curavit. Rurſùs itaque in orationem cum eiſdem proſtratus, carnis fruſtum in panis primordia reformavit. Hoc longiusculum licèt Joannis Diaconi teſtimonium producere operæ pretium duxi, ut manifeſtò conſtet, Chriſtianos ſexti Eccleſiæ ſæculi firmâ fide credidiſſe realem præſentiam Corporis, & Sanguinis Chriſti Domini in Euchariſtiæ Sacramento, ſicque retundatur effrænis audacia *Albertini* Sectæ Calvinianæ Pſeudo-Miniſtri, qui in libro, quem edidit, *de Sacramento Euchariſtiæ*, duos adducit Scriptores ſexti ſæculi, videlicèt *Anaſtaſium Sinaitam* Monachum in lib. qui inſcribitur, *Dux Viæ*, & *Facundum* Hermianenſem Epiſcopum lib. 9. cap. 19. à quibus negatam eſſe ait realem præſentiam Corporis Chriſti in Euchariſtiæ Sacramento. At Anaſtaſium Sinaitam, ſicut in ſuperiori Colloquio vidimus, ab hoc errore viri doctiſſimi vindicant, ſicut & *Facundum* Hermianenſem Epiſcopum, ut videre eſt apud *Natalem Alexandrum* cap. 4. art. 6. §. 2. Hiſt. Eccleſ. ſexti ſæculi. Præterquamquod nulla omninò eſt *Facundi* Hermianenſis Epiſcopi in Eccleſia authoritas, utpotè qui Schiſmaticus fuit, in Schiſmate ſcripſit & obiit. Sed quæ, amabo, major veſania eſſe poteſt, quàm obſcura quadam teſtimonia in horumce duorum ſexti ſæculi Scriptorum libris expiſcari velle, & luculentiſſima nollè recipere teſtimonia deprompta ex Operibus S. Gre-

go-

gorii Magni, qui eodem sæculo universæ Ecclesiæ clavum regebat, ex quibus Sole clariùs colligitur, omnes sæculi sexti Christianos præsentię realis Corporis & Sanguinis Christi Fidem constantissimè tenuisse? legesis *Confessionem Gregorianam* typis Coloniç editam apud *Arnoldum Quentelium* anno MDIV. Auctore *Theodoro Petrejo* Campensi Colonensis Carthusiæ alumno, qui invictè demonstrat, omnes fidei articulos, de quibus nobis impræsentiarum cum Lutheranis, & Calvinistis, aliisque novis Hæreticis controversia est, à Sancto Gregorio Magno probatos & assertos esse, eorumque errores in antecessum à S. illo Doctore fuisse præfocatos.

D. Sine, quæso, ut te paululùm interpellem, & à te perconter, an vera sit illa Historia, quæ circumfertur de anima *Trajani* Imperatoris in infidelitate defuncti ab inferis precibus Sancti Gregorii Magni liberata? Si enim hæc narratio vera sit, sequitur planè, Christianos sexti Ecclesiæ sæculi non consensisse nobiscum in hoc dogmate fidei, quo credimus, licitum non esse orare pro his, qui in sua impietate & in infidelitate demortui æternis sunt cruciatibus addicti, quia, ut inquit Scriptura Sacra, *In Inferno nulla est redemptio*.

M. Hæc narratiuncula, quam audisti, de liberatione Trajani ab Inferis, & de fusis ad eam impetrandam à Sancto Gregorio Magno precibus, jure meritò à viris eruditis fabulæ loco habetur. Enim verò, ut benè multa prætermittam momenta à peritis Criticis adducta, quæ rem planè confodiunt; quî credibile est, Sanctum Gregorium orare voluisse pro liberatione Trajani, quem sciebat in infidelitate mortuum, adeòque æternis flammis ad-

dictum, cùm ipsemet lib.4. Dialogorum cap.44.& lib.34. Moralium cap.16. cum universa Ecclesia doceat, pęnas Inferni esse ęternas, nullamque in Inferno redemptionem; ex quo infert S. ille Ecclesię Doctor, justos orare nec debere, nec posse pro hominibus in infidelitate, vel impietate defunctis, aut si pro illis oraverint, irritas planè esse eorum orationes. Legi potest super hac re caput decimum libri tertii de Vita Sancti Gregorii Magni quam tomo quarto recentis illius Operum editionis inseruerunt doctissimi Patres Benedictini Congregationis Sancti Mauri, ubi hanc, quæ vulgò jactatur, narratiunculam solidis momentis exsufflant. Habetur quidem illius narratiunculæ de liberatione animæ Trajani ab Inferis precibus Sancti Gregorii Magni aliqua mentio in oratione, quæ adscribitur Sancto Joanni Damasceno, *de iis qui in fide obdormierunt*; sed hanc orationem genuinum non esse Sancti Joannis Damasceni fœtum apertè demonstrant periti Critici *Bellarminus*, *Leo Allatius*, & noster doctissimus P. *Michael le Quien* in Dissertatione quinta inter Damascenicas, quas præfixit tomo 1. recentis Editionis Operum Sancti Damasceni, quam eruditis ac pulcherrimis Notis illustratam nuperrimè publicavit. Addo etiam cum Sancto Thoma in supplemento quæst. 73. art. 5. ad 5. quod, positâ veritate illius Historiæ de liberatione Trajani ab Inferis obtentâ precibus Sancti Gregorii, dici tantùm posset, *Trajanum non fuisse in Inferno finaliter deputatum, sicut*, inquit Angelicus ille Doctor, *apparet ex omnibus illis, qui fuerunt miraculosè à mortuis suscitati, quorum plures constat Idololatras & damnatos fuisse. De omnibus enim talibus similitèr dici oportet, quod*

non

non erant in Inferno finalitèr deputati, sed secundùm præsentem propriorum meritorum justitiam; secundùm autem superiores causas, quibus prævidebantur ad vitam revocandi, erat alitèr de eis disponendum &c. Patet itaque, sive hæc narratio de liberatione Trajani ab Inferis precibus Sancti Gregorii impetratâ vera, vel falsa sit, Christianos sexti sæculi credidisse, sicut & nos in præsentia credimus, nefas omninò esse preces fundere pro his, qui in impietate vel infidelitate mortui, decretorio Dei judicio in Inferno sunt finalitèr deputati, quod perpetuò ab ipsis Ecclesiæ primordiis fuit Christianæ Fidei dogma.

D. Maximo sanè rubore Hæretici, nisi omnē frontem exuissent, suffundi deberent, dùm ea tanto ardore oppugnant fidei Dogmata, quæ tamen omni Ecclesiæ ævo unanimi Catholicorum consensione firmata & approbata fuerunt. Sed expendamus modò ea, quæ spectant Disciplinam tam Ecclesiasticam, quàm Monasticam, quæ viguit sexto sæculo.

M. Disciplinam Ecclesiasticam sexti sæculi expressam habemus in Canonibus Conciliorum, quæ eodem sæculo celebrata sunt, de quibus jam superiùs disseruimus. Nihilosecius pauca, quæ ad Disciplinam ergà Episcopos & Clericos in sexto sæculo observatam attinent, hic subnectere non erit à proposito nostro alienum: In primis, Episcopatus in Regionibus recens ad Christianam Fidem conversis Romanorum Pontificum authoritate instituebantur. Sic S. Gregorius Magnus, misso ad Sanctum Augustinum Anglorum Apostolum Pallio, præcepit ei, ut Metropoles duas institueret, *Londini* unam, alteram, *Eboraci*; & sub una-

quaque duodecim Episcopos consecraret, ut videre est in ejus Epistola xv. lib. viii. At in Regnis Christianis novi non instituebantur Episcopatus absque Metropolitanorum consensu. Occasione Schismatis Episcoporum Istriæ, qui trium Capitulorum damnationi subscribere noluerunt, Aquilejensis Metropolita ab Episcopis Schismaticis, qui quatuor Patriarchalium Sedium jurisdictioni parêre renuebant, Patriarcha fuit institutus. Sed extincto Schismate, nudum Patriarchæ nomen retinuit Aquilejensis Episcopus. Progressu tamen temporis Patriarchatus honorem, & primum locum supra omnes Italiæ Metropolitanos ei concesserunt Leo VIII. Clemens II. & Alexander II. De Patriarchatu Aquilejensi legendus est doctissimus Card. *Norisius* cap. 10. Dissert. *de quinta Synodo*, ubi fusè ac doctè de eo agit. Electiones Episcoporum fiebant à Coepiscopis, à Clero, & populo, non tamen eodem jure, nec eodem semper modo; summa autem eligendi potestas erat penès Clerum, Episcopos & Metropolitanum. In his Episcoporum electionibus, quæ sexto Ecclesiæ sæculo fiebant, cœpit Ecclesia multùm Imperatoribus & Regibus indulgere, ut eorum patrocinium promereretur ad comprimendos Hæreticos, ad executionem Canonum, ad Ecclesiæ bona sarta tecta conservanda maximè necessarium. Translationes Episcoporum, nisi postulante Ecclesiæ utilitate, non permittebantur. Coadjutores cum futura successione sibi designabant Episcopi, si id necessitas, aut Ecclesiæ commodum exigerent. Sic *S. Augustinus* Anglorum Apostolus sibi successorem ordinavit *Laurentium*; & *S. Sacerdos* Lugdunensis Episcopus

S.Ni-

S. *Nicetium* nepotem ſuum à Childeberto Galliarum Rege obtinuit. Ceſſiones Epiſcoporum, niſi graviſſimas ob cauſas, non admittebantur. Epiſcopos tamen, qui propter continuam ægritudinem obeundo muneri impares erant, cedere poſſe Epiſcopatu, & ad ceſſionem conſiliis inducendos eſſe, non tamen compellendos docet S. Gregorius Magnus, ut videre eſt in pluribus ejus Epiſtolis, præſertim, juxta veterem editionem, 50. 51. 52. lib.7. Quin & viri ſanctiſſimi ducti ſolitudinis amore, Epiſcopatum quandòque abdicarunt. Sic in Occidente *S. Sulpitius* Bituricenſem, *Bonnitus* Arvernenſem, & *Leodegarius* Auguſtodunenſem Eccleſias dimiſerunt; alii verò Epiſcopatus honorem totis viribus fugiendum, & ſolo charitatis & obedientiæ motu ſuſcipiendum eſſe, exemplo & ſcriptis docuerunt, quos inter potiſſimùm cenſentur S. Cæſarius, Fulgentius & Gregorius Magnus, quos ſacram dignitatem coactos ſuſcepiſſe, teſtantur hi, qui Vitas illorum ſcripſerunt *Cyprianus*, videlicet, *Ferrandus Diaconus*, & *Joannes Diaconus*. Epiſcopi ad reſidentiam in ſuis Eccleſiis tàm juxta ſtatuta Eccleſiæ, quàm juxta leges ab Imperatore Juſtiniano promulgatas obſtringebantur. A reſidentiæ tamen lege cenſebantur legitimè diſpenſati, qui à ſuis Eccleſiis ideò aberant, ut Synodis intereſſent, vel ut nomine Principum Legationes maximi momenti ad alios Principes obirent, ut multis exemplis conſtat, potiſſimùm S. Leandri Epiſcopi Hiſpalenſis, qui Wiſigothorum Hiſpaniæ Regum nomine Legationem obiit Conſtantinopoli; & *Joannis* atque *Agapeti* Summorum Pontificum, qui Gothorum in Italia regnantium Legatione apud Im-

peratorem Orientis functi sunt. Episcoporum jurisdictio sæculo sexto erat amplissima, ipsosque de omnibus Monachorum, & Monialium causis judicare voluit Imperator Justinianus, earum cognitione Judicibus civilibus interdictâ, ut videre est in ejus Novella 79. cap. 1. & 2. Bonorum Ecclesiasticorum suprema administratio penès Episcopos erat, qui tamen Oeconomos instituebant, qui bona Ecclesiæ diligenter curarent, & deinde Episcopis administrationis suæ curam redderent. Ecclesiæ bona quatuor in partes erant distributa, quarum una Episcopo; altera Clericis; tertia Pauperibus; quarta Fabricæ Ecclesiæ erat destinata. Non licebat Episcopis post consecrationem bona acquisita trasmittere ad hæredes, sed solùm bona, quæ ante Episcopatum possederant, vel quæ ipsis posteà ex consanguineorum usque ad quartum gradum hæreditate obvenerant. Poterant tamen Episcopi bonorum, quæ propriâ comparaverant industriâ, non verò ex oblationibus fidelium, vel ex redditibus Ecclesiasticis congregaverant, quem vellent scribere hæredem. Demùm, sexto Ecclesiæ sæculo Episcoporum judicia & depositiones fiebant in Synodis Provincialibus, ita tamen ut possent Episcopi his in Synodis damnati vel depositi provocare ad Romanum Pontificem, ad quem de jure spectabat delegare Judices, qui ejusdem negotii examen in Provincia instaurarent, vel, si mallet, sententiam definitivam pronunciare; quod jus Romano Pontifici ratione Primatus, quem in universa obtinet Ecclesia, assertum est, & in Concilio Sardicensi vindicatum. Sed de his plura legesis apud Clarissimum Patrem *Thomassinum* in sua *veteri &*

no-

ova Ecclesiæ Disciplina, ex qua hæc pauca excerpsisse
ıfficiat.

Venio nunc ad Disciplinam, quæ sexto Eccle-
æ sæculo circà Clericos fuit observata. Et pri-
ıo, ætas ad suscipiendum Clericatum necdùm hoc
æculo erat præfixa, sed parentes offerebant Deo
ueros suos, Cleroque devovebant, sicut patet
xemplo S. Cæsarii Episcopi Arelatensis, qui inter
sa infantiæ rudimenta Clericus factus est, teste
ypriano in ejus Vita. At Episcopi, & Presbyteri
ıte annum ætatis trigesimum, Diaconi verò ante
gesimum quintum non ordinabantur ex illius sæ-
ıli disciplina, ut colligitur ex Concilio Agathensi
an. 16. & 17. Arelatensi IV. Can. 1. Aurelianensi III.
an. 6. In Seminariis instituebantur juniores Cle-
ci, Majores etiam plerisque in Ecclesiis sub Epi-
opi disciplina in iisdem ædibus degebant & com-
unibus stipendiis alebantur. Hæc sanctissima di-
iplina ad benè informandos Clericorum mores
aximè necessaria in Galliis & in Hispaniis præser-
m viguit. Clerici non solùm vestibus à Laicorum
ıbitu distinctis utebantur, sed etiam tonsurâ &
ronâ, quam palàm gestabant, ab illis omninò
cernebantur. Non licebat Clericis ab Ecclesiis,
ıibus per ordinationem Episcopi erant addicti,
l alias migrare Ecclesias, & qui hanc legem vio-
bant, tamquàm desertores, vagi & instabiles pu-
ebantur. Non poterant etiam Episcopi Clericos
suis beneficiis ad nutum amovere. Lex Cœliba-
s sexto dumtaxàt sæculo Subdiaconis in Ecclesia
ıtina imposita ast, & ut Clericorum vita omni ex
ırte, sicut decet, irreprehensibilis esset, antiquis
anonibus, quibus Clericis districtè vetitum est

ne in ædibus suis extraneas mulieres contubernales habeant, novum robur additum est. Rectæ etiam consultum est distributioni & administrationi bonorum Ecclesiasticorum, quorum Clerici Proprietarii, seu Domini non erant, sed tantùm Oeconomi & dispensatores, itaut, detractis his, quæ ad honestam vitæ sustentationem necessaria erant, omne superfluum Pauperibus erogare tenerentur. Clerici multis immunitatibus sexto sæculo fruebantur, erantque liberi à fori sæcularis judicio, & quoties de fide, vel turpi vita, vel ob aliud crimen contrà sacros Canones admissum accusabantur, non ad Laici Judicis Tribunal vocabantur, sed coram Episcopo, vel alio Judice Ecclesiastico tota lis dirimi debebat. Quam Clericorum immunitatem strenuè tuitus est S. Gregorius Magnus, monens *Januarium* Calaritanum Episcopum Epist. 24. lib. 3 ne Sacerdotes à Laicis Judicibus in Sardinia opprimi pateretur, prohibuitque Clericis, & Monachis Diœceseos Neapolitanæ, ne ad aliud quàm Episcopi tribunal convenirent. Ad eamdem Clericorum propugnandam immunitatem multa in Galliis, & in Hispaniis celebrata Concilia sub pœnis gravissimis inhibuerunt, ne Clerici quemquam apud sæculares Judices, Episcopo non permittente, pulsarent; & ne Laici, inconsulto Episcopo, Clericum ad sæculare tribunal vocarent. Hæc est, in summa, Ecclesiæ Disciplina, quæ sexto sæculo ergà Episcopos & Clericos fuit observata.

D. Viguitne in sexto Ecclesiæ sæculo, præcipuè in Occidente Monasticum Institutum, quod tantoperè Hæretici execrantur?

M. Monasticum Institutum sexto Ecclesiæ sæ-

ꝫculo floruiſſe, & in Occidente præſertim longè
:tèque fuiſſe propagatum, liquidò colligitur ex
ɛnè multis Monaſteriis, quæ eodem ſæculo in Ita-
a, Gallia, & Hiſpania condita ſunt, de quibus le-
endus eſt doctiſſimus *Joannes Mabillonius* tom. I.
nnalium Benedictinorum, ubi datâ operâ de
:mpore, quo iſthæc Monaſteria fundata ſunt, &
: Diſciplina Monaſtica, quæ in illis adamuſſim
bſervabatur, accuratè juxta ac elegantèr ediſſerit.

D. Quinam potiſſimùm in VI. Eccleſię ſęculo
lonaſticum Inſtitutum in Occidente propagarunt?

M. Monaſticum Inſtitutum ſexto Eccleſiæ
:culo propagarunt in Occidente viri ſanctiſſimi,
ſarius Arelatenſis Epiſcopus, *Aurelianus* ejuſdem
rbis Epiſcopus, *Columbanus*, *Ferreolus* Ucecienſis
piſcopus, *Benedictus*, *Donatus*, *Iſidorus* & *Fructuo-
s*, de quibus ſingillatim pauca hìc dicemus.

S. Cæſarius duplicem, ut jam obſervavimus,
egulam ſcripſit: Unam Sanctimonialibus, in
ratiam Cæſariæ ſororis ſuæ & Monialium, quibus
æerat in Monaſterio Arelatenſi ejus ſumptibus
ꝫtructo & fundato. Hæc S. Cæſarii Regula, quam
ɔctiſſimus *Mabillonius* aſſerit primam fuiſſe Regu-
ım pro Monialibus ſcriptam, legi poteſt in Codi-
: Regularum *Holſtenii*, & apud eruditum *Cointium*
1 Annalibus Eccleſiæ Francorum, ubi deſcribitur,
: prolixis atque eruditis Notis illuſtratur. Alte-
am S. Cæſarius pro Monachis ſcripſit Regulam,
uæ in plerisque Monaſteriis vigebat, præſertim
1 Gallia Narbonenſi. Hanc etiam *Holſtenius* in
:odice Regularum edidit, illamque deſcripſit *Coin-
ius* in Annalibus Francorum ad annum DXXXVI. &
ruditis Commentariis expoſuit. Præter has duas
Re-

Regulas, S. Cæſarius etiam exhortationes Sanctimonialibus ſcripto direxit, in quibus ſuperbiam, invidiam, virorum colloquia, & familiaritatem, veſtium elegántiam, ſplendidumve colorem, opera manuum vana & ſuperflua præ cæteris cavenda, monet, aitque, non ſufficere veſtem mutaſſe & religionis habitum ſuſcepiſſe, niſi & mores mutentur, & contra malè dulces voluptates dimicetur. Præclara ſunt quoque S. Cæſarii monita ad *Oratoriam* Abbatiſſam, quibus eam adhortatur, ut prior in Eccleſia inveniatur, poſtrema exeat; prima itidem ſuſcipiat laborem, poſterior ſolvat; communibus cibis utatur in communi menſa; non ſit veſtibus ornatior cæteris, ſed moribus; Sorores omnes diligat, ac parem eis caritatem impertiat; nomen ejus complures noverint, beneficia plurimi ſentiant, vultum rari cognoſcant; omnis denique actio ſit propter Deum, ſermo de Deo, cogitatio in Deum. Hos mores in Abbatiſſis Beatus ille Pontifex exigebat.

Sanctus Aurelianus duplicem itidem ſcripſit Regulam, unam Monachis, alteram ſacris Virginibus inſcriptam. Utramque publicavit *Holſtenius* in Codice Regularum, & utramque pariter deſcripſit *Cointius*, notisque illuſtravit in Annalibus Eccleſiæ Francorum ad annum DXLVIII. Regula Sancti Aureliani in multis concordat cum Regula Sancti Cæſarii, in multis cum Regula Sancti Benedicti, quam uti Cæſarianam præ oculis videtur habuiſſe *Aurelianus*, ſicut oſtendit Mabillonius tom. I. Annal. Benedictinorum.

Sanctus Columbanus, cujus operâ tâm in Gallia, quàm in Italia Monaſticum Inſtitutum propaga-

atum est, relictâ Hiberniæ Insula in Galliam venit nno DLXXXV. ut luculentèr evincit Mabillonius in ita *Waldeberti* Abbatis Luxoviensis, quæ extat rte II. sæculi III. Benedictini. Regulam, quam Mochi sequerentur, condidit; quæ etiamnùm extat ud Holstenium *in Codice veterum Regularum*. ulta Monasteria extruxit Sanctus Columbanus, orum præcipua fuere *Luxoviense*, *Angratense*, & ntanense in Gallia, & in Italia *Bobiense*, ubi & sepltus fuit, & reliquiæ ejus multis pollent virtutis, sicut narrat *Jonas* in ejus vita. Clariores San Columbani Discipuli fuerunt *Gallus*, *Eustasius*, *alaricus*, *Attala*, Sancti Columbani in Bobiensis onasterii regiminis successor, itemque *Deicolus*, *obardus*, *Sigisbertus* Abbates. Monachos enim nnes, qui sub Sancti Columbani Regula militan Deo servierunt, commemorare non licet.

Sanctus Ferreolus Ansberti filius Sancto Firmi Episcopo Ucetiæ patruo suo successit anno DLIII. ex ejus Vita à se ex veteri MS. publicata colligit *rcus Antonius Dominicius*. In hac Urbe Monarium excitavit, quod de suo nomine *Ferriolacen* nuncupavit. Extat ejus Regula, quam pro Mochis scripsit apud Holstenium, cujus Capitula raque conformia sunt Statutis S. Cæsarii Episco Arelatensis, sicut ostendit sæpè laudatus *Cointius* Annalibus Ecclesiæ Francorum ad annum DLVIII. m. IX. & sequentibus.

Sanctus Benedictus Monachorum in Occidente rens, Nursiæ in Diœcesi Spoletana natus, & Ro e liberalibus disciplinis excultus, ad eum locum, i *Sublacus* dicitur, in altissimam speluncam secess, ubi per triennium nemini notus delituit, sed spar-

ſparsâ illius Sanctitatis famâ, benè multi Monachi ſe illi inſtituendos tradiderunt, quorum mores cùm probare non poſſet, ab illis, non ſine periculo vitæ ſuæ diſceſſit, & in ſolitudinem ſe recepit, ubi, ob innumeram multitudinem diſcipulorum, qui ad ipſum quotidiè confluebant, duodecim Monaſteria ædificavit; Dein, Montem Caſſinum petiit, quem ex Dæmonum, & Idololatriæ receptaculo illuſtre ſanctitatis ſacrarium fecit, ibique clariſſimi ſui Ordinis fundamenta jecit, condendo Regulam, quæ Vitam Monaſticam in Italia informavit ac propagavit, & poſteà in Galliam à Sancto Mauro ejus Diſcipulo illata eſt. Adeò poſteris probata eſt hæc Sancti Benedicti Regula, ut Sancto Gregorio Magno lib. 2. Dialog. cap. 36. *Diſcretione præcipua, ſermone luculenta*, Patribus verò & Conciliis *Sancta*, atque eodem ſpiritu, quo ſacri Canones condita haberetur. Nullo diſcrimine quosvis admittit hæc Regula, pueros, adoleſcentes, adultos, pauperes æque ac divites; nobiles & ignobiles; ſervos & ingenuos, doctos pariter ac literarum expertes, Laicos & Clericos. Pueri oblati Monaſteriis à parentibus, Vitæ Monaſticæ jugum, ubi ætatem adultam attigiſſent, excutere non poterant. Sed de præſtantia & propagatione Regulæ Sancti Benedicti in ſexto Eccleſiæ ſæculo, & de Monaſtica diſciplina, quæ in ea præſcribitur, legendus eſt doctiſſimus Mabillonius tom. 1. Annalium Benedictinorum.

Sanctus Donatus Veſontienſis Epiſcopus, cùm ex ordine Monachorum Sancti Columbani ad Epiſcopatum fuiſſet provectus, Monaſterium ſub ejus Regula conſtruxit, quod *Palatium* vocabatur, & Monaſterio puellarum, quod mater ejus fundaverat,

t, Regulam ſcripſit ex SS. Auguſtini, Cæſarii, olumbani, & Benedicti Regulis maximam partn defloratam, quam edidit, *Holſtenius* in Codice I gularum.

Quandònam in Hiſpanias invecta fuerit Mon tica diſciplina, non eſt omninò certum. Multi a runt, *Donatum* Monachum coævum S. Gregor Turonenſi, qui adjunctis LXX. ſociis ex Africa, v nit in Hiſpaniam, primùm in hanc Regionem int iſſe Monaſticam diſciplinam. Sed doctiſſimus ſ è citatus Mabillonius probat Monaſticam diſcip nam antè hunc Donatum, qui ſexto ſæculo vixit, i Hiſpaniis jam viguiſſe. Ut ut ſit, certum eſt, S ctum Iſidorum Hiſpalenſem Epiſcopum Regul Hiſpanienſibus Monaſteriis ex priorum Pat m Regulis concinnatam tradidiſſe. *S. Leander* E ſcopus itidem Hiſpalenſis, frater Sancti Iſidor librum ad *Florentinam* ſororem ſuam *de Inſtitut e Virginis* ſcripſit, qui ſacrarum Virginum Reg a meritò nuncupatur, & ab Holſtenio deſcrip s eſt *in Codice Regularum*. Denique *S. Fructuoſi* Complutenſis Abbas, Dumienſis deindè Epiſcop , & ad Bracarenſem Epiſcopatum poſteà tranſl us, Monaſticum Inſtitutum in Hiſpaniis maxi propagavit, ac duplicem pro Monachis condid Regulam. Prior XXIII. altera XX. dumtaxàt c ſtat capitibus. Utraque S. Fructuoſi Regula e ta eſt ab Holſtenio in Codice Regularum. Hi ſu t Sanctiſſimi Viri, qui ſæculo ſexto Monaſticum I itutum in Occidente latè propagarunt, & Reg as pro Monachis & Monialibus mirificâ Spiritus S cti unctione perfuſas condiderunt.

Obitèr tamen cum doctiſſimo Mabillonio Præfa-

fatione in primum Tomum Annalium Benedictinorum hìc advertere debes, Monachos sexti sæculi, sicut & in aliis præcedentibus, non uni peculiari Regulæ fuisse addictos, sed aliquandò plures insimul Regulas uno in Monasterio fuisse observatas. Nam cùm istæ Monasticæ Regulæ in unum scopum collimarent, ut scilicèt, abdicatâ rerum omnium proprietate, Monachi vitam communem, laboriosam, abstinentem, & à sæculi tumultu alienam in summo silentio sub præpositi obedientia transigerent, statisque horis ad divina Officia, ad lectionem, ad curandum corpus convenirent; in promptu erat, quæ moralia sunt in omnibus Regulis proponere Monasteriis: Quæ verò ad Officia divina, jejuniorum, ac laboris pensum, aliaque in genus pertinent, pro nutu & arbitrio Abbatis, seu Præpositi, ex illis Regulis desumerentur. Quapropter in tanta Regularum diversitate maxima erat Monachos inter omnes animorum consensio, una societas, unumque corpus nullâ vestis quantâvis diversitate discretum. Facilis etiam erat ac promiscuus ex uno in aliud Monasterium transitus, mutuusque commeatus, non modò Latinorum inter sese, sed etiam Latinos inter ac Græcos, quibus sat erat stabilitatem in novo Monasterio firmasse. Ratio hujus est, quia in sexto sæculo, sicut & in aliis præcedentibus, unus tantùm erat Monasticus Ordo necdùm in varias Classes divisus, sicut in præsentia divisus est in Religiosis, exempli gratiâ, Mendicantibus, quorum universæ, quamvis latè sparsæ familiæ sub uno peculiari capite, certis, & cuique propriis Officiis ac legibus Deo militant. At sæculo sexto unus erat in commune omnium ubique Monachorum

m tàm Græcorum, quàm Latinorum modus & us religionis profitendæ; nec isti Monastici Ornis unitati officiebant diversæ illæ Regulæ, quæ iquandò in eodem Monasterio observabantur, ia, ut inquit *Lucas Holstenius* in Præfatione *ad Cocem Regularum* cap.3. diversæ illæ Regulæ in commune proponebantur, ut ex his Monachi pro locom & nationum differentia, vitam uniformi, quoad æcipua, disciplinâ temperarent. Primaria quip & quasi fundamentalis Monachorum Regula vangelium erat; illa scilicèt Christi consilia, quæ strare se ipsum propter Regnum Cœlorum, quæ negare se & crucem tollere, quæ patrem, & maem, uxorem & agros propter Christum relinque ; quæ vendere patrimonia & dare pauperibus; que nudos Christum sequi suadebant. Regulæ item particulares nihil nisi ejus primæ ac univerlis Regulæ applicationes, aut declarationes locis t personis plerùmque aptatæ habebantur. Hinc timè infert Mabillonius, mirum non esse, si Rela Sancti Benedicti non solùm in novis, quæ seo sæculo condebantur, Monasteriis fuerit admis, sed etiam in antiquioribus Cœnobiis, quæ jam m habebant Regulam, fuerit adoptata, cùm faliare esset illis temporibus, ut plures simul Relæ in unoquoque Monasterio receptæ essent, & itati Ordinis Monastici, qui tùm ubique unus t, diversitas, varietasve Regularum non obstaret. gesis etiam super hac re *Ludovicum Thomassinum* atorii Gallicani eruditum presbyterum 1. parte .1. cap.24. *de veteri & nova Ecclesiæ Disciplina*.

D. Præscribiturne in his Regulis, quas suriùs memorasti, severa Monastica disciplina?

M. Severa in istis Regulis indicitur Monachis disciplina, quæ ad ista Capita revocari potest. Tenebantur Monachi Abbatibus promptè obtemperare, Christum per arctam viam sequi, abdicationem omnium bonorum temporalium perpetuò profiteri; jugem à carnibus abstinentiam, interioris vestitus asperitatem, silentium quocumque tempore, sed præsertim horis nocturnis observare, longa jejunia protrahere, vilibus cibis vesci, lamentis peccata sua plangere, corpus abstinentiis atterere, lectioni & meditationi Sacrarum Scripturarum vacare, brevem somnum carpere, noctu diùque divinas laudes in Ecclesia celebrare, vitam solitariam ducere, & quotidiè operari manibus suis, ut non solùm vitæ necessaria sibi procurarent, sed etiam indigentiæ aliorum propriis laboribus consulerent. His sanctissimis legibus adstricti Monachi soli Deo intenti serviebant, & angelicam vitam in terris agentes cupiebant cum Apostolo dissolvi & esse cum Christo, ut cœlestibus delitiis, ad quas continuò anhelabant, æternùm potirentur. Sed de Monastica sexti sæculi disciplina satis, pro suscepti operis nostri brevitate, dictum sit, de qua, si plura scire aveas, legesis *Holstenium*, *Cointium*, & *Mabillonium* locis suprà citatis, ubi sitim tuam ad satietatem usque explere poteris.

D. Explanatis his, quæ ad fidei doctrinam, & disciplinam tàm Ecclesiasticam, quàm Monasticam sexti Ecclesiæ sæculi spectant, hoc unum tantùm impræsentiarum superest, ut doctrinam Moralem ejusdem sæculi exponas, atque summatim perstringas præcepta benè vivendi, quæ SS. Patres fidelibus tradiderunt.

M. Pa-

M. Patres sexti Ecclesiæ sæculi aliorum, qui ipsos præcesserant, vestigiis insistentes, doctrinam Moralem tùm in Operibus Asceticis, tùm in Homiliis, quas ad populum habebant, diligentèr justà ac eruditè exposuerunt. In hoc tamen genere duo præcipuè excelluerunt, videlicèt *Sanctus Joannes Climacus* apud Græcos, & *Sanctus Gregorius Magnus* Papa apud Latinos. In libris Moralibus Sancti Gregorii Magni, qui habentur Tomo 1. recentis ejus Operum Editionis adornatæ à Patribus Benedictinis Congregationis Sancti Mauri, extant optima morum præcepta omni ætati, sexui, & conditioni consentanea, ex quibus, velut è totius Evangelicæ Moralis promptuariis, Verbi Divini Præcones, & animarum Curatores tutissimam & saluberrimam haurire possunt moralem doctrinam ad dirigendas animas suæ curæ concreditas in viam salutis. Tot inter præcepta moralia non pigebit aliqua ex Sanctissimi illius Pontificis Operibus excerpta seligere, hìcque subnectere, ut specimen aliquod moralis doctrinæ sexti sæculi habere possis.

In primis, lib. XIX. in Caput XXIX. in Job n.30. docet S. Gregorius Magnus, in Ecclesiæ Rectoribus, quod de Confessariis præsertim intelligendum est, nec vigorem debere esse rigidum, nec mansuetudinem dissolutam. *Sunt namque*, inquit Sanctus ille Doctor, *nonnulli ita districti, ut omnem mansuetudinem benignitatis amittant: & sunt nonnulli ita mansueti, ut perdant districti jura regiminis. Unde sanctis Rectoribus utraque summopere sunt tenenda, ut nec in disciplinæ vigore benignitatem mansuetudinis, nec rursum in mansuetudine districtionem deserant disciplinæ; quatenùs nec à compassione pietatis obdure-*

ſcant, cùm contumaces corrigunt, nec diſciplinæ vigorem molliant, cùm infirmorum animos conſolantur. Regat ergo vigor manſuetudinem, & manſuetudo ornet vigorem, & ſic alterum commendetur ex altero, ut nec vigor ſit rigidus, nec manſuetudo diſſoluta. Juxta hanc ſapientiſſimam S. Gregorii Magni Regulam debent Paſtores & Rectores animarum à rigidiori, ſicut & à molliori morum diſciplina ex æquo abhorrere, & in medio conſiſtere, ne ad extrema impingentes,auctores ſint ruinæ & damnationis multorum. Sunt enim nonnulli, ut obiter dicam, qui in regimine animarum, quod S. Gregorius Magnus *Artem artium* appellat,ſeſe ingenioſos præbent in evellendis ſpinis pœnitentiæ, in diſſipanda lege Chriſti, in excutiendis conſcientiæ ſcrupulis; ſolertes in excogitandis lenociniis, & flexibilibus quibuſdam regulis, quò peccatores ſarcinâ licèt criminum gravati commodiorem vitam agere, & in utramvis, ut ajunt, aurem dormire poſſint; ſagaces in præſcribendis vivendi formulis, quæ in malis bona, in ambiguis certa, in laboribus otium, in dubiis ſecuritatem, in periculis promittunt tranquillitatem, quin, ſtupendâ rerum mutatione efficiunt, ut dulceſcat quod amarum eſt, blandiatur quod horrendum eſt, formoſum fiat & ſuave, quod deforme & fœtidum eſt. Sunt verò ex adversò alii nonnulli, qui nimiâ morum aſperitate peccatores adeò terrent, ut in cauſa ſint, cur in deſperationem ſuæ ſalutis adducti prorumpant ad præcipitium, & cum infelice Juda ad funeſtum laqueum confugiant. Ab utroque itaque extremo ſaluti animarum perindè noxio, ut ſibi caveant Rectores animarum, debent, juxta hanc

hanc Regulam à S. Gregorio Magno prudentissimè statutam, esse erga peccatores mansueti æque ac severi, ut possint infirmos lacte nutrire ne periclitentur, robustis solidiorem cibum porrigere ut in virtute adolescant, alios mansuetudine allicere, alios rigidioris disciplinæ virgâ à vitiis deterrere, sicque omnibus omnia facti omnes peccatores Christo lucrifaciant.

Præterea, S. Gregorius Magnus Homiliâ xxv. in Evangelia docet Pastores, & eos, quibus incumbit cura animarum, quo pacto ligandi atque solvendi potestate uti debeant: *videndum est*, inquit, *quæ culpa præcessit, aut quæ sit pœnitentia secuta post culpam; ut quos omnipotens Deus per compunctionis gratiam visitat, illos Pastoris sententia absolvat. Tunc enim vera est absolutio præsidentis, cùm interni arbitrium sequitur judicis*. Quâ alterâ Sanctissimi Pontificis Regulâ damnantur laxi illi animarum Rectores, qui consuetudinariis & inveteratis peccatoribus toties impendunt absolutionis beneficium, quoties ipsi, quasi canes ad vomitum, revertentes, peccata sua confitentur, etiamsi nulla in illis veræ pœnitentiæ, ac sinceræ conversionis signa appareant.

Tertiò, S.Gregorius Magnus Homilia xx. in Evangelia peccatoribus jam ad meliorem frugem conversis modum constantem ac veram pœnitentiam agendi præscribit his verbis: *Aliud namque est pœnitentiæ fructum facere, aliud dignum pœnitentiæ fructum facere. Ut enim secundùm dignos pœnitentiæ fructus loquamur, sciendum est, quia quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur ut licitis utatur, sicque pietatis opera faciat, ut tamen, si noluerit,*

ea,

ea, quæ mundi sunt, non relinquat. At siquis in fornicationis culpam, vel fortasse, quod gravius est, in adulterium lapsus est, tantò à se licita debet abscindere, quanto se meminit & illicita perpetrasse. Item, S. Doctor Homiliâ xxiv. in Evangelia, ait, Artes, quæ vix absque peccato exerceri possunt, omninò post conversionem esse relinquendas: *Sunt enim*, inquit, *pleraque negotia, quæ sine peccatis exhibere aut vix aut nullatenùs possunt. Quæ ergò ad peccatum implicant, ad hæc necesse est ut post conversionem animus non recurrat*: Et Homilia xxxiv. in Evangelia docet idem S. Pontifex in quo sita sit vera pœnitentia: *Pœnitentiam quippè agere, est & perpetrata mala plangere, & plagenda non perpetrare. Nam qui sic alia deplorat, ut tamen alia committat, adhuc pœnitentiam agere aut dissimulat, aut ignorat.* Ad hanc S. Gregorii moralem Doctrinam, quæ sexto Ecclesiæ sæculo obtinebat, si peccatorum conversiones, quæ nostris temporibus fiunt, exigantur, quàm paucæ, proh dolor! invenientur veræ, sinceræ ac diuturnæ. Mitto, brevitatis ergò, alia quàm plurima utilissima morum præcepta, quæ S. Gregorius passim tradit in suis libris Moralibus, videlicet in libris xxxv. Moralium in Job, in duobus libris in Ezechielem, & in duobus libris in Evangelia, in quibus totus est Sanctissimus Pontifex, ut Christianos adhortetur ad amorem Dei super omnia, ejusque mandatorum observationem, ad dilectionem proximi, ad timorem judiciorum Dei, ad dignam celebrationem Festorum, & Sacramentorum susceptionem, ad tolerantiam malorum in adversis, ad odium omnium vitiorum, ad exercitium & incrementum Christianarum virtutum.

Hos

Hos itaque S. Gregorii Magni libros Morales mirificâ Spiritus Sancti unctione perfusos, auctor tibi sum, charissime Discipule, ut assiduè pervolvas, puram & integerrimam Moralem Christianam ex illis haurias, ad cujus normam tuos mores jugiter componas. *Hoc enim faciens, & te ipsum salvum facies, & eos qui te audiunt*, verba sunt Apostoli Pauli 1. à Timotheum cap. IV.

Finis Tomi secundi.

MEN-

M E N D A,

Quæ irrepſerunt in Editionem hujuſce Tomi ſecundi Hiſt. Eccleſiaſticæ.

Pag.	lin.	*Errata.*	*Corrige.*
35	23	ementiam	ementitam.
78	21	Chalcedonenſe	Chalcedonenſem.
80	22	Eſt	Aſt.
135	9	quum	quem.
201	27	quarti	quinti:
270	13	quia	quin.
297	9	Hieroſolymitanum	Hieroſolymitanam
302	33	tſeu	ſeu.

Aliorum erratorum, quæ irrepſerunt, & hìc notata non ſunt, veniam indulgeat benignus Lector, atque medicam manum admovere non dedignetur; maximè cùm ipſe ob eam, qua laboro, ægritudinem oculorum, relegendi, corrigendive errata moleſtiam penè intolerabilem vix ac ne vix quidem ſuſtinere poſſim, nec ullum omninò Amanuenſem habeam, cui hanc curam incredibilis patientiæ, laboris, tædii, atque faſtidii certiſſimè plenam committere valeam.